

PATVIRTINTA

Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos

2021 m. gegužės 27 d. sprendimu Nr. T11-169

KLAIPĖDOS RAJONO TURIZMO PLĖTROS PLANAS IKI 2030 M.

Turinys

I. PASAULINĖS TURIZMO TENDENCIJOS	7
1.1. TURISTINIŲ VIETŲ VYSTYMAS	7
1.2. TARPTAUTINIŲ TURIZMO TENDENCIJŲ APŽVALGA	8
1.2.1. EUROPOS SĄJUNGOS TURIZMO POLITIKA	8
1.2.2. BENDRADARBIAVIMAS BALTIJOS JŪROS REGIONE	10
2. TURIZMO VYSTYMAS KLAIPĖDOS RAJONE STRATEGINIO PLANAVIMO KONTEKSTE	12
2.1. NACIONALINIO LYGMENS PLANAVIMO DOKUMENTŲ APŽVALGA	13
2.1.1. TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ	13
2.1.2. TURIZMO SRITIES PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ	18
2.2. KLAIPĖDOS RAJONAS REGIONO PLANAVIMO KONTEKSTE	23
2.2.1. KLAIPĖDOS REGIONO VYSTYMO PRIORITETAI	23
2.2.2. SEKTORINIŲ STUDIJŲ VERTINIMAS	24
2.3. KLAIPĖDOS RAJONO PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ	30
2.4. NACIONALINIO, REGIONINIO IR VIETOS LYGMENS TURIZMO RINKODAROS STRATEGIJOS	35
3. TURIZMO RINKOS IŠORINĖS IR VIDINĖS APLINKOS ANALIZĖ	46
3.1. GAMTINĖ APLINKA	46
3.2. KULTŪRINĖ APLINKA	54
3.3. SOCIALINĖ APLINKA	58
3.4. GEOPOLITINĖ APLINKA	60
3.5. EKONOMINIAI VEIKSNIAI	61
3.5.1. PASAULIO EKONOMIKOS PROGNOZĖS IR TURIZMO TENDENCIJOS	61
3.5.2. LIETUVOS EKONOMIKOS TENDENCIJOS	63
3.5.3. GYVENTOJŲ SKAIČIAUS DINAMIKA IR VERSLUMAS	66
3.5.4. TURIZMO SEKTORIAUS SVARBA LIETUVOJE	74
3.6. TECHNOLOGINIAI VEIKSNIAI	79
3.7. POLITINIAI (TEISINIAI) VEIKSNIAI	81
4. KLAIPĖDOS RAJONO TURIZMO SEKTORIUS	86
4.1. TURIZMO PASLAUGŲ ANALIZĖ	86
4.1.1. TURIZMO INFORMACIJOS IR GIDŲ PASLAUGOS	86
4.1.2. APGYVENDINIMO PASLAUGOS	87
4.1.3. MAITINIMO PASLAUGOS	90
4.1.4. SUINTERESUOTŲ ŠALIŲ BENDRADARBIAVIMAS	90
4.2. KLAIPĖDOS RAJONO TURIZMO PRODUKTAI	92
4.2.1. EKOLOGINIS / GAMTINIS TURIZMAS	92
4.2.2. KULTŪRINIS TURIZMAS	96
4.2.3. KITI TRAUKOS OBJEKTAI IR PRAMOGOS	97
4.3. KLAIPĖDOS RAJONO TURISTINĖS VIETOVĖS	98
5. KLAIPĖDOS RAJONO TURIZMO SEKTORIAUS SSGG ANALIZĖ	102
6. KLAIPĖDOS RAJONO TURISTINIS POTENCIALAS IR ESMINIŲ PROBLEMŲ IDENTIFIKAVIMAS	104
7. KLAIPĖDOS RAJONO TURIZMO PLĖTROS VIZIJA IR PRIORITETAI	107
8. PRIEMONIŲ PLANAS	111
PRIEDAI. KLAIPĖDOS RAJONO TURIZMO PLĖTROS PLANO IKI 2030 METŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS TVARKOS	

Lentelių sąrašas

Lentelė Nr. 1. Lietuvos turizmo sektoriaus augimą ir konkurencingumą skatinantys veiksniai	20
Lentelė Nr. 2. Lietuvos turizmo sektoriaus augimą ir konkurencingumą ribojantys veiksniai	22
Lentelė Nr. 3. Prioritetinių Lietuvos turizmo rūšių detalizavimas	22
Lentelė Nr. 4. Uždaviniai svarbioms turizmo rinkoms, tikslinių turistų segmentai ir pagrindiniai turizmo produktai	39
Lentelė Nr. 5. Nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens rinkodaros vizijos, tikslai ir rinkos	44
Lentelė Nr. 6. Miškingumo palyginimas 2015–2018 m., proc.	46
Lentelė Nr. 7. Vidutiniai medžioklės plotai Lietuvos regionuose	47
Lentelė Nr. 8. Teršalų, išmestų į aplinkos orą ir stacionarių taršos šaltiniai 2019 m., tonos	53
Lentelė Nr. 9. Ūkio, buities ir gamybos nuotekų išleidimas į paviršiaus vandenį, tūkst. m ³	54
Lentelė Nr. 10. Gargždų muziejaus lankytojai 2015–2019 m.	57
Lentelė Nr. 11. Gyventojų skaičiaus dinamika 2016–2020 m.	66
Lentelė Nr. 12. Klaipėdos rajone veikiančios ūkio subjektai pagal ekonomines veiklos rūšis, 2015–2020 m.	72
Lentelė Nr. 13. Dirbantieji, naudojančios kompiuterius ir internetą įmonėse (proc.), 2015–2020 m.	81
Lentelė Nr. 14. Klasifikuojamos apgyvendinimo įstaigos Klaipėdos rajono seniūnijose	88
Lentelė Nr. 15. Neklasifikuojamos apgyvendinimo įstaigos Klaipėdos rajono seniūnijose	88

Paveikslų sąrašas

Pav. 1.	Klaipėdos rajono turizmo plėtros planavimui aktualūs planavimo dokumentai	12
Pav. 2.	Kraštovaizdžio tvarkymo reglamentavimo kryptys	16
Pav. 3.	Pagrindinės Klaipėdos regiono atvykstamojo turizmo rinkos 2017 m. pagal atvykusių turistų pasiskirstymą, proc.	25
Pav. 4.	Klaipėdos rajono prekės (krašto) ženklas	40
Pav. 6.	Veiviržo ichtiologinis ir Veiviržo kraštovaizdžio draustiniai	48
Pav. 5.	Pajūrio regioninis parkas	48
Pav. 7.	Kliošių kraštovaizdžio ir Svencelės telmologinis draustiniai	49
Pav. 8.	Vidutinė metinė Saulės spindėjimo trukmė ir vidutinis metinis kritulių kiekis	52
Pav. 9.	Nusikalstamumo lygis Klaipėdos regione 2018 m.	59
Pav. 11.	Sergamumas (anauji ir recidyvai) tuberkulioze 100 tūkst. gyventojų	59
Pav. 10.	Nusikalstamumo lygis Klaipėdos rajono savivaldybėje 2018 m.	59
Pav. 12.	Klaipėdos rajono pasiekiamumas	60
Pav. 13.	Realiojo BVP raida Lietuvoje 2015–2019 m., proc.	63
Pav. 15.	Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui 2015–2018 m., EUR	64
Pav. 16.	Lietuvos Respublikos nacionalinio biudžeto pajamų ir išlaidų balansas 2015–2018 m., EUR	65
Pav. 17.	Klaipėdos regiono savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų balansas 2015–2018 m., EUR	65
Pav. 18.	Klaipėdos rajono savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų balansas 2015–2018 m., EUR	66
Pav. 20.	Natūralios gyventojų kaitos palyginimas 2015–2018 m.	67
Pav. 19.	Migracijos saldo palyginimas 2015–2019 m.	67
Pav. 21.	Gyventojų sudėtis pagal amžių šalyje ir Klaipėdos rajone 2019 m. pradžioje (proc.)	68
Pav. 22.	Gyventojų skaičius Klaipėdos rajono seniūnijose 2014 ir 2020 m. pradžioje ir pokytis (proc.)	68
Pav. 23.	Gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą 2011 m., proc.	69
Pav. 25.	Gyventojų, mokančių anglų kalbą, dalis (proc.), 2011 m.	70
Pav. 24.	Gyventojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą dalis (proc.) 2011 m.	70
Pav. 26.	Gyventojų, mokančių rusų kalbą, dalis (proc.), 2011 m.	70
Pav. 27.	Vidutinio mėnesinio neto darbo užmokesčio palyginimas 2014–2018 m., Eur	71
Pav. 28.	Nedarbo lygio palyginimas 2015–2019 m., proc.	72
Pav. 29.	Apgyvendinimo įstaigų skaičiaus pokytis Klaipėdos rajono savivaldybėje 2015–2019 m.	73
Pav. 30.	Turistų skaičiaus pokytis Lietuvos Respublikos apgyvendinimo įstaigose 2015–2019 m.	74
Pav. 31.	Turistų skaičiaus pokytis Klaipėdos regiono apgyvendinimo įstaigose 2015–2019 m.	75
Pav. 32.	Turistų skaičiaus pokytis Klaipėdos rajono apgyvendinimo įstaigose 2015–2019 m.	75
Pav. 33.	Vidutinė turistų nakvynės trukmė Lietuvos Respublikos apgyvendinimo įstaigose 2015–2019 m.	76
Pav. 34.	Vidutinė turistų nakvynės trukmė Klaipėdos regiono apgyvendinimo įstaigose 2015–2019 m.	77
Pav. 35.	Vidutinė turistų nakvynės trukmė Klaipėdos rajono apgyvendinimo įstaigose 2015–2019 m.	77
Pav. 36.	Lietuvos turizmo informacijos centrų lankytojų skaičius 2018–2019 m.	78
Pav. 37.	Klaipėdos regiono turizmo informacijos centrų lankytojų skaičius 2018–2019 m.	78
Pav. 38.	Klaipėdos rajono turizmo informacijos centro lankytojų skaičius 2018–2019 m.	79
Pav. 39.	Namų ūkių apsirūpinimas asmeniniais kompiuteriais ir naudojimas internetu 2018–2019 m.	80
Pav. 40.	Klaipėdos rajono TIC lankytojų skaičius 2015–2019 m.	86
Pav. 41.	Klaipėdos rajono TIC tinklapio lankytojų skaičius 2015–2019 m.	87
Pav. 42.	Turistų skaičius apgyvendinimo įmonėse 2015–2019 m.	89
Pav. 43.	Pamario klasterio paslaugų paketų ir dalyvių skaičius 2015–2019 m.	91
Pav. 44.	Klaipėdos rajono dviračių takų ilgis, 2015–2018 m.	94

ĮVADAS

Klaipėdos rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) užsakymu parengtas Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo plėtros planas iki 2030 m.

Siekiant kokybiško situacijos vertinimo ir plėtros kryptių bei pagrindinės vizijos įvardijimo, buvo pasitelkta turizmo srities dokumentų analizė, statistinių duomenų analizė, duomenų palyginimas bei praktinių duomenų analizė, vertinimas ir rekomendacijos.

Klaipėdos rajono turizmo plėtros plano iki 2030 m. rengimo tikslas – nustatyti Savivaldybės turizmo plėtros viziją, prioritetus ir tikslus, siekiant racionaliai naudoti išteklius, teikti turizmo paslaugas, atitinkančias turistų poreikius, užtikrinti nuoseklią turizmo plėtrą. Šiuo planu siekiama identifikuoti priemones, kurios Klaipėdos rajone užtikrintų aukščiausios kokybės turizmo paslaugas, jų įvairovę, didintų Savivaldybės žinomumą ir patrauklumą Lietuvos ir tarptautiniu mastu.

Turizmas – ekonomikos augimą skatinanti veikla, todėl itin svarbu sukurti ir išlaikyti Klaipėdos rajono turizmo sektoriaus konkurencingumą, siekti darnios turizmo plėtros. Labai svarbus ne tik ekonominis, bet ir sociokultūrinis turizmo poveikis, kuris pasireiškia: infrastruktūros vystymu ir plėtra; didėjančia paslaugų ir pramogų pasiūla, aktyvesniu kultūriniu gyvenimu regionuose, platesnėmis vietos gyventojų saviraiškos galimybėmis, stiprėjančiu tapatumu ir kultūrinio savitumo raiška.

Klaipėdos rajonas siekia tapti patrauklia Lietuvos turistine vietoje, išsiskiriančia turtingu kraštovaizdžiu, unikaliais traukos objektais, išvystyta infrastruktūra, kokybiškomis turizmo paslaugomis tenkinanti turistų poreikius ir pasižyminti nuolatiniu turistų skaičiaus augimu.

I. PASAULINĖS TURIZMO TENDENCIJOS

1.1. TURISTINIŲ VIETŲ VYSTYMAS

Pasaulio turizmo organizacija (toliau – PTO) turistinę vietovę apibrėžia kaip fizinę erdvę, kurioje turistai praleidžia bent vieną naktį. Vietovė apima turizmo produktus, kuriuos sudaro paslaugos, traukos objektai ir turizmo išteklių. Turistinė vietovė turi fizines ir administracines ribas, apibrėžiančias jos valdymą ir suvokiamą įvaizdį, lemiantį vietovės konkurencingumą. Turistinėje vietovėje veikia įvairios suinteresuotos šalys, įtraukiančios vietos bendruomenę ir galinčios susijungti į tinklus (PTO, 2016).

Traukos objektai – pavieniai lankytini objektai, vietos arba labai mažos geografinės vietovės, pasižyminčios viena pagrindine ypatybe; tuo tarpu turistinės vietovės yra didesnės teritorijos, kuriose yra daug traukos objektų su turistams būtinomis paslaugomis. Traukos objektai pripažįstami kaip vienas svarbiausių turistinės vietovės konkurencingumo veiksnių. Turistinė vietovė – tai tam tikroje geografinėje teritorijoje gamtos ir kultūros išteklių, traukos objektų, infrastruktūros, paslaugų ir organizacijų koncentracija. Šie elementai lemia didelį ir ilgalaikį turistų skaičių, nes patraukli turistinė vietovė turi paklausą turistų tarpe. Pagrindinėmis turistinių vietovių kategorijomis galima būtų išskirti miestus, miestelius, UNESCO vietoves, kurortus, pakrančių zonas, gamtos ir kaimo vietoves.

Pagrindiniai turistinės vietovės patrauklumą lemiantys požymiai yra: traukos objektai, aptarnavimo paslaugos, patogumai, infrastruktūra, su žmonėmis susiję veiksniai, t. y. patraukliomis pripažįstamos turistinės vietovės, pasižyminčios prieinamomis kokybiškomis turizmo paslaugomis, kuriose yra įdomių traukos objektų, sukurta patogi infrastruktūra ir pan.

Vystant turistines vietoves, labai svarbu užtikrinti, kad infrastruktūra būtų aukšto lygio ir atitiktų turistų poreikius. Tarptautiniuose tyrimuose akcentuojama turistinės vietovės traukos objektų, veiklų, apgyvendinimo, pasiekiamumo (pvz., skirtingomis transporto rūšimis) ir patogumų (parduotuvių, degalinių, vaistinių, viešųjų tualetų, parkavimo vietų tinklo ir kt.) infrastruktūros svarba. Turistinės vietovės patrauklumą taip pat lemia apgyvendinimo paslaugos (patalpų kokybė, įvairovė, kainos ir kokybės santykis), komunalinės paslaugos (švarus vanduo, elektra), susisiekimas ir ryšiai (tiesioginiai skrydžiai, modernios komunikacijos priemonės, internetas), pasiekiamumas ir mobilumas (kelių kokybė, eismo spūstys, automobilių nuomos paslaugos, patrauklus vidaus transportas, traukos objektų prieinamumas).

Turistinėse vietovėse turi būti skatinamas suinteresuotų dalyvių bendradarbiavimas, tobulinant turizmo produktų ir jų elementų (traukos objektų, paslaugų, patogumų, infrastruktūros, aplinkos ir pan.) kokybę, nes būtent jie lemia turistų patirtį vietovėje.

Pastarasis dešimtmetis Lietuvoje pasižymėjo viešosios turizmo infrastruktūros plėtra, statomais naujais traukos objektais, tačiau ne visuose objektuose teikiamos kompleksinės turizmo

paslaugos, o infrastruktūros išvystymo lygis dažnai neatitinka turistų poreikių. Nekompleksiškai vystoma viešoji turizmo infrastruktūra (pavyzdžiui, prie traukos objektų neįrengti viešieji tualetai, bloga privažiavimo kelių būklė ar nesaugios dviračių trasos) netenkina turistų poreikių ir daro neigiamą įtaką turistinių vietovių įvaizdžiui. Turistinėje vietovėje būtinas kompleksiškas infrastruktūros gerinimas ir tolygi turizmo paslaugų plėtra, siekiant pritraukti didesnį turistų skaičių, skatinti turistus ilgiau užsibūti turistinėje vietovėje ir padidinti turistų išlaidas vietovėje. Siekiant pritraukti daugiau turistų, būtina vystyti turistinės vietovės elementus, didinančius turistinės vietovės patrauklumą. Tuo nesirūpinant, turistinės vietovės patrauklumas mažėja. Turistinių vietovių populiarumą ir patrauklumą gali lemti tokie veiksniai kaip prieinamumas, patogumai, miesto ir architektūros harmonija, tvarkingumas ir kt. Būtina nuolat peržiūrėti ir atnaujinti jų infrastruktūrą, rūpinantis turistų komfortu bei patogumais (privažiavimo keliais, ženklais, viešaisiais tualetais ir pan.).

1.2. TARPTAUTINIŲ TURIZMO TENDENCIJŲ APŽVALGA

1.2.1. Europos Sąjungos turizmo politika

Turizmas – viena sparčiausiai augančių ekonomikos šakų Europoje, svarbi Europos regionų plėtrai, darbo vietų kūrimui, susijusi su gamtos išteklių, istorinių ir kultūros vertybių naudojimu ir miestų bei regionų patrauklumu.

Pagrindinis Europos Sąjungos (toliau – ES) dokumentas, nubrėžiantis strategines turizmo vystymo gaires ES mastu, yra Europos Komisijos (toliau – EK) komunikatas „**Turistų lankomiausias žemynas – Europa. Nauja turizmo politika**“ (toliau – komunikatas). Turizmo politikos tikslas – padėti didinti Europos turizmo pramonės konkurencingumą ir kurti daugiau ir geresnių darbo vietų, vystant darnų turizmą Europoje. Šiame dokumente¹ atkreipiamas dėmesys, kad, veikiamas krizės ir vis labiau slegiančių suvaržymų, Europos turizmo sektorius turi keistis ir prisitaikyti prie naujų sąlygų. Europos Sąjunga turi prie to prisidėti ir remti politiką, kuria skatinamas augimas ir sudaromos patrauklesnės sąlygos turizmui.

Komunikate pabrėžiama, kad turizmas – viena iš ekonominės veiklos sričių, kurios gali reikšmingai prisidėti prie ekonomikos augimo ir naujų darbo vietų kūrimo. Turizmas ypač svarbus jaunimo užimtumui, nes šiame sektoriuje dirba du kartus daugiau jaunimo nei kituose ūkio sektoriuose. Be to, turizmas tampa vis svarbesnis Europos piliečių gyvenime: keliaujančiųjų darbo reikalais ir laisvalaikio tikslais skaičius nuolat didėja. Turizmo sektorius susijęs su kultūros bei gamtos paveldu, tautų tradicijomis ir šiuolaikine kultūra. Plėtojant turizmo sektorių, būtina derinti ekonomikos augi-

¹Prieiga internete: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52010DC0352&from=EN>> [žr. 2020-07-03]

mą, darnų vystymąsi ir etinius aspektus. Turizmas padeda kurti ir palaikyti palankų Europos įvaizdį pasaulyje, skleisti vertybes ir didinti Europos – kaip daug amžių vykusių kultūrinių mainų, kalbinės įvairovės ir kūrybiškumo pavyzdžio – patrauklumą.

Atkreipiamas dėmesys į Europos turizmo konkurencingumą, nes turizmo pramonė susiduria vis didėjančia pasauline konkurencija, todėl siekdama atlaikyti šią konkurenciją Europa turi pasiūlyti ilgalaikių ir kokybiškų turizmo paslaugų, pabrėždama savo pranašumus – kraštovaizdžio įvairovę ir ištisingą kultūros lobyną. Gamtos ir kultūros išteklius pritaikant turistų lankymuisi, turi būti užtikrinama darni plėtra. Be to, svarbu tobulinti turizmo paslaugas teikiančio personalo profesinius įgūdžius, gerinti turizmo sektoriaus socialines ir ekonomines žinias.

Komunikate pabrėžiama, kad svarbu laiku reaguoti ir prisitaikyti prie informacinių ir ryšių technologijų pokyčių, kurie turizmo vystymo versle gali suteikti konkurencinį pranašumą. Su metų sezonų kaita susiję pokyčiai turizmo verslui išlieka itin svarbūs, todėl būtina ieškoti priemonių, mažinant sezoniškumą ir jo įtaką turizmo veikloms.

Daugiau kaip trečdalis viso turizmo verslo Europoje vykdoma pakrančių teritorijose. Šios teritorijos yra svarbus ekonomikos augimo ir darbo vietų, visų pirma jaunimo, kūrimo veiksnys. EK komunikate „**ES ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo plėtojant pakrančių ir jūrų turizmą strategija**“ valstybės narės, regioninės ir vietos valdžios institucijos bei turizmo sektorius plačiau prasme raginami² : (1) dalyvauti kuriant tinklus, klasterius ir pažangiosios specializacijos strategijas ir aktyviai juose dalyvauti; (2) parengti turizmo paketus konkrečioms rinkoms (pvz., pagyvenusiems arba specialiųjų poreikių turintiems asmenims); (3) lankomose pakrančių vietovėse plėtoti kultūros paveldo turizmą, povandeninius archeologinius parkus, gamtinį ir sveikatos turizmą.

Komunikate „**Darnaus ir konkurencingo Europos turizmo darbotvarkė**“³ pažymima, kad turizmo pramonei būtina sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą, o turizmo vietovės turi prisitaikyti prie pasikeitusių paklausos modelių ir siūlomų turizmo rūšių.

Europos turizmo ateitis priklauso nuo turistų potyrių kokybės – vietovėse, kuriose rūpinamasi aplinka, darbuotojais ir vietos bendruomenėmis, bus labiau rūpinamasi ir turistais. Integruodami darnumo veiksnius į savo veiklą, turizmo sektoriaus dalyviai įgyja konkurencinių pranašumų. Panaudojant šiuos pranašumus, Europa tampa patraukliausia turizmo vietovė pasaulyje dėl jai būdingos įvairovės, išskirtinio kraštovaizdžio ir kultūros. Be to, jei darnumo veiksniai integruojami priiimant socialinę atsakomybę, turizmo sektorius gali diegti naujoves savo produktuose ir paslaugose, didinti jų kokybę ir vertę. Tai darnus gamtos ir kultūrinių išteklių saugojimas ir valdymas, kuo mažesnis turizmo vietovių išteklių naudojimas ir tarša, įskaitant atliekų gamybą. Prie pokyčių būtina prisitaikyti, vadovaujantis bendruomenės interesais, siekti, kad turizmo paslaugų paklausa mažiau

²Prieiga internete: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014DC0086&from=EN>> [žr. 2020-07-03]

³Prieiga internete: <<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007DC0621:LT:HTML>> [žr. 2020-07-03]

priklausytų nuo metų laiko, spręsti turizmo transporto poveikio aplinkai problemas, siekti, kad turizmas būtų prieinamas visiems, gerinti darbo vietų turizmo sektoriuje kokybę.

Komunikate taip pat pažymima, kad turistinės vietovės turi užtikrinti turistų ir vietos bendruomenių saugumą. Saugumas – pagrindinė sėkmingos turizmo plėtros sąlyga.

Europos Sąjungos lygiu pripažįstama, kad pagrindinė turizmo įmonių išlikimo sąlyga – būti konkurencingomis. Veiksmai tam pasiekti turėtų būti darnos užtikrinimo proceso dalis, nes darna – vienas svarbiausių konkurencinių pranašumų.

Europos Komisija, siekdama šio komunikato tikslų, įgyvendina tęstinį projektą „Patraukliausios Europos turizmo vietovės“ (angl. European Destinations of Excellence, EDEN). EDEN projekto rėmuose skatinamos naujos Europos turizmo vietovės, kuriose turizmas vystomas užtikrinant visuomenės, kultūros ir aplinkos darną. Lietuva šiame projekte dalyvauja nuo 2008 m. ir kasmet renka patraukliausias turizmo vietas. Klaipėdos rajono turistinės vietovės (Karklė ir produktas „Žuvies kelias“) tapo EDEN projekto finalininkais.

1.2.2. Bendradarbiavimas Baltijos jūros regione

ES Baltijos jūros regiono strategija (toliau – strategija) yra makroregioninė strategija, apimanti visas suinteresuotas šio regiono valstybes – Daniją, Estiją, Suomiją, Vokietiją, Latviją, Lietuvą, Lenkiją ir Švediją. Strategijos įgyvendinimu siekiama: (1) išsaugoti jūrą; (2) sujungti regioną; (3) didinti gerovę regione. Strategija pateikiama kaip komunikatas ir veiksmų planas, kuriame išdėstyta 17 prioritetinių sričių, 5 horizontalieji veiksmai ir prioritetiniai projektai, skirti strategijos tikslams pasiekti ir apimantys energetikos, transporto, aplinkosaugos, inovacijų, mokslinių tyrimų, nusikaltamumo mažinimo, švietimo, turizmo ir kitas sritis. Šioje strategijoje turizmo sritis pristatoma kaip priemonė, skirta stiprinti Baltijos jūros regiono patrauklumą ir žmonių tarpusavio santykius⁴, ir pažymima, kad regione siekiama stiprinti inovacijas, klasterizaciją, smulkaus ir vidutinio verslo kūrimąsi, plečiant turizmo paslaugų asortimentą ir gerinant jų kokybę.

2017 m. Vokietijos Meklenburgo – Pomeranijos žemės turizmo tarybos kvietimu, asociacija „Klaipėdos regionas“ kartu su Danijos ir Lenkijos regionais parengė ir įgyvendino pavyzdinį (angl. flagship) projektą „Baltijos jūros turizmo centras – darnios plėtros struktūra aktyvaus turizmo skatinimui“. Bendradarbiaujant Baltijos jūros regiono suinteresuotoms šalims (įskaitant ir Klaipėdos regiono savivaldybes), projekto rėmuose sukurtas struktūros / verslo modelis. 2021 m. planuojama įkurti Baltijos jūros turizmo centrą (angl. Baltic Sea Tourism Center), kurio veiklos kryptis – ekspertinių įžvalgų, kiekybinių ir kokybinių tyrimų, sektoriaus plėtros kryptių, tendencijų analizės ir paslaugos. Baltijos jūros turizmo centro paskirtis – telkti regionus, kuriant tvarų ir inovatyvų turizmą Baltijos jūros regione. Centras apima 3 sritis: (1) tarptautinį bendradarbiavimą ir politiką; (2) įžvalgą, ana-

⁴Prieiga internete: <https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/communic/baltic/com_baltic_lt.pdf> [žr. 2020-07-03]

lizes, tendencijų prognozavimą; (3) įgūdžių ir kompetencijų gerinimą. Dalyvavimas centro veikloje suteikia jo nariams galimybę nuolat gauti naujausią informaciją, kiekybinius ir kokybinius statistinius duomenis bei jų analizę, dalintis patirtimi, susipažinti su iniciatyvomis ir projektais, kelti kvalifikaciją ir tobulinti žinias mokymuose, didinti regionų, šalių ir viso Baltijos jūros regiono kaip turizmo traukos vietos matomumą.

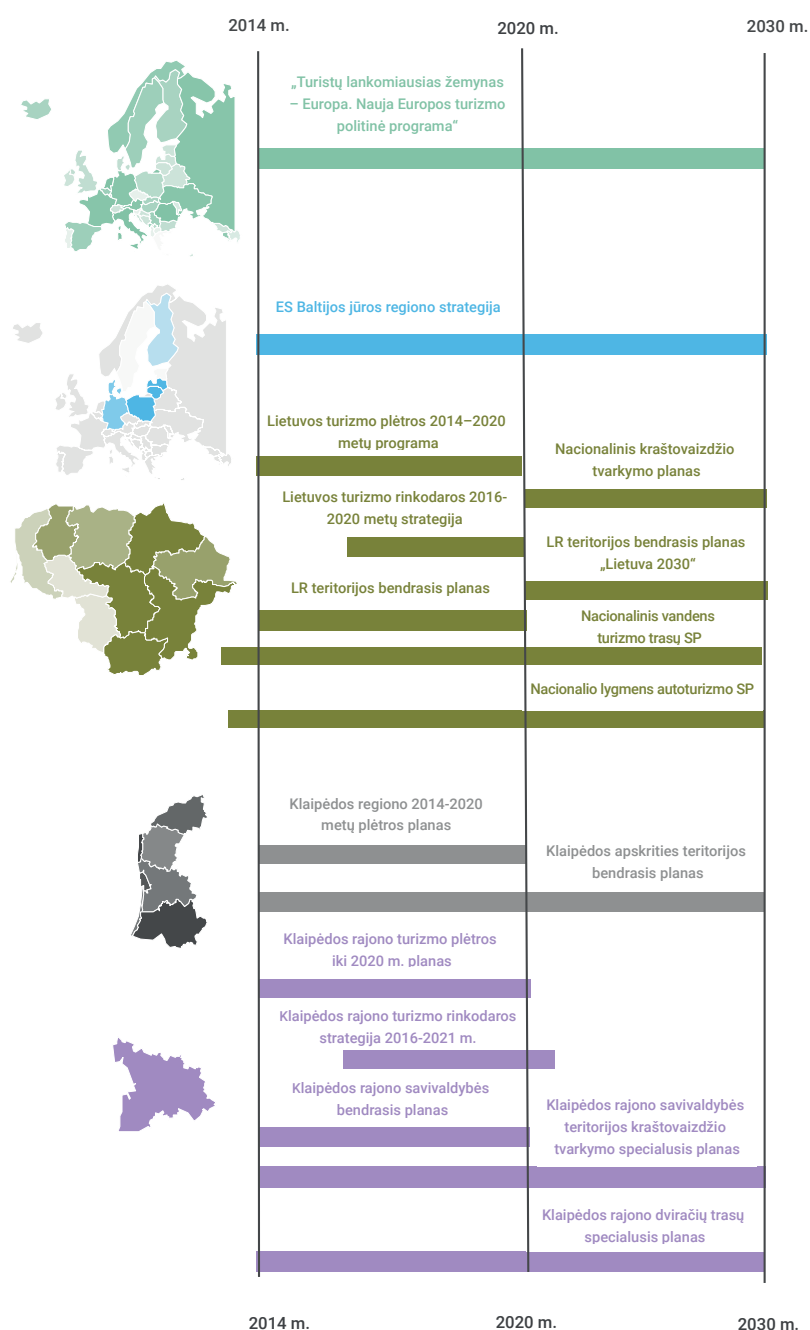
APIBENDRINIMAS

Vystant turizmą, svarbu atkreipti dėmesį į šias tarptautines turizmo sektoriaus vystymo tendencijas:

- Turistinėse vietovėse svarbu ne tik kurti naujus traukos objektus, bet ir užtikrinti darnų kultūros ir gamtos išteklių naudojimą turizmui, kompleksinį turistinių vietovių infrastruktūros (kelių, privažiavimų, viešojo transporto, pėsčiųjų ir dviračių takų, objektų prieinamumo, higienos infrastruktūros ir pan.) plėtrą.
- Turizmo vystymas daro teigiamą poveikį regiono ekonomikos vystymui, darbo vietų kūrimui, regiono įvaizdžio sklaidai, todėl ES skatinamas turizmo sektoriaus konkurencingumo stiprinimas.
- Turi būti užtikrinamas tinkamas turistinių vietovių gamtinių ir kultūrinių išteklių panaudojimas turizmui, ypač Baltijos jūros pakrančių teritorijose.
- Turistinėse vietovėse siekiama sumažinti sezoniškumo veiksnio poveikį turizmui, ilginti turistinį sezoną, vystant turizmo produktus ir infrastruktūrą, plečiant turizmo paslaugų asortimentą ir gerinant turizmo paslaugų kokybę, išnaudojant skaitmenines, informacinių ir ryšių technologijų teikiamas galimybes.
- Turistinėse vietovėse ir regionuose skatinamas suinteresuotų dalyvių bendradarbiavimas, kuriant tinklus ir klasterius, diegiant inovacijas, didesnę dėmesį skiriant turizmui jautriems arealams.

2. TURIZMO VYSTYMAS KLAIPĖDOS RAJONE STRATEGINIO PLANAVIMO KONTEKSTE

Turizmo vystymui Klaipėdos rajone aktualūs nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens strateginiai bei teritorijų planavimo dokumentai pavaizduoti paveiksle Nr. 1.

pav. 1. Klaipėdos rajono turizmo plėtros planavimui aktualūs planavimo dokumentai

Šaltinis: sudaryta autorių

Dalis analizuojamų teritorijų ir turizmo planavimo dokumentų (Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Lietuvos turizmo plėtros 2014–2020 metų programa, Lietuvos turizmo rinkodaros 2016–2020 metų strategija) aktualūs iki 2020 metų. Šiuo metu atnaujinamas Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, glaudžiai susijęs su turizmo plėtra Klaipėdos rajone.

2.1. NACIONALINIO LYGMENS PLANAVIMO DOKUMENTŲ APŽVALGA

2.1.1. Teritorijų planavimo dokumentų analizė

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (toliau – bendrasis planas), patvirtintas 2002 m. spalio 29 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. IX-1154 (Žin., 2002, Nr. 110-4852), yra pagrindinis teritorijų planavimo dokumentas, reglamentuojantis šalies teritorijos naudojimo ir tvarkymo ilgalaikę strategiją. Svarbiausias dokumento principas – užtikrinti tvarią ir tolygią teritorijos raidą, sudarančią tinkamas strateginės visuomenės ir ūkio plėtotės prielaidas.

Bendrajame plane Kuršių nerija, Nemuno delta ir Karklės–Šventosios priekrantė priskiriama prie konservaciniu (jvairovės apsaugos) požiūriu vertingiausių kraštovaizdžio kompleksų, kuriems reikalingas ypatingas dėmesys. Bendrajame plane atlikta šalies teritorijos probleminė analizė ir vienas iš kraštotvarkos požiūriu sudėtingiausių probleminių arealų išskiriama pajūryje (Klaipėdos–Šilutės zona).

Bendrajame plane išskiriami rekreacinių išteklių arealai, kurių ribas labiausiai lemia rekreacinės gamtinės bei kultūrinės aplinkos gausa. Rekreacijos (turizmo) teritorinės plėtros galimybės numatytos pagal arealų patrauklumo kategorijas ir rekreacinės plėtros potencialą. Bendrajame plane nustatyta, kad prie „labai didelio“ ir „didelio“ potencialo rekreacinių arealų, sudarančių nacionalinės svarbos rekreacines sistemas, priskiriamas Pajūris; prie „vidutinio“ potencialo rekreacinio arealų, sudarančių regioninės reikšmės rekreacines sistemas, priskiriamas Gargždų–Skuodo arealas.

Pagal bendrąjį planą, Klaipėdos rajono savivaldybės teritorija patenka į tris funkcinių prioritetų sritis: didesniąją teritorijos dalimi – į Vakarų žemaičių, rajono vakarinė dalis – į Pajūrio, o rytinė – į Vidurio žemaičių. Prioritetas taikomas tausojančiam žemės ūkiui, tausojančiam miškų ūkiui ir ekstensyviai rekreacijai Vakarų žemaičių dalyje. Konservacinio intereso prioriteto ir intensyvios rekreacijos vakarinėje Pajūrio dalyje. Taip pat, pagal lokalinės orientacijos interesus, Klaipėdos rajone išskiriami energetinių–pramoninių–transporto interesų, kasybos interesų, gynybinių interesų, rekreacinių infrastruktūros interesų, konservacinio intereso prioriteto (ypač saugomos teritorijos) ir aglomeracinės plėtros interesų funkcinių prioritetų rajonai.

Pagal teritorijos funkcinius prioritetus išskirtas pajūrio arealas (apima Lietuvos Respublikos teritorinius vandenis Baltijos jūroje, Kuršių marias bei Pajūrio žemumos ruožą), kurio naudojimą formuoja rekreacija, tausojantis miškų ir žemės ūkis bei žvejyba, prioritetinės naudojimo formos –

rekreacija, konservacija ir žvejyba, transportas. Pajūrio arealas, apimantis Klaipėdos, Palangos miestų, Šilutės, Klaipėdos ir Kretingos rajonų bei Neringos savivaldybių teritorijas, užima svarbią vietą šalies ekonomikos, rekreacijos ir turizmo plėtroje, pasižymi unikaliu ir pažeidžiamu kraštovaizdžiu, gamtiniais ir kultūriniais ištekliais. Klaipėdos rajono dalis (Kuršių marių zona) patenka į konversinio plėtros tipą, reikalaujantį tradicinio naudojimo kryptį ir prioritetų pertvarkos bei ypatingo aplinkosaugos reglamentavimo.

Pajūrio arealas priskirtas „labai didelio“ potencialo rekreacinių arealų grupei. Pagal gamtos ir kultūros paveldo išteklių turtingumą ir aplinkos sveikumą Pajūrio arealas užima pirmą vietą. Šiame areale taip pat gerai išplėtotą rekreacinę infrastruktūrą, sudarytas palankios vietos gyventojų ekonominės galimybės ir vyrauja tinkamos aptarnavimo tradicijos. Pajūrio arealas tinkamas visų rūšių (poilsio, pažintinei, sporto, pramoginei ir gydomajai) rekreacijai bei turizmui plėtoti. Jame yra nacionalinio reprezentacinio kultūrinio turizmo maršruto „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ dalis ir regioninis gamtinio ir kultūrinio pobūdžio „Pajūrio parkų žiedas“ bei „Eurovelo“ sistemos trasų koridorius (Nr. 10) – „Baltijos takas“. Pajūrio areale išsidėstę regioninės svarbos Kulių ir Veiviržėnų geosistemų vidinio stabilizavimo arealai. Vienu iš vertingiausių kraštovaizdžio kompleksų, kuriems reikalingas ypatingas dėmesys ir griežtos apsaugos priemonės, Pajūrio areale pripažinta Karklės–Šventosios priekrantė.

Ypatingas valstybės dėmesys skirtinas pažintinio turizmo, apimančio tiek gamtinį, tiek kultūrinį krašto pažinimo aspektus, plėtrai šalyje, nes būtent ši rekreacijos forma vaidina svarbiausią vaidmenį tiek ugdant gimtojo krašto sampratą bei meilę šaliai viduje, tiek reprezentuojant Lietuvą tarptautiniu mastu. Rekreacinių teritorijų tvarkymo nuostatomis įgyvendinti nustatomi prioritetai (išskiriami aktualūs Klaipėdos rajonui): plėtoti rekreacinį Pajūrio regioną, kuriant vidutinio ir aukšto lygio apgyvendinimo infrastruktūrą ir poilsio bei pramogų bazę, nepriklausančią nuo sezonų ir didinančią trauką; plėtoti infrastruktūrą nacionalinio kultūrinio turizmo maršruto – „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ atkarpoje nuo Vilniaus iki Klaipėdos ir Pajūrio zonoje nuo Klaipėdos iki Nidos ir Šventosios; įrengti „Eurovelo“ sistemos trasą „Baltijos takas“. Bendrajame plane numatyta atgaivinti ir plėtoti vidaus vandenų transportą. Prie valstybinės svarbos vidaus vandenų kelių išskirtos Kuršių marios.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas galioja iki 2020 m., todėl, vadovaujantis LR Vyriausybės 2017 m. gegužės 31 d. nutarimu Nr. 389 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano rengimo“, yra pradėtas rengti naujas **LR teritorijos bendrasis planas „Lietuva 2030“** (toliau – bendrasis planas „Lietuva 2030“). Bendruoju planu „Lietuva 2030“ siekiama sukurti gyvą, veiksmingą teritorijų planavimo dokumentą, kuriuo bus vadovaujamasi priimant kitus – valstybės ir žemesnio teritorijų planavimo lygmens, sektorinius – sprendimus.

2019 m. sausio mėn. įgyvendintas pirmasis bendrojo plano „Lietuva 2030“ rengimo etapas, kurio metu atlikta esamos būklės analizė, įvertinanti daugybę sričių: gamtinius išteklius, urbanizaciją ir susisiekimo sistemas, inžinerinę infrastruktūrą, socialinių bei ekonominių struktūrų raidą bei būklę. Dar trys sritys – nekilnojamas kultūros paveldas, kraštovaizdis ir gamtos vertybių bei ekosistemų apsauga – bus įtrauktos vėlesniame bendrojo plano „Lietuva 2030“ rengimo laikotarpyje.

Bendrajame plane „Lietuva 2030“ Klaipėdos rajono savivaldybės teritorija išskirta kaip pirmaujančio socialinio lygio savivaldybė (kurioje žemas nedarbo lygis, maža ilgalaikių bedarbių dalis, ir kurioje didžioji dalis gyventojų uždirba didesnę nei minimalų darbo užmokestį), viena iš 5 Lietuvos savivaldybių, kuriose 2018 m. gyventojų migracijos rezultatas buvo teigiamas. Pagal rekreacinių išteklių sklaidą Klaipėdos rajono savivaldybė priskiriama didelio potencialo kategorijai. Pajūryje išsidėstę vieni svarbiausių ir didžiausių patrauklumą turintys šalies rekreaciniai ištekliai. Ypač dideliais rekreaciniais ištekliais pasižymi Kuršių nerijos ir žemyninis krantas bei visa Baltijos jūros priekrantė.

Saugomų teritorijų dalis Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje – 13,57 proc. (2017 m.), o gamtinio karkaso sistemos dalis – 58,48 proc. (2016 m.). Abu rodikliai, lyginant su kitomis Lietuvos savivaldybėmis, yra nedideli. Pagal kraštovaizdžio vaizdingumo rodiklį Klaipėdos rajono savivaldybė įvertinta kaip „mažo“ arba „ypač mažo“ raiškumo („didelio“ ir „ypač didelio“ raiškumo kraštovaizdis užima nedidelę savivaldybės teritorijos dalį).

Klaipėdos rajonas priskiriamas „didelio“ rekreacinio potencialo grupei (kaip ir Neringa, Palanga ar Vilnius). Pagal vietovių rekreacinių išteklių potencialo vertinimą, beveik visas Klaipėdos regionas priskirtas prie „didelio“ rekreacinio potencialo grupės (Klaipėdos regione tik Kretingos ir Skuodo rajonų savivaldybės išskirtos kaip mažo potencialo).

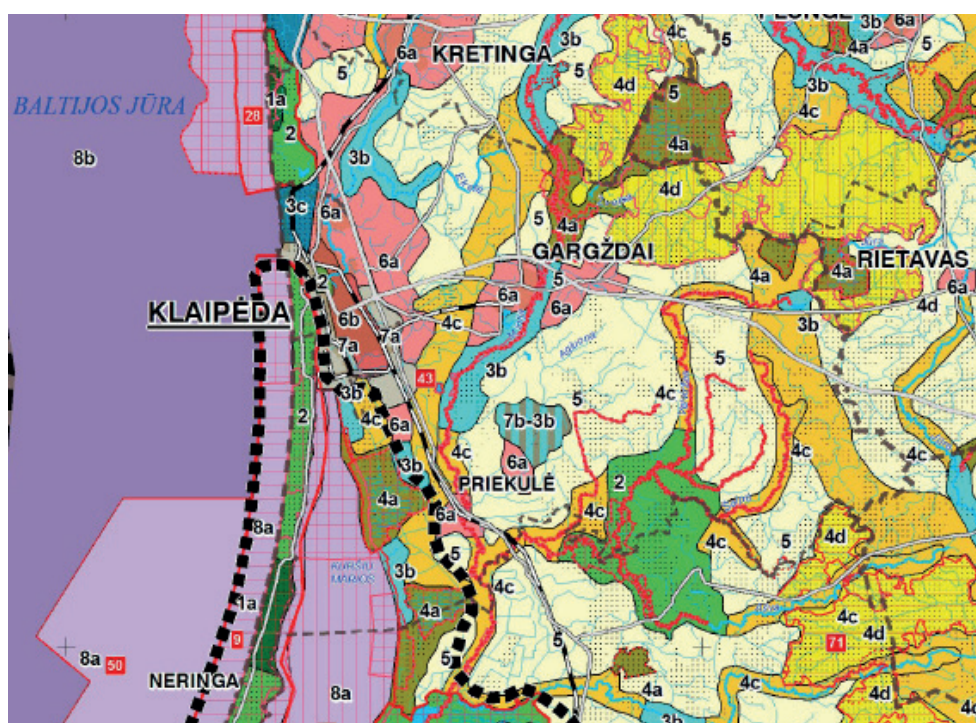
Nepaisant skirtingų interesų samplaikos, pajūrio rekreaciniai ištekliai išnaudojami nepakankamai – ypač jūrinės rekreacijos srityje. Didelė gamtinio rekreacinio potencialo dalis patenka į kompleksinių saugomų teritorijų tinklą, čia prioritetai teikiami gamtosaugai, o rekreacija yra riboto režimo.

Bendrajame plane „Lietuva 2030“ pažymima, kad rekreacija ir turizmas Baltijos jūros regione turi daug galimybių. Ypač dideliais rekreaciniais ištekliais pasižymi Kuršių nerijos ir žemyninis krantas bei visa jūros priekrantė. Vienas iš Baltijos jūros regiono vystymo strateginių siekių – plėtoti turizmo sektorių, užtikrinant regiono patrauklumą ir pasiekiamumą, skatinti konkurencingumą, pasiūlant naujas turizmo plėtros kryptis, didinant iki šiol neatskleistų, sunkiai pasiekiamų vietovių prieinamumą.

Kuršių nerijos, žemyninio kranto, jūros priekrantės rekreacinio potencialo išnaudojimas ir iki šiol Lietuvoje naujos jūrinės rekreacijos ir jūrinio kultūrinio bei gamtinio paveldo pažinimo skatinimas yra vieni iš pagrindinių tikslų, siekiant užtikrinti valstybės patrauklumą jūrinio turizmo srityje. Remiantis svarbiausiomis jūrinių teritorijų raidos prielaidomis ir strateginių tikslų sistema, tikslinga plėtoti žvejybos verslą priekrantės zonoje ir mažųjų uostų, prieplaukų infrastruktūrą jūros pakrantėje nuo Klaipėdos iki Šventosios. Bendrajame plane „Lietuva 2030“ numatoma, kad turėtų būti kuriamas jachtų ir mažųjų laivų uostelių tinklas Lietuvos jūros pakrantėje, įrengiant juos prie Karklės ir Šventosios gyvenviečių.

Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas (toliau – kraštovaizdžio planas), patvirtintas 2015 m. spalio 2 d. LR Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-703. Kraštovaizdžio planu, didinant valdžios institucijų, privačių organizacijų ir visos visuomenės supratingumą apie kraštovaizdžio vertę, vaidmenį ir pokyčius, nustatyti ir patvirtinti veiksmai, kuriais siekiama išsaugoti, tobulinti, atkurti arba kurti kraštovaizdį.

Kraštovaizdžio planas nustato 8 apibendrintų kraštovaizdžio tvarkymo reglamentavimo strategijų sistemą, kurią sudaro 17 konkretizuotų kraštovaizdžio tvarkymo reglamentų kryptių, lokalizuotų brėžinyje (žr. paveikslą Nr. 2). Klaipėdos rajono savivaldybė patenka į 1a, 2, 3b, 3c, 4a, 4c, 4d, 5, 6a, 7b-3b zonas bei ribojasi su 8a Baltijos jūros ir Kuršių marių akvatorijomis, todėl visos 8 kraštovaizdžio tvarkymo reglamentavimo strategijos (A-H) šiai savivaldybei yra aktualios. Strategijos, susijusios su kraštovaizdžio apsauga ir rekreacinę vertę turinčių teritorijų tvariu naudojimu: A – kraštovaizdžio vertybių konservacinės apsaugos prioritetą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija; B – ypatingą konservacinę bei rekreacinę vertę turinčių teritorijų tvarų naudojimą ir vertybių išsaugojimą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija; C – kraštovaizdžio rekreacinės aplinkos apsaugą ir racionalų naudojimą užtikrinančių tvarkymo reglamentų formavimo strategija.

pav. 2. Kraštovaizdžio tvarkymo reglamentavimo kryptys

Šaltinis: LR nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas

C strategija taikoma esamiems ir perspektyviniams rekreacinio naudojimo arealams, kurių tikslas – formuoti ir palaikyti šiose teritorijose rekreacinį kraštovaizdį su rekreacijai palankia aplinka, rekreacijai plėtoti reikalinga atitinkama infrastruktūra: 3a kryptis numatyta rekreacinio profilio parkams ateityje kurti; 3b kryptis – kol kas nepakankamai naudojamiems, tačiau turintiems rekreacinį potencialą agrarinio arba miškingo kraštovaizdžio 8 ežerams bei slėniams, susijusiems su ramaus pobūdžio rekreacinio–turistinio naudojimo (gamtinis, pažintinis, ekologinis turizmas) svarbos augimu; 3c kryptis nustatyta esamiems kurortams, kurortinėms vietovėms, kitoms rekreacinių kompleksų teritorijoms, jose numatant racionaliai intensyvų rekreacinį vystymą.

Nacionalinio lygmens autoturizmo specialusis planu (toliau – specialusis planas), patvirtintu 2009 m. vasario 23 d. LR Ūkio ministro įsakymu Nr. 4-68, numatoma vystyti nacionalines

autoturizmo trasas Lietuvoje. Tai – daugiadienėms kelionėms lengvaisiais automobiliais, turistiniais autobusais, kempingais, motociklais poilsio ar turizmo tikslais suplanuotu maršrutu skirtas viešosios turizmo infrastruktūros kompleksas, vietovėje paženklintas trasos ženklais, susietas su valstybės saugomomis kultūros paveldo vertybėmis, gamtos paveldo objektais, turinčiais paminklo statusą, išskirtiniais kraštovaizdžiais, reprezentuojančiais Lietuvos gamtinės aplinkos savitumą ir įvairovę.

Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje yra dviejų nacionalinių autoturizmo trasų atkarpos: „Kuršių kelias“ ir „Gintaro kelias“. Nacionalinė autoturizmo trasa „Kuršių kelias“ jungia Būtingę, Palangą, Karklę, Klaipėdą, Priekulę, Dreverną, Svencelę, Kintus, Ventės ragą. Trasa reprezentuoja išlikusius Kuršių istorijos ir kultūros relikvus. Nacionalinė autoturizmo trasa „Gintaro kelias“ jungia Neringą, Klaipėdą, Palangą, Šventąją. Ši trasa reprezentuoja Lietuvos pajūrio kraštovaizdžio įvairovę, gintaro gavybos ir apdirbimo istoriją.

Specialiajame plane į nacionalines autoturizmo trasas įtrauktos 7 lankytinos vietos, esančios Klaipėdos rajone. Lankytinos vietos suskirstytos į tris kategorijas: (1) objektai paruošti lankymui (Agluonėnų etnografinė sodyba – muziejus ir levos Simonaitytės memorialinis muziejus); (2) objektai dalinai paruošti lankymui (Kalniškės (Gargždų) piliakalnis, Olando kepurės skardis, Gargždų krašto muziejus ir J. Gižo etnografinė žvejo sodyba–muziejus); (3) objektai neparuošti lankymui (Karklės etnografinis kaimas).

Klaipėdos rajono savivaldybės objektai, įtraukti į nacionalines autoturizmo trasas (įskaitant Karklės etnografinį kaimą), pastarąjį dešimtmetį buvo tvarkomi ir restauruojami (išskyrus Gargždų krašto muziejų, kurio pastatas renovuotas dar 2005 metais ir kapitalinių investicijų iki 2019 m. nebuvo). Agluonėnų etnografinėje ir J. Gižo etnografinėje žvejo sodybose restauracijos darbai atlikti 2010 m. levos Simonaitytės memorialiniame muziejuje atlikta rekonstrukcija, o Kalniškės (Gargždų) piliakalnis sutvarkytas ir pritaikytas lankytojams 2019 m. Olando kepurės skardis nuolat prižiūrimas Pajūrio regioninio parko direkcijos, o Karklės etnografinis kaimas, prižiūrimas Pajūrio regioninio parko direkcijos ir Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos, per 10 metų sulaukė daug investicijų ir pasikeitė labiausiai.

Nacionalinių vandens turizmo trasų specialiojo plano (toliau – specialusis planas) patvirtinto 2009 m. vasario 23 d. LR Ūkio ministro įsakymu Nr. 4-67, tikslai – nustatyti vandens turizmo plėtojimo prioritetines teritorijas (vietoves); įvardinti didelį rekreacinį potencialą turinčias vandens turizmo trasas, nustatyti šių trasų infrastruktūros plėtros prioritetus, įgyvendinimo etapus bei priemones; sudaryti sąlygas vandens turizmo trasų infrastruktūros techniniam projektavimui ir projektų įgyvendinimui.

Aštuonios nacionalinės vandens turizmo trasos suplanuotos, siekiant skatinti išskirtų trasų vandens turizmo infrastruktūros plėtrą ir sukurti vandens turistams tinkamas sąlygas poilsiauti bei vykdyti vandens turizmo (aktyvaus poilsio) rinkodarą.

Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje yra dalis prioritetinės Minijos vandens turizmo trasos, svarbios vandens turizmo ir rekreacijos vystymui. Specialiojo plano sprendiniuose Minijos turistinės trasos infrastruktūrai Klaipėdos rajone buvo suplanuota 16 sprendinių: 1 poilsiavietė, 1 stovyklavietė, 1 atokvėpio vieta, 2 prieplaukos ir 1 kempingas.

2.1.2. Turizmo srities planavimo dokumentų analizė

2016 m. lapkričio 30 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino **Lietuvos turizmo plėtros 2014–2020 metų programą**⁵ (toliau – programa). Programoje nustatyti valstybės turizmo plėtros tikslai, uždaviniai ir plėtros prioritetai, atsižvelgiant į darnaus turizmo principus. Strateginis programos tikslas – didinti Lietuvos turizmo sektoriaus konkurencingumą. Programoje akcentuojama, jog, siekiant išlaikyti turistų srautus, būtina kurti konkurencingus turizmo produktus, plėsti turizmo infrastruktūrą, skatinti turizmo paslaugų eksportą į užsienio šalis, imtis efektyvių rinkodaros ir komunikacijos priemonių bei didinti Lietuvos žinomumą. Svarbiausi programos tikslai – gerinti turizmo infrastruktūros plėtrą ir paslaugų kokybę, Lietuvos kaip turistinės šalies žinomumą ir jos įvaizdį, mažinti turizmo paslaugų sezoniškumą.

Lietuvos turizmo plėtros programoje numatyta, kad, didinant turizmo sektoriaus konkurencingumą, svarbu siekti, kad turistų lankomi objektai ir turistams teikiamos paslaugos būtų pritaikyti ir siūlomi vartotojams, atsižvelgiant į jų fizines išgales, negalią ar amžių, tai yra, specialiųjų poreikių turintiems asmenims, šeimoms su mažais vaikais, senyvo amžiaus žmonėms ir pan. Atitinkamai, skatinant turizmo projektų įgyvendinimą, tikslinga įrengti specialią infrastruktūrą, numatyti susijusį aptarnavimą, organizuoti veiklą ir ekspozicijas, pritaikytas specialiųjų poreikių turintiems asmenims. Didėjantis turizmo sektoriaus konkurencingumas skatina ne tik užsienio turistus atvykti į Lietuvą, bet ir Lietuvos gyventojus daugiau keliauti po savo šalį, pažinti jos unikalią kraštovaizdį, turtingą kultūros paveldą, geriau suprasti istoriją ir prisidėti prie regionų ekonominės plėtros.

Lietuvos gamtinių ir kultūrinių turizmo išteklių potencialas ir teritorinė sklaida netolygūs, todėl pagal jų išskirtinumą ir sancaupą programoje išskirti prioritetiniai turizmo plėtros regionai, tarp kurių išskirtas ir Pajūrio regionas, apimantis Klaipėdos miesto, Klaipėdos rajono, Palangos miesto, Kretingos rajono, Neringos, Šilutės rajono savivaldybes. Programoje numatyta, kad, plėtojant viešąją turizmo infrastruktūrą ir paslaugas, svarbu išlaikyti tęstinumą ir kurti infrastruktūrą, skirtą prioritetinių rūšių turizmo paklausai didinti prioritetiniuose turizmo plėtros regionuose ir ją pritaikyti specialiųjų poreikių turintiems asmenims.

Kultūrinis turizmas miestų, architektūros paveldo, šalies istorijos požiūriu potencialiai įdomus tiek vietos, tiek užsienio turistui. Programoje pažymima, kad labiausiai turistų lankomi istoriniai pastatai, muziejai, galerijos, kuriuose teikiama papildomų paslaugų (siūlomas maitinimas, teikiama informacija, veikia knygynai, prekiaujama suvenyrais, organizuojamos parodos, konferencijos ir kultūros renginiai, vyksta edukacinės programos ir kt.), todėl, siekiant įgyvendinti kultūros paveldo objektų viešosios ir privačios infrastruktūros plėtros projektus, turi būti užtikrintas objekto baigtumas ir paslaugų kompleksiskumas.

Ekologinio turizmo plėtros Lietuvos pagrindas – kraštovaizdžio natūralumas ir gamtos vertybių gausa, savitas pajūrio regionas, pradėta kurti pažintinio turizmo infrastruktūros sistema

⁵Prieiga internete: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/098670e0af3511e39054dc0fb3cb01ae>> [žr. 2020-07-03]

nacionaliniuose ir regioniniuose parkuose. Esminė ekologinio turizmo produktų paklausos sąlyga – patrauklus viešosios turizmo infrastruktūros (turizmo maršrutų, trasų, takų) ir aptarnavimo paslaugų kompleksas. Saugomos teritorijos pritaikomos turizmui taip, kad jų lankymas nekenktų kraštovaizdžiui ir gamtinei aplinkai, infrastruktūra planuojama ir įrengiama, siekiant turistų srautus nukreipti į tas vietas, kuriose būtų galima pažinti gamtą nedarant jai žalos. Plėtojant ekologinio turizmo produktus ir didinant jų konkurencingumą, būtina ir toliau investuoti į viešąją infrastruktūrą ir ją gerinti, skatinti verslininkus teikti būtinas susijusias paslaugas (apgyvendinimo, maitinimo, inventoriaus nuomos, aptarnavimo ir kt.) ir užtikrinti informacijos sklaidą. Programoje akcentuojama, kad Pajūrio regione prioritetas teikiamas būtent ekologinio turizmo plėtrai, įskaitant dviračių turizmą.

Turizmo trasos, kuriomis galima keliauti dviračiais, patrauklios ne tik užsienio turistams, bet ir Lietuvos Respublikos gyventojams. Lietuvoje įrengta tik viena ištisinė Pajūrio dviračių turizmo trasa (kuri patenka ir į Klaipėdos rajono savivaldybės teritoriją) ir kelios pavienės trasos kai kuriose savivaldybėse, kurortuose ir kurortinėse ar saugomose teritorijose.

Programoje numatyta, kad tikslinga skatinti ekologinio transporto, vandens transporto ir viešosios turizmo infrastruktūros plėtrą Baltijos pajūryje ir Kuršių pamaryje, siekti sukurti bendrą, patrauklų ir konkurencingą jūrinio turizmo regioną, tobulinti turizmo sektoriuje dirbančių specialistų kompetenciją ir mažinti turizmo paslaugų sezoniškumą.

Programoje akcentuojama, kad sveikatos turizmo produktas turi būti vystomas Lietuvos kurortuose, kurortinėse teritorijose ir trijuose didžiausiuose miestuose, o verslo turizmo plėtra numatyta Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir kurortuose.

Programoje pažymima, kad sezoniškumas – viena didžiausių Lietuvos turizmo sektoriaus problemų, lemiančių netolygų turistų srautų pasiskirstymą įvairiais metų laikais. Sezoniškumas daro neigiamą poveikį turizmo paslaugų teikėjams, neleidžia optimaliai naudoti turimos infrastruktūros ir žmogiškųjų išteklių. Mažinant sezoniškumą, būtina kurti viešąją infrastruktūrą ir aktyviai remti projektus, kurie paslaugų įvairove prisideda prie sezoniškumo mažinimo, ypač prioritetiniuose turizmo plėtros regionuose; skatinti viešbučius aktyviau kurti visus metus veikiančius SPA centrus, Pajūrio regione plėtoti paslaugas, patrauklias turistams ne tik vasaros sezono metu, o kaimo turizmo sodybose skatinti teikti ir plėtoti specializuotas paslaugas, siekiant sukurti konkurencingų produktų, patrauklių įvairiais metų laikais. Specializuotų kaimo turizmo paslaugų teikimas – svarbiausias uždavinys, siekiant didinti kaimo turizmo paslaugų konkurencingumą. Programoje nurodoma 10 pagrindinių kaimo turizmo sodybų specializacijų: ramaus poilsio, pažintinio poilsio, aktyvaus laisvalaikio, poilsio su šeima, kulinarinio paveldo, gamtą tausojančios sodybos, sveikatingumo sodybos, šeimos švenčių, verslo renginių, agroturizmo sodybos. Kaimo turizmo sodybose svarbu skatinti senųjų amatų puoselėjimą.

Didinant Lietuvos kaip turizmo valstybės žinomumą ir gerinant jos įvaizdį, programoje numatytos 22 prioritetinių rinkų grupės:

- tikslinės: Vokietija, Jungtinė Karalystė, Švedija, Norvegija, Italija, Prancūzija;
- svarbios: Latvija, Estija, Baltarusija, Ukraina, Lenkija, Rusija;
- tolimosios: JAV, Izraelis, Japonija, Kinija;

- perspektyvinės: Belgija, Danija, Ispanija, Olandija, Suomija;
- vidaus: Lietuva.

Lietuvos kaip patrauklios turizmo valstybės įvaizdis turi didelę įtaką turizmo sektoriaus konkurencingumui ir ekonomikai (plačiąja prasme). Programoje pažymima, kad labai svarbu siekti gerinti Lietuvos kaip darnios ir kokybiškos turizmo traukos vietovių visumos įvaizdį, ypač prioritetinėse rinkose, viešinti Lietuvos lankytinas vietas ir daryti jas patrauklesnes, geriau informuoti turistus, kaip pasiekti šias vietas individualiu ir visuomeniniu transportu.

2019 m. parengta **galimybių studija „Turizmo sektoriaus analizė bei strateginės plėtros kryptys“** (toliau – studija) siekta įvertinti Lietuvos turizmo sektoriaus esamą situaciją bei turizmo plėtros potencialą, nustatyti Lietuvos turizmo paslaugų eksporto skatinimo ir turizmo sektoriaus strateginio įtvirtinimo rekomendacijas bei pateikti siūlymus dėl turizmo paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimo, atsižvelgiant į darniąją plėtrą, efektyvų valdymą ir tvarų finansavimą.

Lietuvos turizmo sektoriaus augimo ir konkurencingumo veiksniai išskiriami į skatinančius ir ribojančius. Skatinantys veiksniai – gamtinės sąlygos, saugumas, istorinė-kultūrinė aplinka, produktai ir paslaugos, turizmo politika, partnerystė, inovacijos, vartotojų segmentavimas ir moderni infrastruktūra.

Lentelė Nr. 1. Lietuvos turizmo sektoriaus augimą ir konkurencingumą skatinantys veiksniai

Skatinantys veiksniai	Apibūdinimas
Gamtinės sąlygos	Lietuvoje vyraujantis vidutinių platumų klimatas, laipsniškai pereinantis iš jūrinio į žemyninį, sudaro galimybę patirti visus keturis metų laikus. Suformavus kiekvienam metų laikui tinkamus turizmo produktus ir paslaugas, galima išlyginti turistų srauto sezoniškumą. Lietuvos kraštovaizdis, pasižymintis ežerų, upių, pelkių, miškų ir pan. gausa, sąlygoja palankią aplinką tolimesniam gamtinio turizmo vystymui.
Saugumas	ES šalyse daugėjant terorizmo apraiškų, terorizmo grėsmė Lietuvoje išlieka maža, tai sudaro palankias sąlygas po ES keliaujantiems turistams, pasirinkti Lietuvą, kaip saugesnę, turizmo kryptimi. Pasaulio kontekste, Europa bendrai, taip pat ir Lietuva, laikytina saugiu regionu.
Istorinė–kultūrinė aplinka	Lietuvos istorinis – kultūrinis paveldas persipynęs su lenkų, baltarusių, latvių ir žydų tautų istoriniu – kultūriniu palikimu; religiniai objektai ir vietos, etnografinės Lietuvos atspalviai, savita kalba, po pasaulį paplitusi diaspora ieškanti savo kilmės šaknų, nevienalytė Lietuvos istoriografija, sukuria palankią aplinką toliau vystyti šios krypties turizmo produktus ir paslaugas.
Produktai ir paslaugos	Aukšta Lietuvos savitumą atspindinčių produktų kokybė, aukšta sveikatos paslaugas teikiančių specialistų kvalifikacija ir Vakarų Europos standartus atitinkanti paslaugų kokybė, aukšti klientų aptarnavimo standartai ir Vakarų šalių atžvilgiu konkurencinga kaina padeda išlaikyti Lietuvos patrauklumą.
Turizmo politika	Šakinė nacionalinė strategija, išryškinanti turizmo sektoriaus vystymo svarbą regionų atskirties mažinimui, leisti užtikrinti bendradarbiavimą tarp suinteresuotų šalių, bendruomenių ir NVO iniciatyvumo, verslumo skatinimą, padėtų sukurti sisteminiam turizmo sektoriaus vystymui palankią aplinką.

Partnerystė	Iniciatyvos, skatinančios tarptautinę partnerystę, taip pat verslo, savivaldos ir nacionalinio lygmens valstybės institucijų bendradarbiavimas, sudarytų palankias sąlygas turizmo sektoriaus plėtrai svarbių kompleksinių darnaus vystymosi sprendimų įgyvendinimui, suformuotų turizmo sektoriaus savireguliacijos mechanizmus.
Inovacijos	Programos, skatinančios MTEP iniciatyvas, nukreiptas į inovatyvių idėjų turizmo sektoriaus vystymui kūrimą ir įgyvendinimą, suformuotų Lietuvos kaip turistinės krypties patrauklumą jaunosios kartos atstovams (pavyzdžiui, „millennials“ kartos turistams ir pan.), pagerintų savarankiško keliavimo galimybes, spręstų kalbinio barjero keliamus iššūkius.
Vartotojų segmentavimas	Vartotojų elgsenos tyrimais paremtas turizmo produktų ir paslaugų vartotojų segmentavimas, sudaro galimybę efektyvesniam tikslinių turizmo produktų ir paslaugų vystymui, tikslinei rinkodarai ir efektyvesniam lėšų panaudojimui.

Ribojantys veiksniai – nepakankamas darnaus vystymosi principų taikymas, šalies patrauklumo stygius, nepilnai išvystyta infrastruktūra, įrodymais grįstų sprendimų trūkumas (dėl statistinių duomenų rinkimo trūkumo), integralaus bendradarbiavimo ir partnerystės tarp suinteresuotų šalių stoka, nacionalinės politikos lygmeniu turizmo sektoriaus vystymas nėra prioritetinga veikla, geopolitinė padėtis (besitęsiantys geopolitiniai neramumai artimos kaimynystės šalyse), kompetentingų darbuotojų trūkumas.

Lentelė Nr. 2. Lietuvos turizmo sektoriaus augimą ir konkurencingumą ribojantys veiksniai

Ribojantys veiksniai	Apibūdinimas
Darnus vystymasis	Atsakingai vykdoma šalies darnaus vystymosi politika atskleidžia šiuolaikinės valstybės ir visuomenės raidos požymius. ES šalių kontekste, darnaus vystymosi kryptis ir toliau išlieka svarbiu turizmo plėtros prioritetu, išlaikant orientaciją į aplinkos apsaugą, ekonominę ir socialinę gerovę, daug dėmesio skiriant mokslo pažangai, žinioms, verslo socialinei atsakomybei ir platesniam visuomenės įtraukimui į darnaus vystymosi procesą. Lietuvoje įgyvendinant turizmo sektoriaus vystymui aktualias iniciatyvas, neretai pasigendama darnaus vystymosi principų įgyvendinimo.
Šalies patrauklumas	Turizmo požiūriu Lietuvai sudėtinga konkuruoti su kitomis giliais turizmo šaknis turinčiomis valstybėmis dėl esamo reljefo, trumpo šiltojo sezono, pasauliniam kontekste nedidelio išskirtinių gamtinių, istorinių, kultūrinių ir kt. turizmo objektų skaičiaus. Tai lemia santykinai mažą šalies žinomumą ir turistų susidomėjimą.
Infrastruktūra	Nepilnai išvystyta, nemoderni (lyginant su Vakarų Europos šalimis, kai kuriais aspektais – ir kitomis Baltijos šalimis) susisiekimo, sporto, verslo ir tarptautinių renginių, viešbučių (regionuose), pagalbinė turizmo infrastruktūra (aplink turizmo objektus, tranzitinius maršrutus ir pan.) ir kt. veiksniai žymiai mažina Lietuvos konkurencingumą ir riboja turizmo plėtrą.
Įrodymais grįsti sprendimai	Turizmo politikos formavimui ir savalaikių turizmo rinkodaros priemonių planavimui trūksta visapusiškų, nuolat atnaujinamų statistinių duomenų rinkimo ir analizės, turizmo sektoriaus veiklos stebėsenai aktualių periodinių rinkos tyrimų, leidžiančių greitai reaguoti ir prisitaikyti prie turizmo sektoriaus dinamikos.
Tarpinstitucinis bendradarbiavimas	Integralaus bendradarbiavimo ir partnerystės tarp suinteresuotų šalių stoka, nediferencijuotas ūkio subjektų veiklos reguliavimas riboja sisteminį turizmo sektoriaus vystymą bei didina atskirtį tarp didžiųjų Lietuvos miestų ir regionų.

Lentelė Nr. 2. Lietuvos turizmo sektoriaus augimą ir konkurencingumą ribojantys veiksniai

Ribojantys veiksniai	Apibūdinimas
Nacionalinė politika ir finansavimas	Faktinis veiksnys, jog nacionalinės politikos lygmeniu turizmo sektoriaus vystymas nėra prioritetinga veikla, mažina turizmo sektoriaus reikšmę šalies ekonomikoje, tai atsiliepia šio sektoriaus finansavimui ir veikia kaip turizmo plėtrą stabdanti aplinkybė.
Geopolitinė padėtis	Atsižvelgiant į Lietuvos valstybingumo raidą ir istorinį kontekstą, esamą geografinę padėtį, nuolat besitęsiantys geopolitiniai neramumai artimos kaimynystės šalyse gali būti suprantami kaip potenciali grėsmė saugumui ir riboti turizmo plėtrą.
Darbuotojai	Lietuvos darbo rinka susiduria su aktualiomis problemomis: nuolatinis kompetentingų darbuotojų trūkumas, dažna jaunosios kartos darbuotojų kaita, nuolat augantys darbuotojų atlygio lūkesčiai, turizmo sektoriui aktualių kompetencijų (pvz., užsienio kalbų mokėjimas) stygius. Įvardytos problemos ypač aktualios paslaugų sektoriaus įmonėms ir regionuose veiklą vykdančioms organizacijoms.

Pagrindinis siūlomas turizmo sektoriaus vystymo tikslas – inovacijomis grįstas turizmo sektoriaus kuriamos pridėtinės vertės didinimas. Jį papildantys tikslai: atsakingo ir tvaraus turizmo raidos principų užtikrinimas socialiniu, kultūros, gamtos ir ekonominiu požiūriu, vertę kuriančios partnerystės tarp suinteresuotų šalių ir institucijų turizmo srityje skatinimas.

Galimybių studijoje siūloma išlaikyti tęstinumą, sudaryti prielaidas turizmo sektoriaus diversifikavimui ir toliau koncentruotis į keturias turizmo rūšis: kultūros, gamtos, sveikatos, verslo ir tarptautinių renginių. Kiekvienai turizmo rūšiai sudarytas ją detalizuojantis ilgas turizmo kryptių sąrašas (žr. lentelę Nr. 3).

Lentelė Nr. 3. Prioritetinių Lietuvos turizmo rūšių detalizavimas

Kultūros	Gamtos	Sveikatos	Verslo ir tarptautinių renginių
Amatų ir edukacijų turizmas	Aktyvus judėjimas ir pramogos gamtoje	Chirurginis gydymas	Didelio masto konferencijos
Gastronominis turizmas	Gamtos objektų lankymas	Diagnostika	Didelio masto renginiai (koncertai, sporto varžybos)
Genealoginis turizmas	Jūrinis ir pajūrio turizmas	Grožio paslaugos	E-sporto renginiai ir varžybos
Gyvosios kultūros pažinimas	Paukščių stebėjimas	Grožio SPA paslaugos	Festivaliai, bienalės, plenerai
Kaimo turizmas	Ramus poilsis gamtoje	Nevaisingumo gydymas	Nedidelio masto konferencijos
Kultūros paveldo objektų lankymas	Vandens pramogos	Odontologijos paslaugos	Organizacijų „darbostogos“ (angl. workation)
Miestų turizmas	Žvejyba ir medžioklė	Reabilitacinis ir sanatorinis kurortinis gydymas	Organizacijų išvažiuojamieji susitikimai ir renginiai
Muziejų lankymas		Sveikatos patikra	Tarptautinės parodos
Naktinis turizmas		Transplantacijos paslaugos	Vaikų ir suaugusių stovyklos
Religinis turizmas			
Scenos meno renginių lankymas			
Žydų tautinio paveldo pažinimas			

Siekiant užtikrinti kryptingą Lietuvos turizmo sektoriaus vystymą ir atsižvelgiant į ribotus išteklius, programoje siūloma koncentruotis į santykinai nedidelį prioritetų skaičių, kiekvienoje turizmo rūšyje nacionaliniu lygiu išskiriant po 2–4 prioritetines kryptis.

2.2. KLAIPĖDOS RAJONAS REGIONO PLANAVIMO KONTEKSTE

2.2.1. Klaipėdos regiono vystymo prioritetai

Asociacijos „Klaipėdos regionas“ planavimo dokumente **„Darnus Klaipėdos regiono vystymas: identitetas, vertybės, išoriniai veiksniai“** (toliau – dokumentas), parengtame 2020 m., išskirtos galimybės regiono vystymui: pajūrio zonos išskirtinumas, įvairių kultūrų suformuotas savitas charakteris, įvairovė tarp sausumos ir vandens, kurorto ir miesto, ramybės ir šurmulio, gamtos ir infrastruktūros. Viena iš Klaipėdos regiono identiteto kūrimo ir stiprinimo kryptių – gerovės regionas. Gerovės regiono vystymo kryptį įgyvendinančios ekonominės specializacijos – kūrybinė ir paslaugų ekonomika; darnus pakrančių ir jūros turizmas.

Dokumente pažymima, kad Klaipėdos rajono savivaldybės komunikuojamas išskirtinumas – tarp pramonės ir gamtos, o pagrindinės siunčiamos žinutės: atvirumas, draugiškumas aplinkai, gerovė, verslumas, kūryba, tvarumas, gamta.

Asociacijos „Klaipėdos regionas“ dokumente **„Klaipėdos regiono identiteto ir vertybinio pagrindimo analizė“** (toliau – analizė), parengtame 2020 m., akcentuojama, kad Klaipėdos regiono teritorijoje yra daugiausia istorinio Klaipėdos krašto / Mažosios Lietuvos dalies, o regiono centru yra laikoma Klaipėda, jungianti lietuviškąjį ir vokiškąjį identitetus. Pagrindiniai gamtiniu atžvilgiu Klaipėdos regioną vienijantys elementai – jūra ir pamarys. Analizėje išskirtos šios turizmui aktualios regiono vertybės: gyvybė vandenyse (išskirtos vertybės ambicijos įgyvendinimui: vystyti vandens turizmą tarptautiniu lygmeniu ir kurti bendras turizmo plėtros rinkodaros programas), gera sveikata ir gerovė (išskirta vertybės ambicija įgyvendinimui: regionas – sveikatinimo turizmo ir rekreacijos lyderis).

Klaipėdos rajono savivaldybė yra labiau žemyninė, su gamta save sieja per ekologiją, draugiškumą aplinkai. Analizėje nurodyta, kad, remiantis savivaldybės oficialiuose tinklalapiuose pateikiamų komunikacinių žinučių analize, dominuojantis Klaipėdos rajono savivaldybės naratyvas – „Klaipėdos rajonas derina skirtingas gamtos ir industrijos bei Žemaitijos ir Klaipėdos krašto priešpriešas“.

Analizėje išskirta rekomendacija darniam Klaipėdos regiono vystymui aktuali ir turizmui: darnus pakrančių ir jūros turizmas. Numatytos vystymo kryptys: iki 2030 metų sukurti ir įgyvendinti politiką, skirtą darniam turizmui, kuris padeda sukurti darbo vietas, taip pat pristatyti ir plėtoti vietas kultūrą ir produktus; kurti ir įgyvendinti priemones, skirtas stebėti darnaus vystymosi poveikį darniam turizmui, kuris padeda kurti darbo vietas, pristatyti vietas kultūrą ir produktus.

Klaipėdos regiono specializacijos veiksmy planė iki 2030 m. (toliau – veiksmy planas) dar-naus pakrančių ir jūros turizmo vystymui numatyti uždaviniai: (1) regiono turizmo sektoriaus valdy-mo modelio diegimas; (2) regiono turizmo rinkodaros ir įvaizdžio sukūrimas ir įgyvendinimas; (3) regiono turizmo paslaugų kokybės ir infrastruktūros gerinimas; (4) regiono turizmo sektoriaus švie-timo būklės gerinimas; (5) regiono turizmo sektoriaus klasterių kūrimo skatinimas. Siekiant gerinti paslaugų kokybę ir infrastruktūrą, numatytos šios priemonės:

- bendrų regioninių produktų vystymas (regiono turizmo objektų maršrutų integracija į tarptautinius kultūrinius kelius; bendradarbiavimas su aplinkinėmis savivaldybėmis, vystant kultūrinį turizmą bei pažintinį bei aktyvų turizmą);
- inovatyvių turizmo produktų kūrimas;
- medicinos ir sveikatingumo paslaugų turizmo plėtra;
- medžioklinio turizmo skatinimas;
- verslo turizmo plėtros galimybių stiprinimas;
- sveikatinimo (kurortologinio) turizmo plėtra, t. y. naujų kurortinių teritorijų (Karklė–Ku-kuliškių k.) vystymas;
- vandens turizmo plėtra (paslaugų pramoginiais laivais skatinimas vandens kelių siste-moje, naujų vandens turizmo maršrutų vystymas, Karaliaus Vilhelmo (Klaipėdos) kana-lo pritaikymas turizmui (Lankupių ir Drevernos šliuzų rekonstrukcija, kanalo jungties su Kuršių mariomis į šiaurę nuo Drevernos statyba);
- gastrominio turizmo plėtra ir potencialo stiprinimas;
- tvaraus turizmo skatinimas ir plėtra;
- tolygios regiono turizmo plėtros sektoriniu požiūriu skatinimas (dalyje savivaldybių iš-plėtotas kaimo turizmo sodybų tinklas ir neišvystytas maitinimo bei pramogų pasiūlos tinklas);
- regioninio verslo kompleksinio ir tinklinio požiūriu į regiono turizmo išteklius skatinimas ir potencialo išnaudojimas;
- regiono muziejų tinklo rinkodaros stiprinimas / ekspozicijų atnaujinimas;
- bendradarbiavimo tarp regiono ir aplinkinių savivaldybių skatinimas;
- integralios viešojo transporto sistemos sukūrimas ir plėtra;
- dviračių infrastruktūros gerinimas ir tolygi plėtra;
- turizmo infrastruktūros prieinamumo neįgaliesiems ir kitoms tikslinėms grupėms gerinimas;
- būtinos turizmo infrastruktūros regiono turistinėse vietovėse plėtra (informacinės aikš-telės, tualetai, apšvietimas ir pan.);
- nemokamo bevielio interneto ryšio viešosiose regiono erdvėse plėtra ir kt.

2.2.2. Sektorinių studijų vertinimas

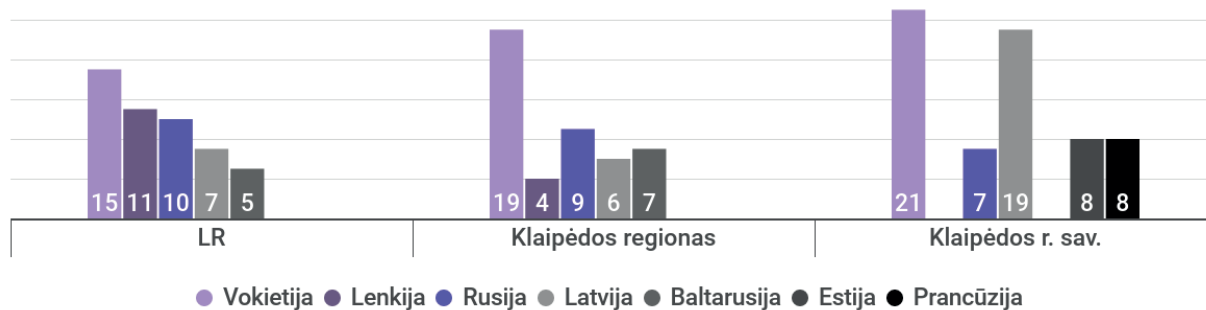
Klaipėdos regiono turizmo ir žemės ūkio sektorių plėtros studijoje (toliau – studija) išskirti Klaipėdos regionui būdingi iššūkiai: pasiekiamumas oro transportu, viešojo transporto intermodalu-mas, mažas turistų skaičių apgyvendinimo įstaigose ir mažas turizmo paslaugų eksportas.

Klaipėdos regione dominuoja pajūrio ir vandens turizmo sistema, kuri suteikia regionui unikalumo, lyginant su kitais Lietuvos regionais. Regiono išskirtinumas pajūrio ir vandens turizmo srityje turi būti remiamas esamais ir daugumoje savivaldybių stipriais kultūriniais, gamtos ištekliais.

Regiono turizmo sektoriaus specializacijoje išskirti bendradarbiavimo aspektai: būtina gerinti susisiekimo infrastruktūrą (dviračių takus, autoturizmo maršrutus, vandens kelius); tikslinga vystyti kultūrinį turizmą (Mažosios Lietuvos temas, dvarų ir muziejų maršrutus), pažintinį bei aktyvų turizmą (lankytinus objektus, nacionalinius parkus ir pan.).

Apibrėžtas Klaipėdos regiono turizmo sektoriaus išskirtinumas: darnus pajūrio ir vandens turizmas. Nustatytos turizmo plėtros kryptys: miesto turizmas, gamtinis turizmas, kultūrinis turizmas, sveikatingumo turizmas, dalykinis turizmas, nišinis turizmas.

Studijoje išskirtos pagrindinės Klaipėdos regiono atvykstamojo turizmo rinkos (žr. paveikslą Nr. 3): Vokietija, Rusija, Baltarusija. Klaipėdos rajono savivaldybėje didžiausią turistų dalį sudaro atvykusieji iš Vokietijos (21 proc.), Baltarusijos (19 proc.), Rusijos (7 proc.), nemažą dalį sudaro atvykstantieji iš Estijos (8 proc.) ir Prancūzijos (8 proc.).

pav. 3. Pagrindinės Klaipėdos regiono atvykstamojo turizmo rinkos 2017 m. pagal atvykusių turistų pasiskirstymą, proc.

Šaltinis: Klaipėdos regiono turizmo ir žemės ūkio sektorių plėtros studijos duomenys

Didžioji dalis Klaipėdos regione apsistojuusių turistų apsigyveno Palangoje arba Klaipėdoje (kartu sudarė 83 proc. turistų), Klaipėdos rajono savivaldybei teko vos 2,22 proc. regiono turistų.

Klaipėdos regionas labiausiai išsiskiria turizmui palankia geografine padėtimi, traukos objektų gausa bei išvystyta susijusia infrastruktūra, tačiau neturi bendros turizmo politikos strategijos. Klaipėdos regione turėtų būti plėtojamas traukos objektų potencialas ir orientuojamasi į inovatyvius turizmo produktus.

Klaipėdos regione (pagal turizmo objektų tipus) daugiausia kultūros ir pasyvaus bei aktyvaus poilsio ir laisvalaikio objektų. Klaipėdos rajone – aktyvaus ir pasyvaus poilsio ir laisvalaikio objektų, o didžiausia objektų koncentracija – pajūryje ir jo apylinkėse.

Klaipėdos regiono stiprybės (aktualios Klaipėdos rajono savivaldybei):

- vienintelis Lietuvos regionas, turintis prieigą prie Kuršių marių, Baltijos jūros;
- regione yra geriausių Lietuvoje gamtinių rekreacinių išteklių vandens rekreacijai ir

- vandens turizmui plėtoti – lygaus vandens buriavietės, jūrinės rekreacijos vietos;
- regione išsidėstę ir naudojami turistiniam patrauklumui didinti du Lietuvos etnografiniai regionai – Mažosios Lietuvos ir Žemaitijos;
- sukurti ir palaikomi tarptautiniai turistiniai ir kultūriniai maršrutai: Europos gintaro kelias, Kuršių kelias, Šv. Jokūbo piligrimų kelias, Vėtrungių kelias, „Eurovelo“ 10;
- suformuota ir toliau plėtojama tarptautinių ir regioninių renginių pasiūla, pritraukianti gausius vietinių ir užsienio turistų srautus;
- turistai turi didžiausią apgyvendinimo ir maitinimo įstaigų pasirinkimą Lietuvoje;
- komplementarus kultūrinių ir gamtinių išteklių išsidėstymas;
- sėkmingai funkcionuoja Pamario turizmo klasteris;
- tinkamai panaudotos ES lėšos turizmo maršrutams parengti, objektams pritaikyti lankymui, sąmoningumui skatinti, kokybiškoms rekreacinėms erdvėms prie vandens telkinių sukurti.

Klaipėdos regiono silpnybės (aktualios Klaipėdos rajono savivaldybei):

- turizmo plėtra netolygi – dalyje regiono savivaldybių išplėtotas kaimo turizmo sodybų tinklas, tačiau neišvystytas maitinimo bei pramogų pasiūlos tinklas;
- neišplėtotas vandens turizmas ir maršrutai pramoginiais laivais regiono vandens kelių sistemoje (upėmis, ežerais);
- nepakankamai išnaudoti tarptautiniai kultūriniai keliai;
- neišnaudojamas gastronominio turizmo potencialas, kuris galėtų prisidėti prie sezoniško mažinimo;
- neišnaudojamas stiprių muziejų potencialas (dėl silpnos rinkodaros, pasenusios kultūrinės ekspozicijos ir kt.);
- nepakankamai išvystyta rekreacinių paslaugų pasiūla kai kuriose regiono saugomose teritorijose;
- regioniniai turizmo ištekliai nėra sujungti į inovatyvius turizmo produktus, trūksta sąveikos su turizmo verslo atstovais;
- plėstinės transporto sistemos galimybės, lankytojams ir vietiniams gyventojams leidžiant laisvai ir be trikdžių atvykti į regioną, keliauti regiono viduje be automobilio: trūksta viešojo transporto sistemos intermodalumo; netolygiai išvystyta dviračių infrastruktūra;
- uostų / krantinių infrastruktūros nusidėvėjimas;
- mažas aplinkos ir informacijos prieinamumas viešosiose erdvėse neįgaliesiems ir kitoms tikslinėms grupėms (pvz., pagyvenusiems žmonėms, šeimoms su mažais vaikais, žmonėms su negalia ir kt.);
- kai kuriose turistinėse vietovėse trūksta vizualinės turizmo informacijos, informacinių aikštelių, aptarnavimą ir saugumą užtikrinančios infrastruktūros (pvz., viešųjų tualetų, vandens prieigos taškų, apšvietimo ir pan.);
- nepakankamas šiuolaikinių skaitmeninių technologijų panaudojimo lygis.

Klaipėdos regiono galimybės (aktualios Klaipėdos rajono savivaldybei):

- dėl augančių gyventojų pajamų, besikeičiančių poreikių ir laisvo žmonių judėjimo didė-

jantis dėmesys sveikatai, kelionėms, poilsiui ir pramogoms;

- pramoginių laivų ir kelių infrastruktūros plėtra, kuriant ir palaikant uostų ir uostelių tinklą;
 - kurortinių teritorijų (Karklė) plėtra ir su tuo susijęs didesnis socialinis aplinkos saugumas.
- Klaipėdos regiono grėsmės (aktualios Klaipėdos rajono savivaldybei):

- tarptautinė įtampa kaimyninėse šalyse gali mažinti į regioną atvykstančių turistų srautus;
- kity Lietuvos ir užsienio rekreacinių regionų didėjantis konkurencinis patrauklumas ir neplanuotų tarptautinės ir regioninės traukos objektų kaimyniniuose regionuose atsiradimas;
- nešvarios, imlios gamtiniais ir teritoriniais ištekliams pramonės skverbimasis į rekreacines ar gretutines teritorijas;
- nacionalinę turizmo politiką formuojančios organizacijos neteikia prioriteto Klaipėdos regionui (nacionalinė rinkodaros strategija ir veiklos / renginiai, organizuojami nacionalinių turizmo valdymo struktūrų, yra orientuoti ir dažniausiai vykdomi Vilniaus mieste);
- besikeičianti teisinė aplinka, mokesčių politika, nepakankamos investicijos į turizmo sektorių, aplinkosauginiai reikalavimai ir apribojimai gali tapti kliūtimis, plėtojant turizmą Klaipėdos regione (ypač siekiant pritraukti tarptautines įmones (pvz., tarptautinius viešbučių tinklus);
- kvalifikuotos darbo jėgos emigracija;
- mažėjantis studentų skaičius (į Klaipėdos aukštąsias mokyklas kasmet įstoja apie 10 proc. mažiau studentų nei praėjusiais metais; su viešbučių ir restoranų ūkio sektoriais susijusiose profesinio mokymo programose besimokančių asmenų skaičius mažėja).

Studijoje pateikiamos išvados apie regiono turizmą:

- Specializacija: pajūrio ir vandens turizmo kompleksinių sistemų plėtra. Klaipėdos regione dominuoja pajūrio ir vandens turizmo sistema, kuri suteikia šiam regionui unikalumo, lyginant su kitais Lietuvos regionais.
- Konkurencingumas: vietiniu mastu regionas išsiskiria aukštu turizmo sektoriaus darbuotojų produktyvumu, santykinai ilgomis turistų kelionėmis, palankiu klimatu, vandens ištekliais, gamtiniais turtais ir muziejais.
- Sąsajos su gretutinėmis savivaldybėmis / regionais: vystant kompleksinį turizmą, būtina gerinti susisiekimo infrastruktūrą (dviračių takus, autoturizmo maršrutus, vandens kelius) kartu su aplinkinėmis savivaldybėmis; aktualu bendradarbiauti su aplinkinėmis savivaldybėmis vystant kultūrinį turizmą („Mažosios Lietuvos temą“, „pieno kelią“, dvarų ir muziejų maršrutus) bei pažintinį bei aktyvų turizmą (lankytinus objektus, nacionalinius parkus ir pan.).
- Kompleksinio turizmo svarba: regiono konkurencingumas stiprinamas, sudarant pajūrio ir vandens turizmo kompleksą su kitomis, koreliuojančiomis turizmo rūšimis, investuojant į naujus inovatyvius ir stiprinant esamus turizmo objektus; regiono išskirtinumas pajūrio ir vandens turizmo srityje turi būti remiamas esamais ir daugumoje savivaldybių stipriais kultūriniais, gamtos ištekliais.

Studijoje pažymima, kad, bendradarbiaudamos, Klaipėdos regiono savivaldybės turi

tinkamas sąlygas kurti turizmo produktų sinergiją. Klaipėdos regiono išskirtinumas – darnus pajūrio ir vandens turizmas. Pajūrio ir jūrinis turizmas svarbus Klaipėdos miesto ir rajono, Neringos, Palangos miesto savivaldybėms. Gamtinio turizmo potencialas (kvietimas atrasti unikalią regiono gamtą) susijęs su regiono lyderėmis – Klaipėdos rajono, Neringos, Skuodo rajono ir Šilutės rajono savivaldybėmis. Vandens turizmas išskiriamas Klaipėdos rajono, Neringos ir Šilutės rajono savivaldybėse. Klaipėdos regione rekomenduojama vystyti nišinio turizmo produktus (Klaipėdos rajono, Neringos ir Šilutės rajono savivaldybėse – vandens kelių tyrinėjimas kelionėmis baidarėmis, burlaiviais, valtimis ir kt.), taip pat gastroturizmą ir ornitologinį turizmą (Klaipėdos rajono, Šilutės rajono ir Neringos savivaldybėse).

Klaipėdos regiono turizmo sektoriaus analizėje pateikiamos savivaldybių specializacijos pagal strateginius dokumentus ir pateiktos teminės citatos, atspindinčios esamą Klaipėdos rajono savivaldybės situaciją ir ilgalaikę viziją.

Esama Klaipėdos rajono specializacija (teminės citatos):

- „ežerai, upės, miškai“, „archeologiniai, mitologiniai, architektūriniai objektai“, „rekreaciniai ištekliai“, „išvystyta kultūrinė veikla bei gausi kultūrinių renginių įvairovė“ (Klaipėdos rajono turizmo rinkodaros strategija 2016–2021 m.);
- „piliakalniai“, „Vėžaičių dvaras“, „Karaliaus Vilhelmo kanalas“, „II pasaulinio karo fortifikacijos baterijos“, „Olando kepurės kalnas ir skardis“, „Mini Zoo“, „Ornitologija“, „turistiniai žygiai pėsčiomis po Minijos ir Žvelsos slėnius“, „Mažosios Lietuvos lietuvininkų ir Didžiosios Lietuvos žemaičių palikimas“, „Agluonėnų etnografinė sodyba muziejus“, „Ant marių kraštelio“, „aktyvus turizmas“, „buriavimas“, „buriavimas jėgos aitvarais“, „baidarių sportas Minijos upe“, „sklandymo mokykla“, „jojimo centrai“, „bėgimas slidėmis“, „Minijos žemupio regata“, „bėgimas „Pjauliai Dreverna“, „25 kaimo turizmo sodybos“, „burlentės“, „pramoginiai plaukiojimai laivais“, „rekreacinė žvejyba“, „galimi nardymai“, „National Golf Resort“ (Klaipėdos rajono turizmo plėtros iki 2020 m. planas);
- „autoturizmas“, „Aglaura elnynas“, „vaikų stovyklos“ (Pajūrio regioninio parko ir jo zonų ribų bei tvarkymo planai).

Ilgalaikė Klaipėdos rajono vizija (teminės citatos):

- „sąlygos vystyti sportinį ir vandens turizmą“ (Klaipėdos rajono turizmo rinkodaros strategija 2016–2021 m.);
- „tarptautinis sporto turizmas“, „Nacionalinio potencialo teritorijos: Karklė, Gargždai, Dreverna Svencelė Priekulė“, „regioninio potencialo teritorijos: Agluonėnų, Veiviržėnų, Judrėnų, Endriejavo, Lapių Pikteikių“, „Vandens turizmas“, „sporto turizmas“, dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūra“, „rekreacinių zonų infrastruktūra“, „vandens telkinių rekreacinių zonų infrastruktūra“, „gamtinis turizmas“, „etnoturizmas“, „nelaimių turizmas“, „Minijos upės baseino rekreacija turizmas“, „Priekulės“, „paplūdimiai“, „kempingai“, „nardymo centras“, „sporto infrastruktūra Gargžduose“, „pėsčiųjų ir dviračių trasos“, „karjerų rekreacijai pritaikymas“, „rekreacinės žvejybos plėtra“, „sapropelio panaudojimas SPA“, „aviacinis sportas“, „paukščių, gyvūnų ir kraštovaizdžio stebėjimas, augalų pažinimas,

vaistažolių rinkimas, lakštingalų klausymas“, „etnografinis pramogų parkas“, „piliakalnių pritaikymas rekreacijai pažintiniams tikslams“, „žydų naikinimo vietų maršrutai“, „bažnyčių maršrutas“, gynybinių įtvirtinimų maršrutas“, „kultūros paveldo objektų maršrutas“ (Klaipėdos rajono turizmo plėtros iki 2020 m. planas).

Klaipėdos regiono turizmo ir žemės ūkio sektorių plėtros studijoje nurodoma, kad:

- esama Klaipėdos rajono savivaldybės specializacija: vandens, aktyvus, kaimo ir gamtinis turizmas;
- norima plėtoti Klaipėdos rajono savivaldybės specializacija: pajūrio ir jūrinis, vandens ir aktyvus turizmas;
- nevystoma specializacija – miesto, kultūrinis, sveikatingumo ir dalykinis turizmas.

Klaipėdos rajonui svarbiausi studijoje numatyti tikslai (ir uždaviniai):

- padidinti vidaus vandenų panaudojimą susisiekimo ir turizmo reikmėms (vidaus vandenų panaudojimas rekreacijai ir turizmui);
- pagerinti susisiekimo dviračiais sąlygas ir sukurti naujas galimybes susisiekimui dviračiais (sukurti priemones, užtikrinančias judėjimo dviračiais saugumą ir patrauklumą);
- turizmo skatinimas ir susijusios infrastruktūros plėtra, panaudojant skirtingas transporto rūšis (turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra; Minijos vandens turizmo trasos plėtra).

Klaipėdos regiono turizmo ir žemės ūkio sektorių plėtros studijoje pagal inovacijų scenarijaus ir kitų turizmo plėtros priemonių planą nuo 2021 m. numatyta vystyti kurortines teritorijas, nemokamą bevielį interneto ryšį pasirinktose viešosiose erdvėse, gerinti infrastruktūrą, skirtą turistų judumui skatinti.

Vakarų krantas. Regioninės galimybių studijos (toliau – galimybių studija) tikslas – parengti tikslingą ir ekonomiškai pagrįstą Klaipėdos regiono bevariklio, lengvojo, viešojo ir vandens transporto optimizavimo ir plėtros koncepciją. Galimybių studijos uždaviniai: identifikuoti pagrindinius optimizavimo ir plėtros elementus bei jų sąsajas; nustatyti optimizavimo ir plėtros elementų vystymo koncepciją ir prioritetus; pasiūlyti koncepcijos įgyvendinimo planą.

Galimybių studijoje numatyti preliminarūs sprendiniai, už kuriuos atsakinga Klaipėdos rajono savivaldybė:

- Lankupių ir Dreverno šliuzų rekonstrukcija;
- Karaliaus Vilhelmo kanalo jungties su Kuršių mariomis į šiaurę nuo Dreverno statyba;
- valčių prieplaukos prie Žaliojo slėnio statyba;
- rytinio farvaterio Ventės ragas–Smeltės pusiasalis tiesimas;
- farvaterio Dreverna–Juodkrantė tiesimas;
- Karklės prieplaukos statyba;
- sistemos „Statyk lengvąjį automobilį ir važiuok viešuoju transportu“ (angl. „Park and Ride“ –) diegimas (Priekulėje ir Gargžduose);
- regioninės dviračių nuomos punktų sistemos sukūrimas, esamų dviračių turistinių maršrutų informacinių priemonių taikymo didinimas ir ženklinimas, elektroninių esamų ir ketinamų

rengti dviračių trasų versijų sukūrimas (el. žemėlapiai, GPS ir pan.);

- dviračių takų tinklo Klaipėdos rajono savivaldybėje atnaujinimas ir plėtra (prie kelių Nr. 166, 168, 227, 228, 2217, 2219, Pajūrio dviračio trasos dalyje nuo Ketvergių iki Priekulės; nuo Klaipėdos miesto iki Drevernos; „Pavyk Pajūrio vėją“ trasa nuo Šernų iki Baičių).

Galimybių studijos priede „Kurortinių teritorijų statuso suteikimo reikalavimų atitiktis“ potencialiomis kurortinėmis teritorijomis įvardintos Kretingalės seniūnijos Karklės–Kukuliškių–Kalo-tės teritorija ir Priekulės seniūnijos Drevernos–Svencelės teritorija). Kurortinių teritorijų statusas šioms vietovėms gali būti suteiktas tik įgyvendinus papildomų kompleksinių priemonių.

2.3. KLAIPĖDOS RAJONO PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ

Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas patvirtintas 2011 m. vasario 24 d. Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T11-111. Planu numatyta plėtoti rekreaciją, turizmą, pritaikyti gamtos ir kultūros paveldą visuomenės poreikiams Klaipėdos rajone.

Klaipėdos rajono savivaldybės taryba 2017 m. kovo 30 d. sprendimu Nr. T11-97 inicijavo Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių koregavimo procedūras. Į atnaujintą rajono teritorijos bendrąjį planą integruojami Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijos kraštovaizdžio tvarkymo specialiojo plano sprendiniai.

Bendrajame plane pažymima, kad, remiantis atliktu rekreacijos ir turizmo vystymo galimybių vertinimu, didžiausias galimybes perspektyvinei rekreacijos ir turizmo plėtrai turi Karklės–Kukuliškių, Kuršių marių, kiek mažesnes – Drevernos–Svencelės, Šernų, Gargždų, Priekulės, Girkalių, Kretingalės, Vyskupiškių–Šarkiškiškių, Agluonėnų, Veiviržėnų ir kai kurie kiti resursiniai arealai. Daugiau nei pusė Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijos (bemiškiai Vakarų Žemaičių moreninės žemumos bei Vakarų Žemaičių plynaukštės plotai) neturi žymesnių rekreacijos vystymo perspektyvų ir sudaro galimybes kurti tik pavienius lokalinės rekreacinės svarbos objektus.

Klaipėdos rajono savivaldybėje išskirtos dviejų aukščiausio taksonominio rango teritorinių rekreacinių vienetų dalys:

- Lietuvos kontinentinės rekreacinės srities pietinė dalis, apimanti visą pajūrinę savivaldybės dalį tarp Girulių ir Nemirsetos. Ją sudaro funkciniais ryšiais apibrėžtas teritorines rekreacines sistemas formuojantys du rekreaciniai rajonai: A – Karklės–Girulių, turintis išreikštą Klaipėdos priemiestinę rekreacinę įtaką; B – Šaipių–Nemirsetos, apjungiantis 7 rekreacinių išteklių arealus bei infrastruktūrą.
- Kuršių marių regiono rekreacinės srities šiaurinė dalis, apimanti savivaldybei priskirtą Kuršių marių dalį bei gretutines teritorijas. Ją taip pat sudaro du rekreaciniai rajonai: C – Kairių–Smiltynės, turintis išreikštą Klaipėdos priemiestinę rekreacinę įtaką; D – Drever-

nos–Juodkrantės, apjungiantis 9 rekreacinių išteklių arealus bei infrastruktūrą (paprastai su didesniu nei vidutiniu ir vidutiniu potencialu).

Atskiriems autonomiškiems rekreacinių sričių neformuojantiems rekreaciniams rajonams Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje priklauso:

- Dangės slėnyje ir paslėniuose: Kretingalės–Kretingos rekreacinio rajono pietinė dalis ir Gvildžių–Tauralaukio rekreacinio rajono šiaurinis pakraštys;
- Minijos slėnyje ir paslėniuose: Pikteikių–Radaičių rekreacinis rajonas, Gargždų–Dovilų rekreacinis rajonas, Šernų rekreacinis rajonas, Priekulės–Lankupių rekreacinis rajonas;
- Veiviržo slėnyje ir paslėniuose: Veiviržėnų–Mockaičių rekreacinis rajonas;
- Agrariniame–miškingame kraštovaizdyje: Judrėnų–Mataičių rekreacinis rajonas, Agluonėnų rekreacinis rajonas.

Pagrindinėmis rekreacinių vietovių formavimo bei vystymo kryptimis numatyta laikyti: a) poilsį gamtoje / kaime, b) bendrąjį turizmą, c) pažintinį turizmą, d) pramoginę rekreaciją, e) sportinę rekreaciją, f) verslinę rekreaciją. Svarbiausi rekreacijos aptarnavimo centrai savivaldybės teritorinėje sistemoje paprastai yra polifunkcinio pobūdžio ir jungia dvi ar daugiau rekreacinės specializacijos kryptis.

Kurortinio teritorijų statuso perspektyva Klaipėdos rajono savivaldybėje gali būti sietina su Kukuliškių rekreacinės gyvenvietės vystymu, kuri, turėdama turtingą įvairiapusiam poilsiui gamtoje tinkamą aplinką ir tikslingai investuojant į specialią sveikatinimo (gydomąją) infrastruktūrą, ateityje galėtų vykdyti ir būdingas kurortines teritorijos funkcijas. Svarstyta ir Svencelės–Drevernės perspektyvinės kurortinės teritorijos galimybė.

Savivaldybės teritorijoje identifikuota virš 130 rekreacinių vietovių, galimų panaudoti poilsiui bei pramoginei ar sportinei rekreacijai gamtinėje aplinkoje, iš jų trečdalis – iš dalies įsisavintos arba pradedamos įsisavinti teritorijos, kita dalis priklauso perspektyvinių rekreacinių teritorijų kategorijai. 2019 m. bendrojo plano sprendiniuose (36 p.) nurodoma, kad „ypatingą vietą turėtų užimti dabar eksploatuojamų žvyro karjerų Agluonėnų rekreaciniame rajone rekultivacija pritaikant juose suformuotus vandens telkinius rekreaciniam naudojimui“. Nepakankamas yra ir dabartinis Kuršių marių ir didžiųjų rajono upių (Minijos, Veiviržo, Dangės) pakrančių, ežerų bei tvenkinių rekreacinio potencialo panaudojimas.

2019 m. bendrajame plane akcentuota, kad „rajono rekreacinėje sistemoje be tradicinių turizmo centrų, kuriais yra esamas savivaldybės centras (Gargždai) bei Pajūrio regioninio parko centras (Karklė), svarbiais pažintinio turizmo centrais jau pradeda tapti Priekulė ir Dreverna. Kaip lokalius turizmo aptarnavimo centrus tikslinga būtų vystyti Kretingalę, Agluonėnus, Veiviržėnus, Judrėnus, Vėžaičius, Svencelę“ (37 p.).

Rekreacinės infrastruktūros vystymas Klaipėdos rajone:

- Esamose ir numatytose poilsio vietovėse racionalus yra paplūdimių, miško parkų, svečių namų, poilsio namų, poilsio kaime (kaimo turizmo), restoranų–svetainių, kempingų, stovyklaviečių, sporto aikštelių ar panašių rekreacinės infrastruktūros objektų kūrimas. Tikslinga kurti bei palaikyti turizmo informacijos centrus, turizmo kompleksus,

viešbučius, motelius, restoranus–svetaines, kempingus, jaunimo nakvynės namus ir kitus panašius rekreacinės infrastruktūros objektus. Perspektyvinių kurortinių vietovių teritorijose (Kukuliškės–Giruliai, Svencelė) bei jų artimoje aplinkoje, įvertinant regioninio parko apribojimus, tikslingas yra paplūdimių, želdynų, miško parkų, turizmo informacijos centrų, turizmo kompleksų, SPA kompleksų, sporto aikštynų ir kitų panašaus pobūdžio rekreacinės infrastruktūros objektų kūrimas.

- Inicijuoti specializuotų teminių pažintinės–pramoginės rekreacijos infrastruktūros objektų kūrimą – parkų, galinčių reprezentuoti savivaldybių specifiką ir padėti formuoti jų įvaizdį rekreacinės rinkodaros sistemoje. Perspektyviomis idėjomis šiam tikslui galėtų būti laikomos senųjų baltiškųjų Lamatos ir Pilsoto žemių istorijos, Mažosios Lietuvos, Minijos legendų ar panašios specializuotų reprezentacinių parkų organizavimo tematikos.
- Aktyvinti golfo laukų tinklo kūrimo šalyje ir savivaldybės teritorijoje koncepcijos vystymą.
- Savivaldybė turi geras galimybes teikti kaimo turizmo paslaugą. Iš esmės, tai kaimo viešbučių su papildomu pramoginiu ar turistiniu aptarnavimu paslauga, kuriai plėtoti šalyje šiuo metu „atidaryta“ žalia gatvė. Netgi saugomose teritorijose šios rūšies paslaugos vystymas ribojamas tik esamų ar atkuriamų kaimo sodybų skaičiumi.
- Rajoninės turizmo sistemos pagrindą sudaro tokie Klaipėdos rajoną pristatantys autoturizmo maršrutų bei dviračių turizmo maršrutų žiedai: autoturizmo maršrutai „Lamatos žiedas“ ir „Pilsoto žiedas“; dviračių turizmo maršrutai „Lamatos žiedas“ ir „Pilsoto žiedas“.
- Savivaldybės teritorija praeina galimų regioninių automobilių ir dviračių turizmo maršrutų atkarpos: autoturizmo maršrutas „Vakarų Žemaitijos kelias“ ir dviračių turizmo maršrutas „Vakarų Žemaitijos kelias“.
- Į savivaldybės teritoriją patenka galimų tarptautinių ir nacionalinių autoturizmo maršrutų atkarpos: tarptautinės „Gintaro kelio“ (Krantas–Rasytė–Nida–Klaipėda–Palanga–Liepoja) trasos dalis, nacionalinės „Kuršių kelio“ (Šilutė–Priekulė–Klaipėda–Palanga–Skuodas–Plateliai–Plungė) trasos dalis, nacionalinių maršrutų „Lietuvos kultūros-istorijos vėrinys“ bei „Lietuvos kurortų kelias“ (Druskininkai–Alytus–Birštonas–Kačerginė–Smalininkai–Šilutė–Klaipėda–Neringa–Palanga) dalys, sutampančios su „Gintaro kelio“ ruožu.
- Savivaldybės teritoriją taip pat kerta galimų tarptautinių ir nacionalinių dviračių turizmo maršrutų atkarpos: tarptautinės „Eurovelo“ 10 (Krantas–Rasytė–Nida–Klaipėda–Palanga–Liepoja) trasos dalis, nacionalinio „Pietų Žemaitijos ir Aukštaitijos trakto“ maršruto (Klaipėda–Ukmergė–Švenčionys) dalis, nacionalinio „Didžiųjų miestų trakto“ maršruto (Klaipėda–Kaunas–Vilnius) dalis.
- Vandens turizmo sistemos pagrindą Klaipėdos rajono savivaldybėje sudaro: nacionalinės svarbos vandens turizmo trasa – Minijos vandens kelio dalis Pikteikių–Lankupių atkarpoje, regioninės svarbos Klaipėdos (Karaliaus Vilhelmo) kanalo vandens kelias Klaipėdos–Lankučių atkarpoje, regioninės svarbos Dangės ir Veiviržo vandens kelių, skirtų vandens turizmui baidarėmis / kanojomis, dalinai valtimis, atkarpos, Kuršių marių vandens kelių (turizmo trasų) sistema iš Drevernos ir Svencelės.

Bendrajame plane pažymima, kad kultūros paveldo objektai yra ir kultūrinio turizmo ištekliai. Priekulės miesto istorinė dalis turi būti pritaikoma viešajam pažinimui ir naudojimui (kultūriniam ir

pažintiniam turizmui), išsaugojant visas miestelio centrui būdingas funkcijas. Priekulė turistiniu požiūriu yra labai patogioje vietoje, greta kelio Jurbarkas–Klaipėda ir Pagėgių–Klaipėdos geležinkelio, per miestą teka Minijos upė. Kaip urbanistikos paveldo vietovę reikia paminėti neįtrauktą į Kultūros vertybių registrą Veiviržėnų miestelio istorinį centrą su originalia struktūra. Paminėtinas senasis Dreverno kaimas, esantis prie potencialios vandens turizmo trasos Karaliaus Vilhelmo kanalo ir prie Kuršių marių, bei Karklės kaimas (Karklės etnokultūrinis draustinis). Veiviržėnų miestelis ir Dreverno kaimas, nors ir neturintys kultūros vertybių statuso, yra patrauklūs turizmo objektai.

Kultūriniam kraštovaizdžiui ypač reikšmingą kultūros paveldo objektų grupę sudaro piliakalniai, iš kurių 7 yra kompleksiniai dariniai su senovės gyvenvietėmis. Piliakalniai glaudžiai susiję su kraštovaizdžiu, išsidėstę daugiausia upių slėniuose. Klaipėdos apskrities teritorijos bendrajame (generaliniame) plane Klaipėdos rajono teritorijoje išskirti Veiviržo ir Gargždų kultūros vertybių sancaupų arealai. Veiviržo areale Veiviržo upės pakrantėse yra Veiviržėnų, Vyskupiškių, Mockaičių (Šiūraičių), Skomantų piliakalniai, kurie turizmo požiūriu formuoja patrauklų kraštovaizdį. Gargždų arealas apima archeologijos paveldo objektus, išlikusius Minijos pakrantėse: Kalniškės (Gargždų), Dovelų, Gerduvėnų, Antkainio (Gribžinių) piliakalnius. Vienas piliakalnis (Laistų) yra prie Smeltalės upės. Danės ir Eketės upių santakoje yra vienas gražiausių savivaldybėje – Eketės – piliakalnis. Šiaurės rytiniame savivaldybės pakraštyje, netoli Endriejavo, yra Žvaginių piliakalnis (jo vakariniame šlaite – Ablingos memorialinis ansamblis). Reikšmingiausi rajono archeologinio paveldo objektai yra netoli svarbių kelių ir prie vandens turizmo trasų. Bendrajame plane nurodoma, kad archeologijos paveldo objektai – piliakalniai, kurie saugomi moksliniam pažinimui bei viešajam pažinimui ir naudojimui, turi būti tvarkomi.

Etnoarchitektūrinės sodybas pritaikant turizmui, jose turi būti numatytas etnografinių tradicijų puoselėjimas ir viešinimas. Etnografinės tradicijos puoselėjamos ir Karklės etnokultūriniame draustinyje. Pritaikant etnoarchitektūrinės sodybas turizmo reikmėms, turi būti maksimaliai išsaugotas tradicinis kraštovaizdis, statinių architektūrinis vaizdas, medžiagiškumas, dekoras, mažosios architektūros formos.

Bendrajame plane pažymima, kad reikšmingiausi Lietuvos istorijai, įspūdingiausi archeologijos objektai, vertingiausi meniniu požiūriu monumentai ir mažosios architektūros objektai turi būti įtraukti į turistines trasas.

Klaipėdos rajono savivaldybės kultūros paveldo apsauga realizuojama, jį pritaikant viešajam naudojimui ir kultūriniam bei pažintiniam (vietiniam bei tarptautiniam) turizmui vystyti, kultūros puoselėjimui ir propagavimui. Statiniai ir statinių kompleksai gali būti naudojami tik apžiūrėjimui, gyvenamajai, švietimo funkcijoms. Tikslinga atgaivinti pirminę gamybinę funkciją (malūnai, bravorai ir t. t.). Objektuose gali vykti įvairūs renginiai. Būtina pritraukti investuotojus, norinčius pritaikyti kultūros vertybes šiandieniniam naudojimui – kultūrinėms, komercijos, aptarnavimo, turizmo reikmėms, taip pat investuotojus, norinčius įsigyti ar išsinuomoti ilgesniam laikui ir galinčius restauruoti, atkurti kultūros paveldo vertybes.

Bendrajame plane akcentuojama, kad būtina vystyti informacijos infrastruktūrą, strategiškai patogiose vietose išdėstyti informacinės sistemos elementus (stendus, rodykles ir pan.).

2019 m. bendrajame plane numatyti sprendinių įgyvendinimo prioritetai:

- Formuojant savivaldybės perspektyvinę rekreacinių teritorijų sistemą, prioritetais pripažįstama: (1) rekreacinės aplinkos kokybės gerinimas numatytose perspektyvinėse poilsio vietovėse, ypač dabar eksploatuojamų žvyro karjerų Agluonėnų rekreaciniame rajone rekultivacija, pritaikant juose suformuotus vandens telkinius rekreaciniam naudojimui; (2) numatytų turizmo centrų formavimas ir stiprinimas; (3) funkciniais ryšiais susietų rekreacinių teritorinių sistemų formavimas Karklės–Girulių, Drevernos–Juodkrantės, Judrėnų–Mataičių ir Veiviržėnų–Mockaičių rekreaciniuose rajonuose; (4) svarbiausių regiono rekreacinių rajonų (Šernų, Drevernos–Juodkrantės, Priekulės–Lankupių), įskaitant priemiestinius (Gargždų–Dovilų, Kretingalės–Kretingos, Kairių–Smiltynės), naudojimo intensyvinimas; (5) vandens turizmo Kuršių mariose aktyvinimas; (6) kurortinės teritorijos statuso siekimas Kukuliškių–Girulių urbanistiniam kompleksui.
- Vystant savivaldybės rekreacijos ir turizmo infrastruktūrą prioritetinėmis kryptimis, nustatoma: (1) esamo Pajūrio regioninio parko bei kraštovaizdžio draustinių pažintinio turizmo infrastruktūros kūrimas; (2) numatytų dviračių turizmo trasų sistemos ir jų infrastruktūros formavimas; (3) poilsio kaime (kaimo turizmo) plėtojimas numatytose poilsio vietovėse; (4) Minijos ir Veiviržo vandens kelių trasų įsisavinimui reikalingos rekreacinės infrastruktūros sukūrimas; (5) reprezentacinių rajoninės svarbos sportinės–pramoginės arba pažintinės–pramoginės rekreacinės infrastruktūros kompleksų (parkų, golfo laukų) ženkliai įtakojančių viso rajono (netgi regiono) turistinį konkurentiškumą, kūrimo inicijavimas.
- Išskirti šie kultūros paveldo naudojimo ir apsaugos prioritetai: (1) prioritetą teikti savi-tam Mažosios Lietuvos regiono kultūros paveldui: statiniams, jų kompleksams, etnoar-chitektūros objektams, numatant jų tinkamiausią pritaikymą šiuolaikinėms reikmėms ir priemonės, įgalinančias pritraukti investicijas; (2) prioritetą taip pat teikti archeologinio paveldo – piliakalnių tvarkymui, pritaikant juos lankymui; (3) saugant Priekulės mies-to istorinę dalį parengti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentą – vietovės ir jos apsaugos zonos tvarkymo planą; (4) pagrindinis Klaipėdos rajono savivaldybės kultūros paveldo išsaugojimo prioritetas yra kultūros pa-veldo teritorijų integravimas į krašto gyvenimą, užtikrinant kultūros paveldo objektams, jų teritorijoms bei apsaugos zonoms teisės aktais nustatytus apsaugos tikslus.

Klaipėdos rajono dviračių trasų specialiuoju planu suformuotas dviračių takų tinklas, apimantis visą savivaldybės teritoriją. Suplanuoti trys trasų įrengimo prioritetai. Pirmajam prioritetui priskiriamos šios trasos: „Eurovelo“ 10 / 13 trasa; jungtis tarp Kretingalės ir Pajūrio regioninio parko; trasos jungiančios Gargždų m. su Klaipėdos m.; trasa vedanti per Minijos senslėnio kraštovaizdžio draustinį; trasa vedanti palei Kuršių marias ir sujungianti Klaipėdos m. su Šilutės rajonu; pagrindinės Gargždų m. dviračių trasos; jungtis tarp Priekulės m. ir Kuršių marių; jungtis tarp Priekulės m. ir Klaipėdos m. bei tarp Priekulės m. ir Gargždų m.; jungtis tarp Gargždų m. ir Kvietinių k.; jungtis nuo Dauparų k. iki Jakų žiedo.

Bendras pirmojo prioriteto dviračių trasų ilgis yra 162 km. Pirmajam prioritetui priskiriamos trasos, kurių realizavimas palies daugiausiai vartotojų ir tokiu būdu bus gaunamas geriausias pradi-nis efektas: padidės dviratininkų srautai, sumažės eismo nelaimių skaičius, pagerės aplinkos būklė, sumažės privataus transporto naudojimas.

Antrajam prioritetui priskiriama ta tinklo dalis, kuri tenkina mažiau svarbius turistinius ir susisiekimo poreikius. Šio tinklo vystymas turi būti numatomas, įgyvendinus pirmojo prioriteto trasas. Bendras antrojo prioriteto trasų tinklas sudaro 248 km. Įgyvendinus pirmojo ir antrojo prioriteto trasas, bus užtikrintas visiškai funkcionuojantis rišlus dviračių trasų tinklas.

Trečiajam prioritetui priskiriamos likusios, aukštesniems prioritetams nepriskirtos, trasos. Bendras trečiajam prioritetui priskirtų trasų ilgis yra 224,4 km.

Paplūdimių ir jų maudyklų įrengimo Klaipėdos rajone galimybių studijoje (toliau – studija), parengtoje 2019 m., nurodoma, kad Gargždų rekreacinių išteklių bazę sudaro Minijos upės slėnis ir Gargždų I, II, III karjerai. Gargždų miesto parko infrastruktūros sutvarkymo (statybos) projekte, parengtame 2017 m., numatyta įrengti du paplūdimius prie Minijos upės – Miesto paplūdimį ir „Karvės pliažą“, o 2015 m. parengtoje Gargždų karjerų teritorijos vystymo veiksmų programoje iki 2025 m. numatyti įvairūs darbai Gargždų karjerams, priklausantiems Gargždų seniūnijai. Studijoje pažymima, kad dėl jau numatytų darbų atlikimo nėra tikslo iš naujo nagrinėti galimybių paplūdimių ir jų maudyklų įrengimui Gargždų seniūnijoje.

Studijoje Klaipėdos rajono savivaldybėje (Veiviržėnų, Kretingalės, Dovylių, Priekulės, Sendvario, Endriejavo, Agluonėnų, Judrėnų, Vėžaičių seniūnijose) iš viso suplanuota 17 maudyklų ir jų paplūdimių, kurių įrengimui būtina kurti papildomą infrastruktūrą (persirengimo kabinas, šiukšliadėžes, stalus, suoliukus, biotualetus ir pan.) ir atlikti pakrantės bei teritorijos tvarkymo darbus. Kai kuriuose objektuose numatyta galimybė įrengti ir valčių nuleidimo vietas, pėsčiųjų takus, automobilių stovėjimo aikštes, pastatyti informacinius stendus ir pan. Didžiausias prioritetas teikiamas Sendvario seniūnijoje esančiam tvenkiniui, antroje vietoje – Minijos maudykloms ir jų paplūdimiams Priekulės seniūnijoje, trečioje vietoje – Dovylių seniūnijoje esančiam karjerui, mažesnis prioritetas teikiamas vandens telkiniams Kretingalės, Veiviržėnų, Vėžaičių, Endriejavo, Agluonėnų ir Judrėnų seniūnijose.

2.4. NACIONALINIO, REGIONINIO IR VIETOS LYGMENS TURIZMO RINKODAROS STRATEGIJOS

Lietuvos turizmo rinkodaros 2016–2020 metų strategijoje⁶ (toliau – strategija), patvirtintoje 2015 m. gruodžio 23 d. LR ūkio ministro įsakymu Nr. 4-824, įvardinti vietinį ir atvykstantį turizmą skatinantys socialiniai bei ekonominiai veiksniai: didėjančios gyventojų pajamos, ilgesnė

⁶ Prieiga internete: <<http://www.tourism.lt/uploads/documents/VTD%20rinkodaros%20strategija.doc>> [žr. 2020-07-03]

gyvenimo trukmė, greitesnis ir pigesnis susisiekimasis oro transporto priemonėmis, pagerėjęs įvairių turistinių vietovių pasiekiamumas, intensyvus informacinių technologijų panaudojimas, didėjantis pragyvenimo lygis naujai besivystančiose atvykstamojo turizmo rinkose (Kinijoje, Indijoje, Rusijoje ir Rytų Europoje, ypač Lenkijoje).

Strategijoje išskirta Lietuvos kaip turizmui patrauklios šalies vizija: „Lietuva taps šalimi, kuri atpažįstama kaip patraukli turizmo traukos vietovė, pritraukianti turistus dėl palankios geografinės padėties, patogaus susisiekimasis, gamtos ir kultūros paveldo įvairovės, konkurencingų turizmo produktų ir aukšto lygio paslaugų. Lietuva taps turistine vietove, orientuota į tikslines turizmo rinkas, turistų segmentus ir aukšto lygio turistų patirtį“.

Strategijoje išskirti rinkodaros tikslai, suformuoti vadovaujantis turizmo rinkodaros tendencijomis, vidaus ir užsienio rinkų analize. Rinkodaros veikla pirmiausia nukreipta į vietinio ir atvykstamojo turizmo prioritetines (tikslines, tolimąsias, svarbias ir perspektyvines) rinkas, iš kurių didėja (arba yra prielaidų, jog didės) turistų srautai ir užtikrinamas geras pasiekiamumas. Strateginiai ilgalaikiai rinkodaros tikslai: didinti Lietuvos atpažįstamumą prioritetinėse turizmo rinkose, gerinti Lietuvos kaip saugios ir paslaugios turistinės valstybės įvaizdį, skatinti Lietuvos gyventojus keliauti po savo šalį, diversifikuoti rinkas, t. y. mažinti turizmo sektoriaus priklausomybę nuo kaimyninių turizmo rinkų (Rusijos, Baltarusijos), didinant turistų srautus ir pajamas iš prioritetinių atvykstamojo turizmo rinkų, mažinti turizmo sezoniskumą ir skatinti turistų pritraukimą ne sezono metu. Šių strateginių tikslų siekiama, įgyvendinant efektyvias rinkodaros priemones prioritetinėse atvykstamojo turizmo rinkose; kuriant ir propaguojant konkurencingus turizmo produktus, turistinius maršrutus ir kultūros kelius; bendradarbiaujant su kaimyninėmis valstybėmis bendruose tarptautiniuose turizmo rinkodaros projektuose; stiprinant viešojo ir privataus turizmo sektoriaus bendradarbiavimą ir partnerystę, įgyvendinant bendrus turizmo rinkodaros projektus.

Lietuva turi įvairių turizmo galimybių, tačiau dėl savo dydžio ir ribotų klimato sąlygų negali orientotis į pasiūlymus, skirtus masinio turizmo segmentams ar rinkoms. Įvertinus šią situaciją, vadovaujamosi nuostata, kad turizmo rinkodaros veikla turi būti nukreipta į prioritetines rinkas, tikslinius segmentus, pagrindinių ir nišinių turizmo produktų paklausos didinimą. Lietuvos turizmo galimybės susijusios su konkurencingų turizmo produktų kūrimu ir efektyvių rinkodaros priemonių įgyvendinimu.

Įvertinus besikeičiančią politinę ir ekonominę situaciją kaimyninėse rinkose, užsienio turizmo rinkų potencialą, Lietuvos turizmo sektoriaus konkurencinius pranašumus ir galimybes užsienio turizmo rinkose bei Pasaulio turizmo organizacijos įžvalgas, prioritetinės Lietuvos turizmo rinkos suskirstytos į 4 grupes: tikslinės, tolimosios, svarbios ir perspektyvinės turizmo rinkos. Turizmo rinkų prioritetiniai kriterijai: turizmo rinkos dalis Lietuvoje (turistų srautas, augimas, išlaidos), Lietuvos pasiekiamumo galimybės (artumas, tiesioginiai skrydžiai), užsienio rinkos potencialas (kultūriniai ir ekonominiai ryšiai su Lietuva, rinkos dydis, turizmo aplinka, vartotojų / turistų paveikslas, pasiekiamumo kanalai), Lietuvos turizmo sektoriaus dalyvių įdirbis ir rinkodaros veiklų tęstinumas (turizmo atstovavimo paslaugos, kelionių organizatorių veikla ir t. t.).

Strategijoje išskirtos ir analizuotos tikslinės (svarbiausios) turizmo rinkos: Italija, Jungtinė

Karalystė, Norvegija, Prancūzija, Švedija, Vokietija. Šiose rinkose suplanuotas nuoseklus ir aktyvus kompleksinės rinkodaros priemonių įgyvendinimas, didinant Lietuvos kaip turistinės šalies žinomumą ir pristatant konkurencingus pagrindinius ir nišinius turizmo produktus.

Antroji prioritetinių rinkų grupė – tolimosios atvykstamojo turizmo rinkos: Izraelis, Japonija, JAV, Kinija. Šiose rinkose numatytas veiksmingų rinkodaros priemonių įgyvendinimas, didinant Lietuvos kaip turistinės šalies žinomumą ir / ar bendro Baltijos šalių turistinio prekinio ženklo „Baltics: 3 in 1 Holiday“ atpažįstamumą.

Trečioji prioritetinių rinkų grupė – svarbios atvykstamojo turizmo rinkos: Baltarusija, Estija, Latvija, Lenkija, Rusija, Ukraina. Šiose rinkose numatytas rinkodaros priemonių įgyvendinimas, užtikrinant aktyvią informacijos apie turizmo galimybes sklaidą, pagrindinių bei nišinių Lietuvos turizmo produktų, turistinių maršrutų, kultūros kelių ir turizmo trasų pristatymą.

Ketvirtoji prioritetinių rinkų grupė – perspektyvinės atvykstamojo turizmo rinkos: Belgija, Danija, Ispanija, Nyderlandai, Suomija. Šiose rinkose suplanuotas Lietuvos kaip turistinės krypties žinomumo ir turistinio prekinio ženklo atpažįstamumo didinimas.

Klaipėdos regiono turizmo rinkodaros strategijoje 2016–2022 m. (toliau – strategija) suformuota Klaipėdos regiono turizmo rinkodaros misija: Klaipėdos regionas – unikalų įvaizdį Lietuvos ir užsienio turizmo rinkose sukūręs kraštas, sumaniai išnaudojantis skirtingų savivaldybių siūlomus turizmo produktus ir sujungiantis juos integralia ir efektyviais priemonėmis naudojančia rinkodara. Populiarindamas kraštą šalyje ir už jos ribų bei efektyviai tenkindamas turistų poreikius, Klaipėdos regionas skatina turizmo plėtrą, remiasi ir tausoja natūralų kraštovaizdį ir turimą paveldą bei tradicijas.

Regiono rinkodaros misija sudaryta iš 7 atskirų tarpusavyje glaudžiai susijusių dalių: unikalų įvaizdį, orientacija tiek į Lietuvos, tiek į užsienio rinkas, integralumas, sumani ir efektyvi rinkodara, turistų poreikių tenkinimas, turizmo sektoriaus vystymas ir plėtra bei kraštovaizdžio, paveldo ir tradicijų puoselėjimas.

Strateginiai Klaipėdos regiono turizmo rinkodaros tikslai: (1) informacijos apie turizmo produktus regione kūrimas ir sisteminimas; (2) informacijos apie regiono turizmo produktus sklaida tiksliniams turistų segmentams; (3) rinkodaros paslaugų paketo tobulinimas, siekiant kurti unikalią turistų patirtį; (4) rinkodaros priemonių integralumo didinimas, įtraukiant lankytojus į rinkodaros procesus.

Strategijoje išskiriami Klaipėdos rajono savivaldybės privalumai ir akcentuojama, kad ši savivaldybė pasižymi turizmo produktų, siūlomų vietos ir užsienio lankytojams, įvairove. Strategijoje išskiriami traukos objektai: Gargžduose veikiantis krašto muziejus, Gargždų miesto parkas, Kalniškės (Gargždų) piliakalnis su unikalia piliakalnio struktūra (pylimais, grioviais, aikštele), Karklė ir Olando kepurė, Drevernos apžvalgos bokštas. Aktyvaus poilsio paslaugų įvairove ir ypatingu kraštovaizdžiu pasižymi rekreacinė vietovė – Svencelės kaimas. Karaliaus Vilhelmo kanalas ir Lankupių šliuzas domina turistus inžinerine istorija, pramogine žvejyba. Architektūriniu ir urbanistiniu požiūriu itin vertinga Priekulės miesto istorinė dalis, atspindinti didelei regiono daliai būdingą Mažosios Lietuvos istoriją. Priekulės lankytojams, besidomintiems istorija, siūloma aplankyti ir senuosius Agluonėnų ir

Vanagų kaimus. Antrojo Pasaulinio karo tragediją primena Ablingos memorialas. Klaipėdos rajonas išsiskiria itin didele aktyvaus laisvalaikio turizmo produktų ir pramogų pasiūla bei įvairove. Teritorijoje, vadinamoje „keturių vandenų kraštu“, gausu vandens turizmui pritaikytų ir pritaikytinų išteklių. Lankytojams siūloma dalyvauti pramoginiuose plaukiojimuose po Kuršių marias, užsiimti įprastu ir jėgos aitvarų buriavimu. Dėl šių pramogų į savivaldybę atvykstama tiek iš kitų šalies vietų, tiek iš aplinkinių valstybių. Klaipėdos rajone taip pat siūloma slidinėti, jodinėti, organizuojami šuoliai parašiotu, pramoginiai skrydžiai (itin pamėgtas skraidymas parasparniais), įkurtas golfo klubas, veikia teniso kortai, žaidžiama dažasvydij.

Šeimomis atvykusiems lankytojams Klaipėdos rajone siūloma aplankyti šalyje ir regione unikalų Dinosaurų parką, autentišką Šiaurės Amerikos indėnų kaimą „Vinetu kaimas“ bei Klaipėdos zoologijos sodą. Savivaldybės teritorijoje esančioje Dreverno gyvenvietėje organizuojama regiono kultūrą ir kulinarinį paveldą pristatanti edukacinė programa „Žuvies kelias“, kuri yra viena iš Pamaro turizmo klasterio siūlomų paslaugų. Visame Klaipėdos rajone veikia įvairaus tipo paslaugas teikiančios kaimo turizmo sodybos, išskirtiniai poilsio namai bei aktyvų laisvalaikį mėgstantiems lankytojams pritaikytos turistinės stovyklos.

Išskirtos Klaipėdos regiono turizmo produktų stiprybės, taikomos ir Klaipėdos rajonui: pasiekiamumas, gamtiniai ir rekreaciniai turizmo ištekliai, kultūrinio turizmo ištekliai, nematerialusis kultūros paveldas, aktyvaus poilsio ir laisvalaikio paslaugų pasiūla.

Pajūrio ir pamaro vietovėse siūlomos turizmo paslaugos daugiausia pritaikytos vasaros sezonui, todėl, sumažėjus lankytojų srautams, šaltuoju metų laiku trūksta paslaugų pasiūlos ir įvairovės. Tai visam regionui būdinga sezoniškumo silpnybė. Baltijos jūros pakrantės zona yra jautri masinio turizmo srautams, todėl gamtos išteklių panauda turizmo ir kitiems ūkinės veiklos sektoriams yra ribojama įstatymų. Atitinkamai pajūrio dalies teritorijoms priskiriama gamtinių išteklių panaudos reglamentavimo silpnybė.

Dar viena problema įvardijama tai, kad nekurortinės regiono teritorijos (Klaipėdos, Skuodo, Kretingos ir Šilutės rajonai), išskyrus Klaipėdos miestą, sulaukia kur kas mažiau lankytojų, nei Palanga ir Neringa. Šis atotrūkis sudaro nepalankias sąlygas viso regiono darnaus ir vientiso turizmo plėtrai, platesnių maršrutų sudarymui. Kita svarbi problema, aktuali Klaipėdos r. sav., – viešosios regiono infrastruktūros nekurortinėse teritorijose trūkumas. Atokesnėse regiono vietose esantys lankytini objektai neretai nepritaikyti viešajam lankymui: nesutvarkyti privažiavimai, trūksta informacinių nuorodų, ženklų ir stendų, nekokybiškos automobilių stovėjimo aikštelės (ar jos nenumatytos / neįrengtos), nesutvarkyta viešoji infrastruktūra (šiukšliadėžės, suoliukai, takai ir pan.).

Socialiniu–kultūriniu atžvilgiu Klaipėdos regiono turistai skirstomi į:

- poilsiautojus, kurie į regioną atvyksta, siekdami ramaus poilsio prie Baltijos jūros;
- pramogautojus, kurie į regioną atvyksta dėl masinių renginių, norėdami pasilinksinti grupėse;
- aktyvaus laisvalaikio mėgėjus, kurie į regioną atvyksta, ieškodami pramogų, susijusių su fizine veikla;
- tyrinėtojus, kurie į regioną atvyksta, norėdami susipažinti su dar neaplankytais terito-

rijomis ir derindami keliones su profesine veikla;

- menininkus, kurie į regioną atvyksta, ieškodami individualaus, laisvo poilsio galimybių, kultūrinių atradimų; nuotykių ieškotojus, kurie į regioną atvyksta vedini naujų potyrių paieškos;
- dalykinius turistus, kurie į regioną atvyksta vedini profesinių tikslų (pvz., dalyvauja konferencijose, susitikimuose ir pan.).

Klaipėdos rajono savivaldybės tikslinėms rinkoms priskiriamos šios šalys: Lietuva (vidaus turizmas), Vokietija, Rusija, Latvija ir Estija. Šios rinkos savivaldybės turizmo sektoriui svarbios dėl palankios geografinės situacijos. Antrojo prioriteto rinkoms, iš kurių atvykstantys turistai nesudaro didelės dalies lankytojų, priskiriamos Norvegija, Olandija, Suomija, Švedija, Danija ir Izraelis.

Klaipėdos rajono turizmo rinkodaros strategija (toliau – strategija) parengta 2016 m. penkerių metų laikotarpiui. Klaipėdos rajono rinkodaros vizija – tapti aktyvaus turizmo ir rekreacijos Pajūrio regiono centru, plėtojant kultūrinį, pažintinį, draugišką gamtai turizmą. Rinkodaros strategijos tikslai: plėtoti turizmo infrastruktūrą ir gerinti paslaugų kokybę, didinti Klaipėdos rajono kaip turistinio krašto žinomumą ir gerinti jo įvaizdį bei mažinti turizmo paslaugų sezoniškumą. Strategijoje numatytos svarbiausios prioritetingos ir potencialios Klaipėdos rajono savivaldybės atvykstamojo turizmo rinkos: Estija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Vokietija, Rusija, Izraelis, Norvegija, Suomija, Švedija, Danija, Olandija.

Lentelė Nr. 4. Uždaviniai svarbioms turizmo rinkoms, tikslinių turistų segmentai ir pagrindiniai turizmo produktai

Rinkos	Strateginiai uždaviniai	Tikslinių turistų segmentai	Pagrindiniai turizmo produktai
Estija	Paklausos miestų, sveikatos ir nišiniams turizmo produktams formavimas	Nenustatyta	Kultūrinis, sveikatos, ekologinis ir verslo turizmas
Latvija	Paklausos miestų, sveikatos ir nišiniams turizmo produktams formavimas	Nenustatyta	Kultūrinis, sveikatos, ekologinis ir verslo turizmas
Lenkija	Paklausos nišiniams turizmo produktams formavimas	Šeimos (≥2 asm.), 60+, jaunimas (18–30 m.), verslo atstovai (25–45 m.)	Kultūrinis / istorinis, sveikatos ir verslo turizmas
Lietuva	Kompleksinės rinkodaros Lietuvoje vykdymas, pristatant ir populiarinant nacionalinius turizmo maršrutus, trasas ir prioritetingus turizmo produktus, apimančius kultūros ir gamtos paveldo objektus, didinant jų lankomumą ir žinomumą	Šeimos, jaunimas (18–30 m.), dirbantieji (30–55 m.)	Kultūrinis, sveikatos, ekologinis turizmas
Rusija	Paklausos nišiniams turizmo produktams formavimas	Šeimos (≥2 asm.), 55+ „auksinis amžius“, jaunimas (18–30 m.), verslo atstovai (25–55 m.)	Kultūrinis, sveikatos, ekologinis ir verslo turizmas

Rinkos	Strateginiai uždaviniai	Tikslinių turistų segmentai	Pagrindiniai turizmo produktai
Izraelis	Paklausos nišiniams turizmo produktams formavimas	Šeimos (≥ 2asm.), 55+ „auksinis amžius“, jaunimas (18–30 m.), verslo (25–45 m.)	Kultūrinis ir miestų, sveikatos, verslo turizmas
Norvegija	Paklausos sveikatinimo ir nišiniams turizmo produktams formavimas	Šeimos (≥ 2asm.), 55+ „auksinis amžius“, jaunimas (18–30 m.), verslo (25–45 m.)	Kultūrinis, sveikatos, verslo turizmas
Suomija	Paklausos sveikatos ir nišiniams turizmo produktams formavimas	Šeimos (≥ 2asm.), 55+ „auksinis amžius“, jaunimas (18–30 m.), verslo (25–45 m.)	Kultūrinis, ekologinis, sveikatos, verslo turizmas
Švedija	Paklausos sveikatos ir nišiniams turizmo produktams formavimas	Šeimos (≥ 2asm.), 55+ „auksinis amžius“, jaunimas (18–30 m.), verslo (25–45 m.)	Kultūrinis, ekologinis, sveikatos, verslo turizmas
Danija	Paklausos kultūriniam ir miestų turizmui, nišiniams turizmo produktams formavimas	Šeimos (su vaikais ir be), 60+ „auksinis amžius“, jaunimas (18–30 m.), pavieniai (25–55 m.)	Kultūrinis, ekologinis, verslo turizmas
Olandija	Paklausos kultūriniam ir miestų turizmui, nišiniams turizmo produktams formavimas	Poros, kurių amžius svyruoja nuo 30 iki 65 m., draugai (20–30 m.)	Kultūrinis, ekologinis, verslo turizmas

Šaltinis: Klaipėdos rajono turizmo rinkodaros strategija 2016–2021 m.

Klaipėdos rajono rinkodaros ir komunikacijos strategija (toliau – strategija) parengta 2016 m., siekiant suformuoti Klaipėdos rajono įvaizdžio tikslus. Strategijoje pamario ir pajūrio kryptčiai išskirtą tikslinę auditoriją sudaro užsienio turistai (Latvijos, Estijos, Rusijos, Vokietijos gyventojai), vietos turistai – poilsiautojai (vidutinio amžiaus (36–50 m.) šeimos) ir jaunimas (20–29 m. pramogautojai, aktyvaus laisvalaikio mėgėjai).

pav. 4. Klaipėdos rajono prekės (krašto) ženklas

Šaltinis: www.klaipedos-r.lt

Klaipėdos rajono savivaldybės prekės (krašto) ženklas ir šūkis („Klaipėdos rajonas atveria horizontus“) teigia pagrindiniais rajono vertybes: atvirumą, palankias galimybes kurti verslui, svetinumą.

Prekės ženklas papildytas įžvalga: „Nebus nieko, jei nebus įkvėpimo. Ir retas kuris jo ieškos streso perpildytame didmiestyje. Dažniau – ten, kur harmonija. Tarp gamtos ir industrijų, tradicijų ir

naujų gyvenimo būdo madų, darbo ir atostogų, tarp Didžiosios ir Mažosios Lietuvos. Čia visos sąlygos gimti naujiems gražiems ir turiningiems dalykams. Klaipėdos rajonas ATVERIA HORIZONTUS. Prekės ženklo nešamos žinios – atviras, išmanus, mažas, tvarus ir dinamiškas:

- Atviras. „Prekės ženklo komunikacija nepateisintų šūkio, jei dvelktų išankstiniu nusistatymu, atsitraukimu, uždarumu. Todėl šiam prekės ženklui negali būti temų–tabu. Diskutuojama su visais ir apie viską. Tai nereiškia, kad Klaipėdos rajonas visada „už“ bet kokias iniciatyvas. Bet jei vienokiu ar kitokiu klausimu laikomasi pozicijos „prieš“, tai tik mandagiai ir argumentuotai paaiškinant kodėl ir kviečiant bendrai ieškoti naujo – visiems diskusijos dalyviams priimtino sprendimo. Klaipėdos rajonas – niekada nenustoja diskutuoti“.
- Išmanus. „Nes šiandien tai vienas pagrindinių bet kokio reiškinio išsivystymo kriterijų, arba žodžio „patrauklus“ sinonimas. Išmanumo eskalavimas prekės ženklo komunikacijoje šiuo atveju reiškia ne tik prekės ženklo „draugystę“ su naujausiomis technologijomis. Tai taip pat iškelia kūrybiškumą kaip vertybę. Kūrybiškumą pačia bendriausia prasme. Tiek meninėse, kultūrinėse iniciatyvose, tiek sprendžiant kad ir buitiskiausias krašto žmonių gyvenimo situacijas. Kūrybiškumas ir išmanumas šiandien – galingiausias „mažųjų“ ginklas“.
- Mažas. „Prekės ženklo komunikacija nekuria Klaipėdos rajono įvaizdžio, panašaus į Klaipėdos, Kauno ar Vilniaus miestų. Atvirkščiai – ieškoma unikalios nišos, siekiama išskirti šį kraštą iš kitų, formuojamas autentiškas jo veidas. Veidas, kurio bruožus kuria didelis bendruomeniškumo jausmas, paprastas, šiltas ir neformalus bendravimo tonas, patogus susisiekimas ir harmoningas žmonių gyvenimo būdas. Mažas šiuo atveju toli gražu nereiškia menkas. Mažas tai dėmesys subtilybėms ir detalėms, kuriose dažniausiai ir slypi didžiausi dalykai“.
- Tvarus. „Prekės ženklo komunikacija kuria naują, bet ne dirbtinį Klaipėdos rajono įvaizdį. Ji išlaiko nuoseklų ryšį su tuo, kuo kraštas išskirtinis ir garsus jau šiandien. Pagarba ir dėmesys gamtai, istoriniam bei kultūriniam paveldui – tai vieni pagrindinių šio krašto identiteto štrichų, kuriems ir toliau puoselėti, o ne nuo kurių bėgti, ir buvo kuriamas naujasis prekės ženklas. Klaipėdos rajonas atveria horizontus, bet nedegina tiltų“.
- Dinamiškas. „Prekės ženklo komunikacija pateisina jo koncepciją – niekada negalima žinoti, ko iš jo laukti. Gerąją prasme. Kalbama daugybe temų vienu metu. Prekės ženklas vis „išlenda“ pačiuose įvairiausiuose kontekstuose. Nuo vaikų darželių iki popmuzikos festivalių, nuo galerijų iki kiemų, nuo marių ar jūros poilsio bazių iki tarptautinių konferencijų. Prekės ženklas reaguoja į absoliučiai viską, kas svarbu, įdomu krašto gyventojams ar jo svečiams. Jei eklektiką kartais būtų galima laikyti vieningos krypties trūkumu, šiuo atveju kaip tik ją iš esmės ir būtų galima laikyti ta kryptimi“.

APIBENDRINIMAS

- Lietuvos turizmo sektoriuje turėtų būti vystomos šias turizmo rūšys: kultūros, gamtos / ekologinis, sveikatos, verslo ir tarptautinių renginių. Siekiant užtikrinti kryptingą Lietuvos turizmo sektoriaus vystymą, atsižvelgiant į ribotus išteklius, siūloma koncentruotis į

santykiškai nedidelį prioritetų skaičių, kiekvienoje turizmo rūšyje išskiriant po 2–4 prioritetines kryptis.

- Plėtojant viešąjį turizmo infrastruktūrą ir paslaugas, Lietuvos turistinėse vietovėse svarbu išlaikyti tęstinumą ir kurti infrastruktūrą, skirtą prioritetinių rūšių turizmo paklausai didinti ir pritaikyti specialiųjų poreikių turintiems asmenims.
- Siekiant įgyvendinti kultūros paveldo objektų viešosios ir privačios infrastruktūros plėtros projektus, turi būti užtikrintas objektų tvarkybos užbaigtumas, šių objektų įveiklinimas ir siūlomų paslaugų kompleksiskumas.
- Nacionaliniu lygiu pripažįstama, kad tikslinga skatinti ekologinio transporto, vandens transporto ir viešosios turizmo infrastruktūros plėtrą Baltijos pajūryje ir Kuršių pamaryje, siekti sukurti bendrą, patrauklų ir konkurencingą jūrinio turizmo regioną, tobulinti turizmo sektoriuje dirbančių specialistų kompetenciją ir mažinti turizmo paslaugų sezoniškumą.
- Klaipėdos rajonas teritorijų planavimo aspektu priskiriamas didelio rekreacinio potencialo grupei. Rekreacija ir turizmas Baltijos jūros regione turi daug galimybių, ypač dideliais rekreaciniais ištekliais pasižymi Kuršių nerijos ir žemyninis krantas bei visa jūros priekrantė.
- Klaipėdos rajonas nacionalinio lygmens turizmo planavimo dokumentuose priskiriamas prioritetiniam Pajūrio turizmo plėtros regionui dėl gamtinių ir kultūrinių turizmo išteklių sandaupos, išskirtinumo ir potencialo.
- Pagrindiniai gamtiniu atžvilgiu Klaipėdos regioną vienijantys elementai – jūra ir pamarys. Regiono išskirtinumas pajūrio ir vandens turizmo srityje pagrįstas esamais ir daugumoje savivaldybių stipriais kultūriniais, gamtos ištekliais.
- Klaipėdos regiono turizmo sektoriaus specializacijoje išskirti bendradarbiavimo aspektai: būtina gerinti regiono savivaldybės jungiančią susisiekimo infrastruktūrą (dviračių takus, autoturizmo maršrutus, vandens kelius); vystyti kultūrinį turizmą (Mažosios Lietuvos temą, dvarų ir muziejų maršrutą), pažintinį bei aktyvų turizmą (lankytinus objektus, nacionalinius parkus ir pan.).
- Siekiant gerinti paslaugų kokybę ir infrastruktūrą, Klaipėdos regione numatytos priemonės: bendrų regioninių produktų vystymas, inovatyvių turizmo produktų kūrimas, medicinos ir sveikatingumo paslaugų turizmo plėtra, medžioklinio turizmo skatinimas, verslo turizmo plėtros galimybių stiprinimas, sveikatinimo (kurortologinio) turizmo plėtra, vandens turizmo plėtra, gastronomicinio turizmo, tvaraus turizmo skatinimas, tolygios regiono turizmo plėtros skatinimas, bendradarbiavimo tarp turizmo paslaugų teikėjų skatinimas, integralios viešojo transporto sistemos sukūrimas, dviračių infrastruktūros gerinimas, turizmo infrastruktūros prieinamumo neįgaliesiems, specialiųjų poreikių turintiems ir kitiems tiksliniams segmentams gerinimas, nemokamo bevielio interneto ryšio viešosiose regiono erdvėse plėtra, būtinos turizmo infrastruktūros regiono turistinėse vietovėse plėtra (informacinės aikštelės, tualetai, apšvietimas ir pan.) ir kt.
- Šiuo metu galiojančiuose planavimo dokumentuose nurodyta, kad esama Klaipėdos rajono savivaldybės specializacija – vandens, aktyvus, kaimo ir gamtinis turizmas; norima

plėtoti specializacija – pajūrio ir jūrinis, vandens ir aktyvus turizmas (neplanuojama vystyti miesto, kultūrinio, sveikatingumo ir dalykinio turizmo).

- Klaipėdos rajono turizmo plėtros prioritetai siejami su vidaus vandenų panaudojimo susisiekimo ir turizmo reikmėms didinimu, susisiekimo dviračiais sąlygų gerinimu, turizmo skatinimu ir infrastruktūros plėtra, panaudojant skirtingas transporto rūšis (turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra; Minijos vandens turizmo trasos plėtra).
- 2019 m. Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane pažymima, kad Klaipėdos rajono rekreacinėje sistemoje be tradicinių turizmo centrų (savivaldybės centras (Gargždai) bei Pajūrio regioninio parko centras (Karklė)), svarbiais pažintinio turizmo centrais jau pradeda tapti Priekulė ir Dreverna. Bendrajame plane nurodoma, kad tikslinga stiprinti Kretingalę, Agluonėnus, Veiviržėnus, Judrėnus, Vėžaičius, Svencelę kaip lokalius turizmo aptarnavimo centrus.
- Rekreacinės infrastruktūros vystymas Klaipėdos rajone siejamas su paplūdimių, miško parkų, turizmo informacijos infrastruktūros ir paslaugų, turizmo kompleksų, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų, sporto aikštynų ar panašios rekreacinės infrastruktūros objektų kūrimu.
- Remiantis 2019 m. Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniais, Klaipėdos rajono rekreacinių teritorijų vystymas apima teminių rekreacijos infrastruktūros objektų, t. y. parkų, galinčių reprezentuoti savivaldybės specifiką ir padėti formuoti įvaizdį (perspektyviomis idėjomis šiam tikslui galėtų būti senųjų baltiškųjų Lamatos ir Pilsoto žemių istorijos, Mažosios Lietuvos, Minijos legendų ar panašios specializuotų reprezentacinių parkų organizavimo tematikos) kūrimą; rajone suplanuotas golfo laukų tinklo kūrimas, kaimo turizmo paslaugų vystymas, turizmo trasų ir maršrutų plėtojimas, vandens turizmo plėtra (nacionalinės svarbos vandens turizmo trasa – Minijos vandens kelio dalis Pikteikių–Lankupių atkarpoje, regioninės svarbos Klaipėdos (Karaliaus Vilhelmo) kanalo vandens kelias Klaipėdos–Lankučių atkarpoje, regioninės svarbos Dangės ir Veiviržo vandens kelių, skirtų vandens turizmui baidarėmis / kanojomis, atkarpos, Kuršių marių vandens kelių (turizmo trasų) sistema iš Drevernos ir Svencelės).
- Kultūros paveldo objektai kartu yra ir kultūrinio turizmo išteklių, todėl Priekulės miesto istorinę dalį tikslinga pritaikyti kultūriniam ir pažintiniam turizmui. Kultūrinio turizmo plėtra siejama su Veiviržėnų miestelio istoriniu centru, senuoju Drevernos kaimu, Karklės kaimu. Reikšmingą įtaką kultūriniam kraštovaizdžiui turi piliakalniai, Klaipėdos rajono teritorijoje išskirti Veiviržo ir Gargždų kultūros vertybių sancaupų arealai. Reikšmingiausi savivaldybės archeologinio paveldo objektai yra netoli svarbių kelių ir prie vandens turizmo trasų. Turizmui tikslinga pritaikyti etnoarchitektūrines sodybas, jose numatant etnografinių tradicijų puoselėjimą ir propagavimą (Karklės etnokultūriniame draustinyje).
- 2019 m. Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane pažymima, kad, formuojant savivaldybės perspektyvinę rekreacinių teritorijų sistemą, prioritetais pripažįstama: rekreacinės aplinkos kokybės gerinimas numatytose perspektyvinėse poilsio vietovėse; numatytų turizmo centrų formavimas ir stiprinimas; funkciniais ryšiais susietų rekreacinių teritorinių sistemų formavimas Karklės–Girulių, Drevernos–Juodkrantės,

Judrėnų–Mataičių ir Veiviržėnų–Mockaičių rekreaciniuose rajonuose; svarbiausių regiono rekreacinių rajonų (Šėrnų, Drevernos–Juodkrantės, Priekulės–Lankupių), įskaitant priemiestinius (Gargždų–Dovilų, Kretingalės–Kretingos, Kairių–Smiltynės) naudojimo intensyvinimas; vandens turizmo Kuršių mariose aktyvinimas; kurortinės teritorijos statuso siekimas Kukuliškių–Girulių urbanistiniam kompleksui.

- Atlikus strateginio ir teritorinio planavimo dokumentų analizę, pasigendama skirtingų planavimo dokumentų suderinamumo ir aiškių prioritetų, kurie būtų siejami su turizmui patraukliu arealu Dreverna–Svencelė–Priekulė ir Gargždų karjerų rekreacine teritorija.
- Rinkodaros planavimo dokumentų analizė parodė, kad nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmeniu sutampančios turizmo rinkos: Lietuva, Latvija, Vokietija, Lenkija, Rusija (žr. lentelę Nr. 5).

Lentelė Nr. 5. Nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens rinkodaros vizijos, tikslai ir rinkos

	Lietuva	Klaipėdos regionas	Klaipėdos rajonas
Vizija	„Lietuva taps šalimi, kuri atpažįstama kaip patraukli turizmo traukos vietovė, pritraukianti turistus dėl palankios geografinės padėties, patogaus susisiekimo, gamtos ir kultūros paveldo įvairovės, konkurencingų turizmo produktų ir aukšto lygio paslaugų. Lietuva taps turistine vietove, orientuota į tikslines turizmo rinkas, turistų segmentus ir aukšto lygio turistų patirtį.“	„Klaipėdos regionas – unikalų įvaizdį Lietuvos ir užsienio turizmo rinkose sukūręs kraštas, sumaniai išnaudojantis skirtingų savivaldybių siūlomus turizmo produktus ir sujungiantis juos integralia ir efektyviais priemonėmis naudojančia rinkodara. Populiarindamas kraštą šalyje ir už jos ribų bei efektyviai tenkindamas turistų poreikius, Klaipėdos regionas skatina turizmo plėtrą, remiasi ir tausoja natūralų kraštovaizdį ir turimą paveldą bei tradicijas.“	„Tapti aktyvaus turizmo ir rekreacijos Pajūrio regiono centru, plėtojant kultūrinį, pažintinį, draugišką gamtai turizmą.“
Strateginiai tikslai	Didinti Lietuvos atpažįstamumą prioritetinėse turizmo rinkose, gerinti Lietuvos, kaip saugios ir paslaugios turistinės valstybės, įvaizdį, skatinti Lietuvos gyventojus keliauti po savo šalį, diversifikuoti rinkas, t. y. mažinti turizmo sektoriaus priklausomybę nuo kaimyninių turizmo rinkų (Rusijos, Baltarusijos), didinant turistų srautus ir pajamas iš prioritetinių turizmo rinkų, mažinti turizmo sezoniskumą.	Informacijos apie turizmo produktus regione kūrimas ir sisteminimas. Informacijos apie regiono turizmo produktus sklaida tiksliniams turistų segmentams. Rinkodaros paslaugų paketo tobulinimas siekiant kurti unikalų turistų patirtį. Rinkodaros priemonių integralumo didinimas įtraukiant lankytojus į rinkodaros procesus.	Plėtoti turizmo infrastruktūrą ir gerinti paslaugų kokybę, didinti Klaipėdos rajono, kaip turistinio krašto, žinomumą ir gerinti jo įvaizdį ir mažinti turizmo paslaugų sezoniskumą.
Prioritetinės turizmo rinkos	Tikslinės: Vokietija, Jungtinė Karalystė, Švedija, Norvegija, Italija, Prancūzija. Svarbios: Latvija, Estija, Baltarusija, Ukraina, Lenkija, Rusija. Tolimosios: JAV, Izraelis, Japonija, Kinija. Perspektyvinės: Belgija, Danija, Ispanija, Olandija, Suomija. Vidaus: Lietuva.	Lietuva, Vokietija, Rusija, Baltarusija, Latvija, Lenkija, Jungtinė Karalystė	Esamos rinkos: Lietuva, Rusija, Estija, Latvija, Vokietija, Lenkija. Potencialios rinkos: Izraelis, Norvegija, Suomija, Švedija, Danija, Olandija.

Produktai	<p>Pagrindiniai produktai: kultūrinis, sveikatos, ekologinis ir verslo turizmas.</p> <p>Nišiniai produktai: miestų turizmas, renginiai, turistiniai maršrutai, kulinariniai maršrutai, sveikatinimo turizmas kurortuose, Baltijos pajūris, poilsis prie vandens telkinių, kaimo turizmas.</p>	<p>Gamta, poilsis bei rekreacija; Kultūra; Aktyvus poilsis ir laisvalaikis; Sveikatinimo turizmas; Verslo renginių ir konferencijų turizmas; Apgyvendinimas ir maitinimas.</p>	<p>Vandens turizmas; Aktyvus turizmas; Kaimo turizmas; Gamtinis turizmas.</p>
------------------	---	--	---

3. TURIZMO RINKOS IŠORINĖS IR VIDINĖS APLINKOS ANALIZĖ

Turizmo aplinkos poveikį lengviau vertinti, suskirstant aplinką į tipus pagal atitinkamus požymius. Vystant turistines vietas, vertinamas išorinės ir vidinės aplinkos poveikis. Išskiriami 3 svarbiausi aplinkos tipai: gamtinė aplinka, kultūrinė ir socialinė aplinka. Be to, gali būti vertinamos ekonominės, informacinės, teisinės, geopolitinės ir kiti aplinkos tipai. Šiame dokumente atliekama gamtinės, kultūrinės, socialinės, geopolitinės, ekonominės, technologinės ir politinės (teisinės) aplinkos analizė.

3.1. GAMTINĖ APLINKA

Didžiausią įtaką turizmui daro gamtinė aplinka, kurioje vyrauja natūralios gamtos elementų visuma: augalija, gyvūnija, klimatas, atmosfera, vandenys, reljefas. Didžiausią įtaką turizmui daro šios gamtinės aplinkos sudedamosios dalys: rekreacinės teritorijos, aplinkos vaizdingumas, klimato palankumas, oro grynumas.

Lietuvos gamta ir specifiniai tam tikrų regionų ir zonų kraštovaizdžio kompleksai sudaro palankias sąlygas turizmui vystyti. Miškai, parkai, jūra, kiti vandens telkiniai, estetiškai vertingi kraštovaizdžio kompleksai Lietuvoje sudaro apie trečdalį viso ploto. Miškingų, ežeringų rajonų svarbiausi gamtiniai rekreaciniai veiksniai yra ekologiškai švarūs vandens telkiniai, miškai ir oras.

Miškai. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, miškai Lietuvos Respublikoje užima apie 33,7 proc. šalies teritorijos, iš jų daugiau kaip 30 proc. – sausi pušynai, svarbūs rekreacijai. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, atskirų šalies apskričių miškingumas svyruoja nuo 22,0 iki 49,5 proc.

„Miškingiausi“ yra Alytaus (49,5 proc.) ir Vilniaus (44,3 proc.) regionai. Klaipėdos regiono miškingumas siekia 26,6 proc., Klaipėdos rajono savivaldybės – 26,5 proc. Nors Klaipėdos rajono miškingumas nėra didelis, čia ošia turistų mėgstami pajūrio ir pamario sausi pušynai. Pagrindiniai miškų masyvai yra išsidėstę pietrytinėje dalyje. Didžiausi miškų masyvai yra Girulių, Padumblių, Vėžaitynės, Kliošių, Miežeikių ir kt.

Lentelė Nr. 6. Miškingumo palyginimas 2015–2018 m., proc.

	2015	2016	2017	2018
Lietuvos Respublika	33,5	33,5	33,6	33,7
Klaipėdos apskritis	26,5	26,6	26,6	26,6
Klaipėdos r. sav.	26,4	26,4	26,4	26,5

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Pajūrio regioninio parko miškų masyvai sukuria labai didelę rekreacinę vertę ir kartu su kitais gamtiniais ištekliais sudaro puikias sąlygas įvairioms turizmo formoms gamtoje plėtoti. Pajūrio miškai – didžiausias miškų masyvas, augantys pietinėje ir vakarinėje rajono dalyje šalia Kuršių marių.

Miškai – svarbūs gamtos ištekliai, kurie sudaro galimybes vystyti įvairias turizmo rūšis. Miškingos teritorijos turi ir ūkinę reikšmę, čia apsilanko nemažai uogautojų ir grybautojų. Miškuose gausu medžiojamosios faunos, todėl gali būti paplitusi medžioklė. Vidutinis medžioklės ploto vieneto dydis Lietuvoje yra 8 650 ha. Didžiausi vidutiniai plotų vienetai (virš 9 000 ha) suformuoti Kauno, Tauragės ir Telšių regionuose, bet medžioklės plotų dydis nekoreliuoja su teritorijos miškingumu (žr. lentelę Nr. 7).

Lentelė Nr. 7. Vidutiniai medžioklės plotai Lietuvos regionuose

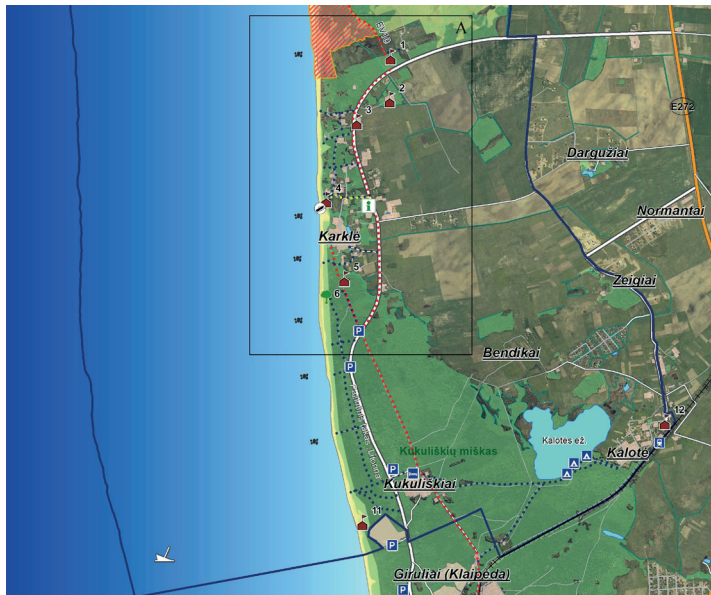
Regionas	Vidutinis medžioklės plotų vieneto dydis, ha	Vidutinis miškingumas, proc.
Alytaus	8580,2	46,2
Kauno	9111,6	33,9
Klaipėdos	8921,2	30,5
Marijampolės	8311,3	27,2
Panevėžio	8266,1	28,0
Šiaulių	8036,0	26,1
Tauragės	9087,5	32,8
Telšių	9963,7	32,2
Utenos	8670,8	34,2
Vilniaus	7552,5	39,0

Šaltinis: Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugija, 2010

Saugomos teritorijos. Lietuvos saugomos teritorijos skirtos gamtai ir kultūros paveldo kompleksams, ekologiškai pusiausvyrai ir biologinei įvairovei išsaugoti, gamtos ištekliams atkurti. Jose taip pat sudaromos sąlygos pažintiniam poilsiui, moksliniams tyrimams, gamtosauginiam ir etnokultūriniam švietimui. Lietuvoje yra 6 rezervatai, 5 nacionaliniai parkai, 30 regioninių parkų, 371 draustinis, 515 gamtos paveldo objektų, iš jų – 157 gamtos paminklai.

Klaipėdos regione yra Kuršių nerijos nacionalinis parkas (parko plotas – 26,5 tūkst. ha, iš jų 9,8 tūkst. ha sudaro sausuma ir 16,7 tūkst. ha – vandenys (Baltijos jūros – 12,5 tūkst. ha ir Kuršių marių – 4,2 tūkst. ha), Pajūrio regioninis parkas (parko plotas – 5 tūkst. ha sausumoje ir 3 tūkst. ha jūroje), Nemuno deltos regioninis parkas (parko plotas 28,8 km², įeina dalis Nemuno deltos su Kuršių mariomis, Ventės ragu, Rusnės sala, Krokų lankos ežeru, Aukštumalės, Rupkalvių, Medžioklės pelkės) ir Salantų regioninis parkas (išsidėstęs Kretingos ir Skuodo rajono paribiuose).

Pajūrio regioninis parkas (5 865 ha) įsikūręs gamtiniu, kultūriniu ir rekreaciniu požiūriais ypač vertingoje teritorijoje. Pajūrio regioniniame parke taip pat yra Placio gamtinis rezervatas, Olando kepurės, Nemirsetos ir Šaičių kraštovaizdžio, Karklės botaninis, Kalotės botaninis–zoologinis, Karklės talasologinis (jūrinis), Karklės etnokultūrinis draustiniai.

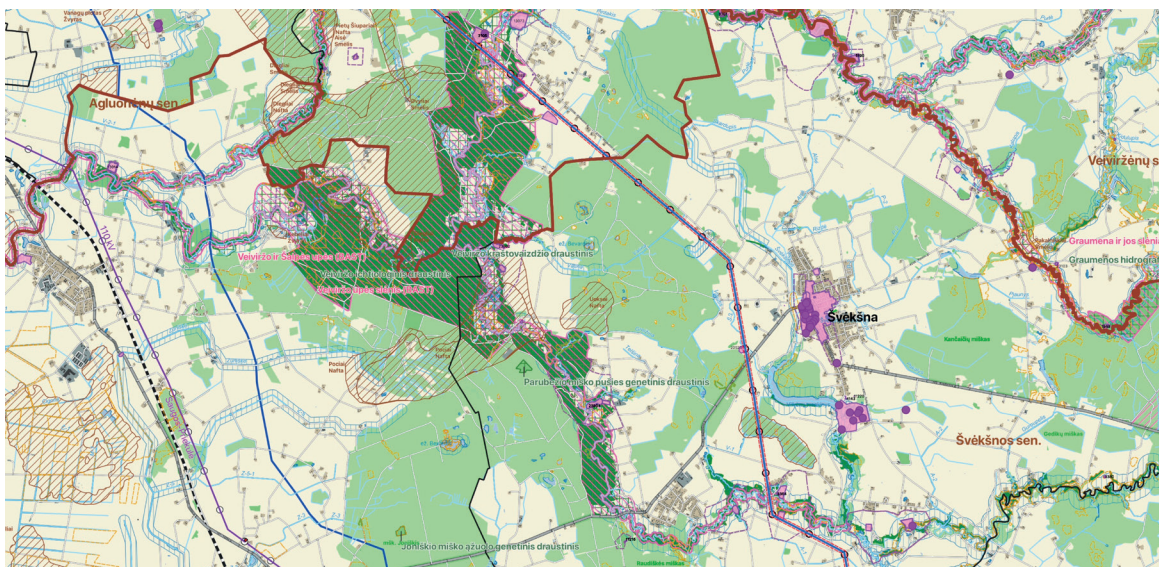

pav. 5. Pajūrio regioninis parkas

Šaltinis: <https://stk.am.lt/portal>

Didžiausia potencialą turizmo požiūriu turi šios regioninio parko dalys: Olando kepurės kraštovaizdžio draustinis (įtrauktas į Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašą) su Olando kepurės kalnu (aukščiausias skardingas jūros krantas Lietuvos pajūryje), Minijos ichtiologinis draustinis, Minijos senslėnio draustinis, Nemirsetos kraštovaizdžio draustinis. Parkas turi didelį potencialą ekologiniam, pažintiniam (paukščių stebėjimo), edukaciniam turizmui, kaimo turizmui, vandens turizmui, rekreacinei žūklei. Pajūrio regioniniame parke veikia Lankytojų centras.

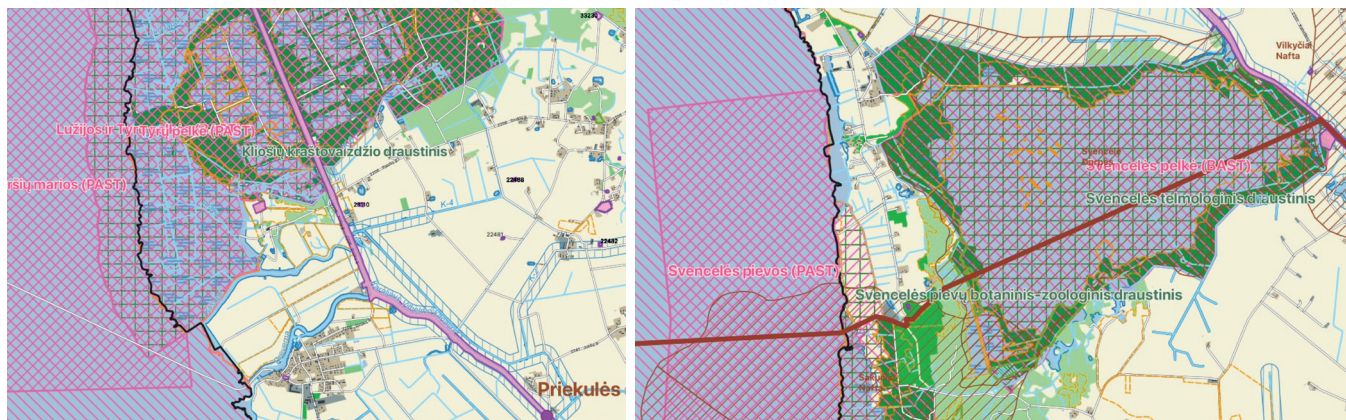
Veiviržo ichtiologinis draustinis ir Veiviržo kraštovaizdžio draustinis – dar viena gamtiniu, kultūriniu ir rekreaciniu požiūriu ypač vertinga teritorija. Čia saugomos lašių, šlakių, upėtakių ir žio-brių nerštavietės. Veiviržas vandens turizmui tinka nuo Veiviržėnų ir tik pavasario polaidžio metu arba po didesnių liūčių.

pav. 6. Veiviržo ichtiologinis ir Veiviržo kraštovaizdžio draustiniai

Šaltinis: <https://stk.am.lt/portal>

Kiti draustinai – Smeltės botaninis draustinis, Lužijos botaninis draustinis, Ablingos geomorfologinis draustinis, Graumenos hidrografinis draustinis, Kliošių kraštovaizdžio draustinis, Reiskių tyro telmologinis draustinis ir Svencelės telmologinis draustinis – tokio didelio potencialo turizmo požiūriu neturi, tačiau draustiniuose galimas pažintinio, ekologinio turizmo vystymas.

pav. 7. Kliošių kraštovaizdžio ir Svencelės telmologinis draustiniai

Šaltinis: <https://stk.am.lt/portal/>

Klaipėdos rajono savivaldybėje yra teritorijų, įtrauktų į ES saugomų teritorijų tinklą, – NATURA 2000 (Baltijos jūros talasologinis draustinis, Plazės gamtinis rezervatas, Kliošių bei Svencelės valstybiniai draustiniai, dalies Nemirsetos bei Šaiپیų kraštovaizdžio draustiniai, Veiviržo kraštovaizdžio ir ichtiologinio draustiniai, Stirnaičių–Bilviečio miškai, Rietavo miškai, Reiskių ir Aukštojo tyro pelkės, Vėžaitynės, Margių ir Šakinių miškai, Vainuto miškų biosferos poligonas, Kelvėtų miškas ir kt.). Tinklas skirtas apsaugoti konkrečiam objektui – buveinei, rūšiai. Šioje teritorijose nėra draudžiama žmogaus veikla, ji skatinama, siekiant išsaugoti gamtos vertybes.

Klaipėdos rajone yra gamtos paminklų – Lapiškės akmuo ir Priekulės ažuolas, 3 valstybiniai gamtos paveldo objektai – akmuo Baravykas, Olando kepurės skardis, Svencelės ažuolas.

Augalija ir gyvūnija. Lietuviškas pajūris turtingas saugoma augmenija. Klaipėdoje prie Karaliaus Vilhelmo kanalo Tyro pelkėje auga pajūrinis sotvaras. Prie Kiaulės nugaros, Tarptautinės perkėlos teritorijoje ir jos prieigose, prie pat vandens žaliuoja pajūrinė pienžolė ir trispalvis astras. Visi šie augalai įrašyti į Lietuvos Raudonąją knygą. Didelė augalijos ir gyvūnijos įvairovė yra Pajūrio regioniniame parke – smiltpievėse auga 8 orchidinių augalų rūšys, vienas jų – tamsialapis skiautalūpis, Lietuvos Raudonosios knygos atstovas. Baltijos jūros pakrantėje dėka sudėtingų augimo sąlygų tokie augalai, kaip Baltijinė stoklė, sultingoji jūrasmiltė, smiltninė rugiaveidė, smiltnendrė, muilinė guboja ir kt., formuoja smėliamėgių augalų bendrijas.

Gyvūnijos įvairovė Klaipėdos rajone išties didelė – čia sutinkama daugybė paukščių rūšių. Ornitologiniu požiūriu ypač turtingas Pajūrio regioninis parkas – čia sutinkamos 138 paukščių rūšys, iš jų – 65 perinčios. Kuršių marios ir gretimos teritorijos ypatingai svarbios migruojantiems paukščiams ir ypač gulbėms, žąsims, antims ir tilvikiniams paukščiams. Be

to, čia peri daug kitų tarptautiniu mastu retų paukščių, iš jų dvi yra svarbios pasauliniu mastu (griežlė ir meldinė nendrinukė).

Klaipėdos rajone didesniuose miško masyvuose aptinkami briedžiai, stirnos, šernai, bebrai ir kiti žinduoliai. Baltijos pakrantėse nereti svečiai yra ruoniai.

Vandens telkiniai. Vandens telkiniai – vienas svarbiausių rekreacinių išteklių, traukiančių turistus. Svarbiausias vandens telkinys Klaipėdos regione yra Baltijos jūra. Lietuvai priklauso tik 99 km Baltijos pajūrio, iš jų 54 km tenka Kuršių nerijai. Lietuvos pakrantėje Baltijos jūros dugno gylis siekia iki 50 m Kuršių nerijoje, Palangoje Baltijos jūros paplūdimiai yra smėlėti, o ties Karkle plyti klifas, paplūdimiai susiaurėję iki 8–10 m ir nusėti įvairaus dydžio akmenimis.

Pietvakarinė Klaipėdos regiono dalis ribojasi su Kuršių mariomis. Tai didžiausias Lietuvos vidaus vandens telkinys. Kuršių marios yra vienas žuvingiausių vandens telkinių. Marių pakrantėse gausu rekreacinių vietovių. Marios tinkamos buriavimui, rekreacinei žūklei.

Dėl drėgmės pertekliaus ir ledynmečio palikimo Lietuvoje susidarė tankus ir įvairus hidrografinis tinklas. Lietuvoje yra 29 902 upių ir upelių, kurių ilgis siekia apie 64 tūkst. km, o tankis – 0,98 km² ir yra palankus vandens ir rekreaciniam turizmui. Lietuvos upės, sudarančios švaraus vandens rezervą, naudojamą pirmiausia rekreacijos tikslams, yra Minijos, Žeimenos, Dysnos bei Pajūrio baseinas, ir užima apie 11 proc. šalies ploto. Upių slėniuose svarbiausi gamtiniai rekreaciniai veiksniai yra galimybės poilsiuoti, vandens turizmo sąlygos. Klaipėdos regionas pasižymi upių gausumu, didžiausias pagal plotą – Nemuno–Minijos baseinas. Be to, regiono teritorijoje išskiriamas Pajūrio upių baseinas, Šventosios ir Bartuvos baseinai. Didžiausios regiono upės – Nemunas (bendras ilgis – 937 km), Minija (202 km), Šventoji (68 km), Bartuva (101 km), Danė–Akmena (62,5 km), Tenenys (72 km), Veiviržas (68 km) ir kt. Vienas įdomiausių objektų – Karaliaus Vilhelmo kanalas (28 km), XIX a. viduryje sujungęs Minijos žemupį ir Kuršių marių Malkų įlanką ties Klaipėda. Minijos upė – viena iš gražiausių Žemaitijos upių. Minijoje (nacionalinė vandens turizmo trasa) bei jos intakuose (Žvelsa, Skinija, Agluona) aktyviai vystoma su vandens turizmu susijusi veikla – plaukiojama baidarėmis, plaustais, valtimis.

Lietuvoje priskaičiuojama 2 850 ežerų, kurių kiekvieno plotas didesnis nei 0,5 ha. 65 proc. viso ežerų ploto tenka ežerams, kurių kiekvieno paviršiaus plotas didesnis nei vienas kvadratinis kilometras (tokių ežerų yra 160). Ežerai Lietuvoje išsidėstę labai nevienodai. Didžiausias ežeringumas yra Šiaurės rytų Lietuvoje, kur yra apie 80 proc. visų ežerų. Ežerai Lietuvoje intensyviai naudojami rekreacijai. Klaipėdos regionas ežerų gausumu nepasižymi. Didžiausi ežerai – Krokų lanka (Šilutės rajonas), susidaręs Nemuno nešmenims atitvėrus Kuršių marių dalį, Kalčių ežeras (Skuodo rajonas), Papės ežeras (Kretingos rajonas), Kalotės ir Kapstato ežerai, vienintelis Lietuvoje jūrinės kilmės Placės (Plocio) ežeras (Klaipėdos rajonas). Klaipėdos rajone ežerų trūkumą kompensuoja tvenkinių ir karjerų gausa: Agluonėnų tvenkinys, Greičiūnų tvenkinys, Vėžaičių tvenkinys, Gargždų karjerai, Dovilų karjeras, Kalvių intensyvinimo žvyro karjeras, Poškų karjeras, Slengių karjeras ir kt.

Reljefas. Pagrindinė jėga, sukūrusi ne tik Klaipėdos regiono, bet ir visos Lietuvos reljefą, buvo ledynai, kurie suformavo lygumas, kalvas, ežerus ir upes. Klaipėdos regiono reljefas yra įvairus – di-

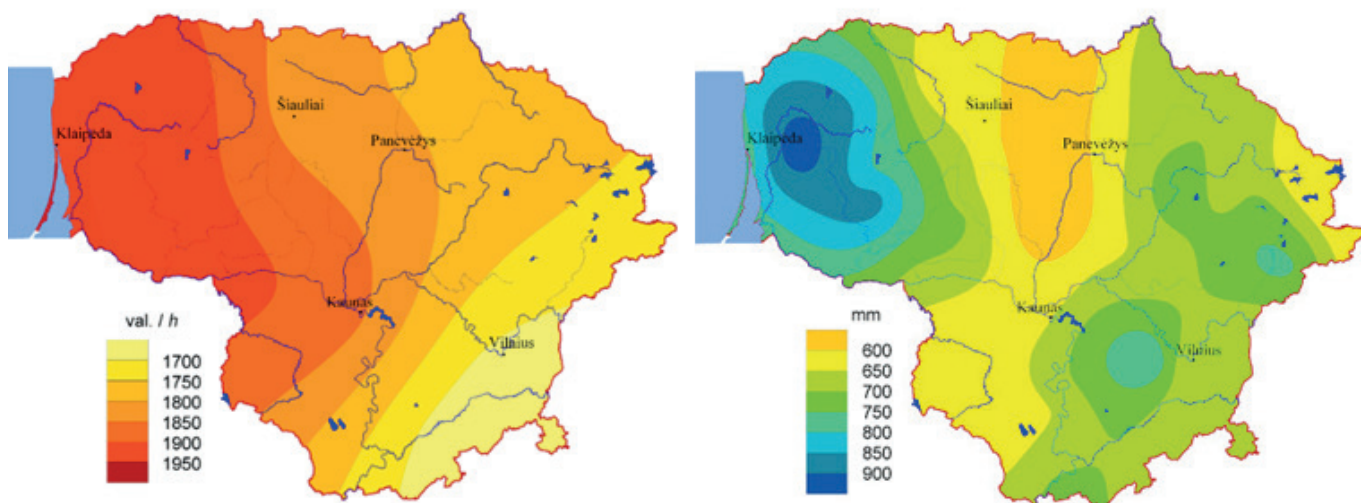
džiausią plotą apskrityje užima pajūrio žemuma, tačiau atskirose apskrities dalyse plyti ir kalvotasis reljefas. Išilgai Baltijos jūros tęsiasi siauras sausumos ruožas, suformuotas jūros ir vėjo – tai smėlėti paplūdimiai, apsauginis kopagūbris ir užkopė. Vėjo ir jūros bangų dėka susiformavo ir Kuršių nerija, kurios atskiros kopos pakyla į 60 metrų aukštį. Pietvakarinėje apskrities dalyje plyti Nemuno delta. Ši teritorija nuolat veikiama potvynių, kurie nusodina didelį kiekį nuosėdų, todėl reljefas čia yra lėkštas, lyguminis. Klaipėdos regiono pietrytinėje dalyje plyti Žemaičių aukštumos vakariniai šlaitai, ši vietovė pasižymi didžiausiu Lietuvoje metiniu kritulių kiekiu, tankiausiu upių tinklu. Kaip ir kaimyninėje žemumoje, čia vyrauja banguota moreninė lyguma, tik pajvairinta daug gausesnių ir stambesnių kalvų. Klaipėdos rajono teritorija patenka į Pajūrio žemumos ir į Vakarų Žemaičių plynaukštės geografines teritorijas. Rajono teritorijos aukštis virš jūros lygio tolygiai auga nuo vakaruose esančios Baltijos jūros iki rytuose esančio Endriejavo kalvagūbrio, kurio aukščiausias taškas – Žvaginių piliakalnis (148 m virš jūros lygio).

Klimatas. Lietuvoje vyraujantis vidutinių platumų klimatas, laipsniškai pereinantis iš jūrinio į žemyninį, sudaro galimybę patirti visus keturis metų laikus. Suformavus kiekvienam metų laikui tinkamus turizmo produktus ir paslaugas, galima išlyginti turistų srauto sezoniskumą. Nors Lietuva nėra didelė šalis, atskiri jos regionai ir vietovės pasižymi savitomis mikroklimatinėmis savybėmis. Pajūrio klimatą formuoja oro masės, atkeliaujančios nuo Atlanto vandenyno, ir tiesioginė Baltijos jūros įtaka. Šio regiono klimatui būdinga šilta, dažnai be pastovios sniego dangos, žiema, vėsus pavasaris, vidutiniškai šilta vasara ir šiltas, bet dažnai lietingas rudenis. Paros ir metų temperatūros svyravimai nėra dideli lyginant su kitais Lietuvos regionais. Tiesioginė jūros įtaka pasireiškia stipresniais vėjais, vasaros brizais ir dažnesniais rūkais. Dėl Baltijos jūros įtakos vėluoja sezonai, šilčiausias mėnuo – rugpjūtis, nors Lietuvoje – liepa, šalčiausias – vasaris, nors Lietuvoje – sausis, didesnė vidutinė metinė oro temperatūra 8,8°C (Lietuvoje apie 6,5–7,5°C). Baltijos jūra švelnina temperatūros svyravimo amplitudę, nes jūros vanduo pasižymi didelėmis šilumos akumuliacinėmis savybėmis, todėl žiemos čia šiltesnės, nei kitose Lietuvos vietovėse, o vasaros – vėsesnės.

Vidutinė metinė Saulės spindėjimo trukmė (žr. paveikslą Nr. 8) pajūryje yra apie 1945 val. Žiemą Saulė spindi labai trumpai, vidutiniškai tik 130 val. Tačiau pavasarį jau galima pasidžiaugti Saulės voniomis, nes ji spindi net 633 val. per sezoną. Vasarą, kai pajūrį aplanko daugiausiai poilsiautojų, Saulė šviečia vidutiniškai 845 val. Rudenį pajūryje dažni debesuoti orai, pagausėja krituliai, todėl ir vidutinė Saulės spindėjimo trukmė sumažėja iki 337 val. per sezoną.

Klaipėdos regionas, kaip ir visa Lietuva, yra drėgmės pertekliaus zonoje (žr. paveikslą Nr. 8), tai nulemia geografinė padėtis – Baltijos jūra ir ištisus metus vyraujanti drėgnų Atlanto masių pernaša. Vidutinis metinis kritulių kiekis pajūryje yra apie 850 mm. Ruduo lietingas, lyja vidutiniškai 47 dienas per sezoną. Vidutinė metinė santykinė oro drėgmė pajūryje yra 81 proc. Rudenį ir žiemą vidutinė santykinė drėgmė svyruoja apie 83–84 proc., pavasarį ir vasarą apie 77–78 proc. Didžiausias lietingų dienų skaičius būna lapkričio–sausio mėn., o mažiausias – birželio–gegužės mėn.

Pajūryje labai dažnai pasitaiko vėjuotų dienų. Vidutiniškai per metus tyka (štilis) būna tik 8–10 dienų. Vėjai gana stiprūs, jų vidutinis greitis pajūryje apie 4,5–5,0 m / s, vyrauja pietų, pietry-

pav. 8. Vidutinė metinė Saulės spindėjimo trukmė ir vidutinis metinis kritulių kiekis

Šaltinis: <http://www.meteo.lt>

čių vėjai. Apie 40–60 dienų per metus pučia vėjas, kurio greitis didesnis nei 15 m / s. Kai kada pajūryje siaučia audros su uraganiniais vėjais. Vasarą pajūryje vyrauja vakarų vėjai, kurio vidutinis greitis svyruoja tarp 3,5 ir 4,0 m / s, rudenį dažnėja pietų, pietryčių vėjai, kurių greitis siekia 5,0–5,5 m / s.

Pajūryje sniego danga nepastovi. Dėl Atlanto cikloninio aktyvumo žiema dažni atodrečiai. Sniego danga išsilaiko vidutiniškai 68 dienas per metus. Atskirais metais tas skaičius gali smarkiai svyruoti. Daugiausia dienų su sniego danga būna sausio ir vasario mėnesiais.

Oro ir vandens kokybė. Turistinis vietovės patrauklumas yra sąlygojamas daugelio veiksnių, tame tarpe aplinkos oro ir vandens kokybės. Europos šalys skiriasi aplinkosaugos prioritetų nustatymu: kai kuriose tai yra industrinė tarša, kitose šiukšlės ir jų perdirbimas, trečiose – nepalietos gamtos išsaugojimas.

Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis⁷, siekiant vertinti ir valdyti oro kokybę pagal visoje Europos Sąjungoje galiojančių teisės aktų reikalavimus, kiekvienos šalies teritorija turi būti suskirstyta į zonas ir aglomeracijas. Lietuvoje šiam tikslui išskirtos Vilniaus ir Kauno aglomeracijos bei zona (likusi Lietuvos teritorija be Vilniaus ir Kauno miestų). 2019 m. pagal valstybinio aplinkos monitoringo programą oro kokybės tyrimai urbanizuotose zonos teritorijose buvo atliekami aštuoniose oro kokybės tyrimų stotyse: didžiuosiuose zonos miestuose – Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje bei stambesniuose pramonės centruose – Jonavoje, Kėdainiuose, Mažeikiuose ir Naujojoje Akmenėje. Klaipėdoje oro užterštumas stebimas dvejose stotyse (Šilutės pl. ir miesto centre). 2019 metais vidutinė paros kietųjų dalelių koncentracija miestų oro kokybės tyrimų stotyse viršijo ribinę vertę nuo 4 iki 23 dienų (niekur nebuvo viršyta leistina 35 dienų per metus riba). Dažniausiai kietųjų dalelių paros ribinė vertė buvo viršijama transporto įtaką atspindinčioje Klaipėdos Šilutės pl. oro kokybės tyrimų stotyje (23 dienas).

⁷2019 m. oro kokybės tyrimų zonoje apžvalga. Prieiga internete: <http://oras.gamta.lt/files/Zona_2019_oro_kokybe.pdf> [žr. 2020-07-15]

2019 metais daugelis oro kokybės rodiklių buvo geresni nei 2018 metais – daugelyje tyrimų vietų sumažėjo kietųjų dalelių koncentracijos, fiksuotos mažesnės daugelio sunkiųjų metalų vertės, tačiau, palyginti su ankstesniais metais, išaugo sieros dioksido ir ozono koncentracijos. Dažniausiai oro kokybės standartų neatitinkanti kietųjų dalelių koncentracija buvo nustatoma sausais orais pasižymėjusiu šiltuoju metų laiku (balandžio–rugsėjo mėn.), kai didžiausią įtaką oro užterštumo kietosiomis dalelėmis padidėjimui turėjo transporto išmetami teršalai bei pakeltoji tarša (keliamos dulkės nuo nepaželdintų, dulkėtų paviršių). Dujinių teršalų koncentracija didesnė buvo šaltuoju metų laiku (sausio–kovo ir spalio–gruodžio mėn.), kai teršalų koncentracijų padidėjimą aplinkos ore daugiausia lėmė šiluminės energijos gamybos metu išmetami teršalai. Pastarųjų metų oro kokybės tyrimų duomenys rodo, kad didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas toms oro kokybės valdymo priemonėms, kurios leistų efektyviau sumažinti oro užterštumą dėl transporto ir pakeltojos taršos bei kietojo kuro deginimo.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Klaipėdos rajono savivaldybėje teršalai, išmesti į aplinkos orą ir stacionarus taršos šaltiniai, sudaro 23,4 proc. Klaipėdos regiono teršalų.

Lentelė Nr. 8. Teršalų, išmestų į aplinkos orą ir stacionarių taršos šaltinių 2019 m., tonos

	Visi teršalai	Kietosios medžiagos	Dujinės ir skystosios medžiagos	Sieros dioksidas	Azoto oksidai	Anglies monoksidas	Lakūs organiniai junginiai	Fluoras ir kiti teršalai
Lietuvos Respublika	63298,30	3382,69	59915,61	9962,44	8653,92	23696,12	14148,78	3454,35
Klaipėdos apskritis	4977,07	310,92	4666,15	50,34	924,19	2998,18	456,11	237,33
Klaipėdos r. sav.	1151,14	56,22	1094,92	5,43	172,24	850,35	27,9	38,94

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Klaipėdos regiono savivaldybėms vystant vandens ir poilsio turizmą, ypatingai svarbi Kuršių marių ir Baltijos jūros cheminė būklė. 2018 metais Valstybinio aplinkos monitoringo metu⁸ prioritetinių pavojingų ir prioritetinių medžiagų bei kitų teršalų vandenyje tyrimai buvo atlikti septyniose Kuršių marių ir vienuolikoje Baltijos jūros monitoringo vietų, dugno nuosėdose – septyniose Kuršių marių ir devyniose Baltijos jūros monitoringo vietų, biotoje (moliuskuose ir žuvyse) – dvejose Kuršių marių ir keturiose Baltijos jūros vietose. Bendra vandens telkinių cheminė būklė vertinama pagal teršiančių medžiagų koncentracijas visose tirtose terpėse: vandenyje, dugno nuosėdose ir biotoje. Dėl aplinkos kokybės standartų (AKS) viršijimų atskirose tyrimų terpėse, bendra Lietuvos Kuršių marių ir Baltijos jūros dalies cheminė būklė 2018 metais nesiekė geros.

Daugiamečiai tyrimų duomenys rodo, kad Kuršių marių ir Baltijos jūros cheminė būklė nuolat neatitinka geros, keičiasi tik aktualių medžiagų sąrašas. Plėtojant vis naujus, jautresnius metodus,

⁸2018 m. Kuršių marių ir Baltijos jūros ekologinė ir cheminė būklės ataskaita. Prieiga internete:

<<http://vanduo.gamta.lt/files/2018%20m%20BJ%20ir%20KM%20b%C5%ABkl%C4%97s%20ataskaita.pdf>> [žr. 2020-07-15]

leidžiančius aplinkoje tirti medžiagas, kurios nebuvo tiriamos anksčiau, daugėja informacijos apie naujų medžiagų aplinkoje paplitimą ir jų aktualumą. Pvz., 2008–2011 m. laikotarpiu, gera cheminė būklė buvo nepasiekta daugiausia dėl klasikiniais vadinamų teršiančių medžiagų – sunkiųjų metalų – aukštų koncentracijų. Epizodiškai jų rasta Lietuvos jūrinio rajone atskirose tyrimų vietose, ir tai rodo jų aktualumą visoje Baltijos jūroje. Tyrimų rezultatai rodo platų šių medžiagų paplitimą: nuotėkose, nuotėkų dumble, lietaus, upių vandenyje. Minėti junginiai yra ne tik pramonės technologinių procesų produktai, tačiau į aplinką patenka ir iš paprastų buityje vartojamų daiktų.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 metais Klaipėdos rajono savivaldybėje nepakankamai išvalytos ūkio, buities ir gamybos nuotekos išleistos į paviršiaus vandenį, sudarė 32,9 proc. Klaipėdos regiono teršalų.

Lentelė Nr. 9. Ūkio, buities ir gamybos nuotekų išleidimas į paviršiaus vandenį, tūkst. m³

		2015	2016	2017	2018
Lietuvos Respublika	Išleista nepakankamai išvalytų nuotekų	44153,0	45183,5	50371,9	45968,3
	Išleista užterštų (be valymo) nuotekų	31,6	180,0	48,1	2768,8
Klaipėdos apskritis	Išleista nepakankamai išvalytų nuotekų	481,0	329,8	594,4	302,0
	Išleista užterštų (be valymo) nuotekų	24,6	27,3	25,3	15,0
Klaipėdos r. sav.	Išleista nepakankamai išvalytų nuotekų	242,0	320,3	586,5	99,3
	Išleista užterštų (be valymo) nuotekų	-	-	-	-

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Turistams imponuoja atsakingas požiūris į aplinką ir jie yra pasiruošę mokėti didesnę kainą už aplinką saugančius turizmo produktus.

3.2. KULTŪRINĖ APLINKA

Kultūrinės aplinkos savitumas – viena svarbiausių turizmą skatinančių priežasčių. Kultūrinė aplinka turizmo sistemoje apibūdinama kultūrinių išteklių sąvoka. Kultūriniai ištekliai apima platų visuomenės kūrybinės veiklos spektrą: urbanistikos paveldo vertybes, tradicijas ir liaudies amatus, menines kultūros vertybes, archeologijos vertybes, techninės kūrybos vertybes.

Lietuva iš kitų Europos šalių išsiskiria kultūros paveldo vertybių įvairove, savitumu, archaiškumu. Kultūros išteklių vertingi dėl jų išsidėstymo gražiose gamtinėse vietose, prie ežerų, upių, savituose kraštovaizdžiuose. Lietuvoje gausu etninės kultūros tradicijų, švenčių, muziejų, senų dvarų, kultūros įstaigų, bibliotekų, parodų rūmų. Kaimo vietovėse yra medžio drožėjų, puodžių, pynėjų, audėjų, bitininkų.

Lietuvos istorinis–kultūrinis paveldas persipynęs su lenkų, baltarusių, latvių ir žydų tautų istoriniu–kultūriniu palikimu; religiniai objektai ir vietos, etnografinės Lietuvos atspalviai, savita kalba, po pasaulį paplitusi diaspora ieškanti savo kilmės šaknų, nevienalytė Lietuvos istoriografija, sukuria palankią aplinką toliau vystyti šios krypties turizmo produktus ir paslaugas.

Pamarys yra įdomus savo kultūrine praeitimi – tai buvusios Mažosios Lietuvos teritorijos. Iki šiol čia gausu ryškių pėdsakų, paliktų vokiškosios kultūros. Nemuno delta – žvejų, ornitologų, botanikų, pelkėtyros specialistų rojus. Karklės kaimas Klaipėdos rajone – vienintelis Lietuvoje išlikęs žvejų kaimas prie jūros.

Klaipėdos rajonas kultūriniu požiūriu yra dvilypis, nes apima dvi skirtingas etnoso apraiškas – Mažosios Lietuvos (lietuvininkų) ir Didžiosios Lietuvos (žemaitiškąjį) etninės kultūros paveldą. Kultūrinis turizmas potencialiai įdomus tiek vietos, tiek užsienio turistui.

Klaipėdos rajono savivaldybėje gausu šiam kraštui būdingų kultūros paveldo išteklių (746 nekilnojamosios kultūros vertybės)⁹.

Remiantis 2004 m. LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu Nr. IX-2452, nekilnojamieji kultūros paveldo objektai yra pavieniai objektai (vieta, statinys ar kitas nekilnojamasis daiktas, turintis vertingųjų savybių), kompleksinis objektas (kultūros paveldo objektų grupė, reikšminga savo visuma), vietovė. Klaipėdos rajone yra priskaičiuojama 432 pavieniai nekilnojamieji kultūros paveldo objektai, 68 kompleksai, 200 į kompleksą įeinančių objektų ir 1 vietovė (Priekulės miesto istorinė dalis).

Nekilnojamieji kultūros paveldo objektai, formuojantys Klaipėdos rajono turistinių vietovių, maršrutų ir trasų kraštovaizdį bei patrauklumą:

- **15 piliakalnių:** Antkalnio (Dauparų–Kvietinių sen.), Dovilų (Dovilų sen.), Eketės (Senvario sen.), Gerduvėnų (Vėžaičių sen.), Kalniškės, Gargždų (Vėžaičių sen.), Kukuliškių (Kretingalės sen.), Laistų (Dovilų sen.), Lapių (Vėžaičių sen.), Mockaičių (Veiviržėnų sen.), Norgėlių (Judrėnų sen.), Pakalniškių (Veiviržėnų sen.), Skomantų (Veiviržėnų sen.), Veiviržėnų (Veiviržėnų sen.), Vyskupiškių (Veiviržėnų sen.), Žvaginių (Endriejavo sen.).
- **Pilkapiai, kapinės, kapai:** Kretingalės pilkapių vieta (Kretingalės sen.), Šlikių pilkapynas (Kretingalės sen.), Mižeikių pilkapynas (Dovilų sen.), Kvietinių pilkapynas (Dauparų–Kvietinių sen.), Agluonėnų kaimo senosios kapinės (Agluonėnų sen.), Vanagų etnografinės kapinės (Agluonėnų sen.), Karklės kaimo I senosios kapinės (Kretingalės sen.), Vyskupiškių kaimo senosios kapinės (Veiviržėnų sen.), Kisinių kapinių kompleksas (Dovilų sen.), Egliškių kaimo evangelikų liuteronų senosios kapinės (Kretingalės sen.), Veiviržėnų senosios

⁹Prieiga internete: <<https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-search> > [žr. 2020-07-29]

kapinės (Veiviržėnų sen.), Rusinų kaimo senosios kapinės (Veiviržėnų sen.), Lankupių kaimo evangelikų liuteronų senosios kapinės (Priekulės sen.), Gargždų žydų senosios kapinės (Gargždų sen.), Veiviržėnų žydų senosios kapinės (Veiviržėnų sen.), spaustuvinininko Jurgio Traušio kapas Drukių kaimo evangelikų liuteronų senosiose kapinėse (Priekulės sen.), Johano Frydricho Šrėderio kapas Priekulės evangelikų liuteronų senosiose kapinėse (Priekulės sen.), laivadirbio Jono Gižo šeimos kapas Drevernos senosiose kapinėse (Priekulės sen.), lietuviškos periodinės spaudos pradininko Johano Ferdinando Kelkio kapas ir 1831 m. sukilimo Lietuvoje kariuomenės vado, generolo Antano Gelgaudo kapas Kisinių kapinėse (Dovilų sen.), poeto Salio Šemerio-Šmerausko kapas Karklės kaimo I senosiose kapinėse (Kretingalės sen.), knygnešio Juozapo Jonušio kapas Veiviržėnų kapinėse (Veiviržėnų sen.), Mažosios Lietuvos visuomenės veikėjo, bibliofilo, tautosakininko Jonas Birškaus kapas Jakų (Lūžų) kaimo senosiose kapinėse (Sendvario sen.) ir kt.

- **3 buvusios dvarų sodybos ir dvarvietės:** Vėžaičių dvaro sodyba (Vėžaičių sen.), Priekulės dvaro sodyba (Priekulės sen.), Lėbartų dvaro sodyba (Dovilų sen.).
- **11 bažnyčių:** Evangelikų liuteronų bažnyčia (Dovilų sen.), Vanagų evangelikų liuteronų bažnyčios ir klebonijos pastatų kompleksas (Agluonėnų sen.), Plikių evangelikų liuteronų bažnyčios ir parapijos namų kompleksas (Kretingalės sen.), Gargždų Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia ir šventoriaus statinių kompleksas (koplyčia ir varpinė) (Gargždų sen.), Kretingalės evangelikų liuteronų bažnyčia (Kretingalės sen.), Plikių Šv. Šeimos – Jėzaus, Marijos ir Juozapo bažnyčia (Kretingalės sen.), Priekulės evangelikų liuteronų bažnyčia (Priekulės sen.), Priekulės Šv. Antano Paduviečio bažnyčia (Priekulės sen.), Šv. Antano Paduviečio bažnyčia (Judrėnų sen.), Veiviržėnų Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčia (Veiviržėnų sen.), Vėžaičių Šv. Kazimiero bažnyčia (Vėžaičių sen.).
- **8 etnoarchitektūrinės sodybos:** Agluonėnų kaimo etnoarchitektūrinė sodyba (Agluonėnų sen.), Butkų kaimo etnoarchitektūrinė sodyba (Priekulės sen.), Eidukų etnoarchitektūrinė sodyba (Veiviržėnų sen.), Klišių kaimo etnoarchitektūrinė sodyba (Priekulės sen.), Lankupių etnoarchitektūrinė sodyba (Priekulės sen.), Svencelės kaimo etnoarchitektūrinė sodyba (Priekulės sen.), Jono Gižo sodyba (Priekulės sen.), Veiviržėnų etnoarchitektūrinė sodyba (Veiviržėnų sen.).
- **Architektūros statiniai:** vienintelis Lietuvoje Karaliaus Vilhelmo kanalas, Lankupių šliužas (Priekulės sen.) ir Jokšų tiltas (Priekulės sen.), Ažpurvių girininkijos pastatų kompleksas (Agluonėnų sen.), Priekulės geležinkelio stoties pastatų kompleksas (Priekulės sen.), Priekulės geležinkelio tiltas (Priekulės sen.), Maciūčių vandens malūnas ir užtvanka (Vėžaičių sen.), Priekulės pašto pastatas (Priekulės sen.), Laistų geležinkelio tiltas (Dovilų sen.), Plikių senelių prieglaudos statinių kompleksas (Kretingalės sen.), tiltas per Perkasą (Piktvardę) (Priekulės sen.), tiltas per Akmeną (Kretingalės sen.), Veiviržėnų kapinių koplyčios ir vartų kompleksas (Veiviržėnų sen.), Stragnų II k. koplyčia-mauzoliejus (Priekulės sen.), Jono Birškaus sodybos namas (Sendvario sen.), Gargždų miesto kapinių vartai (Gargždų sen.), Gargždų pėsčiųjų viadukas (Gargždų sen.), levos Simonaitytės memorialinis muziejus (Priekulės sen.), lakūno Stepono Dariaus gimtinės ir memorialinio parko kompleksas (Judrėnų sen.), Priekulės laisvės kovų ir tremties istorijos muziejus

(Priekulės sen.), kabantys tiltai pėstiesiems (Priekulės II kaime, Gropiškių kaime, Dituvos kaime, Lankupių kaime).

- **Lurdai ir koplytstulpiai:** Ablingos Dievo motinos lurdas (Endriejavo sen.), Veiviržėnų „Lurdo Švč. M. Marija“ skulptūra (Veiviržėnų sen.), Švč. M. Marijos lurdas Judrėnuose (Judrėnų sen.), Brožių kaimo koplytėlė su skulptūra (Vėžaičių sen.), Lapių kaimo koplytėlė su skulptūra (Vėžaičių sen.), Rudgalvių kaimo koplytėlė su skulptūra (Endriejavo sen.), Upitėnų kaimo koplytėlė su skulptūra (Veiviržėnų sen.), Ližių kaimo koplytėlė su skulptūra (Endriejavo sen.), Žemgulių kaimo koplytėlė su skulptūra (Endriejavo sen.), Mėdsėdžių kaimo koplytstulpis su skulptūra (Dovilų sen.), Rudgalvių kaimo koplytstulpis su skulptūra (Endriejavo sen.), Greičiūnų kaimo koplytstulpis su skulptūra (Vėžaičių sen.), Bareikių kaimo koplytstulpis su skulptūra (Veiviržėnų sen.), Vyskupiškių kaimo koplytstulpis su skulptūra (Veiviržėnų sen.), Veiviržėnų koplytstulpis su skulptūromis (Veiviržėnų sen.), Utrių kaimo koplytstulpis su skulptūromis (Vėžaičių sen.), Užvėnų kaimo koplytstulpis su skulptūromis (Judrėnų sen.).

Kiti išskirtiniai paveldo objektai: Baltijos jūroje nuskendusiu laivų vieta, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Jurgio Šaulio gimtosios sodybos vieta (Veiviržėnų sen.), Priekulės evangelikų liuteronų buvusios bažnyčios vieta (Priekulės sen.), Karklininkų kaimo evangelikų liuteronų bažnyčios statinių vieta (Kretingalės sen.) ir t. t.

Ne tik fiziniai Lietuvos kultūros paveldo objektai, bet ir kultūrinis bei intelektualus potencialas gali būti patrauklūs vietiniam ir atvykstantajam turizmui. Lietuvos muziejų rinkiniuose 2019 metais buvo saugoma 7 568 131 kultūros vertybė – archeologiniu, istoriniu, meniniu, etniniu, religiniu, mokslo, memorialiniu ir kitais požiūriais vertingi eksponatai. Per 2019 metus Lietuvos muziejuose apsilankė 5 588 766 lankytojai, lyginant su 2018 metais apsilankymų skaičius išaugo 11 proc., o lyginant su 2017 m. – 35 proc.

Klaipėdos rajone veikia Gargždų krašto muziejus ir jo filialai (Laisvės kovų ir tremties istorijos muziejus (Priekulės sen.), levos Simonaitytės memorialinis muziejus (Priekulės sen.), Agluonėnų kaimo etnografinė sodyba (Agluonėnų sen.), Jono Gižo etnografinė sodyba (Priekulės sen.), S. Dariaus gimtinė (Judrėnų sen.)).

Gargždų muziejuje ir filialuose 2019 metais apsilankė 12 944 lankytojai (žr. lentelę Nr. 10), palyginus su 2015 m., lankytojų skaičius išaugo 52 proc. Edukaciniuose užsiėmimuose 2019 metais dalyvavo 4 067 asmenys, jų skaičius, palyginus su 2015 m., išaugo daugiau kaip 2 kartus.

Lentelė Nr. 10. Gargždų muziejaus lankytojai 2015–2019 m.

	2015	2016	2017	2018	2019
Lankytojų skaičius	8491	10191	14861	12309	12944
Siūlomų edukacinių užsiėmimų temų skaičius	16	25	42	25	30
Naujų edukacinių užsiėmimų skaičius	1	0	1	1	9
Surengtų edukacinių užsiėmimų skaičius	100	168	267	207	243
Edukacinių užsiėmimų dalyvių skaičius	1921	3455	6329	4661	4067
Surengtų renginių skaičius	31	34	28	30	20

Klaipėdos rajone gausu paminklų: paminklas-aukuras Agluonėnuose, paminklai „Agluonėnų kaimui 450“ ir „Agluonėnų kaimui 475“, paminklas Lietuvininkų ažuolyne vietiniams gyventojams lietuvininkams atminti ir krikštai Mažosios Lietuvos įžymiesiems veikėjams (Agluonėnų sen.), Ablingos memorialinis ansamblis, Ablingos Dievo motinos lurdas ir paminklas Lietuvos kariuomenei atminti Endriejavo mstl. (Endriejavo sen.), Švč. Mergelės Marijos lurdas Užvėnų k. ir koplytstulpiai Norgėlų miške (Šalpės kalnelis) (Judrėnų sen.), Veiviržėnų memorialinių objektų kompleksas (kapinės, Laisvės paminklas, Švč. Mergelės Marijos lurdas, koplytstulpis su skulptūromis, koplytėlė su skulptūra) ir Tremtinių paminklas, paminklas Klaipėdos krašto prisijungimo prie Lietuvos 5-mečiui ir Lietuvos Nepriklausomybės 10-mečiui įamžinti ant Skomantų piliakalnio (Veiviržėnų sen.), kryžius-paminklas su Rūpintojėlio skulptūra Gargžduose (Gargždų sen.).

3.3. SOCIALINĖ APLINKA

Keliaujančiam žmogui svarbu ne tik pamatyti įdomius kultūros objektus ir pabūti gražioje gamtoje. Pasirinkdamas turistinę vietovę turistai analizuoja tose vietovėse gyvenančių tautų papročius, kriminogeninę situaciją, aiškinasi sveikatai pavojingus faktorius ir kt. Greta fizinių aplinkos veiksnių ne mažiau reikšmingi socialiniai veiksniai, kurie formuoja atitinkamą socialinę aplinką. Turizmo socialinę aplinką sudaro sociodemografiniai veiksniai, sveikatos saugumas, aplinkos saugumas, svetingumas ir pan.

ES šalyse daugėjant terorizmo apraiškų, terorizmo grėsmė Lietuvoje išlieka maža, tai sudaro palankias sąlygas po ES keliaujantiems turistams, pasirinkti Lietuvą, kaip saugesnę, turizmo kryptimi. Pasaulio kontekste, Europa bendrai, taip pat ir Lietuva, laikytina saugiu regionu.

Nusikalstamumas, sveikata ir aplinkos veiksniai, formuojantys socialinę turizmo aplinką, turi įtakos turizmui nacionaliniu lygmeniu. Turistai nenori vykti į šalis, kuriose yra girdėję esant didelį nusikalstamumą. Turistus blogai veikia informacija apie nusikaltimus. Lietuva nėra išimtis.

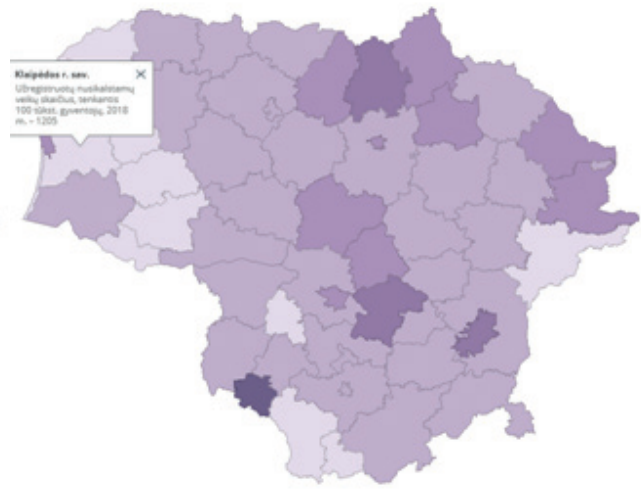
Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Klaipėdos regione nusikalstamumo lygis yra žemesnis už Lietuvos vidurkį, pagal užregistruotų nusikalstamų veikų skaičių, tenkantį 100 tūkst. gyventojų. 2019 m. buvo užregistruotos 5 844 nusikalstamos veikos Klaipėdos regione. Nusikalstamumo lygis Klaipėdos rajono savivaldybėje yra vienas mažiausių šalyje ir siekia 806 atvejų (2019 m. duomenimis).

Sveikatos saugumas yra svarbi socialinės aplinkos dalis – virusinių ligų protrūkiai, pajūrių tarša, sugedęs maistas ir dėl to kylantys apsinuodijimai gali būti atsisakymo vykti į kokią nors turistinę vietovę priežastis. 2000 m. Didžiojoje Britanijoje kilusios kempinligės, snukio ir nagų ligos ar 2020 m. „Covid-19“ protrūkis pasaulyje žymiai sumažino keliaujančių turistų skaičių.

Lietuva priskirtina prie didelio erkių paplitimo kraštų. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro duomenimis, 2019 m. Klaipėdos regione užregistruoti 253 erkių platinamų ligų atvejai, iš kurių 49 – erkinio encefalito ir 204 – Laimo ligos. Remiantis Lietuvos vietovių, kuriose užsikrečiama

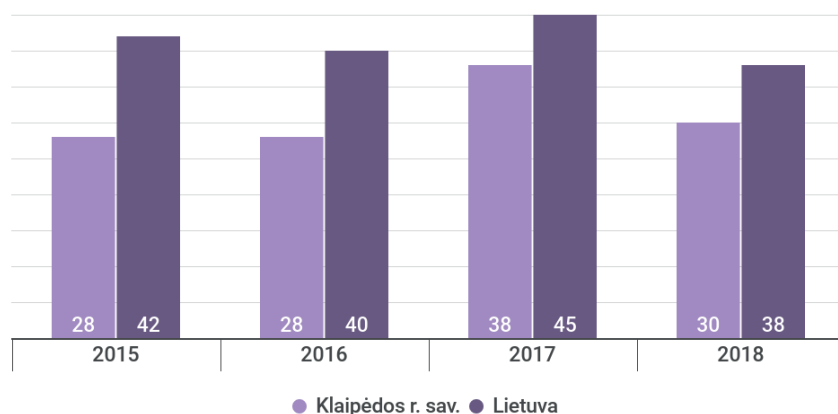
pav. 9. Nusikalstamumo lygis Klaipėdos regione 2018 m.

pav. 10. Nusikalstamumo lygis Klaipėdos rajono savivaldybėje 2018 m.

erkių platinamomis ligomis, žemėlapyje¹⁰ pateikiama informacija, Klaipėdos rajono savivaldybėje (Svencelėje, Kairiuose, Priekulėje, Gargžduose ir kt.) taip pat fiksuojami erkinio encefalito ir Laimo ligos susirgimo atvejai. Nacionalinio visuomenės sveikatos centras pažymi, kad labai svarbu tinkamai prižiūrėti lankomus parkus, poilsia vietas, traukos objektų teritorijas: nuo ankstyvo pavasario šienauti žolę, neleidžiant jai užaugti aukštesnei kaip 10 cm, iškirsti menkaverčius krūmus, išvežti arba sudeginti miško darbu atliekas, nupjautą žolę, praplatinti pasivaikščiojimo takus, ypač tuos, kurie veda link vandens telkinių, sporto aikštelių, laužaviečių.

Lietuvoje sergamumas plaučių tuberkulioze yra vienas didžiausių Europoje. Kasmet tuberkulioze suserga apie 900 asmenų. 2015–2018 m. Klaipėdos rajono savivaldybėje sergamumo tuberkulioze rodiklis 100 tūkst. gyventojų išliko panašus (žr. paveikslą Nr. 11), tačiau visu analizuojamu laikotarpiu šis rodiklis buvo mažesnis nei Lietuvoje.

pav. 11. Sergamumas (nauji ir recidyvai) tuberkulioze 100 tūkst. gyventojų

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

¹⁰Prieiga internete: <www.google.com/maps/d/u/0/viewer?mid=1w5IVg2SPRthDh4NcV67mPgym-Kek&ll=55.44800162212242%2C21.279712224881067&z=12> [žr. 2020-07-13]

Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) yra parengusi strategiją „End TB Strategy“, kuria siekiama, kad 2035 m., lyginant su 2015 m., mirčių nuo tuberkuliozės sumažėtų 95 proc., sergamumo tuberkulioze rodiklis – 90 proc.

3.4. GEOPOLITINĖ APLINKA

Turizmo plėtojimo labai būtina siekti politinio stabilumo atskiruose regionuose. Lietuvos geopolitinė aplinka yra palanki turizmo plėtotei, tačiau jautri geopolitinė situacija išlieka santykiuose su Rusija ir Baltarusija.

Svarbų vaidmenį gali atlikti Baltijos jūra ir potencialios turizmo rinkos (Švedija, Vokietija, Lenkija), ne mažiau svarbi ir trijų Baltijos šalių – Lietuvos, Latvijos, Estijos – kaimynystė.

Šalies transporto sistema, kurią sudaro geležinkeliai, keliai, vandens ir oro transportas, nepatenkina vis didėjančios tranzito ir kitų transporto paslaugų paklausos. Dėl savo geografinės padėties Lietuva yra viena iš tranzitinių šalių tarp Vakarų Europos ir NVS šalių. Du tarptautiniai transporto koridoriai, kertantys Lietuvos teritoriją, turi prioritetinę reikšmę visos Europos transporto tinklų sistemoje: tai Šiaurės–Pietų krypties koridorius (automobilių kelias VIA BALTICA ir geležinkelio linija Talinas–Varšuva) ir Rytų–Vakarų krypties koridorius (Kijevas–Klaipėda, su atšaka Kaunas–Kaliningradas). Ne mažiau svarbus transporto koridorius Vakarų (Šiaurės) Europa-Rusija.

Nepilnai išvystyta, nemoderni (lyginant su Vakarų Europos šalimis, kai kuriais aspektais – ir kitomis Baltijos šalimis) susisiekimo ir pagalbinė turizmo infrastruktūra (aplink turizmo objektus, tranzitinius maršrutus ir pan.) ženkliai mažina Lietuvos konkurencingumą ir riboja turizmo plėtrą.

pav. 12. Klaipėdos rajono pasiekiamumas

Šaltinis: sudaryta autorių

Klaipėdos rajono savivaldybės teritorija yra vakarų Lietuvoje, į rytus nuo Klaipėdos miesto, prie Kuršių marių ir Baltijos jūros. Rajonas pasižymi geru susisiekimu įvairiomis transporto rūšimis. Autotransportu lengvai pasiekiamas iš rytų automagistrale A1 Vilnius Kaunas Klaipėda, nutolęs nuo tarptautinės magistralės E67 Via Baltica per 200 km. Geležinkeliais patogus susisiekimas iš Minsko, Vilniaus, Kauno, Kaliningrado. Lėktuvais pasiekiamas iš viso pasaulio. Artimiausi oro uostai: Palangos ~30 km, Kauno ~200 km, Rygos ~275 km, Vilniaus ~300 km. Klaipėdos rajone plačiai išvystyta rajono ir krašto kelių sistema. Tai gerina susisiekimą tarp įvairių rajono vietovių, suteikia galimybę vystyti turizmo paslaugų infrastruktūrą. Šalia kelių atidaromos kavinės, pramogų vietos, degalinės su aptarnavimo punktais, apgyvendinimo įstaigos.

3.5. EKONOMINIAI VEIKSNIAI

3.5.1. Pasaulio ekonomikos prognozės ir turizmo tendencijos

2020 m. pasaulio ekonomikos augimas sulėtėjo dėl koronaviruso (toliau – „Covid-19“) protrūkio. 2019 m. pabaigoje buvo prognozuojamas ~3 proc. pasaulio ekonomikos augimas, tačiau dėl koronaviruso pandemijos, šios prognozės tapo gerokai pesimistiškesnės. Tarptautinis valiutos fondas prognozuoja, kad dėl koronaviruso padarinių prognozuotas spartus pasaulio ekonomikos augimas 2020 metais nepasitvirtins – ekonomika turėtų augti mažiau nei 2,9 proc. EBPO prognozuoja, kad pagal optimistinį scenarijų pasaulio ekonomikos augimas bus iki 2,4 proc., o pagal pesimistinį scenarijų augimas turėtų sumažėti iki 1,4 proc.

Jungtinių tautų pasaulio turizmo organizacija (UNWTO) pažymi, kad turizmas pastaraisiais metais buvo labiausiai augantis ekonomikos sektorius pasaulyje bei pagrindinis socialinės ir ekonominės pažangos variklis. UNWTO duomenimis, 2019 metais pajamos iš tarptautinio turizmo siekė 1,5 trilijono USD, tai sudarė 29 proc. viso pasaulio paslaugų eksporto. Turizmo indėlis į BVP – 10,3 proc. Pagal šį rodiklį turizmo sektorius buvo trečioje vietoje (pirmąsias pozicijas užėmė finansinių paslaugų ir komunikacijų sektoriai). Turizmo sektoriuje 2018 metais dirbo apie 10 proc. visų pasaulio dirbančiųjų, turizmas sukuria apie 330 mln. darbo vietų (1 iš 10 žmonių dirbo turizmo srityje). Daugelyje besivystančių šalių turizmas buvo pagrindinis pajamų šaltinis ir svarbiausia eksporto šaka.

Turizmui didelę įtaką turi ekonominės krizės, gamtos stichijos, terorizmas, ligų ir virusų protrūkiai. Turizmas 2020 m. – vienas iš labiausiai „Covid-19“ paveiktų pasaulio ekonomikos sektorių. Remiantis išankstinėmis UNWTO prognozėmis, turistinių kelionių skaičius iki metų pabaigos sumažės 20–30 proc., palyginti su 2019 m.. Tai lems, kad turizmo sektoriaus pajamos sumažės 300–450 milijardų USD, tai yra beveik trečdaliu, palyginti su 2019 m. pajamomis. UNWTO pažymi, kad tokiu būdu turizmo industrijoje bus prarasti 5–7 stabilus ekonominio augimo metai. Palyginimui, per ankstesnius panašius sukrėtimus – 2008 m. pasaulinę ekonominę krizę ir SARS protrūkį 2003 m. – turistinių kelionių skaičius pasaulyje sumažėjo atitinkamai tik 4 proc. ir 0,4 proc. UNWTO duomenimis, maždaug 80 proc. visų planetos turizmo įmonių yra mažos ir vidutinės įmonės, šis sektorius pirmavo teikdamas

užimtumo galimybes moterims, jaunimui ir kaimo bendruomenėms. UNWTO pabrėžia turizmo industrijos istorinį atsparumą ir gebėjimą kurti darbo vietas po išgyventų krizinių situacijų ir sukrėtimų, tačiau prognozuoja, kad dėl „Covid-19“ gali būti prarasta milijonai darbo vietų. Pasaulinės kelionių ir turizmo organizacijos (WTTC) prognozėmis, darbo neteks apie 100 milijonų žmonių.

Be minėtų veiksnių, pastarąjį dešimtmetį turizmui įtakos turėjo globalizacija, stipri konkurencija, sparti informacinių ir komunikacijos technologijų kaita, nuolatiniai turistų elgsenos pokyčiai ir pan. Galimybės studijoje „Turizmo sektoriaus analizė bei strateginės plėtros kryptys“ išskiriamos pagrindinės tarptautinės tendencijos, aktualios turizmo sektoriui: saugumas, globalizacija ir judumas, besivystančių ir mažiau išsivysčiusių regionų augimas, darnus vystymasis, prieinamumas visiems, senėjimas, spartus technologijų vystymasis, turistų motyvacijos ir įpročių pokyčiai, kiti universalūs turizmo iššūkiai.

Saugumo veiksnys išlieka vienu svarbiausių turistams renkantis kelionės kryptį, pagrindiniai saugumo iššūkiai: terorizmas, epidemijos ir katastrofos, reikšmingai persikirsto turistų srautus įvairiais lygmenimis: regionų, valstybių, atskirų teritorijų.

Technologinės pažangos dėka pasaulis „mažėja“ – tie patys atstumai įveikiami lengviau, greičiau ir pigiau, informacijos sklaida ir pasiekiamumas auga. Keičiasi darbo ir atostogų įpročiai. Naudojantis technologijomis darbas galimas nuotoliniu būdu, todėl daug lengviau suderinti darbą ir atostogas, kai keliaujama ir tuo pat metu dirbama per nuotolį.

Regionų augimas stebimas tiek žmonių skaičiaus, kartu jų daromos įtakos gamtai požiūriu, tiek ekonominiu požiūriu, kuomet auga šiose šalyse gyvenančių perkamoji galia, kartu su ja – ir paklausa turizmo produktams bei paslaugoms.

Dėmesys tvariai aplinkai (gamtai, kultūrai, socialinei aplinkai ir kt.) plačiau prasme išlieka. Darnaus vystymosi reikšmė turizmo sektoriuje didėja, tai suvokiama kaip integrali ir neatsiejama sėkmingo turizmo plėtros dalis. Išlieka aktualūs tokie darnaus vystymosi elementai, kaip „lėto tempo“ (angl. slow) kultūra, ekologija, siekis mažinti CO2 emisijas ir vartojimą, bendruomenių ir NVO įtraukimas, dalijimosi ekonomikos principai, turizmo sukeltų neigiamų poveikių vietos gyventojams mažinimas ir kt. Darnus vystymasis šalims tampa papildomu konkurenciniu pranašumu turizmo sektoriuje, kuomet siekiama visapusiškos vertės kūrimo tiek vietos gyventojams, tiek turistams, tiek turizmo sektoriaus dirbantiesiems.

Ryškėja tendencija mažinti diskriminaciją skirtingoms vartotojų grupėms ir užtikrinti turizmo ir turizmo objektų prieinamumą, pasiekiamumą ir patogumą visiems: specialiųjų poreikių turintiems asmenims, vyresnio amžiaus asmenims, šeimoms, asmenims su vaikais, keliaujantiems su gyvūnais, keliaujantiems ne nuosavu ar individualiu transportu, keliaujantiems pėsčiomis, dviračiais ir kt.

Išsivysčiusioms valstybėms būdinga bendra gyventojų senėjimo tendencija, kurią lemia žemas gimstamumo lygis ir ilgėjanti gyvenimo trukmė. Augant kokybiško gyvenimo trukmei, kartu didėja vyresnio amžiaus turistų skaičius, kurie orientuoti į kokybiškas paslaugas ir komfortą, yra pajėgūs už tai susimokėti, dažniausiai linkę į kultūrinį, sveikatos turizmą, tačiau mielai renkasi ir aktyvesnes pramogas / nuotykius, su asmeniniu tobulėjimu, savanoryste susijusius turizmo produktus ir paslaugas bei kt.

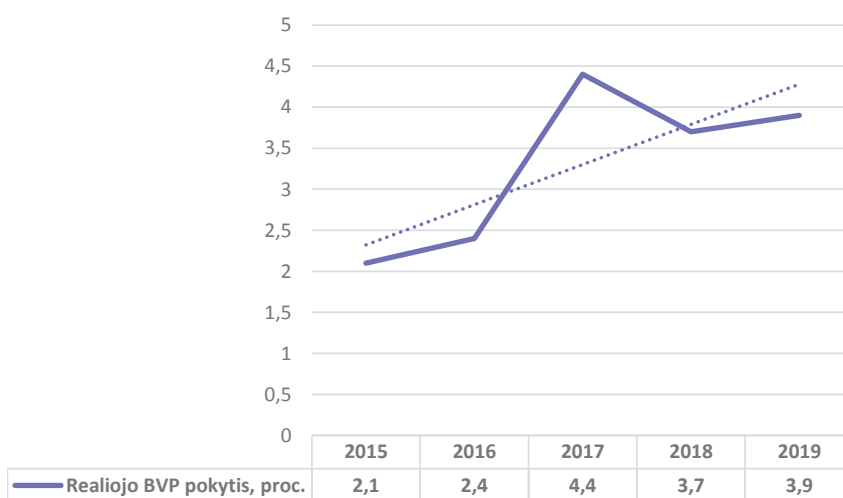
Augant jaunos kartos turistų skaičiui, esmine motyvacija keliauti tampa asmeniniai pomėgiai, skirtingų potyrių siekis. Kelionės kryptys pasirenkamos pagal tai, ką nori veikti, o ne pagal tai, kur nori tai daryti. Vis dažniau siekiama pažinti šalį / regioną / miestą, į kurį vykstama, kompleksiskai jį „pajaučiant“: ragaujant, bendraujant su vietiniais, derinant skirtingas veiklas ir pramogas. Taip pat vis dažniau atostogos skaidomos dalimis, populiarėja miestų ir savaitgalių turizmas, individualus keliavimo būdas. Atitinkamai kinta valstybių taikomas vartotojų segmentavimas: griežtas segmentavimas pagal geografinę rinką (šalį) palaipsniui tampa labiau antraeilu vartotojų segmentavimo kriterijumi, užleidžiant vietą pirminiam psichografiniam vartotojų segmentavimui (pagal pomėgius, požiūrį ir kt.).

Informacinių technologijų vystymosi sparta, robotizacija, informacijos prieinamumas ir sklaidos greitis kartu su šiuolaikinės kartos socialiniais bendravimo įpročiais turizmo sektoriui kelia aukštesnius inovatyvumo ir kūrybingumo reikalavimus, greito inovacijų ir technologijų įsisavinimo ir taikymo.

Turizmo sektoriui bendrai būdingi šie iššūkiai: mažesnis lyginant su kitomis ūkio šakomis turizmo sektoriaus produktyvumas, santykinai žemesnės kvalifikacijos ir prasčiau apmokami sektoriaus dirbantieji, būdingas sezoniškumas, santykinai maža sektoriaus svarba / dydis pasauliniame kontekste, mažas turizmo įmonių polinkis investuoti į mokslinių tyrimų ir plėtros veiklas, lėtas inovacijų ir naujų technologijų įsisavinimas ir pritaikymas, partnerystės ir bendradarbiavimo stygius.

3.5.2. Lietuvos ekonomikos tendencijos

Lietuvos ekonomikos vystymasis bei socialinės sąlygos lemia užsienio ir vietinių turistų srautų augimą. Dinamiškai besivystantis ūkis sąlygoja naujų verslo galimybių atsiradimą ir atitinkamai turistų, atvykstančių verslo reikalais, daugėjimą. Vietinį turizmą skatina augančios verslo bei gyventojų pajamos. Pagrindinės socialinės ir ekonominės turizmo plėtros Lietuvoje prielaidos: makroekonominės situacijos stabilumas bei ekonominis augimas; užsienio investicijų daugėjimas; Lietuvos ir užsienio prekybos didėjimas; perkamosios galios didėjimas.

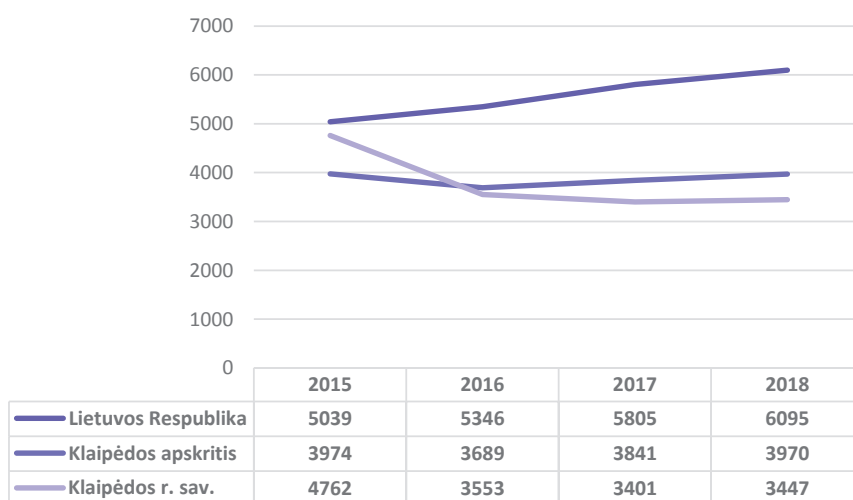
pav. 13. Realiojo BVP raida Lietuvoje 2015–2019 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos banko duomenys

Šalies realusis BVP, 2019 m. pirmąjį ketvirtį augęs 4,2 proc., kitais ketvirčiais didėjo vienodu 3,8 proc., todėl šalies ekonomika 2019 m. augo 3,9 proc. Spartų ekonomikos augimą palaikė vidaus paklausa – didėjo namų ūkių vartojimas ir vidaus investicijos.

Vidutinė metinė infliacija 2019 m. kovo mėn. sudarė 2,3 proc. ir buvo mažesnė nei 2018 m. kovo mėn. Didžiąją dalį infliacijos praėjusiais metais lėmė stabiliumi vidutiniškai 5 proc. tempu kilusios paslaugų kainos. Infliaciją slopino mažėjusios degalų ir tepalų kainos, tačiau maisto kainos kilo sparčiau ir buvo mažiau palankios vartotojams.

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI), tenkančios vienam gyventojui, Lietuvoje didėjo. 2018 m. duomenimis jos išaugo vidutiniškai +5 proc. lyginant su 2017 m., tai rodo efektyvų ES investicijų panaudojimą ir užsienio privataus kapitalo investicijų teikiamą naudą Lietuvai. Dėl konvergencijos politikos ES investicijas siekiama tolygiai paskirstyti visuose Lietuvos regionuose, tačiau privatus užsienio kapitalas labiau linkęs investuoti didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Dėl šios priežasties TUI netolygiai pasiskirsto regioniniu mastu. 2018 m. duomenimis, Klaipėdos apskrityje TUI tenkančios vienam gyventojui yra 35 proc. mažesnės už Lietuvos vidurkį, o Klaipėdos r. sav. – mažesnės 44 proc.

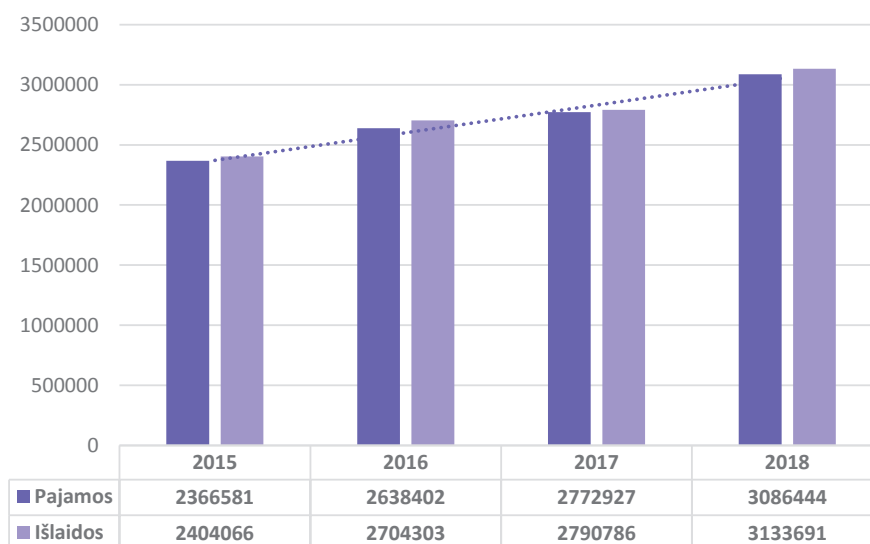
pav. 15. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui 2015–2018 m., EUR

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Valdžios sektoriaus balansas, Lietuvos banko duomenimis, 2019 m. blogėjo¹¹. Balansas prastėjo nepaisant spartesnio ekonomikos augimo, o tai vienas iš požymių, kad fiskalinė politika yra skatinamoji ir linkusi į prociklišumą. Fiskalinės politikos laisvėjimą lėmė įvairūs pajamas mažinantys ir išlaidas didinantys sprendimai, pavyzdžiui, 2019 m. padidintas NPD, sumažinti GPM ir socialinio draudimo įmokų tarifai, kilo valdžios sektoriaus darbuotojų darbo užmokestis, socialinės išmokos ir kt. Dėl šių sprendimų per 2019 m. tris ketvirčius valdžios sektoriaus išlaidos didėjo panašiu tempu kaip ir praėjusiais metais +10,1 proc., tačiau pajamų augimas sulėtėjo iki +6 proc. Lyginant LR nacio-

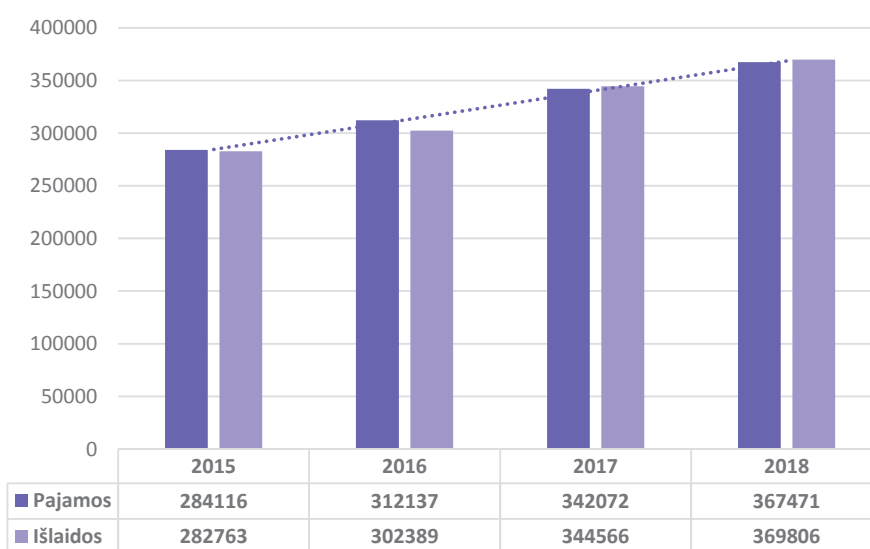
¹¹Prieiga internete: <<https://www.lb.lt/lt/leidiniai/lietuvos-ekonomikos-apzvalga-2020-m-balandis>> [žr. 2020-04-30]

nalinio biudžeto pajamų ir išlaidų balanso duomenis, matome, kad 2015–2018 m. kiekvienais metais biudžetas buvo deficitinis¹².

pav. 16. Lietuvos Respublikos nacionalinio biudžeto pajamų ir išlaidų balansas 2015–2018 m., EUR

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

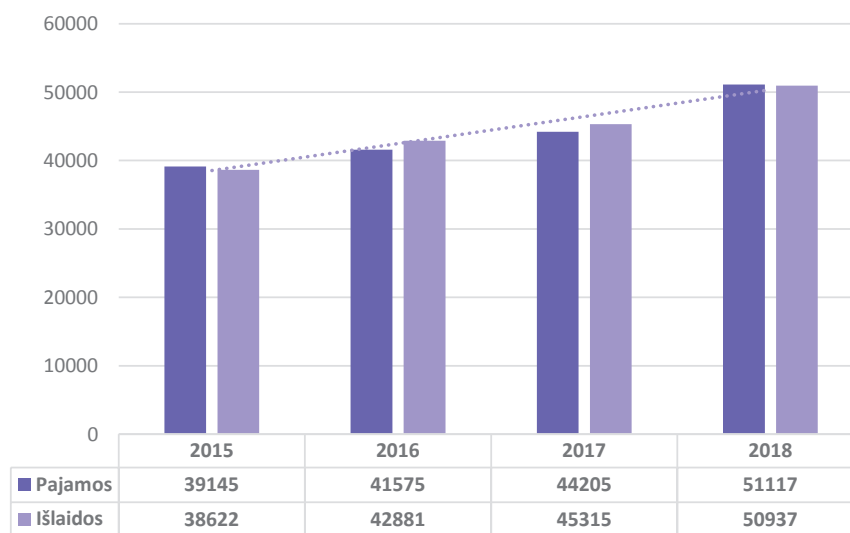
pav. 17. Klaipėdos regiono savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų balansas 2015–2018 m., EUR

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Klaipėdos apskrities savivaldybėse, lyginant suminį biudžetų pajamų ir išlaidų balansą, matyti, kad 2015–2016 m. valdžios sektoriaus pajamos viršijo išlaidas ir buvo pasiekti metiniai biudžetų sutaupymai, tačiau 2017–2018 m. biudžetai vėl buvo deficitiniai.

¹²Pastaba: Valstybės biudžetas gali būti deficitinis, subalansuotas arba perteklinis. Biudžeto deficitas yra skirtumas tarp biudžeto pajamų ir asignavimų, kai asignavimai viršija pajamas.

Prieiga internete: <<https://finmin.lrv.lt/veiklos-sritis/biudzetas/patvirtintas-biudzetas>> [žr. 2020-07-29]

pav. 18. Klaipėdos rajono savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų balansas 2015–2018 m., EUR

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

2016–2017 m. Klaipėdos rajono savivaldybės biudžetai buvo deficitiniai, o 2015 m. ir 2018 m. pavyko pasiekti teigiamą (perteklinį) biudžeto balansą. Tačiau Lietuvos statistikos departamentas neįvertina savivaldybės pasiskolintų lėšų bei praėjusių metų likučių, kurie išlygina biudžetą, kad jis nebūtų deficitinis. Remiantis Valstybės kontrolės teikiama informacija, nė vienais analizuojamais metais Klaipėdos rajono savivaldybės biudžetas nebuvo deficitinis.

3.5.3. Gyventojų skaičiaus dinamika ir verslumas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2020 m. pradžioje Lietuvos Respublikoje gyveno 2 794 329 gyventojai (0,005 proc. daugiau negu 2019 m.). Tai pirmieji metai, kada šalies mastu fiksuotas gyventojų skaičiaus augimas po ilgos demografinės recesijos metų. Klaipėdos regione gyventojų skaičiaus augimas fiksuojamas didesnis negu Lietuvos Respublikoje antri metai iš eilės (0,72 proc. daugiau negu 2019 m.).

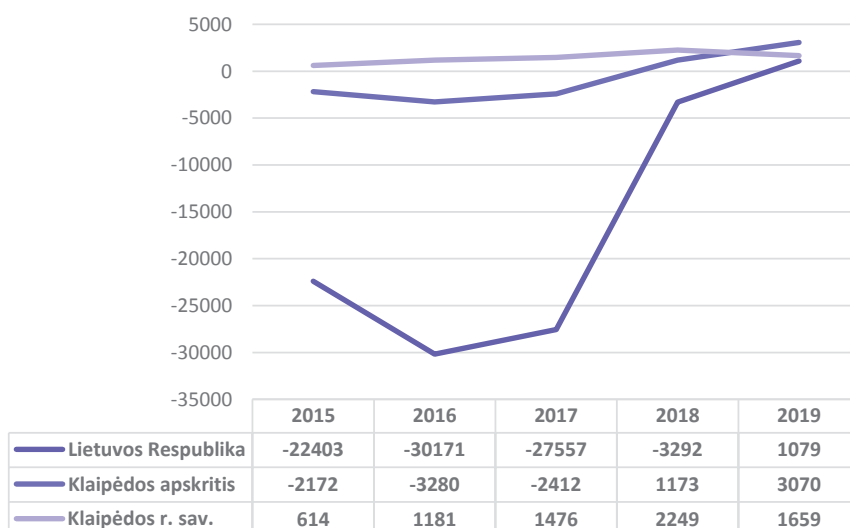
Lentelė Nr. 11. Gyventojų skaičiaus dinamika 2016–2020 m.

	2016	2017	2018	2019	2020	Pokytis, lyginant su 2019 m.
Lietuvos Respublika	2 888 558	2 847 904	2 808 901	2 794 184	2 794 329*	+0,005 proc.
Klaipėdos apskritis	324 618	320 507	317 252	317 722	320 014*	+0,72 proc.
Klaipėdos rajono sav.	53 459	54 635	56 131	58 439	60 139*	+2,83 proc.

* - išankstiniai duomenys

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų skaičius išlieka augantis, t. y. 2,83 proc. didesnis negu 2019 m.

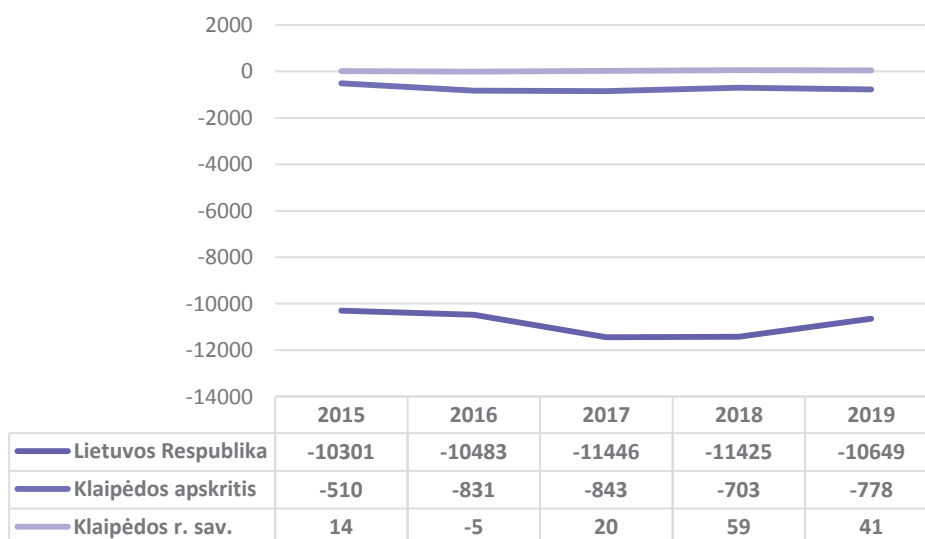

pav. 19. Migracijos saldo palyginimas 2015–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Pagrindiniai veiksniai, lemiantys gyventojų skaičiaus kaitą, yra migracijos srautai ir natūrali gyventojų kaita. Lietuvos Respublikoje sparčiai sumažėjus emigracijai 2018 m., migracijos srauto 2019 m. balansas tapo teigiamas, imigracija į šalį viršijo emigracijos srautus. Klaipėdos regione imigracijos procesai teigiamai įtakoja teigiamą gyventojų skaičiaus kaitą. Klaipėdos rajono savivaldybėje ir, pastaruosius dvejus metus Klaipėdos regione, migracijos balansas yra teigiamas.

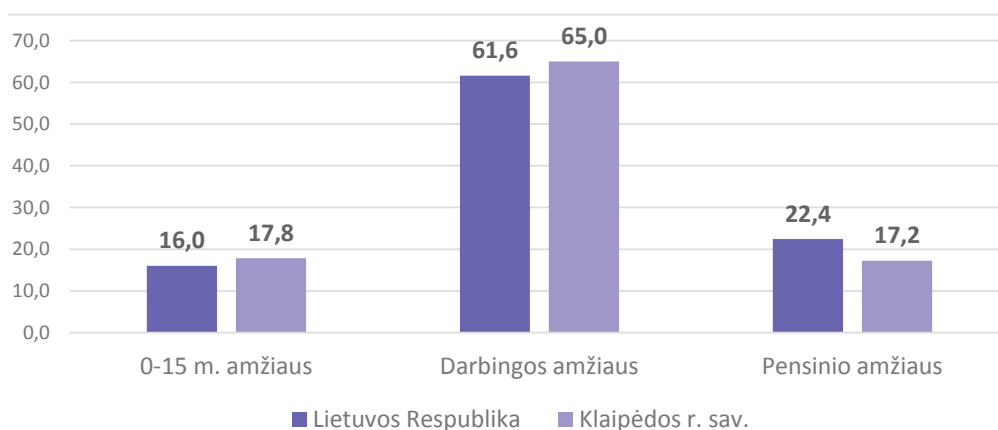
Natūrali gyventojų kaita 2015–2019 m. laikotarpiu tiek šalyje, tiek Klaipėdos regione išlieka stabiliai neigiamą, tai reiškia, kad gyventojų mirtingumo rodikliai viršija gyventojų gimstamumo rodiklius. Tai daro neigiamą įtaką gyventojų skaičiaus pokyčiams bei lemia visuomenės senėjimo procesus, tačiau Klaipėdos rajono savivaldybėje stebimi teigiami natūralios gyventojų kaitos rodikliai, liudijantys priešingas tendencijas nei šalyje ir regione bei teigiamai veikia gyventojų skaičiaus augimą ir lemiančias vaikų iki 14 m. ir darbingo amžiaus asmenų procentinį skaičiaus augimą lyginant su pagyvenusio amžiaus asmenų virš 65 m. grupe.

pav. 20. Natūralios gyventojų kaitos palyginimas 2015–2018 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

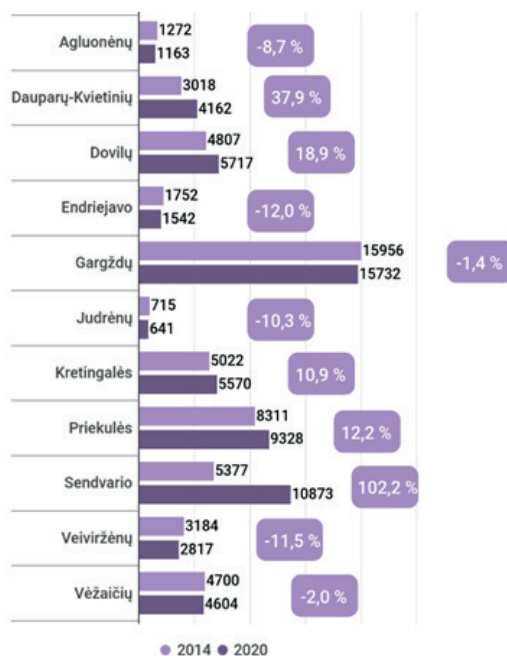
2019 m. pradžioje Klaipėdos rajone gyveno 10,4 tūkst. 0–15 metų amžiaus gyventojų, kurie sudarė 17,8 proc. visų rajono gyventojų (šalies vidurkj viršijo 1,8 proc. punktais). Darbingo amžiaus rajono gyventojai 2019 m. pradžioje sudarė 65,0 proc. visų gyventojų ir viršijo šalies vidurkj (61,6 proc.). 2019 m. pradžioje Klaipėdos rajone gyveno 10,07 tūkst. pensinio amžiaus gyventojų, tai sudarė 17,2 proc. visų rajono gyventojų. Klaipėdos rajono savivaldybėje pensinio amžiaus gyventojų dalis buvo mažesnė nei Lietuvos Respublikoje.

pav. 21. Gyventojų sudėtis pagal amžių šalyje ir Klaipėdos rajone 2019 m. pradžioje (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Lyginant 2014 m. ir 2019 m. duomenis, Klaipėdos rajone 0–15 metų amžiaus gyventojų skaičius išaugo 7,7 proc., darbingo amžiaus gyventojų – 15,4 proc., pensinio amžiaus gyventojų – 5,6 proc.

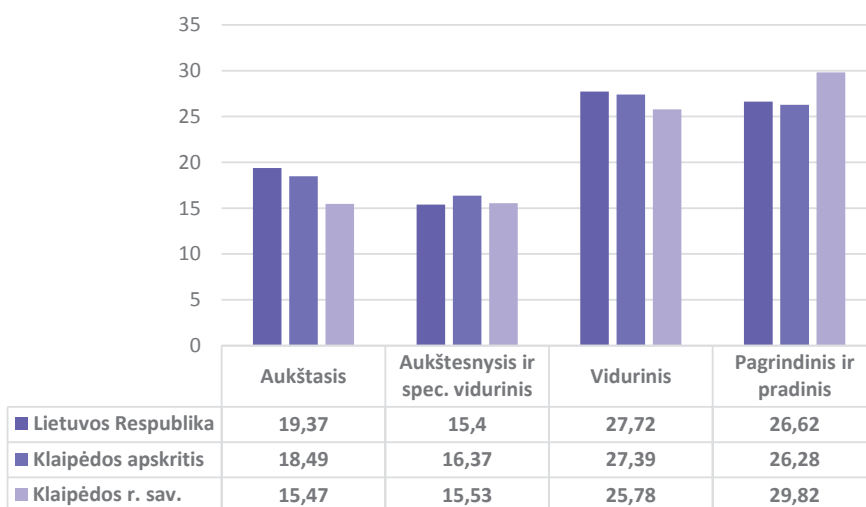
pav. 22. Gyventojų skaičius Klaipėdos rajono seniūnijose 2014 ir 2020 m. pradžioje ir pokytis (proc.)

Šaltinis: Klaipėdos rajono savivaldybės seniūnijų duomenys

Pagal Klaipėdos rajono savivaldybės seniūnijų duomenis, 2020 m. pradžioje daugiausia gyventojų gyveno Gargždų seniūnijoje (15,7 tūkst.), o didžiausias gyventojų prieaugis 2014 – 2020 m. fiksuotas Sendvario seniūnijoje (102,2 proc.). Analizuojamu laikotarpiu labiausiai gyventojų sumažėjo Endriejavo (-12,0 proc.) ir Veiviržėnų (-11,5 proc.) seniūnijose.

2014–2019 m. laikotarpiu Klaipėdos rajono savivaldybės 0–15 metų amžiaus gyventojų sparčiausiai mažėjo Veiviržėnų (-17,9 proc.) ir Judrėnų (-14,8 proc.) seniūnijose, o didžiausias prieaugis fiksuotas Sendvario (82,1 proc.) ir Dovilų (18,2 proc.) seniūnijose. Darbingo amžiaus gyventojų analizuojamu laikotarpiu daugiausia sumažėjo Endriejavo (-14,2 proc.) ir Veiviržėnų (-8,0 proc.) seniūnijose, o sparčiausiai augo Sendvario (87,0 proc.) ir Dauparų–Kvietinių (55,9 proc.) seniūnijose. Pensinio amžiaus gyventojų žymiausiai mažėjo Dauparų–Kvietinių (-10,4 proc.) ir Veiviržėnų (-7,7 proc.) seniūnijose, o labiausiai išaugo Sendvario (61,5 proc.) ir Agluonėnų (46,2 proc.). Klaipėdos rajono savivaldybėje kaip ir daugelyje kitų Europos miestų, pastebimos populiacijos senėjimo tendencijos.

2011 m. atlikto paskutinio visuotinio gyventojų surašymo duomenimis, Lietuvos Respublikoje asmenys, turintys aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą, sudaro 34,8 proc. Klaipėdos apskrityje asmenų, turinčių aukštąjį ar aukštesnįjį išsilavinimą, yra 0,09 proc. daugiau už Lietuvos vidurkį. Didesniąją jų dalį sudaro aukštesnįjį ir spec. vidurinį išsilavinimą turintys asmenys.

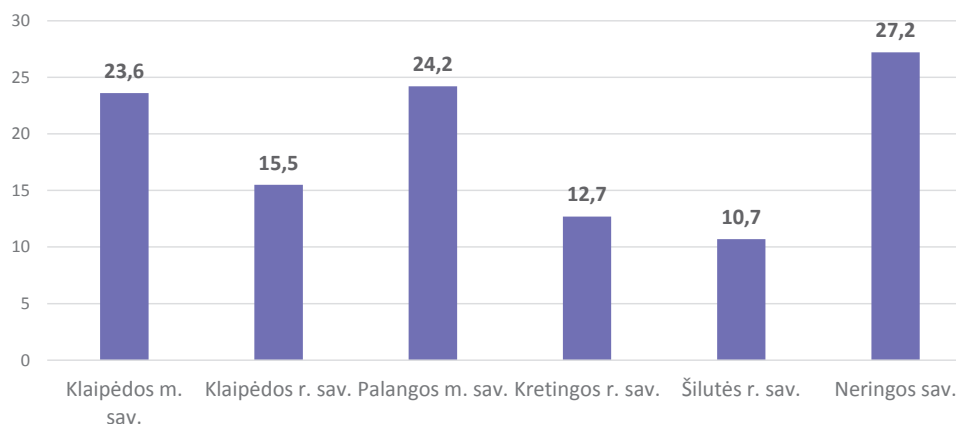

pav. 23. Gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą 2011 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Klaipėdos rajone asmenų, turinčių aukštąjį ar aukštesnįjį išsilavinimą, procentas yra mažesnis 3,8 proc. žemiau Lietuvos vidurkio. Atitinkamai didesnė procentinė dalis gyventojų yra turinčių vidurinį ar pagrindinį ir pradinį išsilavinimą – 55,6 proc.

Pagal gyventojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, procentinę dalį, Klaipėdos rajono savivaldybė rikiuojasi ketvirtoje vietoje, lyginant su kaimyninėmis Klaipėdos regiono savivaldybėmis. Ją lenkia Neringos, Palangos miesto, Klaipėdos miesto savivaldybės. Tarp rajoninių kaimyninių savivaldybių Klaipėdos regione, Klaipėdos rajono savivaldybė pirmauja pagal procentinę gyventojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, dalį aplenkdamą Kretingos rajono ir Šilutės rajono savivaldybes.

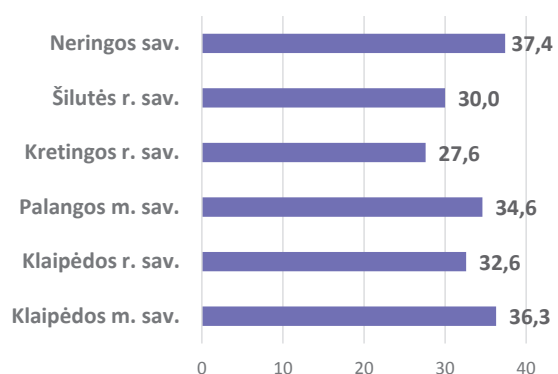
pav. 24. Gyventojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą dalis (proc.), 2011 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Visuotinio gyventojų surašymo duomenimis, 2011 m. Lietuvos Respublikoje 78,5 proc. gyventojų mokėjo vieną ar daugiau ne gimtųjų kalbų. Vieną ne gimtąją kalbą mokėjo 41,6 proc. gyventojų, dvi kalbas – 29 proc., tris – 6,6 proc., keturias ir daugiau – 1,3 proc. gyventojų. 15,4 proc. 25–29 metų gyventojų mokėjo tris, 3,6 proc. – keturias ir daugiau kalbų.

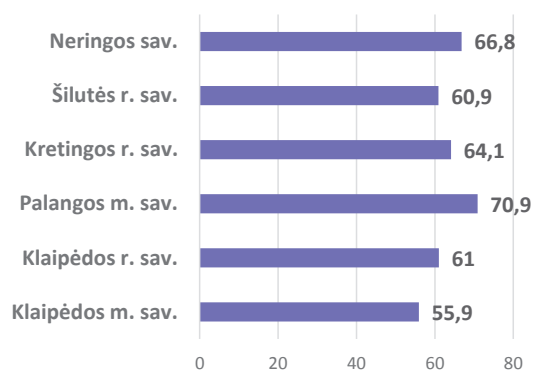
2016 m., palyginti su 2011 m., išaugo anglų kalbą mokėjusių gyventojų dalis (nuo 38 iki 45 proc.). Rusų kalbą mokėjo 86 proc. gyventojų, lenkų – 15 proc., vokiečių – 12 proc. Anglų ir vokiečių kalbos išliko populiariausios tarp jaunų gyventojų: beveik pusė gyventojų, mokėjusių anglų kalbą, buvo 15–29 metų amžiaus, kas trečias gyventojas, mokėjęs vokiečių kalbą, buvo 20–34 metų. Kas trečias gyventojas, mokėjęs rusų ir lenkų kalbas, buvo 40–54 metų.

Turizmo vystymui regione ypatingai svarbus yra gyventojų užsienio kalbų mokėjimo lygis. Gyventojų, mokančių anglų k., dalis visose nagrinėtose Klaipėdos apskrities savivaldybėse yra didesnė negu turinčių aukštąjį išsilavinimą. Tačiau koreliacija tarp gyventojų dalies, turinčios aukštąjį išsilavinimą ir mokančių anglų k., išlieka panaši. Pirmauja Neringos savivaldybė, toliau rikiuojasi

pav. 25. Gyventojų, mokančių anglų kalbą, dalis (proc.), 2011 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

pav. 26. Gyventojų, mokančių rusų kalbą, dalis (proc.), 2011 m.

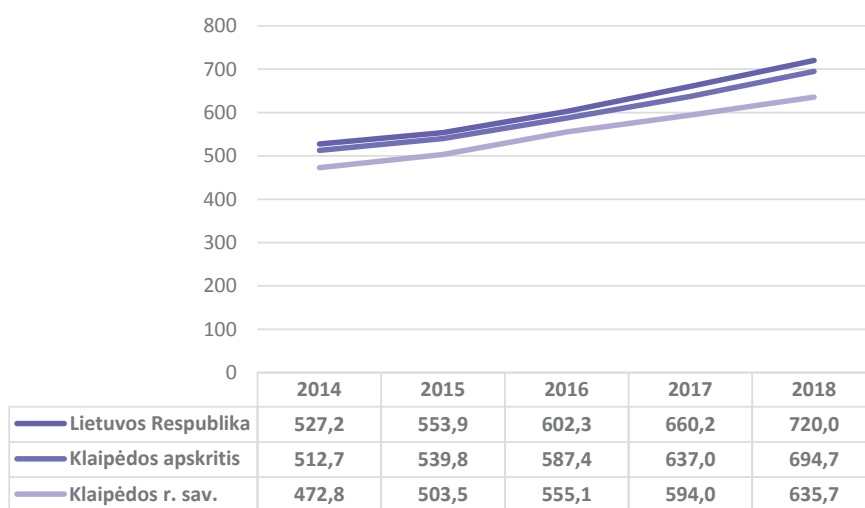
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Klaipėdos miesto ir Palangos miesto savivaldybės. Klaipėdos rajono savivaldybė pirmąją gyventojų, mokančių anglų k., procentine dalimi tarp kaimyninių rajoninių Klaipėdos apskrities savivaldybių, kurioje mokančių anglų kalbą yra per 1/3 visų gyventojų.

Rusų kalbos mokėjimo lygis tiesiogiai nekoreliuoja su gyventojų išsilavinimo lygiu. Apie 2/3 visų Klaipėdos regiono gyventojų moka rusų kalbą. Procentine dalimi gyventojų, mokančių rusų kalbą, Klaipėdos regione pirmąją Palangos miesto savivaldybė, toliau rikiuojasi Neringos, Kretingos rajono, Klaipėdos rajono, Šilutės rajono ir Klaipėdos miesto savivaldybės.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Klaipėdos rajono savivaldybėje 2011 m. vokiečių kalbą mokančių žmonių skaičius siekė 3 269.

Vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis nuo 2014 m. didėjo visoje šalyje, Klaipėdos regione ir Klaipėdos rajono savivaldybėje augo panašiais tempais, tačiau regioniniai skirtumai išlieka. 2018 m. Klaipėdos rajono savivaldybėje vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis siekė 635,7 Eur ir buvo mažesnis nei šalyje (720,0 Eur) ir regione (694,7 Eur).

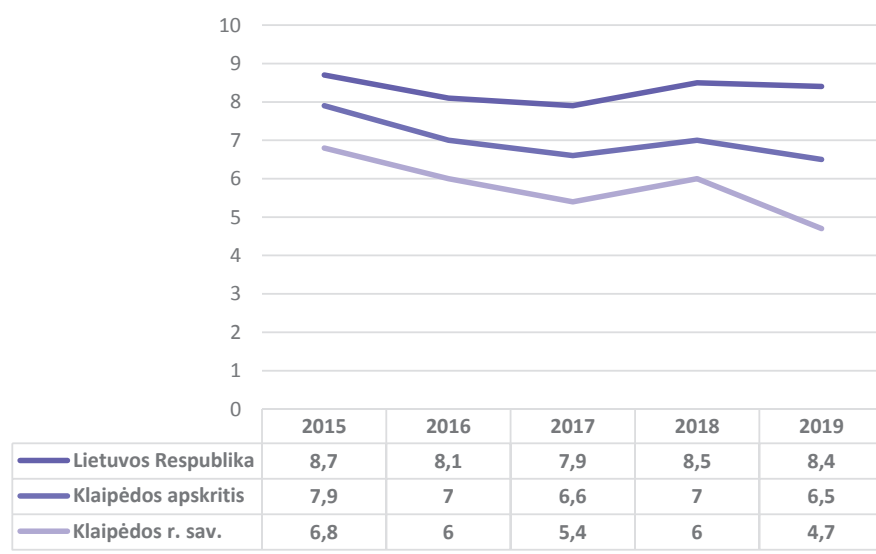

pav. 27. Vidutinio mėnesinio neto darbo užmokesčio palyginimas 2014–2018 m., Eur

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (nedarbo lygis) Klaipėdos rajono savivaldybėje 2019 m. siekė 4,7 proc. ir buvo mažesnis nei šalyje (8,4 proc.) ir Klaipėdos regione (6,5 proc.). Nedarbo lygis Klaipėdos rajono savivaldybėje nuo 2015 m. mažėjo, padidėjęs buvo tik 2018 m.

Vienas svarbiausių rodiklių, apibūdinančių verslo situaciją ir gyventojų verslumo lygį, yra įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų skaičius. 2020 m. pradžioje Klaipėdos rajono savivaldybėje buvo įregistruoti 3 692 ir vykdė veiklą 2 052 ūkio subjektai. 2015–2020 m. laikotarpiu ūkio subjektų, veikiančių Klaipėdos rajono savivaldybėje, skaičius nuosekliai didėjo.

pav. 28. Nedarbo lygio palyginimas 2015–2019 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

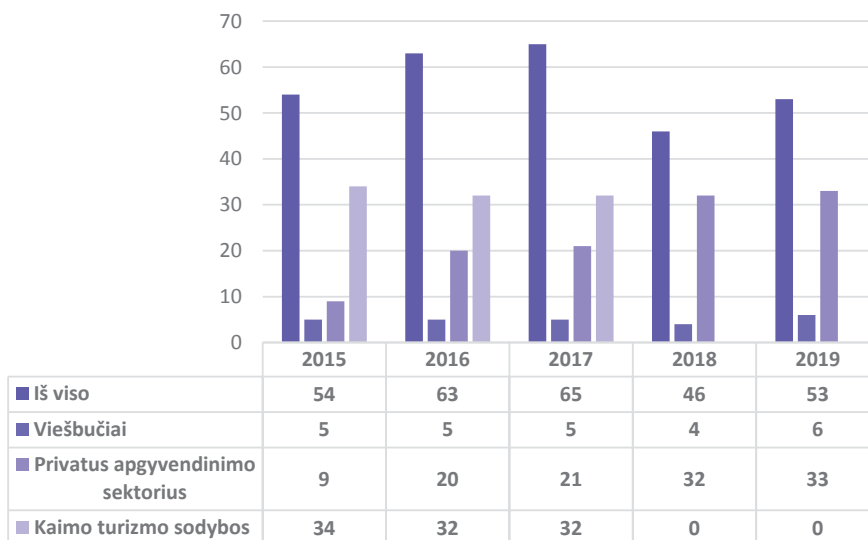
Lentelė Nr. 12. Klaipėdos rajone veikiančios ūkio subjektai pagal ekonomines veiklos rūšis, 2015–2020 m.

Ekonominės veiklos rūšys / metai	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	36	40	43	39	34	36
Kasyba ir karjerų eksploatavimas	9	14	15	14	13	11
Apdirbamoji gamyba	171	178	178	180	191	208
Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	28	29	28	28	27	28
Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas	11	10	12	11	9	10
Statyba	164	194	204	220	253	293
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	325	352	371	391	411	412
Transportas ir saugojimas	168	175	190	207	220	240
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla	38	40	40	47	49	63
Informacija ir ryšiai	17	20	19	23	27	32

Finansinė ir draudimo veikla	6	6	7	7	7	8
Nekilnojamojo turto operacijos	59	66	73	76	79	85
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	80	94	115	120	144	156
Administracinė ir aptarnavimo veikla	71	75	79	80	86	89
Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	4	4	4	4	3	3
Švietimas	46	47	49	50	56	61
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	33	35	37	39	44	48
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	30	44	64	69	61	58
Kita aptarnavimo veikla	131	153	174	181	188	211
Iš viso	1427	1576	1702	1786	1902	2 052

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Dauguma Klaipėdos rajono savivaldybėje veikusių ūkio subjektų 2020 m. pradžioje veiklą vykdė didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto (20 proc.), statybos (14 proc.), transporto ir saugojimo (12 proc.), kitose aptarnavimo srityse (10 proc.), apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas teikė 3 proc. visų ūkio subjektų, menine pramogine ir poilsio organizavimo veikla užsiėmė taip pat 3 proc. visų ūkio subjektų. Iki 2018 m. ūkio subjektų, vykdančių meninę, pramoginę ir poilsio organizavimo veiklą Klaipėdos rajone, skaičius proporcingai augo. Nuo 2019 m. stebimos laipsniško mažėjimo tendencijos. Ūkio subjektų, užsiimančių apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla, Klaipėdos rajone nuolat didėjo, 2020 m. pradžioje, palyginus su 2015 m., išaugo 65,8 proc.

pav. 29. Apgyvandinimo įstaigų skaičiaus pokytis Klaipėdos rajono savivaldybėje 2015–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

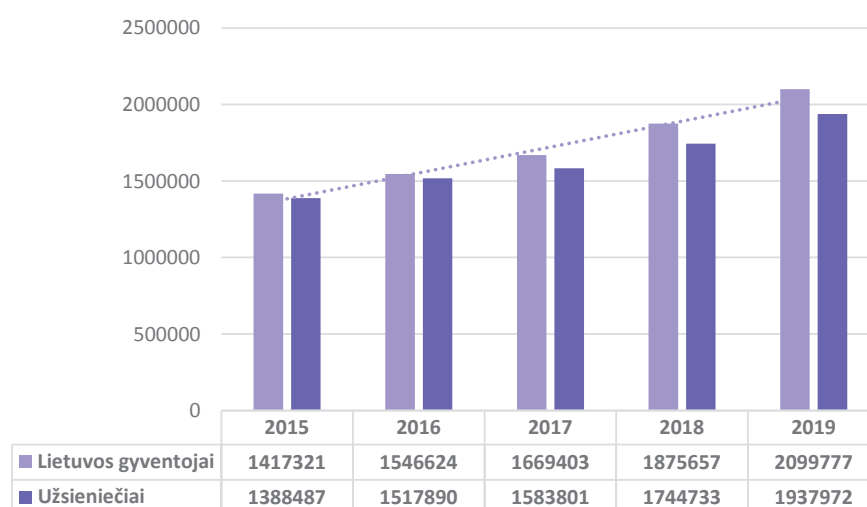
Lietuvos statistikos departamento pateikiami duomenys rodo, kad pokyčiai Klaipėdos rajono viešbučių sektoriuje buvo nežymūs, tuo tarpu sparčiausiai augo privataus apgyvendinimo sektorius. 2019 metais, palyginus su 2015 m., šis sektorius padidėjo 3,7 karto.

Lietuvoje apgyvendinimo įstaigos skirstomos į klasifikuojamas apgyvendinimo paslaugas (viešbučio, svečių namų, motelio, kempingo paslaugos) ir neklasifikuojamas (apartamentų, kaimo turizmo, nakvynės namų, nakvynės namų ir pusryčių, poilsio namų, turistinės stovyklos, sanatorijos apgyvendinimo ir trumpalaikio pagyvendinimo paslaugos). Detali apgyvendinimo paslaugų analizė atliekama 4 skyriuje.

3.5.4. Turizmo sektoriaus svarba Lietuvoje

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m, Lietuvos turizmo sektoriuje sukurta pridėtinė vertė sudarė 3 proc. Turizmo sektoriuje sukurta pridėtinė vertė 2018 m., palyginti su 2017 m., padidėjo 4,9 proc. ir sudarė 1,2 mlrd. Eur, arba 2,9 proc., šalies bendrosios pridėtinės vertės. Turizmo sektoriuje sukurta pridėtinė vertė, palyginti su bendrąja šalies pridėtinė verte, sumažėjo 0,1 proc. Turizmo produkcija padidėjo 9,2 proc. ir sudarė 2,4 mlrd. Eur to meto kainomis. 2018 m, turizmo sektoriuje dirbo 48,3 tūkst. asmenų, t. y. 4,8 proc. visų privataus sektoriaus darbuotojų. Daugiausia darbo vietų sukuria šios turizmui būdingos ekonominės veiklos rūšys: restoranai ir panašios įstaigos (14,5 tūkst.), viešbučiai ir panašios įstaigos (14,2 tūkst.), sausumos keleivinis transportas (8,3 tūkst.), kelionių agentūros ir panašios įstaigos (3,4 tūkst.), sporto ir kitos poilsinės veiklos (2,9 tūkst.), kultūrinės veiklos (2,6 tūkst.), oro keleivinis transportas (0,9 tūkst.), pagalbinės keleivinio transporto paslaugos (0,7 tūkst.), keleivinio transporto ir įrangos nuoma (0,5 tūkst.), geležinkelių keleivinis transportas (0,3 tūkst.). Didžiausiais darbuotojų pokytis įvyko viešbučių ir panašių įstaigų veikloje, kur darbo vietų skaičius 2015–2018 m. laikotarpiu išaugo 14,5 proc.

Atvykusių ir vietinių turistų kelionių skaičius (vienadieniai keliautojai ir turistai su nakvyne) 2019 m., palyginus su 2015 m., išaugo 27,3 proc. Atvykusių užsienio turistų kelionių skaičius 2019

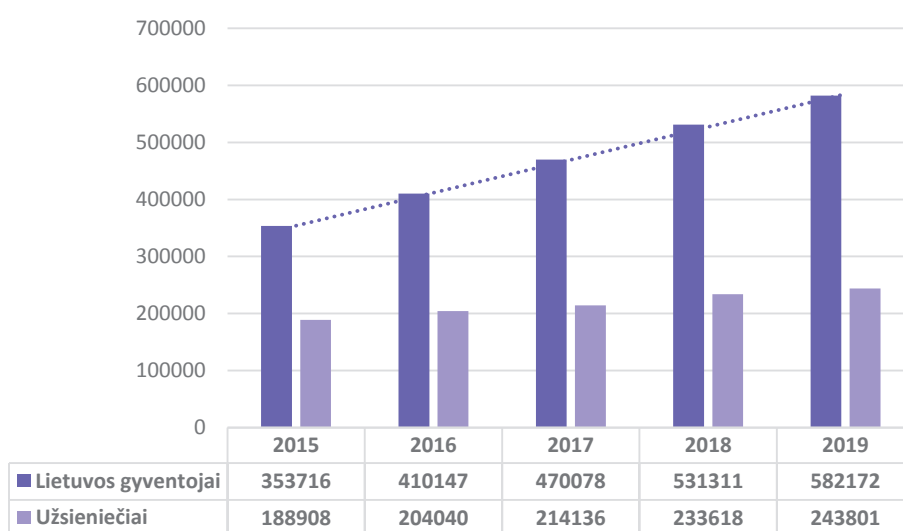

pav. 30. Turistų skaičiaus pokytis Lietuvos Respublikos apgyvendinimo įstaigose 2015–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

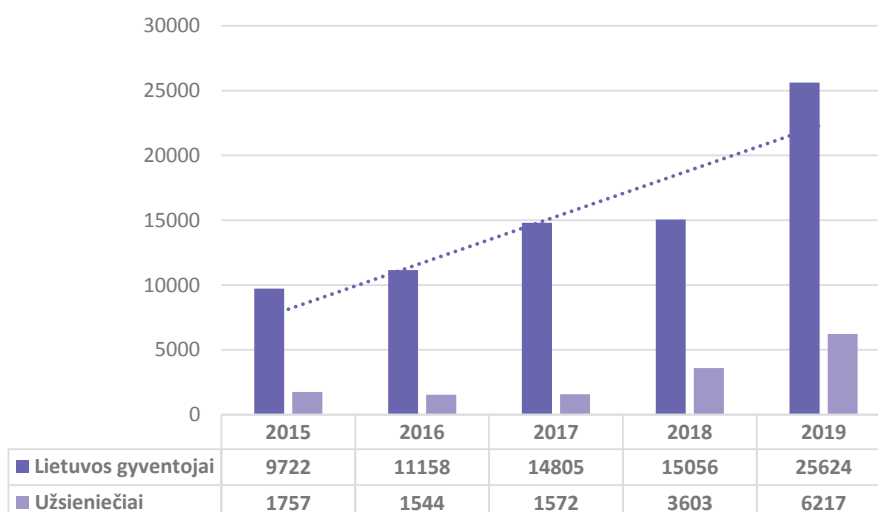
metais siekė 2,87 mln., 2015 m. – 2,07 mln. (augimas – 38,8 proc.). Atvykusių turistų nakvynių skaičius 2019 m, sudarė 11,72 mln., palyginus su 2015 m., užsieniečių nakvynių skaičius išaugo 28,2 proc. Atvykusių turistų išlaidos Lietuvoje 2019 metais sudarė 977,8 mln. EUR, palyginus su 2015 m. išlaidos padidėjo 27,4 proc. 2019 m. duomenimis, vieno užsienio turisto kelionės Lietuvoje išlaidos sudarė apie 340 Eur.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2019 m. Lietuvos Respublikos apgyvendinimo įstaigose apsistojo 4,04 mln. turistų, iš kurių užsieniečiai sudarė 48 proc., lietuviai – 52 proc. 2019 m. bendras turistų skaičius Lietuvos apgyvendinimo įstaigose, palyginus su 2015 m., išaugo 51 proc. (palyginus su 2018 m., +11,5 proc.). Užsienio turistų skaičius 2019 m. sudarė 1,94 mln., palyginus su 2015 m., išaugo 39,6 proc. (palyginus su 2018 m., +11,1 proc.), tuo tarpu vietiniai turistai sudarė 2,01 mln. ir išaugo 48,2 proc. (palyginus su 2018 m., +11,9 proc.).

pav. 31. Turistų skaičiaus pokytis Klaipėdos regiono apgyvendinimo įstaigose 2015–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

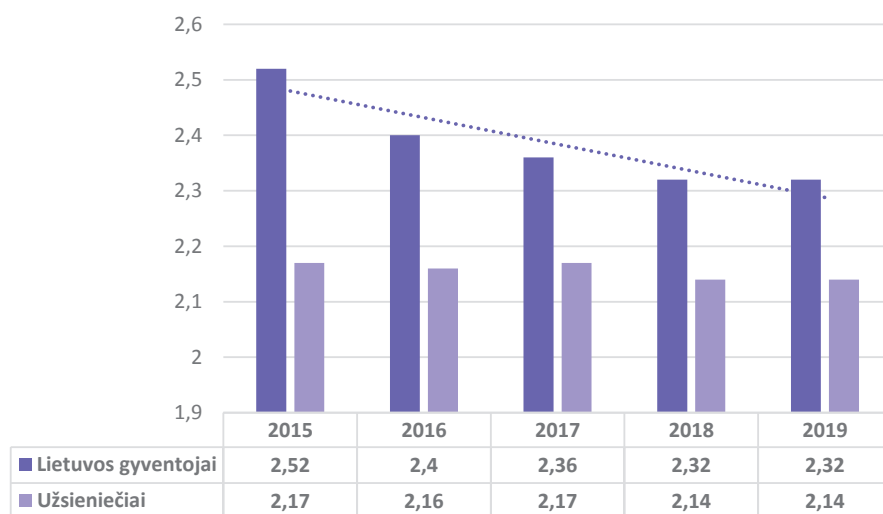
pav. 32. Turistų skaičiaus pokytis Klaipėdos rajono apgyvendinimo įstaigose 2015–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

2019 m. turistų skaičius augo ne tik Lietuvos Respublikoje, bet ir Klaipėdos regione bei Klaipėdos rajono savivaldybėje. Klaipėdos regione 2019 m. bendras turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose sudarė 825,98 tūkst., iš kurių užsieniečiai sudarė 29,5 proc., lietuviai – 70,5 proc. 2019 m., palyginus su 2015 m., turistų skaičius regione išaugo 52,2 proc. (palyginus su 2018 m., +7,9 proc.). Klaipėdos regiono apgyvendinimo įstaigose 2019 m. apsistojo 582,17 tūkst. Lietuvos gyventojų, palyginus su 2015 m., vietinių turistų skaičius išaugo 64,6 proc. (palyginus su 2018 m., +9,6 proc.). Praėjusiais metais Klaipėdos regione apsistojo 243,8 tūkst. užsieniečių, palyginus su 2015 m., turistų skaičius išaugo 29,1 proc. (palyginus su 2018 m., +4,4 proc.).

Klaipėdos rajono savivaldybėje 2019 m. apsistojo 31,84 tūkst. turistų, iš kurių užsieniečiai sudarė 19,5 proc., lietuviai – 80,5 proc. 2019 m., palyginus su 2015 metais, turistų skaičiaus Klaipėdos rajono savivaldybėje išaugo net 2,77 karto (palyginus su 2018 m., +70,64 proc.). Klaipėdos rajono apgyvendinimo įstaigose 2019 m. apsistojo 25,62 tūkst. Lietuvos gyventojų, palyginus su 2015 m., vietinių turistų skaičius išaugo 2,6 karto (palyginus su 2018 m., +70,2 proc.). 2019 m. Klaipėdos rajono savivaldybėje apsistojo 6,2 tūkst. užsieniečių, palyginus su 2015 m., turistų skaičius išaugo 3,5 karto (palyginus su 2018 m., +72,6 proc.).

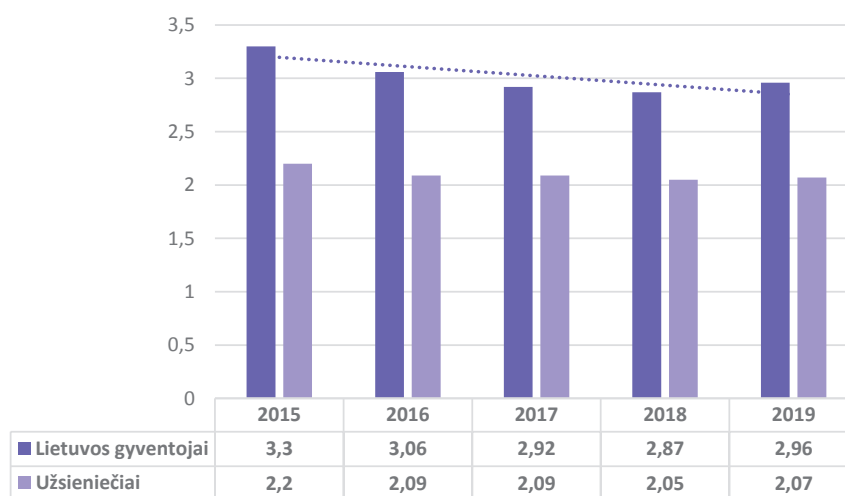
Remiantis apgyvendinimo įstaigų duomenimis, vidutinė turistų nakvynės trukmė vienoje vietoje trumpėja. Vis dar išlieka skirtumas tarp vietinių Lietuvos turistų ir turistų iš užsienio, tačiau lyginant šalies mastu, vietinių turistų kelionės trukmė trumpėja sparčiau, negu užsienio turistų. Palyginti nuo 2015 m. iki 2019 m. užsieniečių kelionės trukmė šalyje sutrumpėjo 1,4 proc., tai vietinių turistų kelionės trukmės sutrumpėjimas siekia 8 proc.

pav. 33. Vidutinė turistų nakvynės trukmė Lietuvos Respublikos apgyvendinimo įstaigose 2015–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

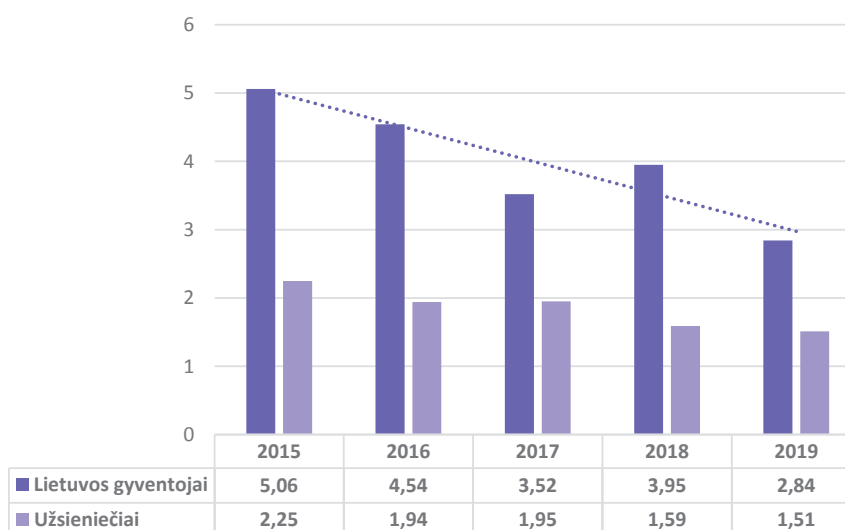
Klaipėdos regione vietiniai turistai apsistoja ilgesnei trukmei negu šalyje (+22 proc. 2019 m. duomenimis). Užsieniečiai apsistoja Klaipėdos regione, skirtingai negu vietiniai turistai, nežymiai trumpesnei trukmei negu šalyje (-3 proc. 2019 m. duomenimis), tačiau kelionės trukmė taip pat kaip ir vietinių turistų trumpėjo.

pav. 34. Vidutinė turistų nakvynės trukmė Klaipėdos regiono apgyvendinimo įstaigose 2015–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

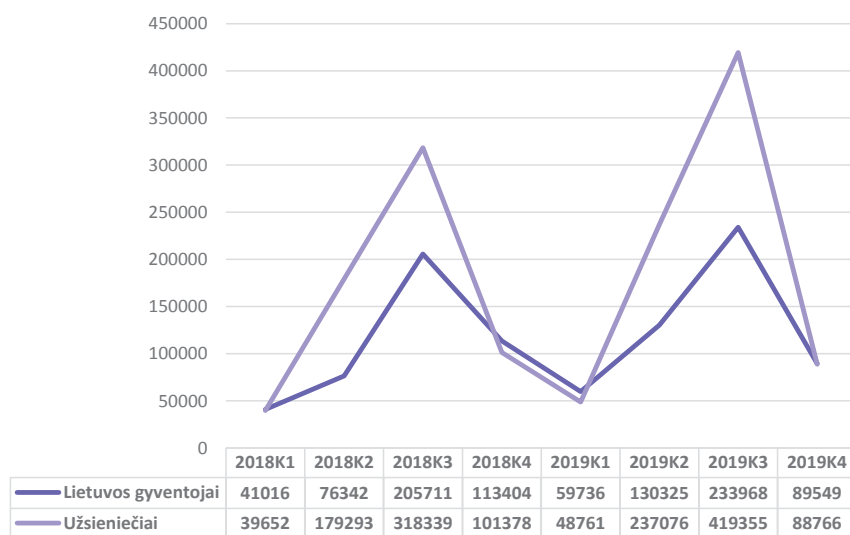
Klaipėdos rajone nakvynės trukmė taip pat trumpėjo. Lyginant su 2015 m. vietinių turistų kelionės trukmė sutrumpėjo 44 proc., užsieniečių – 33 proc. Tai galėjo sąlygoti kaimo turizmo paslaugų rodiklių atskyrimas.

pav. 35. Vidutinė turistų nakvynės trukmė Klaipėdos rajono apgyvendinimo įstaigose 2015–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

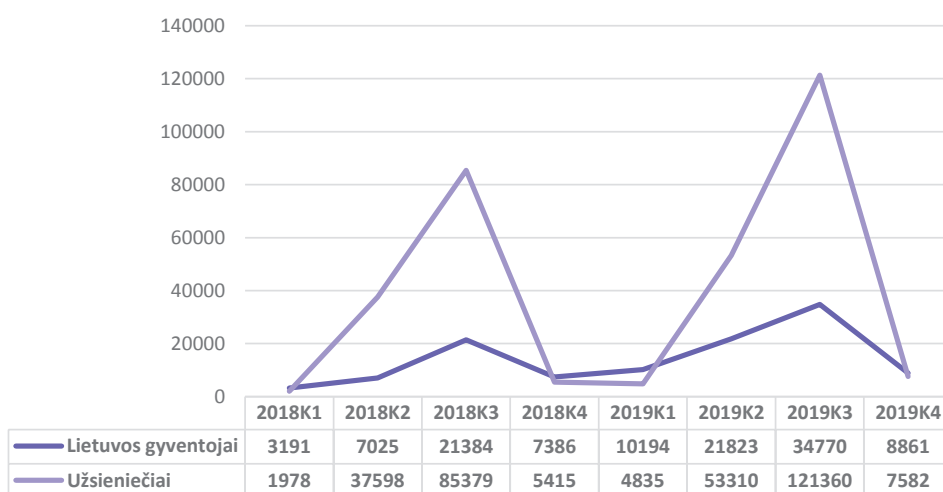
Sezoniškumas – viena didžiausių Lietuvos turizmo sektoriaus problemų, lemiančių netolygų turistų srautų pasiskirstymą įvairiais metų laikais, ypač spalio–balandžio mėnesiais, ne tik kurortuose, bet ir visoje Lietuvos Respublikoje. Sezoniškumas daro neigiamą poveikį turizmo paslaugų teikėjams, neleidžia optimaliai naudoti turimos infrastruktūros ir žmogiškųjų išteklių. Sezoniškumo problemą geriausiai iliustruoja ketvirtiniai turizmo informacijos centrų lankytojų skaičiaus duomenys. Turizmo informacijos centruose ženklus lankytojų padidėjimas matomas II ketvirčio pabaigoje ir III ketvirtį, t. y. gegužės–rugsėjo mėnesiais. Drastiškas lankytojų skaičiaus sumažėjimas I ir IV ketvirčiais, t. y. sausio–kovo mėn. ir spalio–gruodžio mėn. Didelę įtaką sezoniškumo faktorius turi užsienio turistų srautui.

pav. 36. Lietuvos turizmo informacijos centrų lankytojų skaičius 2018–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

2019 m. Klaipėdos regiono turizmo informacijos centruose apsilankė 262,7 tūkst. lankytojų, iš kurių 28,8 proc. sudarė lietuviai, 71,2 proc. – užsieniečiai.

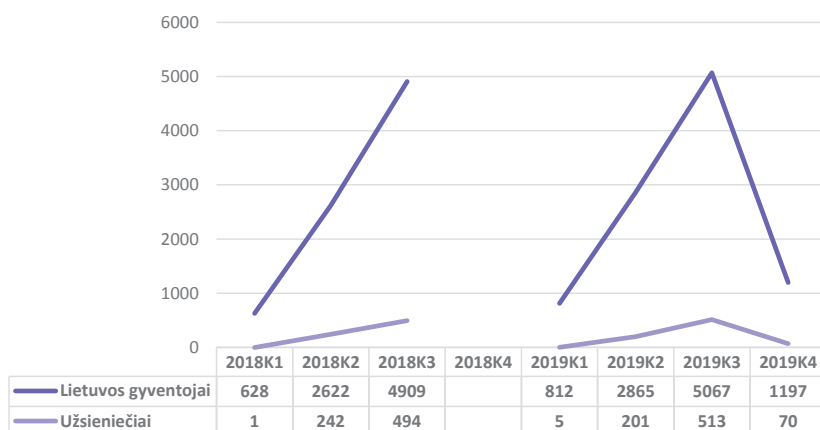
pav. 37. Klaipėdos regiono turizmo informacijos centrų lankytojų skaičius 2018–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Klaipėdos rajono turizmo informacijos centro (toliau – Klaipėdos rajono TIC) 2019 m. veiklos ataskaitoje pažymima, kad Klaipėdos rajono TIC fiksuoja lankytojų skaičių. Šių duomenų suvestinė siunčiama Lietuvos statistikos departamentui. 2019 m. Klaipėdos rajono TIC kartu su filialu, J. Gižo etnografinė sodyba, aplankė 10,7 tūkst. lankytojų (palyginus su 2018 m., +3 proc.). 2019 m. Klaipėdos rajono TIC apsilankė 10,7 mln. lankytojų, iš kurių 92,6 proc. sudarė lietuviai, 7,4 proc. – užsieniečiai.

2019 m. daugiausia lankytojų Klaipėdos TIC lankėsi turistinio sezono metu, t.y., birželio–rugšėjo mėnesiais (7 302 lankytojai). Per šiuos mėnesius apsilankiusių turistų skaičius sudarė daugiau nei pusę visų metų lankytojų skaičiaus (53,2 proc.). Mažiausiai lankytojų lankėsi sausio–kovo mėnesiais (817 lankytojų). Lyginant 2018 ir 2019 m., pastebimas nežymus lankytojų sumažėjimas ne

sezono metu, t. y., spalio–gruodžio mėn. jis sumažėjo 17,4 proc. Taip pat pastebimas nežymus turistų skaičiaus augimas rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais – 4,8 proc.

pav. 38. Klaipėdos rajono turizmo informacijos centro lankytojų skaičius 2018–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

3.6. TECHNOLOGINIAI VEIKSNIAI

Dar vienas turistams aktualus klausimas – mobiliojo ryšio aprėptis, duomenų perdavimas, belaidis internetas miestuose, fiksuotojo plačiajuosčio ryšio prieiga ir sparta. Turistai dalinasi savo patirtimi mobiliuosiuose įrenginiuose ir tai mato užsienyje gyvenantys draugai ir šeimos nariai. Tai yra puiki turizmo rinkodaros priemonė, kuria gali nepasinaudoti dėl telekomunikacijų infrastruktūros trūkumo. Mobilusis ryšys ir internetas – pagrindiniai turistų saugumo, kelionių planavimo veiksniai (turistai gali susidomėti papildomais traukos objektais, veiklomis, užsisakyti papildomą nakvynę).

Iš bet kurios Lietuvos vietos galima susisiekti su kitais Europos ir pasaulio miestais. Lietuvoje tobulinamas ir modernizuojamas esamas ryšių tinklas sudarant dar palankesnę aplinką turizmo verslui.

Vadovaujantis Ryšių reguliavimo tarnybos duomenimis, Klaipėdos rajono mobiliojo GSM (2G) ryšio padengimas viršija Lietuvos vidurkj. Didžiausią padengimą turi TELE2 ryšio operatorius. Stiprus ryšys 75 dBm ruože dengia 90–93 proc. Klaipėdos rajono teritorijos, palyginti Lietuvos mastu 80–85 proc. Vidutinis 85 dBm ryšys dengia 99–100 proc. teritorijos, Lietuvos mastu – 97–99 proc. Palyginti su kitais operatoriais mobiliojo GSM (2G) ryšio ruože, Telia Lietuva stiprus 75 dBm ryšys Klaipėdos rajoną dengia 85–90 proc. teritorijos, „Bitė Lietuva“ – 75–80 proc.

UMTS (3G) mobiliojo interneto ryšio, užtikrinančio iki 33 Mbps spartą, padengimas Klaipėdos rajone plačiausiai yra išvystytas „Telia Lietuva“ ryšio operatoriaus, siekiantis stipraus ryšio 85 dBm ruože 93–95 proc. teritorijos, palyginti Lietuvoje – 80–85 proc. Bitė Lietuva stipraus UMTS (3G) ryšio padengimas Klaipėdos rajone siekia 85–90 proc., TELE2 – 80–85 proc.

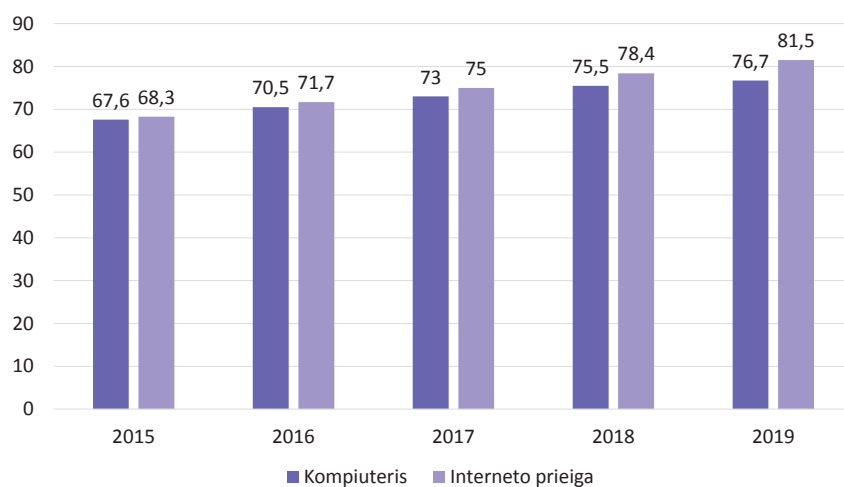
LTE (4G) sparčiausio mobiliojo interneto ryšio (iki 1200 Mbps sparta) padengimas Klaipėdos

r. yra vienodai išvystytas visų trijų operatorių dengiantis 55–60 proc. teritorijos, palyginti Lietuvos mastu – 45–50 proc.

Technologinis progresas daro stiprią įtaką turizmo verslui ir organizacijoms, siekiančioms neatsilikti nuo skaitmeninės plėtros, tapti konkurencingomis ir išlikti vis didėjančioje konkurencijoje. Skaitmeninių vartotojų kartų augimas, keičiantis interneto vartotojų demografinį profilį ir elgseną, paskatins internetą laikyti pagrindiniu kelionės informacijos ir patirties šaltiniu.

Pagrindiniai pokyčiai ir inovacijos turizmo sektoriuje susiję su informacinių ir ryšio technologijų taikymu (pvz., informacinių ir ryšio technologijų sklaida turizmo sektoriuje leidžia vartotojams tiesiogiai bendrauti su turizmo paslaugų teikėjais).

Remiantis Lietuvos statistikos departamento ataskaita „Informacinių technologijų (toliau – IT) naudojimo ypatumai Lietuvoje“ 2019 m. atliktas IT naudojimo namų ūkiuose tyrimas parodė, kad asmeninius kompiuterius turėjo 77 proc. namų ūkių, prieigą prie interneto – 82 proc. Lyginant informacinių technologijų naudojimosi mieste ir kaime ypatumus, nustatyta, kad mieste kompiuterius ir interneto prieigą turėjo atitinkamai 79 ir 83 proc. namų ūkių, tuo tarpu kaime – 71 ir 78 proc. Internetas daugiausiai buvo naudojamas ryšiams (naudojo 76 proc. asmenų), informacijos paieškai (69 proc.) ir bankininkystei (65 proc.).

pav. 39. Namų ūkių apsirūpinimas asmeniniais kompiuteriais ir naudojimas internetu 2018–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

IT naudojimosi namų ūkiuose tyrimas tik patvirtina rinkos ir žiniasklaidos tyrimų kompanijos „TNS LT“ pateiktas tendencijas apie išaugusį ir nuolat augantį namų ūkių naudojimąsi kompiuteriu bei interneto prieiga.

Per pastarąjį dešimtmetį išaugęs namų ūkių naudojimas kompiuteriu ir gerėjanti interneto prieiga turėjo įtakos ir verslo, susijusio su turizmo veikla, skaitmenizavimuisi. Kaip rodo Lietuvos statistikos departamento atlikto tyrimo duomenys, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų taip pat administracinėje ir aptarnavimo srityje dirbančiųjų naudojimas kompiuteriu ir interneto prieigos plėtra nuo 2010 iki 2019 m. išaugo daugiau kaip 1,5 karto. Dirbančiųjų informacijos ir ryšių srityje naudojimas kompiuteriu ir interneto prieiga išaugo beveik po 20 proc.

Lentelė Nr. 13. Dirbantieji, naudojantys kompiuterius ir internetą įmonėse (proc.), 2015–2020 m.

Sritis	Vertinimo kriterijus	2015	2016	2017	2018	2019
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla	Kompiuteris	28,6	28,9	29,0	32,7	37,6
	Interneto prieiga	27,1	26,4	25,5	29,1	33,6
Informacija ir ryšiai	Kompiuteris	93,8	94,2	96,6	96,7	98,0
	Interneto prieiga	92,8	94,0	95,9	95,7	97,4
Administracinė ir aptarnavimo veikla	Kompiuteris	33,9	32,4	31,8	30,0	33,7
	Interneto prieiga	32,9	29,0	30,9	28,6	28,9

Atlikti Lietuvoje naudojimosi informacinėmis technologijomis tyrimai parodė, kad didėja gyventojų dalis, turinčių kompiuterius, kitus išmaniuosius įrenginius bei gerėja prieiga prie interneto. Atitinkamai stebima verslo, susijusio su turistine veikla, reakcija, kuomet išaugus namų ūkių naudojimosi kompiuteriu ir interneto prieiga skaičiui, auga verslo subjektų skaitmenizacijos lygis.

3.7. POLITINIAI (TEISINIAI) VEIKSNIAI

Klaipėdos rajone galioja teisės aktai, reglamentuojantys turizmo veiklą Lietuvoje: LR Turizmo įstatymas, LR Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymas, LR Saugomų teritorijų įstatymas, kiti įstatymai ir poįstatyminiai aktai.

Lietuvos Respublikos turizmo įstatymas, patvirtintas nauja redakcija 2018 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. XIII-1447, nustato turizmo paslaugų organizavimo principus, turizmo paslaugų teikimo ir turistų teisių apsaugos reikalavimus, valstybės ir savivaldybių institucijų kompetenciją turizmo srityje (aktuali redakcija nuo 2020 m. balandžio 24 d.). 36 straipsnio 1 punktu numatyta, kad turizmo valdymo funkcijas Lietuvos Respublikoje atlieka Lietuvos Respublikos Seimas, Vyriausybė, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Vyriausybės įgaliota institucija, savivaldybės. 40 straipsniu numatytos savivaldybių kompetencija turizmo srityje:

- skatina turizmo verslą kaip darbo vietų kūrimo ir gyventojų užimtumo priemonę;
- vadovaudamosi Lietuvos turizmo veiklos strateginių dokumentų nuostatomis, nustato savivaldybės turizmo plėtros priemones savivaldybės strateginio planavimo dokumentuose;
- rengia ir įgyvendina viešosios turizmo ir poilsio infrastruktūros projektus;
- steigia savivaldybių turizmo informacijos centrus;
- planuoja ir įgyvendina priemones, reikalingas rekreacinių teritorijų apsaugai, poilsio ir turizmo veiklai šiose teritorijose plėtoti, tvarko rekreacinių teritorijų apskaitą, tvirtina rekreacinių teritorijų naudojimo reglamentus;
- atlieka kituose turizmo veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytas funkcijas.

Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas (patvirtintas 2001 m. gruodžio 28 d. nutarimu Nr. IX-628) reglamentuoja saugomų teritorijų sistemą ir su ja susijusius visuomeninius

santykius, saugomų teritorijų nustatymo ir steigimo, ribų keitimo, statuso pakeitimo, apsaugos, tvarkymo ir kontrolės teisinius pagrindus, reglamentuoja veiklą jose, taip pat nustato tarptautinės svarbos teritorijų, tarp jų Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų, bei gamtinio karkaso kūrimą ir veiklos juose reglamentavimą (aktuali redakcija nuo 2020 m. sausio 1 d.).

Įstatymo 8 straipsnio 6 p. numatyta, kad pagal steigimo ir veiklos organizavimo ypatumus skiriami: 1) valstybiniai draustiniai; 2) savivaldybių draustiniai; 3) draustiniai, esantys valstybiniuose parkuose ar biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijose.

Įstatymo 9 straipsniu numatytas statybų gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose reglamentavimas, kurio 3 p. numatyta, kad leidžiama remontuoti, rekonstruoti esamus statinius laikantis draustinio tvarkymo plane ir (ar) savivaldybės ar vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose nustatytų sprendinių, jeigu nurodyti planai numato specifines sąlygas ir galimybes jų rekonstrukcijai. 5 p. numatyta, kad valstybiniams ir savivaldybių draustiniams, taip pat valstybiniuose parkuose ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijose esantiems draustiniams taikomas Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme ir šiame straipsnyje nustatytas veiklos reglamentavimas. 13 straipsniu numatyta, kad leidžiama remontuoti, rekonstruoti esamus statinius laikantis valstybinio parko planavimo schemeje (ribų ir tvarkymo planuose) ir (ar) savivaldybės ar vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose nustatytų sprendinių, jeigu nurodyti planai numato specifines sąlygas ir galimybes jų rekonstrukcijai.

23 straipsnio 5 p. numatyta, kad savivaldybių draustinius steigia, jų ribas nustato ir keičia savivaldybių tarybos, tvirtindamos savivaldybių draustinių ribų planus, o savivaldybės saugomais objektais savivaldybių gamtos paveldo objektus savivaldybių tarybos skelbia, tvirtindamos šių objektų schemas. Savivaldybės taryba sprendimą dėl savivaldybės draustinio įsteigimo arba sprendimą dėl gamtos paveldo objekto paskelbimo savivaldybės saugomu objektu gali panaikinti šiais atvejais, jeigu: valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos nustato, kad vertybės, dėl kurių įsteigtas draustinis, arba gamtos paveldo objektas sunyko neatstatomai ir dėl to netikslinga taikyti apsaugą teritorijai pagal šį Įstatymą; parengtu saugomos teritorijos specialiojo teritorijų planavimo dokumentu numatoma savivaldybės draustiniui suteikti valstybinio draustinio statusą ar įtraukti jį į kompleksinę saugomą teritoriją arba savivaldybės saugomą gamtos paveldo objektą siūloma paskelbti valstybės saugomu gamtos paveldo objektu ar gamtos paminklu. 9 p. numatyta, kad savivaldybių institucijos, nevyriausybinės organizacijos, fiziniai ar juridiniai asmenys Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali inicijuoti rezervatų, valstybinių parkų, draustinių, biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų, atkuriamųjų ir genetinių sklypų įsteigimą arba jų ribų pakeitimą, gamtos paveldo objektų paskelbimą saugomais.

27 straipsniu numatytas saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimas. 7 p. numatyta, kad regioninių parkų direkcijas taip pat gali steigti savivaldybių tarybos. Apsaugos ir tvarkymo veiklą savivaldybių draustiniuose ir savivaldybių paveldo objektuose organizuoja savivaldybės. 9 p., numatyta, kad apsaugos ir tvarkymo veiklai valstybiniame parke ar biosferos rezervate koordinuoti sudaroma jungtinė taryba iš saugomos teritorijos direkcijos, savivaldybių, kurių teritorijose yra valstybinis parkas ar biosferos rezervatas, institucijų, regionuose veikiančių aplinkos apsaugos, kultūros

paveldo institucijų teritorinių padalinių, miškų urėdijos, valstybiniame parke ar biosferos rezervate veikiančių vietos bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų atstovų. Jungtinėje taryboje gali būti kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų atstovų.

29 straipsniu numatytas saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo finansavimas. Savivaldybių tarybų įsteigtų regioninių parkų direkcijų veikla finansuojama iš savivaldybių biudžeto lėšų. Valstybinių parkų direkcijų vykdomos programos finansuojamos iš valstybės arba savivaldybių biudžetų lėšų, kitų finansavimo šaltinių ir tarptautinių programų. Savivaldybių draustinių bei paveldo objektų apsauga ir tvarkymas finansuojami iš savivaldybių biudžetų lėšų.

32 straipsnio 13 p. numatyta, kad savivaldybių institucijos atsako už savo valdomų gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų bei objektų (vertybių) išsaugojimą, rūpinasi, kad saugomų vertybių savininkai, naudotojai ir valdytojai galėtų tinkamai jas saugoti.

Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo, patvirtinto 2004 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. IX-2452, paskirtis – išsaugoti Lietuvos nekilnojamąjį kultūros paveldą ir perduoti ateities kartoms, sudaryti sąlygas visuomenei jį pažinti ir juo naudotis.

Įstatymo 5 straipsnio 3 p. numatyta, kad savivaldybės atlieka Vietos savivaldos, šio ir kitų įstatymų savivaldybėms nustatytas funkcijas, o 4 p., kad nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos norminius teisės aktus pagal kompetenciją priima Vyriausybė, Kultūros ministras, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos (toliau – departamentas) direktorius ir savivaldybės taryba. 8 p. numatyta, kad Vyriausybės, ministerijų, kitų Vyriausybės įstaigų norminiai teisės aktai, susiję su nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga, prieš juos priimant turi būti pateikiami Kultūros ministerijai derinti teisės aktų nustatyta tvarka. Šio įstatymo reikalavimams prieštaraujantys savivaldos institucijų priimti teisės aktai turi būti sustabdyti ar panaikinti Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka. 10 p. 6 dalis numato, kad Departamentas inicijuoja ir organizuoja kultūros paveldo objektų skelbimą valstybės saugomais, teikia siūlymus savivaldybės paveldosaugos padaliniams inicijuoti kultūros paveldo objektų skelbimą saugomais savivaldybės; 23 dalis numato, kad departamentas turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų, valdytojų, kitų fizinių ir juridinių asmenų informaciją apie kultūros paveldo objektus, apžiūrėti, fiksuoti ir tirti nekilnojamąsias kultūros vertybes ir nekilnojamuosius daiktus, kurie gali turėti vertingųjų savybių.

6 straipsniu numatytas Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos administravimas savivaldybėse: savivaldybėms priskirtas (ribotai savarankiškas) ir savarankiškas nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos funkcijas atlieka savivaldybės paveldosaugos padalinys saugomų statinių, statinių saugomų objektų teritorijose ir saugomose vietovėse projektavimo sąlygų sąvadus išduoda, tokių statinių projektų derinimą organizuoja ir leidimus statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti tokius statinius išduoda savivaldybės institucijos; savivaldybių paveldosaugos padaliniai, atlikdami savivaldybei priskirtas valstybės saugomų objektų apsaugos funkcijas: (...) tikrina kultūros paveldo objektų būklę, kaupia informaciją ir teikia ją Departamentui kultūros ministro patvirtinta stebėsenos tvarka, (...) teikia kitiems savivaldybės padaliniams, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims siūlymus, metodinę ir dalykinę pagalbą nekilnojamojo kultūros paveldo išaiškinimo, saugojimo, pažinimo sklaidos, atgaivinimo klausimais ir kt.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba klasifikuojamąsias apgyvendinimo paslaugas skirsto į: viešbučio paslaugas; svečių namų paslaugas; motelio paslaugas; kempingo paslaugas. Minimalus apgyvendinti skirtų kambarių skaičius – ne mažiau kaip 5 (išskyrus kempingo paslaugas). Neklasifikuojamąsias apgyvendinimo paslaugas skirsto į: apartamentų komplekso paslaugas; kaimo turizmo paslaugas; nakvynės namų paslaugas; nakvynės ir pusryčių paslaugas; poilsio namų paslaugas; turistinio laivo apgyvendinimo paslaugas; turistinės stovyklos paslaugas; sanatorijos apgyvendinimo paslaugas; trumpalaikio apgyvendinimo paslaugas. Neklasifikuojamosioms apgyvendinimo paslaugoms netaikomas minimalus apgyvendinti skirtų kambarių skaičius.

Apgyvendinimo paslaugų teikimą reglamentuojantys teisės aktai: Apgyvendinimo paslaugų klasifikavimo tvarkos aprašas; Apgyvendinimo paslaugų klasifikavimo pažymėjimo išdavimo ir galiojimo panaikinimo tvarkos aprašas; Apgyvendinamų valstybių narių ir kitų valstybių piliečių registravimo tvarkos aprašas; Viešbučio paslaugų klasifikavimo reikalavimai; Svečių namų paslaugų ir motelio paslaugų klasifikavimo reikalavimai; Kempingo paslaugų klasifikavimo reikalavimai; Apgyvendinimo paslaugų klasifikavimo komisijos sudėtis; Apgyvendinimo paslaugų klasifikavimo ekspertų sąrašas; Higienos norma HN 118:2011.

APIBENDRINIMAS

- Pagal rekreacinių išteklių sklaidą Klaipėdos rajono savivaldybė priskiriama didelio potencialo kategorijai. Pajūryje išsidėstę vieni svarbiausių ir didžiausių patrauklumą turintys šalies rekreaciniai ištekliai. Ypač dideliais rekreaciniais ištekliais pasižymi Kuršių nerijos ir žemyninis krantas bei visa jūros priekrantė.
- Didžiausią įtaką turizmui daro gamtinė aplinka – rekreacinės teritorijos, aplinkos vaizdingumas, klimato palankumas, oro grynumas. Miškai, parkai, jūra, kiti vandens telkiniai, estetiškai vertingi kraštovaizdžio kompleksai Lietuvoje sudaro apie trečdalį viso ploto.
- Klaipėdos rajono miškingumas nėra didelis, čia ošia turistų mėgstami pajūrio ir pamario sausi pušynai.
- Svarbiausias vandens telkinys Klaipėdos regione yra Baltijos jūra. Kuršių marios yra vienas žuvingiausių vandens telkinių, pakrantėse gausu rekreacinių vietovių, todėl marios tinkamos vandens turizmui, aktyvioms pramogoms, rekreacinei žūklei. Klaipėdos regionas pasižymi upių gausumu, viena iš gražiausių Žemaitijos upių – Minijos upė, teka ir Klaipėdos rajone. Ežerų gausa Klaipėdos regionas nepasižymi, didžiausi Klaipėdos rajono ežerai – Kalotės, Kapstato ir Plocio ežerai.
- Klaipėdos regiono reljefas yra įvairus. Didžiausią plotą Klaipėdos regione užima Pajūrio žemuma. Klaipėdos rajono teritorija patenka į Pajūrio žemumos ir Vakarų Žemaičių plynaukštės geografines teritorijas.
- Pajūrio klimatą formuoja oro masės, atkeliaujančios nuo Atlanto vandenyno, ir tiesioginė Baltijos jūros įtaka. Klaipėdos regiono klimatui būdinga šilta, dažnai be pastovios sniego dangos, žiema, vėsus pavasaris, vidutiniškai šilta vasara ir šiltas, bet dažnai lietingas

ruduo. Klaipėdos regionas, kaip ir visa Lietuva, yra drėgmės pertekliaus zonoje. Pajūryje labai dažnai pasitaiko vėjuotų dienų, sniego danga nepastovi.

- Didžiausią įtaką oro užterštumo kietosiomis dalelėmis padidėjimui Klaipėdos regione turi transporto išmetami teršalai bei pakeltoji tarša (keliamos dulklės nuo neapželdintų, dulkelėtu paviršių). Klaipėdos rajonas didele tarša nepasižymi.
- Lietuva išsiskiria kultūros paveldo vertybių įvairove, savitumu, archaiškumu. Pamarys yra įdomus savo kultūrine praeitimi – tai buvusios Mažosios Lietuvos teritorijos. Iki šiol čia gausu ryškių pėdsakų, paliktų vokiškosios kultūros. Karklės kaimas Klaipėdos rajone – vienintelis Lietuvoje išlikęs žvejų kaimas prie jūros.
- Pasirinkdamas turistinę vietovę turistai analizuoja kriminogeninę situaciją, aiškinasi sveikatai pavojingus faktorius. Nusikalstamumo lygis Klaipėdos rajono savivaldybėje yra vienas mažiausių šalyje.
- Sveikatos saugumas yra svarbi socialinės aplinkos dalis – virusinių ligų protrūkiai, pajūrių tarša, sugedęs maistas ir dėl to kylantys apsinuodijimai gali būti atsisakymo vykti į turistinę vietovę priežastis. 2020 metais „Covid-19“ protrūkis pasaulyje žymiai sumažino keliaujančių turistų skaičių. Lietuva yra priskirtina prie didelio erkių paplitimo kraštų. Klaipėdos rajono savivaldybėje (Svencelėje, Kairiuose, Priekulėje, Gargžduose ir kt.) taip pat fiksuojami erkinio encefalito ir Laimo ligos susirgimo atvejai.
- Lietuvos ekonomikos vystymasis bei socialinės sąlygos lemia užsienio ir vietinių turistų srautų augimą. Klaipėdos rajono savivaldybė išskirta kaip pirmaujančio socialinio lygio savivaldybė (kurioje žemas nedarbo lygis, maža ilgalaikių bedarbių dalis, ir kurioje didžioji dalis gyventojų uždirba didesnę nei minimalų darbo užmokestį), viena iš 5 Lietuvos savivaldybių, kuriose 2018 m. migracija buvo teigiama.
- 2019 m. turistų skaičius augo ne tik Lietuvos Respublikoje, bet ir Klaipėdos regione bei Klaipėdos rajono savivaldybėje. Klaipėdos rajono savivaldybėje 2019 m. apsistojo 31,84 tūkst. turistų, iš kurių užsieniečiai sudarė 19,5 proc., lietuviai – 80,5 proc. 2019 m., palyginus su 2015 m., turistų skaičiaus Klaipėdos rajono savivaldybėje išaugo net 2,77 karto. Klaipėdos rajono apgyvendinimo įstaigose 2019 m. apsistojo 25,62 tūkst. Lietuvos gyventojų, palyginus su 2015 m., vietinių turistų skaičius išaugo 2,6 karto. Praėjusiais metais Klaipėdos rajono savivaldybėje apsistojo 6,2 tūkst. užsieniečių, palyginus su 2015 m., turistų skaičius išaugo 3,5 karto.
- Turistų srautams didelę įtaką daro sezoniškumas. Šią problemą iliustruoja ketvirtiniai turizmo informacijos centrų lankytojų duomenys. 2019 m. daugiausia lankytojų Klaipėdos rajono TIC lankėsi turistinio sezono metu, t. y. birželio–rugsėjo mėnesiais.

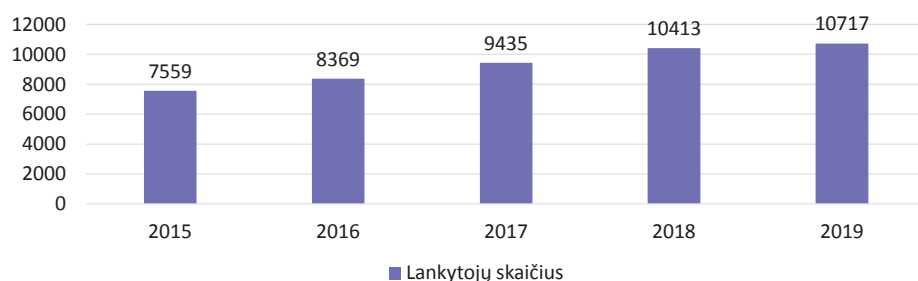
4. KLAIPĖDOS RAJONO TURIZMO SEKTORIUS

4.1. TURIZMO PASLAUGŲ ANALIZĖ

4.1.1. Turizmo informacijos ir gidų paslaugos

Klaipėdos rajone turizmo informaciją teikia Klaipėdos rajono turizmo informacijos centras (toliau – Klaipėdos rajono TIC) ir jo padalinys – Klaipėdos rajono turizmo informacijos centro filialas J. Gižo etnografinė sodyba. Klaipėdos rajono turizmo informacijos centras įkurtas 2001 m., jo steigėja – Klaipėdos rajono savivaldybė, filialas J. Gižo etnografinėje žvejo sodyboje įkurtas 2010 m.

2019 m. Klaipėdos rajono TIC kartu su filialu, J. Gižo etnografinė sodyba, apė 10 717 lankytojų, t. y. 41,8 proc. daugiau nei 2015 m. Klaipėdos rajono TIC filialas – J. Gižo etnografinė sodyba per 2019 metus sulauė 5,9 tūkst. lankytojų, iš jų – 5,4 tūkst. vietiniai turistai, 0,4 – svečiai iš užsienio šalių. Tuo tarpu iš 2019 metais Lietuvos turizmo informacijos centruose apsilankusių 1,3 mln. lankytojų, 39,3 proc. sudarė lietuviai, 60,7 proc. – užsieniečiai.

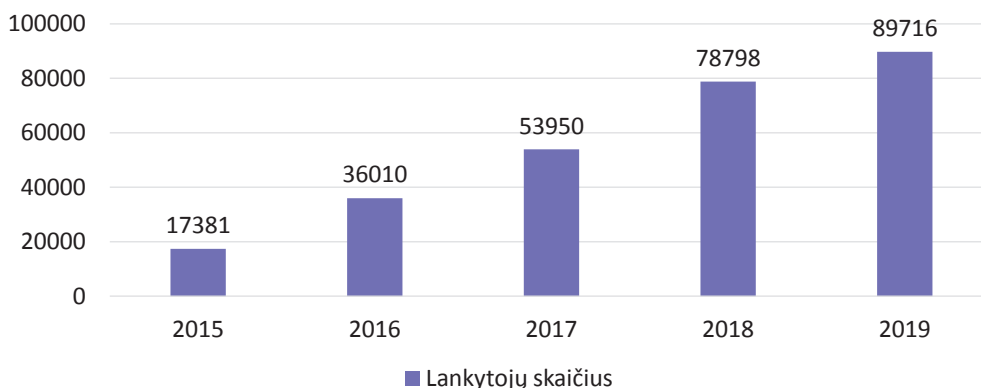
pav. 40. Klaipėdos rajono TIC lankytojų skaičius 2015–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Klaipėdos rajono TIC duomenimis, 2019 m. daugiausia apsilankė turistai iš Lietuvos – 9,9 tūkst., t. y. 2,8 proc. daugiau negu 2018 m. 2019 metais užsienio turistų skaičius nežymiai padidėjo palyginus su 2018 m. Didžioji dalis užsienio turistų į Klaipėdos rajono TIC atvyko iš Vokietijos (249, arba 31,6 proc.), Latvijos (154, arba 19,5 proc.), Austrijos (86, arba 10,9 proc.), Nyderlandų (69, arba 8,7 proc.), Estijos (37, arba 4,7 proc.). Be išvardintų šalių sulaukta turistų iš Lenkijos, Rusijos, Jungtinės Karalystės, Švedijos, Norvegijos, Baltarusijos, Vengrijos, Izraelio ir kitų Europos šalių. Taip pat Klaipėdos rajono TIC apsilankė užsienio svečiai iš tolimųjų pasaulio regionų, t. y. Jungtinės Amerikos Valstijų, Kanados, Australijos.

Interneto svetainės lankomumo statistika skaičiuojama remiantis „Google Analytics“ programa. 2019 metais bendras puslapio lankytojų skaičius siekė 89 716. Sugrįžtančių tinklalapio lankytojų buvo 16 937, naujų lankytojų – 88 539. Lyginant 2019 ir 2015 m., svetainės lankytojų

skaičius išaugo daugiau kaip 5 kartus. Tam įtakos turėjo kiekvieną savaitę atnaujinamas renginių kalendorius, lankytinų vietų populiarinimas, didesnis Klaipėdos rajono žinomumas.

pav. 41. Klaipėdos rajono TIC tinklapio lankytojų skaičius 2015–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Klaipėdos rajono TIC ataskaitoje pažymima, kad svetainės lankytojų penketuką sudarė: lietuviai (111,1 tūkst.), Amerikos anglakalbiai (2,2 tūkst.), Jungtinės Karalystės anglakalbiai (1,5 tūkst.), latviai (0,9 tūkst.) ir vokiečiai (0,7 tūkst.). Turizmo svetainėje taip pat lankėsi turistai iš Norvegijos, Airijos, Rusijos, Švedijos, Danijos ir kitų pasaulio šalių.

Lyginant 2018 ir 2019 m., socialinio tinklalapio „Facebook“ paskyros sekėjų skaičius išaugo nuo 2,6 iki 2,9 tūkst. Didžioji dalis paskyros lankytojų buvo moterys (77 proc.). Klaipėdos rajono TIC „Facebook“ paskyros lankytojų penketukas pagal šalis: Lietuva (2 731), Jungtinė Karalystė (58), Norvegija (30), Vokietija (28) bei Švedija (20). Dauguma „Facebook“ paskyros sekėjų yra iš Klaipėdos (13 88), Gargždų (441), Vilniaus (241), Kauno (120) ir Kretingos (75).

Klaipėdos rajono TIC ataskaitoje pažymima, kad didėjantis lankytojų skaičius susijęs su edukacine programa „Žuvies kelias“, asociacijos „Pamario turizmo klasterio“ veikla, Gargždų krašto muziejaus vykdomomis edukacijomis, Drevernos mažųjų laivų uosto plėtra ir siūlomomis naujomis uosto paslaugos bei žiniasklaidos susidomėjimu Dreverna.

4.1.2. Apgyvandinimo paslaugos

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba renka informaciją apie klasifikuojamus ir neklasifikuojamus apgyvendinimo paslaugų teikėjus Lietuvos Respublikoje. Remiantis Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos duomenimis¹³, Klaipėdos rajono savivaldybėje registruoti 7 klasifikuojami apgyvendinimo paslaugų teikėjai. Klasifikuojamų apgyvendinimo skaičiumi išsiskiria Kretingalės, Priekulės, Sendvario ir Gargždų seniūnijos.

¹³Prieiga internete: <<http://www.vvtat.lt/vartojimo-paslaugos/turizmo-paslaugos/apgyvendinimo-paslaugu-teikimas/603>> [žr. 2020-07-15]

Lentelė Nr. 14. Klasifikuojamos apgyvendinimo įstaigos Klaipėdos rajono seniūnijose

Seniūnija	Viešbučiai	Svečių namai	Moteliai	Kempingai	Iš viso
Agluonėnų	-	-	-	-	-
Dauparų–Kvietinių	-	-	-	-	-
Dovilų	-	-	-	-	-
Endriejavo	-	-	-	-	-
Gargždų	1	-	-	-	1
Judrėnų	-	-	-	-	-
Kretingalės	1	-	-	1	2
Priekulės	-	1	-	1	2
Sendvario	1	-	1	-	2
Veiviržėnų	-	-	-	-	-
Vėžaičių	-	-	-	-	-
Iš viso:	3	1	1	2	7

Viešbučiai, įsikūrę Gargždų, Kretingalės ir Sendvario seniūnijose, kempingai – Kretingalės ir Priekulės seniūnijose. Svečių namai įsikūrę Priekulės seniūnijoje, motelis – Sendvario seniūnijoje.

Iš viso Klaipėdos rajono savivaldybėje registruoti 87 neklasifikuojami apgyvendinimo paslaugų teikėjai. Daugiausiai įregistruota kaimo turizmo paslaugų teikėjų – 58. Neklasifikuojamų apgyvendinimo paslaugų skaičiumi išsiskiria dvi seniūnijos – Priekulės ir Kretingalės. Šios seniūnijose gausu kaimo turizmo sodybų ir turistinių stovyklų.

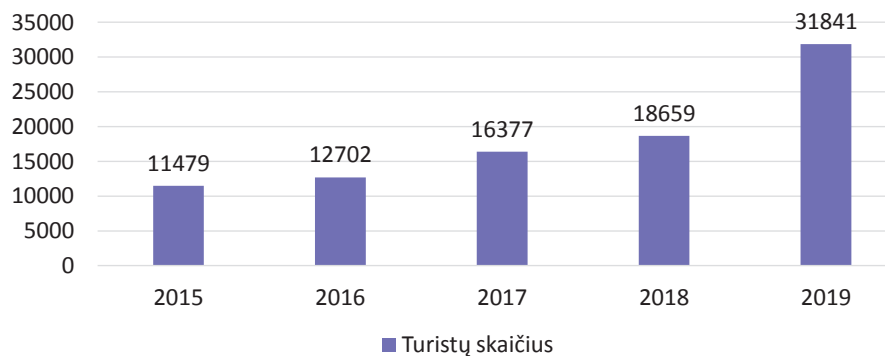
Lentelė Nr. 15. Neklasifikuojamos apgyvendinimo įstaigos Klaipėdos rajono seniūnijose

Seniūnija	Kaimo turizmas	Poilsio namai	Turistinė stovykla	Nakvynė ir pusryčiai	Trumpalaikis apgyvendinimas	Iš viso
Agluonėnų	5	-	1	-	-	6
Dauparų-Kvietinių	8	-	-	2	-	10
Dovilų	8	-	-	-	-	8
Endriejavo	1	-	-	-	-	1
Gargždų	-	1	-	-	-	1
Judrėnų	-	-	2	-	-	2
Kretingalės	10	3	8	-	2	23
Priekulės	15	1	5	-	-	21
Sendvario	6	-	-	1	-	7
Veiviržėnų	1	-	-	-	-	1
Vėžaičių	4	-	1	1	1	7
Iš viso:	58	5	17	4	3	87

Kaimo turizmas – viena iš ekologinio turizmo rūšių, siūlanti poilsį užmiestyje ar kaime, turistus traukia gamta ir ramybė, galimybės užsiimti aktyvaus poilsio paslaugomis, ilsėtis šalia vandens telkinių, pažinti regiono tradicinę buitį ar kultūrą. Daugiausiai kaimo turizmo paslaugų teikėjų yra Priekulės (15), Kretingalės (10), Dauparų–Kvietinių (8) ir Dovilų (8) seniūnijose. Lietuvos statistikos departamentas informaciją apie kaimo turizmo paslaugų teikėjus teikė iki 2017 m. Lietuvoje daugiausia kaimo turizmo sodybų buvo Trakų, Molėtų, Zarasų, Lazdijų, Ignalinos ir Utenos rajonų savivaldybėse¹⁴. 2017 m. apgyvendinimo paslaugas Trakų rajono savivaldybėje teikė 43 kaimo turizmo sodybos, Molėtų – 39, Zarasų – 38, Ignalinos – 37, Lazdijų – 34, Utenos ir Klaipėdos rajonų savivaldybėse – po 32, Plungės – 30, Varėnos – 26. Dažniausiai poilsiautojai rinkosi prie ežerų įsikūrusias sodybas. Klaipėdos rajone yra 2 privačios kaimo turizmo sodybos, propaguojančios etnokultūrinės tradicijas: 2019 metais sodybai „Prie šaltinio“ įvertinta už protėvių sodybos išsaugojimą ir Žemaitijos tradicinės architektūros puoselėjimą, sodybai „Gribžė“ skirta padėka už dėmesį etninei kultūrai.

Poilsio namai įsikūrę Kretingalės, Gargždų ir Priekulės seniūnijose. Nakvynės su pusryčiais paslaugos teikiamos Dauparų–Kvietinių seniūnijoje, Sendvario ir Vėžaičių seniūnijose. Turistinių stovyklų daugiausiai yra Kretingalės seniūnijoje (8), Priekulės seniūnijoje (5), stovyklos yra ir kitose seniūnijose (Judrėnų, Agluonėnų ir Vėžaičių). Trumpalaikio apgyvendinimo paslaugų teikėjų yra Kretingalės ir Vėžaičių seniūnijose.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Klaipėdos rajono savivaldybėje 2019 m., palyginus su 2015 m., turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose išaugo 2,8 karto.

pav. 42. Turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose 2015–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Remiantis Klaipėdos rajono turizmo informacijos centro duomenimis¹⁵, ekskursijas veda 10 gidų. Ekskursijos vedamos lietuvių, anglų, vokiečių, ispanų, rusų, italų ir prancūzų kalbomis. 6 gidai veda ekskursijas anglų kalba, 6 – rusų kalba, 4 – vokiečių kalba, 1 – ispanų kalba, 1 – italų kalba, 1 – prancūzų kalba. Gidai veda ekskursijas šiais maršrutais: ekskursijos po Gargždus „Prie rubežiaus“ ir „Kur miestas gimė“, pramoginė–pažintinė ekskursija „Gintaro gaudymo paslaptys“ ir kt.

¹⁴ Prieiga internete: <<https://osp.stat.gov.lt/informaciniai-pranesimai?eventId=174521>> [žr. 2020-07-29]

¹⁵ Prieiga internete: <<https://www.klaipedosrajonas.lt/gidai/>> [žr. 2020-07-29]

4.1.3. Maitinimo paslaugos

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. Klaipėdos rajone veikė 32 maitinimo ir gėrimų teikimo veiklos įmonės. Maitinimo įstaigų apyvarta Klaipėdos rajone 2018 m. siekė 5,98 mln. Eur. Siekiant įvertinti veiklos apimtį skaičiuojamas santykinis rodiklis – apyvarta vienam gyventojui. Klaipėdos rajone šis rodiklis siekė 104 Eur, kai tuo metu Lietuvoje – 296 Eur, o Klaipėdos regione – 384 Eur.

Klaipėdos rajono turizmo informacijos centro interneto svetainėje pateikiama informacija apie 20 maitinimo įstaigų:

- Gargžduose paslaugas teikia 6 maitinimo įstaigos: kavinė „Rūta“ saldainiai ir kava, restoranas „Lijo“, kavinė – picerija „Levos skanėstai“, greitojo maisto taškas „AMAM bistro“, kavinė–baras „Bastilija“, restoranas „Kinų drakonas“;
- Karklėje paslaugas teikia 4 maitinimo įstaigos: Kavinė–baras „Olando kepurė“, restoranas „Gamtos perlas“, restoranas „Pajūrio paštas“, kavinė–baras „Žvejo sodyba“;
- Priekulės seniūnijoje 4 įstaigos (2 iš jų Drevernoje): restoranas „Dreverna“, kavinė „Kariaus Vilhelmo priepilauka“, restoranas–karčema „Mingė“, kavinė „Venckai Venckuose“;
- Agluonėnų seniūnijoje veikia 2 įstaigos: kavinė–baras „Kryžkelė“ ir restoranas „Agluona“;
- Sendvario seniūnijoje paslaugas teikia 3 įstaigos: baras „Korys“, restoranas „Radailių duras“, restoranas „Žaliasis slėnis“;
- Dauparų–Kvietinių sen.: kavinė „Vlantana“.

Didžiausia maitinimo paslaugų koncentracija yra Gargžduose (6), Karklėje (4), Drevernoje (2) ir Agluonėnuose (2).

TripAdvisor platformoje turistai paliko įvertinimus apie Klaipėdos rajone esančias maitinimo įstaigas: picerija „Levos skanėstai“ (16 atsiliepimų), karčema „Mingė“ (15 atsiliepimų), restoranas „Lijo“ (12 atsiliepimų), kavinė „Venckai Venckuose“ (8 atsiliepimai), restoranas „Gamtos perlas“ (4 atsiliepimai), restoranas „Dreverna“ (1 atsiliepimas). Nors atsiliepimų nėra daug ir įvertintos ne visos maitinimo paslaugas teikiančios įmonės, didžioji dalis vertina „puikiai“ arba „labai gerai“.

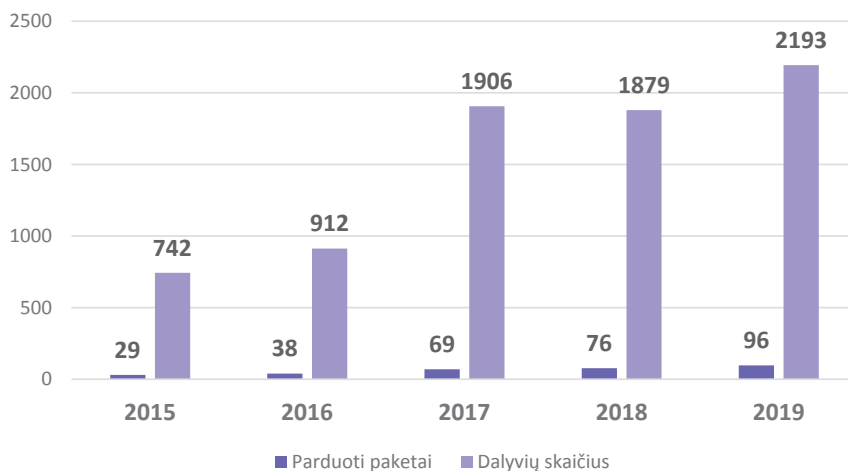
4.1.4. Suinteresuotų šalių bendradarbiavimas

Turistinėje vietovėje turizmu suinteresuotos šalys / dalyviai (viešasis sektorius, verslo įmonės, fiziniai asmenys ir pan.) turi bendradarbiauti, siekdami tobulinti turistinių vietovių, turizmo produktų ir jų elementų (traukos objektų, paslaugų, patogumų, infrastruktūros, sukurtos aplinkos ir pan.) kokybę, nes būtent jie lemia turisto patirtį vietovėje.

Turistinės vietovės turi pasiūlyti turizmo produktą ir kokybišką patirtį, kuri tenkintų ir / ar viršytų turisto lūkesčius apsilankymo turistinėje vietovėje metu. Turizmo produktas reikalauja visų suinteresuotų šalių bendradarbiavimo, kad turizmo produktas būtų integruotas ir pasiektas pagrindinis tikslas – turistų pasitenkinimas.

Asociacija „Pamario turizmo klasteris“ įkurta 2015 m. vasario 18 d. Iniciatorius – Klaipėdos rajono TIC. Asociacija jungia tris – Klaipėdos rajono, Neringos, Šilutės rajono savivaldybes. 2019 m. ją sudarė 22 nariai: 4 biudžetinės įstaigos, 2 mažosios bendrijos, 1 bendruomenė, 15 verslo atstovų. Pagrindiniai Pamario turizmo klasterio tikslai: vienyti fizinius ir juridinius asmenis, vykdančius turizmo paslaugų teikimą ir kitą ūkinę bei komercinę veiklą, atstovauti ir ginti asociacijos narių interesus bei koordinuoti jų veiklą. Prioritetas (misija) – sukurti ir išplėtoti konkurencingą turizmo produktą – „Žuvies kelias“, teikiant įvairiapuses kokybiškas turizmo ir laisvalaikio paslaugas. 2017 m. spalio pabaigoje sukurtas prekės ženklas „Žuvies kelias“, kuris pristato Pamario turizmo klasterio produktus ir yra naudojamas kaip pagrindinis logotipas. Kulinarinis kruizas „Žuvies kelias“ – tai kulinarinis vandens turizmo maršrutas pamaryje, plaukiant Kuršių mariomis, Nemuno delta, Minija, Karaliaus Vilhelmo kanalu. Kruizo metu galima grožėtis pamario gamta, aplankyti krašto lankytinus objektus, susipažinti su laivadirbyste, žvejybos istorija, paragauti žuvies kulinarinio paveldo patiekalų.

Pamario turizmo klasterio sezonas prasideda nuo balandžio ir tęsiasi iki spalio mėnesio vidurio. 2019 m. buvo užsakyti 96 paslaugų paketai, juose dalyvavo 2 193 dalyviai, palyginus su 2015 m., skaičius išaugo 3 kartus.

pav. 43. Pamario klasterio paslaugų paketų ir dalyvių skaičius 2015–2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys

Klaipėdos regiono savivaldybės bendradarbiauja kuriant bendrus turistinius maršrutus. Maršrutai sukurti siekiant mažinti turizmo sezoniskumą Klaipėdos regione bei pritraukti daugiau turistų ne tik iš Lietuvos, bet ir užsienio šalių. Projekto „Baltijos jūros turizmo centras – darnios plėtos struktūra aktyvaus turizmo skatinimui“ iniciatyva pirmą kartą buvo suburti įvairūs regiono turizmo sektoriaus dalyviai (verslas, turizmo specialistai, muziejų, kultūros centrų, švietimo įstaigų atstovai), kurie kartu, pagal specialiai projektui sukurtą metodiką, kūrė regioninius turizmo produktus. Tikslas – parodyti, kad Lietuva keliautojams gali pasiūlyti ne tik pramogas didžiuosiuose miestuose, bet ir atostogas kultūros ir žaliosios gamtos kupinuose mažuosiuose regiono miesteliuose, kaime. Iš viso buvo sukurti 3 Klaipėdos regioną reprezentuojantys maršrutai – „Antgamtiniai peizažai“ (laukinės gamtos apsuptas maršrutas po Kretingos, Skuodo rajonų apylinkes), „Malonūs nuovargiai“ (aktyvus vandens turizmo maršrutas po Klaipėdos, Palangos ir Neringos apylinkes, Šilutės ir Klaipėdos rajonus) ir „Migruojančios kultūros“ (kultūrinis maršrutas po Kretingos, Klaipėdos ir Šilutės rajonus). Maršrutai parengti atsižvelgiant į unikalų regiono kraštovaizdį, išskirtinę lokaciją greta Baltijos jūros. Kuriant maršrutus atsikreiptas dėmesys į turizmo keliamas aplinkosaugos problemas,

tad yra skatinamas tausojuantis turizmas – raginama keliauti atsakingai, saugoti natūralią gamtinę aplinką, gerbti kultūros paveldą, rinktis aplinkos neteršiančias transporto priemones.

4.2. KLAIPĖDOS RAJONO TURIZMO PRODUKTAI

Nacionaliniu lygmeniu išskiriamos prioritetinės turizmo rūšys – kultūrinis turizmas, verslo turizmas, sveikatos turizmas ir ekologinis turizmas. Klaipėdos rajono gamtiniai ir kultūriniai išteklių, paslaugų koncentracija ir pramogų įvairovė yra susijusi su dviem turizmo rūšimis – tai ekologiniu / gamtiniu turizmu ir kultūriniu turizmu. Gamtinio turizmo rūšis apima pažintinį, aktyvųjį (dviračių, vandens, pėsčiųjų) turizmą, jūrinį ir pajūrio turizmą, paukščių stebėjimą, ramų poilsį gamtoje, vandens pramogas, žvejybą ir medžioklę. Kultūrinis turizmas apima amatų ir edukacijų turizmą, gastronominį turizmą, gyvosios kultūros pažinimą, kaimo turizmą, kultūros paveldo objektų ir muziejų lankymą, miestų turizmą, religinį turizmą, žydų paveldą ir pan.

4.2.1. Ekologinis / gamtinis turizmas

Klaipėdos rajone yra gamtos išteklių, sukuriančių savitą ir unikalų rajono vaizdą. Klaipėdos rajono TIC ataskaitoje pažymima, kad 2019 m. Pajūrio regioninio parko lankytojų centre apsilankė 3,8 tūkst., Pajūrio regioninio parko teritorijoje – ~270 tūkst., Drevernos mažųjų laivų uoste – apie ~70 tūkst. lankytojų.

Ekologinio turizmo pagrindas – kraštovaizdžio natūralumas ir gamtos vertybės, vystoma pažintinio turizmo infrastruktūra. Esminė ekologinio turizmo produktų paklausos sąlyga – patrauklus viešosios turizmo infrastruktūros (turizmo maršrutų, trasų, takų) ir aptarnavimo paslaugų kompleksas.

Vandens turizmas. Klaipėdos rajonas vadinamas „keturių vandenų kraštu“ ir yra prisitaikęs teikti vandens turizmo paslaugas. Klaipėdos rajonas išsiskiria vandens turizmui patraukliais išteklių (Baltijos jūra, Kuršių marios, Karaliaus Vilhelmo kanalas, upės ir ežerai, karjerai, tvenkiniai) ir itin didele aktyvaus laisvalaikio turizmo produktų ir pramogų pasiūla bei įvairove (plaukimas baidarėmis ir kanojomis, pramoginis plaukimas, aitvaravimas).

Turistams siūlomi vandens turizmo maršrutai:

- Maršrutas „Sraunioji Minija“ (Raguviškiai–Piktekiai–Lapiai–Kvietiniai–Gargždai–Dovilai–Ketvergiai–Dituva–Priekulė–Lankupiai–Sakučiai–Minija (maršruto ilgis 120 km). Vandens turistai turi puikią galimybę susipažinti ne tik su savita Žemaitijos krašto gamta, gamtos paminklais, bet ir unikaliu kultūros paveldu. Maršruto metu lankytini Klaipėdos rajono objektai: Gargždų miesto parkas, Priekulės miestas, I. Simonaitytės memorialinis

muziejus, Karaliaus Vilhelmo kanalas, Lankupių šliuzas, J. Gižo etnografinė sodyba, Drevernos uostas.

- Ekstremalus maršrutas Žvelsos upe (maršruto ilgis 13 km). Maršrutas skirta vandens turizmo profesionalams, nes srauni, vingiuota ir pilna natūralių kliūčių upės vaga reikalauja patirties ir ištvermės.
- Dviejų dienų žygis dešimtvietėmis kanojomis. Pirmos dienos maršrutas: Priekulė–Lankupiai–Karaliaus Vilhelmo kanalas–Dreverna, antros dienos maršrutas: Dreverna–Naglių gamtinis rezervatas–Juodkrantė–Dreverna–Svencelė–Dreverna (maršruto ilgis apie 50 km). Tai pramoginis pasiplaukiojimas žvejybiniais botaais po Kuršių marias. Žygio metu galima išvysti Priekulės miesto istorinę dalį, I. Simonaitytės memorialinį muziejų, Vingio parką, Lankupių šliuzą, Karaliaus Vilhelmo kanalą, senuosius Drevernos ir Svencelės žvejų kaimus, J. Gižo etnografinę sodybą.

Baidarių nuomos paslaugas teikia 9 paslaugų teikėjai: „Prie šaltinio“, „Baidarių centras“, „Vinetu kaimas“, „Hortivita“, „J. Gižo etnografinė sodyba“, „Raganaitė“, „Gerduvėnai“, „Sigito baidarės“, „Minijos baidarės“.

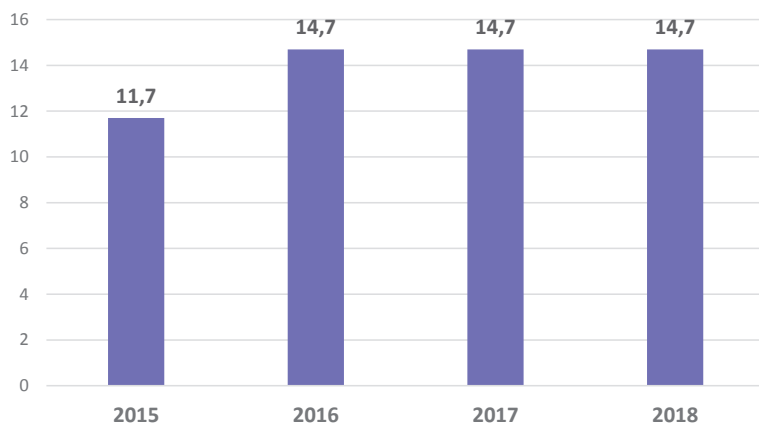
Kitos vandens pramogos:

- pramoginiai plaukiojimai po Kuršių marias: Drevernos mažųjų laivų uosto administracija, senovinis burinis Kuršių marių laivas–reisinė „Dreverna“, laivas „Gilija“ (50 vietų), laivas „Benas“ (50 vietų), laivas „Pašvaistė“ (20 vietų), greitaeigis kateris „Maxum“ KL-8860 (8 vietų), greitaeigis kateris „Yamaha“ (10 vietų), laivas „Raivita“ (11 vietų), burinė jachta „Vitalija“ (6 vietų), laivas „Dreverna“ (20 vietų), laivas „Priekulė“ (12 vietų), kateris „Robis“ (5 vietų), kateris MA-R141 (8 vietų), laivas „Nelė“ (12 vietų), laivas „Jurgita“ (12 vietų), laivas „Aurelija“ (12 vietų), laivas „Aurelija“ (50 vietų), laivas „Selina“ LT-9367 (12 vietų), kateris LT-10345 (5 vietų), laivas „Palmė“ (12 vietų);
- vasaros sezono metu pagal tvarkaraštį iš Drevernos uosto kursuoja reguliarus keleivinis keltas į Juodkrantę;
- vandenlenčių parkai: „Cable park Gribžė“ (Gribžiniai), „Infinity“ (Dovilai), „Wake Inn Svencelė“ (Svencelė);
- aitvaravimas Kuršių mariose (ties Dreverna ir Svencelė) ir Baltijos jūroje: „Life is life“, „Svencelė“, „Vėjo zona“, „Kiteguru“, „Surfhouse“;
- Drevernos buriavimo klubas;
- kulinarinis kruizas „Žuvies kelias“ – išskirtinis kulinarinis vandens turizmo maršrutas pamaryje, plaukiant Kuršių mariomis, Nemuno delta, Minija, Karaliaus Vilhelmo kanalu. Kruizas unikalus tuo, kad visais keturiais vandenimis plaukiama keturių tipų laivais, kecionės metu persėdant iš vieno į kitą;
- Klaipėdos rajone veikia šios maudyklos: Gargždų karjeras, Minijos upė ties Priekule, Minijos upė ties Gargždais, Dovilų I karjeras, Kapstato ežeras, Baltijos jūra ties Karkle.

Dviračių turizmas. Lietuvos Respublikoje įrengta tik viena ištisinė Pajūrio dviračių turizmo trasa, kurią sudaro 3 skirtingos atkarpos: nuo Klaipėdos į pietus Kuršių nerija iki Nidos (52 km); nuo

Klaipėdos į šiaurę iki Latvijos sienos (49 km); nuo Klaipėdos į pietus Pamariu iki Rusnės salos (115 km). Šios trasos dalis patenka į Klaipėdos rajono savivaldybės teritoriją.

Lietuvos statistikos departamento naujausias duomenimis, Klaipėdos rajone yra 14,7 km dviračių takų. Tai sudaro 9,4 proc. Klaipėdos regiono ir 1,15 proc. Lietuvos dviračių takų. Nuo 2012 m. dviračių takų ilgis Klaipėdos rajono teritorijoje padidėjo 47 proc.

pav. 44. Klaipėdos rajono dviračių takų ilgis, 2015–2018 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Klaipėdos rajono turizmo informacijos centras turistams siūlo 8 dviračių maršrutus:

- Maršrutas (ilgis apie 30 km): Gargždai–Vėžaičiai–Rudaičiai–Pažvelsis–Greičiūnai–Lapiai–Utriai–Žvelsenai–Gerduvenai–Gargždai. Maršruto trasos kokybė: asfaltuota danga – 15 km, žvyruota danga – 15 km. Maršrutas driekiasi ramiomis kaimiškomis vietovėmis, nėra intensyvaus automobilių eismo. Lankomi objektai: Vėžaičių dvaras, medinė Šv. Kazimiero Išpažinėjo bažnyčia, Butkų Juzės gimtinės vieta, Lapių piliakalnis, etnografinis Žvelsenų kaimas, Minijos senslėnio kraštovaizdžio draustinis.
- Maršrutas (ilgis apie 40 km): Gargždai–Antkalnis–Jokūbavas–Plikiai–Žemgirdžiai–Dauparai–Gargždai. Maršruto trasos kokybė: asfaltuota danga – 30 km, žvyruota danga – 10 km. Maršrutas vingiuoja kaimiškomis vietovėmis. Lankomi objektai: paminklas Lietuvos Prezidentui A. Stulginskiui ir Plikių evangelikų liuteronų bažnyčia.
- Maršrutas (ilgis apie 30 km): Gargždai–Vėžaičiai–Žvaginiai–Ablinga–Endriejovas–Gargždai. Maršruto trasos kokybė: asfaltuota danga – 15 km, žvyruota danga – 15 km. Maršrutas nėra sudėtingas, didžiąją dalį driekiasi miškingomis kaimų vietovėmis. Lankomi objektai: Vėžaičių dvaras, Ablingos memorialas, Švč. Mergelės Marijos lurdas ir Kapstato ežeras.
- Maršrutas (ilgis apie 100 km): Gargždai–Maciuičiai–Šiūpariai–Pėžaičiai–Veiviržėnai–Judrėnai–Endriejovas–Žadeikiai–Vėžaičiai–Gargždai. Maršruto trasos kokybė: asfaltuota danga – 60 km, žvyruota danga – 40 km. Šiame maršrute yra intensyvus automobilių eismas. Lankytini objektai: Kalniškės piliakalnis, Veiviržėnų Šv. apaštalo Mato bažnyčia, Švč. Mergelės Marijos lurdas, O. Padagienės etnografinė sodyba, Nepriklausomybės pa-

minklas, Šv. Antano Paduviečio bažnyčia, Lakūno S. Dariaus gimtinė-muziejus, Kapstato ežeras, Ablingos memorialas, Žvaginių piliakalnis, Vėžaičių dvaras.

- Naujas dviračių turizmo maršrutas „Lamatos žiedas“ (ilgis apie 140 km): Gargždai–Vėžaičiai–Žadeikiai–Endriejovas–Judrėnai–Balsėnai–Veiviržėnai–Agluonėnai–Vanagai–(Vilkyčiai)–Lankupiai–Svencelė–Dreverta–Priekulė–Šernai–Baičiai–Jurjonai–Maciuičiai–Gargždai. Lankytini objektai: Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia su šventoriumi, Gargždų krašto muziejus, Gargždų parkas ir Minijos slėnis, buvusio Vėžaičių dvaro ansamblis, Ablingos memorialas, Lakūno S. Dariaus gimtinė-muziejus, Šv. Antano Paduviečio bažnyčia su šventoriumi, Agluonėnų etnografinė sodyba, Lietuvininkų ąžuolynas, Vanagų evangelikų liuteronų bažnyčia, Lankupių šliuzas, Karaliaus Vilhelmo kanalas, J. Gižo etnografinė sodyba, Priekulės miesto istorinis centras, I. Simonaitytės memorialinis muziejus, Laisvės ir kovų tremties istorijos muziejus ir Vingio parkas.
- Maršrutas „Pilsoto žiedas“ (ilgis apie 80 km): Gargždai–Dauparai–Eglynai–Plikiai–Paupuliai–Kretingalė–Šaipiai–Plazė–Karklė–Giruliai–Melnragė–Paupiai–Ginduliai–Baukštininkai–Eglynai–Dauparai–Gargždai. Lankytini objektai: Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia su šventoriumi, Gargždų krašto muziejus, Gargždų parkas ir Minijos slėnis, „Mini Zoo“ parkas, Plikių ir Kretingalės evangelikų liuteronų bažnyčios, Pajūrio regioninis parkas su Olando kepurės kalnu ir skardžiu, Plocio ežeras, Antrojo pasaulinio karo gynybiniai įtvirtinimai–baterijos.
- Maršrutas „Vakarų Lietuvos dviračių žiedas“ (ilgis apie 377 km): Klaipėda–Giruliai–Karklė–Šaipiai–Palanga–Šventoji–Darbėnai–Lenkimai–Skuodas–Mosėdis–Salantai–Plateliai–Grigaičiai–Plungė–Norvaišiai–Kalniškiai–Kartena–Raguviškiai–Baubliai–Lapiai–Gargždai–Dovilai–Agluonėnai–Veiviržėnai–Švėkšna–Gardamas–Šilutė–Povilai–Ventė–Kintai–Dreverta–Priekulė–Kliošiai–Klaipėda. Lankytini objektai Klaipėdos rajone: Antrojo pasaulinio karo fortifikaciniai įtvirtinimai, Karklė, Olando kepurė, Šaipių kraštovaizdžio draustinis, Minijos senslėnio kraštovaizdžio draustinis, Gargždai, Agluonėnų etnografinė sodyba, Veiviržėnai, Švėkšnos Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčia ir Švėkšnos parkas, Šilutė, Ventės ragas, I. Simonaitytės memorialinis muziejus, Vingio parkas, Priekulės miesto centras, J. Gižo etnografinė sodyba, Karaliaus Vilhelmo kanalas ir Klaipėdos miestas.
- Maršrutas „Kuršių kelias“ (ilgis 103 km): Latvijos ir Lietuvos pasienis–Būtingė–Šventoji–Nemirseta–Šaipiai–Karklė–Giruliai–Klaipėda–Žardė–Priekulė–Dreverta–Svencelė–Kintai. Lankytini objektai Klaipėdos rajone: Pajūrio regioninis parkas, Plocio ežeras, Olando kepurė, Karklės kaimas, Antrojo pasaulinio karo gynybiniai įtvirtinimai–baterijos, Priekulės miestas, Karaliaus Vilhelmo kanalas, J. Gižo etnografinė sodyba, Drevertos uostas, Svencelė ir senoji Minijos delta.

Pėsčiųjų / pažintiniai takai. Klaipėdos rajono įrengta Sveikatos takų sistema, kurią sudaro trys žiediniai takai: raudonasis – „Karklė“ (4 km), geltonasis – „Olando kepurė“ (3,5 km), mėlynasis – „Kalotė“ (4,5 km). Pajūrio regioniniame parke esantys takai yra žiediniai, galima pasirinkti vieną iš takų arba eiti visus 12 km visais takais, kurie yra paženklinėti atitinkamomis spalvomis. Šie takai turi

įrengtą infrastruktūrą (rodyklės, informacinės lentelės) ir jungia patrauklius regioninio parko traukos objektus (Kalotės ežerą, Olando kepurės skardį, Kukuliškių piliakalnį, senosios Karklės kapines, pakrantės artilerijos bateriją „Memel–Nord“).

Klaipėdos rajone yra du gamtiniai maršrutai: Karklėje ir Drevernoje. Gamtinio maršruto Karklėje ilgis – 8 km, maršrutas jungia šiuos lankytinus objektus: Plocio ežeras, „Gamtos perlas“, Pajūrio regioninio parko lankytojų centras, ekologinis pažintinis takas „Litorina“. Gamtinio maršruto Dreverno apylinkėse (Kojeliai–Dreverna–Svencelė) ilgis – 25 km, lankomi objektai: ekosodyba „Gandrų dvaras“, Kliošių kraštovaizdžio draustinyje esantis parkas, senas žvejų kaimas Dreverna, mažųjų laivų prielauka, apžvalgos bokštas ir Kuršių marių vaizdai.

4.2.2. Kultūrinis turizmas

Kultūrinį turizmą sudaro kultūros paveldo objektų ar miestų lankymas, kai svarbiausias tikslas – kultūros objektai ir kultūros renginiai, sudaroma galimybių susipažinti su tautinėmis tradicijomis, amatais, tiesiogiai dalyvauti veikloje ir įsigyti gaminių.

Klaipėdos rajonas – istoriniu požiūriu turtinga teritorija. Rajono kultūriniai išteklių sudaro galimybes vystyti kultūrinio turizmo rūšis: amatų ir gastronominį turizmą, religinį turizmą, muziejų lankymą, kultūros paveldo objektų lankymą (įskaitant teminius turizmo maršrutus).

Klaipėdos rajone turistams siūlomos amatų ir edukacinės programos ir užsiėmimai: „Žuvies kelias“, „Jūrinis mazgas“, „Dreverno vėtrungės–magnetuko dažymas“, „Gintaro gaudymas“ (2019 m. pastarosios edukacijos lankytojų skaičius siekė 800).

Klaipėdos rajono TIC ataskaitoje pateiktas 2019 m. lankytojų skaičius Klaipėdos rajono įstajose: Gargždų krašto muziejuje (3,6 tūkst.), Laisvės kovų ir tremties muziejuje (2,9 tūkst.), Agluonėnų etnografinėje sodyboje (0,95 tūkst.), Gargždų krašto muziejaus filialo J. Gižo etnografinėje sodyboje (5,1 tūkst.), I. Simonaitytės memorialiniame muziejuje (0,4 tūkst.), lakūno Stepono Dariaus gimtinėje-muziejuje (3,9 tūkst.). Kiti turistams pristatomi pavieniai lankytini Klaipėdos rajono kultūrinio turizmo objektai: Vėžaičių dvaro sodyba, piliakalniai, Ablingos memorialas, Karaliaus Vilhelmo kanalas, Lankupių šliuzas ir kabamasis tiltas, pakrantės artilerijos baterija „Memel–Nord“ (2019 metais ekspoziciją aplankė 3,9 tūkst. lankytojų).

Didžioji dalis Klaipėdos rajono traukos objektų yra apjungti į teminius kultūrinio turizmo maršrutus:

- Žemaitijos bažnyčių maršrutas (ilgis – apie 127 km), lankytini objektai: Gargždų Šv. Arkangelo bažnyčia, Veiviržėnų Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčia, Plikių Šv. Šeimos – Jėzaus, Marijos ir Juozapo bažnyčia, Priekulės Šv. Antano Paduviečio bažnyčia, Judrėnų Šv. Antano Paduviečio bažnyčia, Vėžaičių Šv. Kazimiero Išpažinėjo bažnyčia.
- Mažosios Lietuvos bažnyčių maršrutas (ilgis – apie 82 km). Lankytini objektai: Vanagų evangelikų liuteronų bažnyčia, Priekulės evangelikų liuteronų bažnyčia, Kretingalės evangelikų liuteronų bažnyčia, Plikių evangelikų liuteronų bažnyčia, Dovilų evangelikų liuteronų bažnyčia.

- Piliakalnių maršrutas (ilgis – apie 60 km). Lankytini objektai: Kalniškės piliakalnis, Gerduvėnų piliakalnis, Žvaginių piliakalnis, Norgėlių piliakalnis, Veiviržėnų piliakalnis, Vyskūpišių piliakalnis, Mockaičių piliakalnis, Skomantų piliakalnis, Dovilų piliakalnis, Laistų piliakalnis, Eketės piliakalnis, Antakalnio piliakalnis.
- Žydų kultūros paveldas (Gargždai–Vėžaičių kultūros centras–Vėžaitinės miškas–Trepkalniai–Veiviržėnai). Maršruto ilgis – apie 37 km. Lankytini objektai: Gargždų žydų žudynių ir užkasimo vieta, Gargždų senosios žydų kapinės, Vėžaičių kultūros centras, Vėžaitinės žydų žudynių I-oji vieta, Vėžaitinės žydų žudynių II-oji vieta, Žydų žudynių vieta ir kapas Trepkalnio kaime, Veiviržėnų senosios žydų kapinės.
- Maršrutas „Klaidžiojant atminimų labirintais“ (Gargždai–Kisiniai–Vanagai–Priekulė–Dreverta (maršruto ilgis – apie 38 km). Lankytini objektai: Gargždų Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia, Gargždų senosios kapinės, Kisinių kaimo kapinės, Vanagų evangelikų liuteronų bažnyčia, Vanagų etnografinės kapinės, levos Simonaitytės memorialinis muziejus, Priekulės evangelikų liuteronų bažnyčia. XVI a. pab. Priekulėje buvo įkurta seniausia Klaipėdos krašte evangelikų liuteronų parapija, Jono Gižo etnografinė sodyba, Jono Gižo šeimos kapas.
- „Siauruku“ po Mažąją Lietuvą (maršruto ilgis – apie 75 km). Gargždai–Dovilai–Kisiniai–Agluonėnai–Priekulė–Dreverta. Lankytini objektai: Gargždų laisvalaikio centras, Gargždų pramonės zona, akmeninė neogotikinio stiliaus evangelikų liuteronų bažnyčia Doviuose, Kisinių kaimo etnografinės kapinės, Agluonėnų etnografinė sodyba, Lietuvniukų ąžuolynas, Priekulės istorinė miesto dalis, Dreverta.

4.2.3. Kiti traukos objektai ir pramogos

Atlikta įvairių šaltinių (Klaipėdos rajono TIC ataskaita, Google paieškos sistema, TripAdvisor platforma ir kt.) analizė parodė, kad populiarūs traukos objektai: Dinozaurų parkas „Dino.lt“, Klaipėdos zoologijos sodas Mini Zoo, „Vinetu“ kaimas.

Dinozaurų parkas „Dino.lt“ 2019 m. aplankė apie 117 tūkst. lankytojų. Parke vaikams organizuojami edukaciniai užsiėmimai: „Dino bitės“ ir „Atrask dinosaurą“. Pramogos, kurias galima rasti parke: 52 judančius, riaumojančius ir natūralaus dydžio dinosaurus, „Apverstą namą“, 5D kino teatrą, vaikų žaidimo aikšteles, batutus ir pan. Platformoje TripAdvisor apie šį parką turistai paliko 131 atsiliepimą, iš kurių puikiai arba labai gerai vertina 103 lankytojai.

Gamtininkų centras „Mini Zoo“ Zoologijos sodu tapęs gamtininkų centras „Mini zoo“ pasižymi egzotinių gyvūnų įvairove – rūšių skaičius viršija 300 (poniai, asilai, guanakos, lamos, dėmėtieji elniai, danieliai, jakai, kupranugariai, meška, vilkai, lapės, hienos, usūriniai šunys, dygliatriušiai, beždžionės ir kt.).

Šiaurės Amerikos indėnų kaimas „Vinetu kaimas“ – gyvosios indėnų istorijos muziejus po atviru dangumi, kuris puoselėja Šiaurės Amerikos indėnų tradicijas vaizdingame Dangės–Akmenos

upės slėnyje, Kretingalės seniūnijoje. Čia organizuojamos edukacinės ekskursijos vaikams ir suaugusiems, „Gyva pažintis su turtinga ir spalvinga Amerikos indėnų istorija ir kultūra.

Kretingalės seniūnijoje įrengti golfo laukai „National Golf Resort“ (18 duobučių 72 par golfo aikštynas su treniruočių aikšte ir 3 duobučių trumpojo žaidimo lauku), kuris yra vienintelis pasaulinius standartus atitinkantis golfo aikštynas Vakarų Lietuvoje.

Pramogų turizmo produktų plėtra – viena veiksmingiausių priemonių turizmo vietovių konkurencingumui didinti, sezoniškumui mažinti, kelionės trukmei ilginti ir paslaugų verslo sąlygoms gerinti.

Klaipėdos rajone gausu pramogų ir rekreacijai skirtų veiklų – organizuojamas nardymas Baltijos jūroje (ties Karklės kaimu), šuoliai parašiotu, dažasvydis, pasivažinėjimai kartingais, įrengta slidinėjimo trasa „Utrių kalnas“ Lapių, Utrių ir Žvelsenų apylinkėse, Dariaus kaime veikia sklandymo mokykla.

Rajone veikia 5 žirgynai, kuriuose teikiamos jodinėjimo (turistiniais maršrutais, aikštelėse, jojimo treniruotės), žirgų priežiūros ir treniravimo paslaugos, organizuojamos vasaros stovyklos.

4.3. KLAIPĖDOS RAJONO TURISTINĖS VIETOVĖS

Klaipėdos rajono gamtinių ir kultūrinių išteklių, objektų koncentracija, turizmo paslaugų įvairovė parodė, kad šiuo metu didžiausią potencialą turinčios turistinės vietovės yra Gargždai, Karklė, Dreverna, Priekulė ir Svencelė:

- Gargždai – rajono administracinis centras, miestas prie Minijos upės, šalia istorinės ribos su Mažąja Lietuva. Mieste gausu istorinio palikimo fragmentų: senųjų gatvių linijų, atnaujinta miesto aikštė, Gargždų krašto muziejumi, Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia, restauruotais senųjų kapinių vartais, šventoriaus koplyčia, varpine ir paminklu, kuris primena apie 1941 metais sušaudytus žydus, dvaro parku, Kalniškės piliakalniu. Angliško landšaftinio stiliaus Gargždų parkas įkurtas vakarinėje miesto dalyje. Naujai suformuota parko dalis leidžiasi į vaizdingą Minijos slėnį, kuriame vyksta nemažai renginių. Mieste veikia Klaipėdos rajono turizmo informacijos centras, kino teatras „Minija“, gidai veda ekskursijas ekskursijos po Gargždus „Prie rubežiaus“ ir „Kur miestas gimė“, galima keliauti Minijos vandens, dviračių ir kultūrinio turizmo maršrutais, įrengtos maudyklos šalia Minijos ir Gargždų karjero. Gargžduose ir apylinkėse apgyvendinimo paslaugas teikia 14 paslaugų teikėjų ir 7 maitinimo įstaigos, veikia zoologijos sodas „Mini Zoo“, 2 vandenlenčių parkai ir kiti paslaugų teikėjai.
- Karklė – etnografinis kaimas. Karklėje ir apylinkėse gausu lankytinų objektų, pramogų ir turizmo paslaugų. Traukos objektai: Olando kepurė, Pajūrio regioninio parko lankytojų centras, Baltijos pajūris, Sveikatos takai ir ekologinis – pažintinis takas „Litorina“, Kalotės

ir Placio ežerai, Pakrantės artilerijos baterija „Memel–Nord“, Kukuliškių piliakalnis, senosios Karklės kapinės, pramoginė – pažintinė ekskursija „Gintaro gaudymo paslaptys“, jodinėjimo paslaugų centras „Horsemarket“ ir kt. Karklėje ir apylinkėse apgyvendinimo paslaugas teikia 24 paslaugų teikėjai (viešbutis, poilsio namai, kempingas, kaimo turizmo sodybos, turistinės stovyklos, apartamentai) ir 3 maitinimo įstaigos. Po Karklės apylinkės galima keliauti dviračių ir kultūrinio turizmo maršrutais.

- Dreverna – senas žvejų kaimas, įsikūręs Kuršių marių pakrantėje, prie buvusios Minijos deltos atšakos, Drevernos upės, todėl nuo seno čia buvo patogus žvejų uostas. Dreverna – unikali vandenų apsupta vietovė, kurioje klestėjo žvejyba ir laivadirbystės tradicijos. Traukos objektai: Klaipėdos rajono turizmo informacijos centro filialas, J. Gižo etnografinė sodyba ir edukacinės programos, senosios kapinės, pramoginiai pasiplaukiojimai po Kuršių marias, pramoginė žvejyba, edukacinė programa „Žuvies kelias“, senovinis buriinis kuršių laivas – reisinė „Dreverna“, Drevernos mažųjų laivų uostas, keleivinis keltas Dreverna – Juodkrantė – Dreverna, Drevernos buriavimo klubas, Drevernos apžvalgos bokštas, Karaliaus Vilhelmo kanalas ir Lankupių šliuzas, Drevernos upė. Drevernoje apgyvendinimo paslaugas teikia 3 paslaugų teikėjai (poilsio namai, kempingas, kaimo turizmo sodyba) ir 2 maitinimo įstaigos. Galima keliauti vandens, dviračių ir kultūrinio turizmo maršrutais.
- Architektūriniu ir urbanistiniu požiūriu yra itin vertingas Priekulės miestas, atspindintis didelei regiono daliai būdingą Mažosios Lietuvos istoriją. Priekulės unikalumas – iškiliausių Klaipėdos krašto asmenybių ir Mažosios Lietuvos krašto istorija. Priekulėje įkurti Gargždų krašto muziejaus filialai (I. Simonaitytės memorialinis muziejus ir Laisvės kovų ir tremties istorijos muziejus), Šv. Antano Paduviečio bažnyčia ir evangelikų liuteronų bažnyčia. Priekulėje apgyvendinimo paslaugas teikia 6 paslaugų teikėjai (poilsio namai, kaimo turizmo sodybos) ir 1 maitinimo įstaiga. Priekulėje yra maudykla šalia Minijos upės, populiarus žirginis sportas. Galima keliauti vandens, dviračių ir kultūrinio turizmo maršrutais.
- Aktyvaus poilsio paslaugų įvairovė ir ypatingu kraštovaizdžiu pasižymi vietovė – Svencelės kaimas. Čia veikia jėgos aitvarų buriavimo centras, įrengtas vandenlenčių parkas. Apgyvendinimo paslaugas teikia 4 paslaugų teikėjai (sodybos, turistinė stovykla ir kt.) ir 1 maitinimo įstaiga. Galima keliauti vandens, dviračių ir kultūrinio turizmo maršrutais.

Turistiniu požiūriu potencialą turinčios vietovės yra Agluonėnai, Veiviržėnai, Judrėnai:

- Agluonėnai – buvęs tipiškas Mažosios Lietuvos kaimas. Šiame kaime yra keletas traukos objektų: Agluonėnų parkas, Jono Genio malūnas, etnografinė lietuvininko sodyba – muziejus. Šalia Agluonėnų esančiame Vanagų kaime yra neogotikinio stiliaus evangelikų liuteronų bažnyčia, etnografinės Vanagų kapinės. Agluonėnų ir Vanagų apylinkėse paslaugas teikia 3 kaimo turizmo sodybos ir 2 maitinimo įstaigos.
- Veiviržėnai: Veiviržėnų Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčia, Švč. Mergelės Marijos lurdas, Skomantų piliakalnis, Vyskupiškių piliakalnis, Veiviržėnų (Vilkių) piliakalnis, Mockaičių piliakalnis. Paslaugas teikia Veiviržėnų amatų centras, vyksta vasaros festivalis „Filimų naktys slėnyje“.

- Judrėnai: Norgėly piliakalnis, lakūno Stepono Dariaus gimtinės ir memorialinio parko kompleksas, Šv. Antano Paduviečio bažnyčia, Švč. M. Marijos lurdas, Užvėnų kaimo koptystulpis su skulptūromis. Galima keliauti dviračių ir kultūrinio turizmo maršrutais, paslaugas teikia turistinės stovyklos.

APIBENDRINIMAS

- Klaipėdos rajono savivaldybės gamtinė aplinka sudaro galimybes vystyti ekologinio / gamtos turizmo rūšis: vandens turizmą, dviračių turizmą, aktyvų poilsį, pasyvų poilsį, lėtąjį turizmą, žvejybą. Išskirtiniai gamtiniai ištekliai: miškai, pajūris, Kuršių marios ir pakrantės, nacionalinė Minijos vandens turizmo trasa, Pajūrio regioninis parkas, ežerai ir karjerai.
- Klaipėdos rajono savivaldybės kultūriniai ištekliai sudaro galimybes vystyti kultūrinio turizmo rūšis: amatų ir edukacijų turizmą, gastrominį turizmą, religinį turizmą, muziejų lankymą. Kultūros paveldo objektai sudaro galimybes Klaipėdos rajonui įsijungti į teminius kultūrinio turizmo maršrutus ar kultūros kelius (Gintaro kelias, Kuršių kelias, Šv. Jokūbo kelias, Vėtrungių kelias, Baltų kelias ir pan.) ir bendradarbiauti su Lietuvos ar regiono savivaldybėmis.
- Gargždų krašto muziejus ir jo filialai pritraukia didėjantį turistų skaičių dėl vykdomų edukacijų ir įdomių ekspozicijų: Gargždų krašto muziejus, Laisvės kovų ir tremties muziejus, Agluonėnų etnografinė sodyba, J. Gižo etnografinė sodyba, rašytojos I. Simonaitytės memorialinis muziejus, lakūno Stepono Dariaus gimtinė-muziejus.
- Kiti lankytojus traukiantys Klaipėdos rajono objektai: Pajūrio pakrantės artilerijos baterijos „Memel–Nord“ ekspozicija, Dino parkas ir apverstas namas, Drevernos mažųjų laivų uostas ir apžvalgos bokštas, edukacinės programos „Gintaro gaudymas“ ir „Žuvies kelias“.
- Klaipėdos rajono konkurenciniai pranašumai – Klaipėdos rajono TIC ir asociacijos „Pamario turizmo klasterio“ veikla, edukacinės programos „Žuvies kelias“ žinomumas ir populiarumas.
- Klasifikuojamų apgyvendinimo paslaugų skaičiumi Klaipėdos rajone išsiskiria Kretingalės, Priekulės, Sendvario ir Gargždų seniūnijos. Neklasifikuojamų apgyvendinimo paslaugų teikėjų Klaipėdos rajono savivaldybėje buvo 87, iš kurių daugiausiai (58) kaimo turizmo paslaugų teikėjai. Neklasifikuojamų apgyvendinimo paslaugų skaičiumi išsiskiria dvi seniūnijos – Priekulės ir Kretingalės, kuriose didelis kaimo turizmo sodybų ir turistinių stovyklų pasirinkimas.
- Klaipėdos rajono pramogų išskirtinumas – aitvaravimas, vandenlenčių parkai, golfo laukai, žirgynai ir pan. Šių pramogų plėtra – viena veiksmingiausių priemonių rajono konkurencingumui didinti, sezoniškumui mažinti, turistų kelionės trukmei ilginti.
- Didžiausią turistinį potencialą turinčios ir esamos turistinės vietovės Klaipėdos rajone: Gargždai, Karklė, Dreverna, Priekulė, Svencelė; perspektyvinės turistinės vietovės: Agluonėnai, Veiviržėnai, Judrėnai.

5. KLAIPĖDOS RAJONO TURIZMO SEKTORIAUS SSGG ANALIZĖ

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
<p>Strateginis planavimas ir prioritetai, išgrynintos turizmo kryptys.</p> <p>Klaipėdos rajonas – prioritetinio turizmo plėtros (Pajūrio) regiono dalis.</p> <p>Unikalus istorinis paveldas (Mažosios Lietuvos ir Žemaitijos etnografiniai regionai).</p> <p>Turtingas kultūros paveldas (piliakalniai, ažnyčios) ir edukacinės programos.</p> <p>Kulinarinis paveldas (žuvis, sūriai, kafija, vinas, kastinys).</p> <p>Žmogiškieji išteklių (augantis gyventojų skaičius, didelė jaunimo dalis).</p> <p>Pramogų ir turizmo paslaugų įvairovė (ypač šiose vietovėse: Dreverna, Svencelė, Gargždai, Karklė, Priekulė).</p> <p>Turizmo maršrutai („Žuvies kelias“, sveikatingumo takai).</p> <p>Gera geografinė padėtis ir regiono pasiekiamumas (automagistralė Vilnius–Klaipėda, rajonas yra netoli Klaipėdos miesto, Klaipėdos jūrų uosto, Palangos oro uosto, tankus rajono kelių tinklas, pajūrio dviračių trasa).</p> <p>Didelis kaimo turizmo paslaugų skaičius.</p> <p>Privačios investicijos į turizmą (traukos objektus).</p> <p>Išvystyta vandens turizmo infrastruktūra ir paslaugos (Drevernos mažųjų laivų uostas, keltas Dreverna–Juodkrantė, valdenlenčių parkas, Svencelės kaitavimo mokykla, baidarių ir kt. inventoriaus nuoma).</p> <p>Drevernos turistinė vietovė (vystoma viešoji turizmo infrastruktūra, skatinama vieša ir privati partnerystė, koncesijos sutartis)</p> <p>Įkurtas ir sėkmingai veikiantis Pamaro turizmo klasteris.</p> <p>Stiprinamas regioninis bendradarbiavimas Klaipėdos regone (Baltijos jūros turizmo centras, bendri projektai, turizmo maršrutai).</p> <p>Aktyvių bendruomenių įsitraukimas, teikiant turizmo paslaugas.</p> <p>Aktyvi turizmo rinkodara ir Klaipėdos rajono TIC veikla.</p> <p>Unikalus „Keturių vandenų krašto“ įvaizdis.</p> <p>Įžuvinti vandens telkiniai (ežerai, karjerai), populiarī žvejyba pajūryje, Kuršių mariose.</p> <p>Privačių traukos objektų ir paslaugų žinomumas (edukacijos „Gintaro gaudymas“ ir „Žuvies kelias“, „Vėtrungių kelias“, Vīnetu kaimas, Mini Zoo, Dino.lt).</p>	<p>Įgyvendinamos ne visos strateginiuose planavimo dokumentuose numatytos priemonės.</p> <p>Nepakankamai vykdomas turizmo statistinių duomenų rinkimas, analizavimas, stebėsenā ir viešinimas.</p> <p>Trūksta paramos turizmo verslo vystymui ir žinomumo didinimui.</p> <p>Neišnaudojamas jaunimo potencialas (Klaipėdos universitetas ruošia turizmo specialistus).</p> <p>Idėjų dėl kultūros paveldo vertybių įveiklinimo stoka.</p> <p>Neišnaudoti gamtiniai išteklių (karjerai, miškai ir kt.).</p> <p>Trūksta gamtos stebėjimo bokštų.</p> <p>Maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų trūkumas.</p> <p>Turizmo paslaugų kompleksiskumo stoka.</p> <p>Dalis kultūros paveldo objektų nesutvarkyta ir nepritaikyta turizmui.</p> <p>Prastas susisiekimas viešuoju transportu.</p> <p>Turizmo sektoriaus sezoniškumas.</p> <p>Trūksta dviračių takų ir ženklinimo infrastruktūros bei kokybiškos takų dangos prie istorinių objektų (ypač kaimiškose vietovėse).</p> <p>Patogumų ir kitos infrastruktūros trūkumas (viešieji tualetai, maudyklos, geriamo vandens stotelės, privažiavimo keliai, prieplaukos, poilsivietės, aikštelės prie lankytinų objektų ir pan.).</p> <p>Netolygiai išvystyta mobiliojo ryšio infrastruktūra.</p> <p>Trūksta viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo, verslas labiau konkuruoja nei bendradarbiauja, per mažai turizmo paslaugų teikėjų įtraukiama į projektus.</p> <p>Nedidelis užsienio turistų skaičius.</p> <p>Per mažai reklamuojami turizmo paslaugų teikėjai, trūksta turizmo paketų, apjungiančių objektų lankymą, nakvynę, poilsį ir pramogas.</p> <p>Nepakankamas šiuolaikinių skaitmeninių technologijų panaudojimo lygis.</p> <p>Nepakankamai išnaudojamos kultūros kelių galimybės.</p> <p>Nepakankamas objektų prieinamumas ribotas judėjimo galimybes turintiems asmenims.</p>

GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<p>Ekologinis / gamtinis turizmas, jūrinis turizmas, gastronominis turizmas, aktyvus turizmas.</p> <p>Etnokultūros puoselėjimas (etnografiniai renginiai, folkloras, apeigos ir pan.).</p> <p>Žvejų prieplaukos įrengimas Karklėje.</p> <p>ES investicijų pritraukimas.</p> <p>Efektyvi rinkodara prioritetingose užsienio rinkose.</p> <p>Pasiekiamumo gerinimas (plečiant Palangos oro uosto kryptis ir didinant traukinių rinkodarą).</p> <p>Kaimo turizmo sodybų tinklo plėtra.</p> <p>Neišnaudojamos nematerialaus UNESCO paveldo (kryždirbystės) galimybės.</p> <p>Kultūros paveldo išsaugojimas.</p> <p>Vandens kelių vystymas (Karaliaus Vilhelmo kanalas ir kt.).</p> <p>Turizmo potencialo, susijusio su užsienyje gyvenančiais lietuviais, išnaudojimas.</p> <p>Bendradarbiavimas su aktyviomis vietos bendruomenėmis.</p> <p>Naujų traukos objektų sukūrimas (išlikusios Siaurojo geležinkelio infrastruktūros panaudojimas turizmui).</p> <p>Kurortinio statuso teritorijų perspektyva (sietina su Kukuliškių rekreacinės gyvenvietės vystymu; svarstyta ir Svencelės / Drevernos perspektyvinės kurortinės teritorijos galimybė).</p>	<p>Virusų ir ligų proveržis.</p> <p>Ekonominė krizė.</p> <p>Tarptautinė įtampa kaimyninėse šalyse.</p> <p>Lietuvos įvaizdžio blogėjimas.</p> <p>Nacionaliniu lygiu neskiriamas dėmesys prioritetingam turizmo plėtros arealui – Pajūrio regionui.</p> <p>Išorinė ir vidinė emigracija.</p> <p>Mokestinės sistemos nestabilumas ir kiti pertekliniai reikalavimai.</p> <p>Globalinis atšilimas ir potvyniai.</p> <p>Baltijos jūros ir Kuršių marių tarša.</p> <p>Senkantys vidaus vandenys vasaros metu.</p> <p>Pasikeitę ES prioritetai ir ES finansavimo nutraukimas.</p> <p>Sumažėjusi valstybės biudžeto parama turizmui.</p> <p>Valdžios ir vietos bendruomenių konfliktai.</p> <p>Sudėtingas teisinis turizmo objektų įkūrimo reglamentavimas.</p>

6. KLAIPĖDOS RAJONO TURISTINIS POTENCIALAS IR ESMINIŲ PROBLEMŲ IDENTIFIKAVIMAS

Klaipėdos rajono turizmo problemų formavimo pagrindas – atlikta planavimo dokumentų, turizmo išteklių, paslaugų ir aplinkos analizė, susistemintos ir darbo grupių susitikimų metu suderintos Klaipėdos rajono turizmo plėtros plano SSGG analizės išvados, gyventojų nuomonės tyrimo rezultatai.

KLAIPĖDOS RAJONO ESMINIAI TURIZMO SRITIES IŠŠŪKIAI IR PROBLEMOS

PROBLEMA	TURISTINIS POTENCIALAS	PROBLEMOS PAGRINDIMAS (PRIEŽASTYS)
<p>1 PROBLEMA.</p> <p>NETOLYGI TURISTINIŲ VIETŲ PLĖTRA SĄLYGOJA NEPAKANKAMĄ KLAIPĖDOS RAJONO KONKURENCINGUMĄ NACIONALINIŲ IR TARPTAUTINIŲ LYGMENIU</p>	<p>Klaipėdos rajonas priskiriamas prioritetiniam Pajūrio turizmo plėtros regionui dėl gamtinių ir kultūrinių turizmo išteklių sandaugos, išskirtinumo ir potencialo. Atlikta planavimo dokumentų analizė parodė, kad ypač dideliais rekreaciniais ištekliais pasižymi Kuršių nerijos ir žemyninis krantas bei visa Baltijos jūros priekrantė.</p> <p>Teritorijų planavimo dokumentuose numatyta rekreacijos ir turizmo plėtra Karklės Kukuliškių gyvenviečių teritorijoje, siekiant kurortinės teritorijos statuso suteikimo Kukuliškių gyvenvietei, įvertinant Karklės ir Kukuliškių Girulių urbanistinių kompleksų potencialą.</p> <p>Kultūrinio turizmo plėtra siejama su Priekulės miesto istorine dalimi, Veiviržėnų miestelio istoriniu centru, senuoju Dreverno kaimu, Karklės kaimu, Veiviržo ir Gargždų kultūros vertybių sandaugų arealais.</p> <p>Bendrajame plane Klaipėdos rajono rekreacinėje sistemoje tradiciniais turizmo centrais išskiriamas savivaldybės centras (Gargždai) bei Pajūrio regioninio parko centras (Karklė), Priekulė ir Dreverna. Kaip lokalinius turizmo aptarnavimo centrus tikslinga būtų vystyti Kretingalę, Agluonėnus, Veiviržėnus, Judrėnus, Vėžaičius, Svencelę.</p> <p>Klaipėdos rajonas išsiskiria pramogų ir turizmo paslaugų įvairove (Drevernoje, Svencelėje, Gargžduose, Karklėje, Priekulėje), išvystyta vandens turizmo infrastruktūra ir paslaugomis (Dreverno mažųjų laivų uostas, keltas Dreverna–Juodkrantė, vandenlenčių parkai Svencelėje ir Gribžinių k., Svencelės aitvaravimo mokykla, inventoriaus nuoma Drevernoje, Svencelėje, Gargžduose), sėkmingai veikiančiu Pamaro turizmo klasteriu.</p> <p>Išanalizavus Klaipėdos rajono turizmo išteklius ir paslaugas nustatyta, kad didžiausią turistinį potencialą turinčios turistinės vietovės – Gargždai, Karklė, Dreverna, Svencelė ir Priekulė. Perspektyvinėmis turistinėmis vietovėmis išskiriamos Veiviržėnai, Agluonėnai, Judrėnai.</p> <p>Plėtojant viešąjį turizmo infrastruktūrą ir paslaugas, turistinėse vietovėse turi būti išlaikytas tęstinumas ir vystoma infrastruktūra, skirta prioritetinių rūšių turizmo paklausai didinti ir pritaikyti specialiųjų poreikių turintiems asmenims.</p>	<p>Klaipėdos rajono turistinėse vietovėse svarbu sumažinti sezoniškumo veiksnių poveikį turizmui, ilginti turistinį sezoną, vystant turizmo produktus ir infrastruktūrą, plečiant turizmo paslaugų asortimentą ir gerinant turizmo paslaugų kokybę, išnaudojant informacinių ir ryšių technologijų teikiamas galimybes.</p> <p>Klaipėdos rajono gyventojų nuomonės tyrimu vertintas turizmo ir rekreacijos paslaugų Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje pakankamumas. Tyrimo rezultatai rodo, kad rajone mažiausiai pakanka SPA paslaugų ir turistinių maršrutų, aktyvaus laisvalaikio gamtoje ir edukacinių programų.</p> <p>SSGG analizė parodė, kad Klaipėdos rajono turistinės vietovės nėra pakankamai žinomos prioritetinėse užsienio rinkose, todėl nepatraukia didelio užsienio turistų skaičiaus, turistinėse vietovėse išlieka turizmo sektoriaus sezoniškumo problema, neišnaudojamas gamtinio ir kultūrinio turizmo potencialas dėl turizmo infrastruktūros trūkumo,</p>

PROBLEMA	TURISTINIS POTENCIALAS	PROBLEMOS PAGRINDIMAS (PRIEŽASTYS)
	<p>Klaipėdos rajono turistinėse vietovėse būtinas kompleksiškas infrastruktūros gerinimas ir tolygi turizmo paslaugų plėtra. Tikslinga vystyti Klaipėdos rajono turistinių vietovių elementus, didinančius turistinį patrauklumą (keliai, privažiavimai, viešasis transportas, pėsčiųjų ir dviračių takai, objektų prieinamumas, higienos infrastruktūra ir pan.).</p>	<p>neužtikrinamas turizmo paslaugų kompleksiskumas, trūksta traukos objektų ir turizmo paslaugų, prastas turistinių vietovių pasiekiamumas viešuoju transportu, netolygiai išvystyta mobiliojo ryšio infrastruktūra.</p>
<p>2 PROBLEMA. NEIŠNAUDOJAMAS PRIORITETINIŲ IR KONKURENCINGŲ TURIZMO RŪŠIŲ POTENCIALAS</p>	<p>Nacionaliniu lygiu pripažįstama, kad tikslinga skatinti ekologinio transporto, vandens transporto ir viešosios turizmo infrastruktūros plėtrą Baltijos pajūryje ir Kuršių pamaryje, siekti sukurti bendrą, patrauklų ir konkurencingą jūrinio turizmo regioną.</p> <p>Klaipėdos rajono savivaldybės prioritetingas turizmo rūšys – pajūrio ir pamario, vandens ir aktyvus turizmas. Turizmo plėtros prioritetai siejami su vidaus vandenų panaudojimo susisiekimo ir turizmo reikmėms didinimu, susisiekimo dviračiais sąlygų gerinimu, turizmo skatinimu ir infrastruktūros plėtra panaudojant skirtingas transporto rūšis.</p> <p>Klaipėdos rajono turizmo ištekliai ir traukos objektai sudaro galimybes vystyti ekologinį / gamtinį turizmą (vandens turizmas, aktyvus poilsis, t. y. dviračių ir pėsčiųjų takai / trasos, pasyvus poilsis, mėgėjiška žvejyba, lėtasis turizmas) ir kultūrinį turizmą (kultūros keliai ir maršrutai, gastronominis turizmas, muziejų lankymas, amatų ir edukacijų turizmas, religinis turizmas).</p> <p>Esamos situacijos analizė parodė, kad pagrindiniai Klaipėdos rajono turizmo sektoriaus pranašumai susiję su įvairiomis viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimo formomis (Pamario turizmo klasteris, koncesijos sutartis dėl Drevernos mažųjų laivų uosto operavimo, asociacija „Klaipėdos regionas“ ir Baltijos jūros regiono turizmo centras, bendri turistiniai maršrutai Klaipėdos regione ir partnerystė su Klaipėdos regiono savivaldybėmis įgyvendinant rinkodaros priemones).</p> <p>Kultūros paveldo objektai sudaro galimybes Klaipėdos rajonui įsijungti į teminius kultūrinio turizmo maršrutus ar kultūros kelius (Gintaro kelias, Kuršių kelias, Šv. Jokūbo kelias, Vėtrungių kelias, Baltų kelias ir pan.), bendradarbiaujant su kitomis savivaldybėmis.</p>	<p>Klaipėdos rajono gyventojų nuomonės tyrimas parodė, kad vertinant Klaipėdos rajono turizmo ir rekreacijos objektų ir infrastruktūros būklę, geriausiai buvo įvertinta viešoji turizmo informacija (informaciniai stendai, ženklai, kelio rodyklės ir pan.) ir turizmui pritaikytos saugomos teritorijos, gamtos paveldo objektai, taip pat santykinai gerai vertintos žaliosios zonos, parkai ir skverai, aikštės, turizmui pritaikyti kultūros paveldo objektai ir aktyviam turizmui pritaikyti vandens telkiniai. Mažiausiais balais įvertintos dviračių trasos ir takai, pėsčiųjų takai, poilsio vietos ir atokvėpio vietos gamtoje, paplūdimiai. Bendrai Klaipėdos rajono turizmo ir rekreacijos objektų ir infrastruktūros būklė vertinama gana vidutiniškai.</p> <p>Analizuojant tirtų turizmo rūšių (kultūrinis turizmas, vandens turizmas, poilsinis / sveikatingumo turizmas, ekoturizmas) Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje pakankamumo vertinimą nustatyta, kad geriausiai vertinamas kultūrinis ir vandens turizmas, o prasčiau vertinamas ekoturizmas ir poilsinis / sveikatingumo turizmas.</p> <p>Respondentų nuomone, santykinai geriausia kokybe pasižymi vandens ir kultūrinis turizmas, o santykinai blogiausia – poilsinis / sveikatingumo ir ekoturizmas.</p> <p>Klaipėdos rajono turizmo rūšių kokybė vertinama pozityviai, tačiau labai vidutiniškai. Gyventojų lūkestis yra tas, kad visų šių turizmo rūšių kokybę reikia gerinti, o apimtis – didinti.</p> <p>SSGG analizė parodė, kad Klaipėdos rajonas susiduria su turizmo sektoriaus sezoniskumo problemomis, nepakankamai turizmui pritaikytais kultūros paveldo objektais ir sėkmingu jų įveiklinimu, neišnaudojamais gamtiniais ištekliais, neužtikrinamas turizmo paslaugų kompleksiskumas, trūksta traukos objektų ir turizmo paslaugų, neišnaudojamas amatų (ypač kryždirbystės) ir kultūros kelių turistinis potencialas, trūksta dviračių takų ir ženklinimo infrastruktūros bei kokybiškos takų dangos prie istorinių objektų (ypač kaimiškose vietovėse).</p>

PROBLEMA	TURISTINIS POTENCIALAS	PROBLEMOS PAGRINDIMAS (PRIEŽASTYS)
<p>3 PROBLEMA.</p> <p>NEPAKANKAMAI AUGANTIS VIDAUS IR UŽSIENIO TURISTŲ SRAUTAS KLAIPĖDOS RAJONE</p>	<p>Klaipėdos rajonas pasižymi gera geografine padėtimi ir regiono pasiekiamumu, dideliu kaimo turizmo paslaugų teikėjų skaičiumi, privačiomis investicijomis į turizmo traukos objektus, unikaliais gamtiniais ir kultūriniais ištekiais, išvystytomis turistinėmis vietovėmis, kruizinių laivų keliautojų potencialu, aktyvia turizmo rinkodara ir kasmet ženkliai augančiu vietinių turistų srautu, „Keturių vandenų krašto“ įvaizdžiu.</p> <p>Esamos situacijos analizėje nustatyta, kad Klaipėdos rajonas dirba net 11-oje prioritetinių užsienio rinkų: Estija, Latvija, Lenkija, Vokietija, Rusija, Izraelis, Norvegija, Suomija, Švedija, Danija, Olandija.</p>	<p>Klaipėdos rajono gyventojų nuomonės tyrimas parodė, kad ištyrus turizmo paslaugų pakankamumą Klaipėdos rajone, turizmo informacijos prieinamumas viešuose informacijos kanaluose yra įvertintas vidutiniškai.</p> <p>SGGG analizė parodė, kad Klaipėdos rajonas nėra pakankamai žinomas prioritetinėse turizmo rinkose, todėl nepritraukia pakankamo vidaus ir užsienio turistų skaičiaus, trūksta paramos turizmo verslo žinomumo didinimui, per mažai reklamuojami turizmo paslaugų teikėjai, trūksta turizmo paketų, apjungiančių objektų lankymą, nakvynę, poilsį ir pramogas, nepakankamas šiuolaikinių skaitmeninių technologijų panaudojimo lygis.</p>
<p>4 PROBLEMA.</p> <p>NEPAKANKAMAI IŠNAUDOJAMOS VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIAUS BENDRADARBIAVIMO GALIMYBĖS</p>	<p>Turistinėse vietovėse svarbu skatinti turizmo sektoriaus suinteresuotų šalių (verslo, savivaldos, bendruomenių ir nacionalinio lygmens valstybinių institucijų) bendradarbiavimą ir sukurti turizmo sektoriaus vystymui palankią aplinką.</p> <p>Esamos situacijos analizė parodė, kad pagrindiniai Klaipėdos rajono turizmo sektoriaus pranašumai susiję su įvairiomis viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimo formomis (Pamaro turizmo klasteris, koncesijos sutartis dėl Drevernos mažųjų laivų uosto operavimo, asociacija „Klaipėdos regionas“ ir Baltijos jūros regiono turizmo centras, bendri turistiniai maršrutai Klaipėdos regione ir partnerystė su Klaipėdos regiono savivaldybėmis įgyvendinant rinkodaros priemones).</p> <p>Kultūros paveldo objektai sudaro galimybes Klaipėdos rajonui įsijungti į teminius kultūrinio turizmo maršrutus ar kultūros kelius (Gintaro kelias, Kuršių kelias, Šv. Jokūbo kelias, Vėtrungių kelias, Baltų kelias ir pan.), bendradarbiaujant su kitomis savivaldybėmis.</p>	<p>Esamos situacijos analizė parodė, kad Klaipėdos rajono savivaldybė nevisiškai išnaudoja bendradarbiavimo tarp regiono ir aplinkinių savivaldybių rajonų galimybių (dviračių takai ir trasos, autoturizmo maršrutai, vandens keliai, kultūrinio turizmo maršrutai ir kultūros keliai).</p> <p>SSGG analizėje identifikuota, kad Klaipėdos rajone viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimas galėtų būti aktyvesnis, verslas labiau konkuruoja nei bendradarbiauja, per mažai turizmo paslaugų teikėjų įtraukiama į projektus. Be to, galėtų būti daugiau išnaudojamas bendradarbiavimas su aktyviomis vietos bendruomenėmis.</p>

7. KLAIPĖDOS RAJONO TURIZMO PLĖTROS VIZIJA IR PRIORITETAI

Klaipėdos rajono turizmo plėtros plane iki 2030 m. Klaipėdos rajono turizmo plėtros vizija apibrėžiama laikotarpiui iki 2030 m.

Formuojant Klaipėdos rajono turizmo viziją:

- vertintos identifikuotos rajono problemos (esamos būklės analizės dalis);
- atsižvelgta į pabrėžtas stiprybes (esamos būklės analizės dalis);
- išlaikytas vizijos aspektų tęstinumas (naujai kuriamos Klaipėdos rajono vizijos iki 2030 m. aspektai nėra nutolę nuo esamos rajono vizijos (esama vizija: Klaipėdos rajonas – regioninio aktyvaus turizmo ir rekreacijos centras).

Tuo pačiu stengtasi išlaikyti vizijos formuluotės tikslumą, atitiktį gyventojų lūkesčiams. Norėta pabrėžti Klaipėdos rajono išskirtinumą ir siekius, kartu išlaikant dėstymo lakoniškumą. Atsižvelgiant į šiuos aspektus, suformuluota Klaipėdos rajono turizmo plėtros vizija:

KLAIPĖDOS RAJONAS – DARNIAI VYSTOMAS IR SAVITAS KETURIŲ VANDENŲ KRAŠTAS

Vizijos įgyvendinimui formuojamos dvi prioritetinės kryptys:

- I prioritetas: Darnus ekologinio / gamtinio turizmo vystymas
- II prioritetas: Klaipėdos rajono žinomumo didinimas ir turistinio įvaizdžio stiprinimas

Pirmai problemai spręsti numatytas tikslas – **kompleksiškai vystyti Klaipėdos rajono didžiausio turistinio potencialo ir perspektyvių turistinių vietovių infrastruktūrą ir paslaugas, ilginančias turistinį sezoną, skatinančias turistus užsibūti ir didinančias turistų išlaidas.**

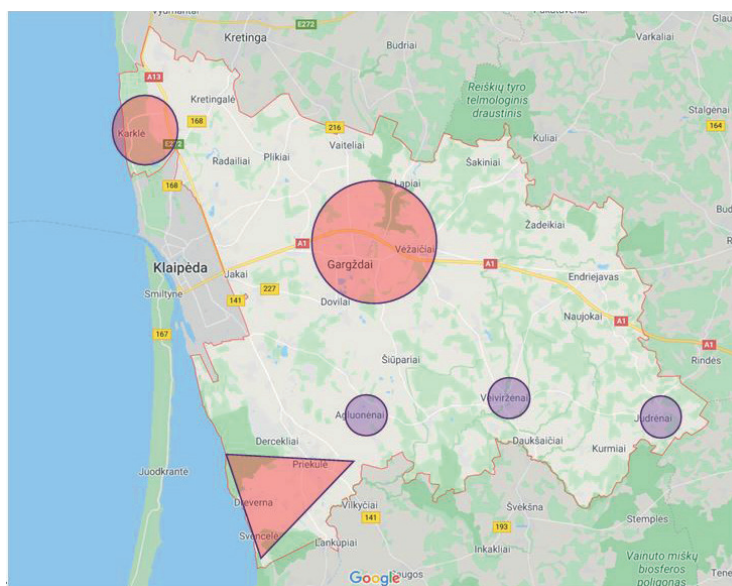
Atlikus esamos situacijos analizę ir išdiskutavus darbo grupės susitikimo metu galimas alternatyvas, buvo identifikuotos dvi turistinių vietovių grupės: didžiausio turistinio potencialo vietovės ir perspektyvinio potencialo vietovės.

Didžiausio turistinio potencialo vietovėmis išskirtos:

- rajono centras – Gargždai;
- arealas Priekulė–Dreverna–Svencelė;
- Pajūrio regioninio parko dalis Kukuliškiai–Karklė–Kalotė.

Perspektyvinėmis turistinėmis vietovėmis išskirtos:

- Veiviržėnai;
- Judrėnai;
- Agluonėnai.

Klaipėdos rajono didžiausio turistinio potencialo ir perspektyvinių turistinių vietovių turizmo schema

Šaltinis: sudaryta autorių

- didžiausio turistinio potencialo vietovės
- perspektyvinės turistinės vietovės

Didžiausio turistinio potencialo ir perspektyvinių turistinių vietovių infrastruktūros ir paslaugų vystymui numatyti uždaviniai:

- Kompleksiškai vystyti didžiausio turistinio potencialo vietovių (Gargždai–Vėžaičiai–Lapiai, Priekulė–Drevertė–Svencelė, Kukuliškiai–Karklė–Kalotė);
- Vystyti perspektyvinių turistinių vietovių (Veiviržėnai–Judrėnai ir Agluonėnai) infrastruktūrą ir paslaugas.

Antrai problemai spręsti numatytas tikslas – **didinti Klaipėdos rajono konkurencingumą, panaudojant ekologinio / gamtos, kultūrinio turizmo potencialą.**

Prioritetinių turizmo rūšių vystymui numatyti uždaviniai:

- Vystyti ekologinio / gamtos (vandens, aktyvaus, pasyvaus, lėtojo, mėgėjiškos žvejybos) turizmo infrastruktūrą ir paslaugas.
- Stiprinti vietas, regioninio, nacionalinio ir tarptautinio bendradarbiavimo potencialą.
- Turizmui pritaikyti kultūros paveldo objektus, vystyti kultūrinio turizmo produktus.

Trečiai problemai spręsti numatytas tikslas – **didinti Klaipėdos rajono žinomumą vidaus ir užsienio rinkose, įgyvendinant efektyvias rinkodaros priemones.**

Klaipėdos rajono žinomumo didinimui numatyti uždaviniai:

- Vykdyti identifikuotų Klaipėdos regiono turizmo rinkų komunikaciją.
- Įgyvendinti tradicinės ir e-rinkodaros priemones prioritetinėse turizmo rinkose.

Ketvirtai problemai spręsti numatytas horizontalus tikslas – **stiprinti Klaipėdos rajono**

savivaldybės viešojo, privataus, nevyriausybinių sektorių bei bendruomenių bendradarbiavimą siekiant darnaus ir tvaraus turizmo vystymo Klaipėdos rajono savivaldybėje.

Horizontalusis tikslas bus įgyvendinamas viešojo, privataus, nevyriausybinių sektorių bei bendruomenių bendradarbiavimo aspektą įtraukiant į turizmo plėtros plane nustatytus tikslus. Apibrėžiant šių tikslų uždavinius, jų įgyvendinimo priemonės bus vertinama, kaip jie prisidės prie horizontaliojo tikslo įgyvendinimo. Viešojo, privataus, nevyriausybinių sektorių bei bendruomenių bendradarbiavimo aspektas bus integruojamas į visas Klaipėdos rajono turizmo plėtros plano sritis: didžiausio turistinio potencialo ir perspektyvių turistinių vietovių infrastruktūros ir paslaugų vystymą; Klaipėdos rajono konkurencingumo, panaudojant ekologinio, kultūrinio turizmo potencialą, didinimą; vystant turizmo sektoriaus rinkodaros efektyvumą. Atskiri šio tikslo uždaviniai, jų įgyvendinimo priemonės nenustatomi.

Horizontalaus tikslo vertinimo kriterijai ir jų stebėseną

Vertinimo kriterijus	Mato vienetas	Vertinimo kriterijaus reikšmė		Įgyvendinimo terminas	Atsakingas vykdytojas
		2020	2030		
Įgyvendinti VPSP projektai	Vnt.	1	3	2020–2030	SPPVS

Klaipėdos rajonas – darniai vystomas ir savitas keturių vandenų kraštas

Stiprinti Klaipėdos rajono savivaldybės viešojo, privataus, nevyriausybinių sektorių bei bendruomenių bendradarbiavimą siekiant darnaus ir tvaraus turizmo vystymo Klaipėdos rajono savivaldybėje

Darnus gamtinio turizmo vystymas

1.1 tikslas – kompleksiskai vystyti Klaipėdos rajono didžiausio turistinio potencialo ir perspektyvių turistinių vietovių infrastruktūrą ir paslaugas, ilginančias turistinį sezoną, skatinančias turistus užsibūti ir didinančias turistų išlaidas.

Uždaviniai:

- 1.1.1. Kompleksiškai vystyti didžiausio turistinio potencialo vietovių (Gargždai–Vėžaičiai–Lapiai, Priekulė–Dreverna–Svencelė, Kukuliškiai–Karklė–Kalotė) infrastruktūrą ir paslaugas.
- 1.1.2. Plėtoti perspektyvių turistinių vietovių (Veiviržėnai, Judrenai ir Agluonėnai) infrastruktūrą ir paslaugas.

1.2 tikslas – didinti Klaipėdos rajono konkurencingumą, panaudojant ekologinio, kultūrinio turizmo potencialą.

Uždaviniai:

- 1.2.1. Vystyti ekologinio / gamtos (vandens, aktyvaus, pasyvaus, lėtojo, mėgėjiškos žvejybos) turizmo infrastruktūrą ir paslaugas.
- 1.2.2. Stiprinti vietos, regioninio, nacionalinio ir tarptautinio bendradarbiavimo potencialą.
- 1.2.3. Turizmui pritaikyti kultūros paveldo objektus, vystyti kultūrinio turizmo produktus.

Klaipėdos rajono žinomumo didinimas ir turistinio įvaizdžio stiprinimas

2.1 tikslas – didinti Klaipėdos rajono žinomumą vidaus ir užsienio rinkose, įgyvendinant efektyvias rinkodaros priemones.

Uždaviniai:

- 2.1.1. Vykdyti identifikuotų Klaipėdos regiono turizmo rinkų komunikaciją.
- 2.1.2. Įgyvendinti tradicinės ir e-rinkodaros priemones prioritetinėse turizmo rinkose.

8. PRIEMONIŲ PLANAS

Eil. Nr.	Tikslas / uždavinio / priemonės pavadinimas	Veiksmas	Rodiklis	Rodiklio kodas	Mato vienetas	Rodiklio reikšmė		Įgyvendinimo terminas	Atsakingas vykdytojas
						2020	2030		
1.	Prioritetas. Darnus gamtinio turizmo vystymas								
1.1.	Tikslas. Kompleksiškai vystyti Klaipėdos rajono didžiausio turistinio potencialo ir perspektyvių turistinių vietovių infrastruktūrą ir paslaugas, ilginančias turistinį sezoną, skatinančias turistus užsibūti ir didinančias turistų išlaidas	Viešbučių ir motelių numerijų ¹⁶ užimtumas	PO-1.1-1	Proc.	Proc.	30,2 (2019 m.)	40,2	2021–2030	TIC
1.1.1						Viešbučių ir motelių vietų užimtumas	PO-1.1-2		
1.1.1	Uždavinys. Kompleksiškai vystyti didžiausio turistinio potencialo vietas didžiausio turistinio potencialo vietas (Gargždai–Vėžaičiai–Lapiai, Priekulė–Dreverna–Svencelė, Kukuliškiai–Karklė–Kalotė)	Apygyvendinimo vietos didžiausio turistinio potencialo vietovėje	RE-1.1.1-1	Vnt. / metus	Vnt. / metus	64 (2018–2020 m. vidurkis)	70 (+10%)	2021–2030	TIC
		Lankytojai vietovėje Gargždai–Vėžaičiai–Lapiai	RE-1.1.1-2	Asm. / metus	Asm. / metus	6427 (2018–2020 m. vidurkis)	7712 (+20%)	2021–2030	TIC
		Lankytojai vietovėje Priekulė–Dreverna–Svencelė	RE-1.1.1-4	Asm. / metus	Asm. / metus	90192 (2018–2020 m. vidurkis)	108230 (+20%)	2021–2030	TIC
	Lankytojai vietovėje Pajūrio regioninio parko dalis Kukuliškiai–Karklė–Kalotė	RE-1.1.1-5	Asm. / metus	Asm. / metus	235384 (2018–2020 m. vidurkis)	282461 (+20%)	2021–2030	TIC	

¹⁶ Numerių užimtumas atspindi apgyvendinimo paslaugų pasiūlos ir paklausos santykį. LSD neskelbia duomenų apie užimtumą neklasifikuojamose apgyvendinimo įstaigose

GARGŽDAI–VĖŽAIČIAI–LAPIAI

1.1.1.1.	Gargždų miesto parko jungties su Kalniškės (Gargždų) piliakalniu įrengimas	Įrengti pėsčiųjų ir dviračių taką Tiltos gatvė (kelio Nr. 228) nuo Gargždų miesto iki Kalniškės piliakalnio	Įrengtas pėsčiųjų ir dviračių takas	PR-1.1.1.1-1	Vnt.	0	1	2021–2023	SIS
		Įrengti patekimą pėstiesiems nuo Gargždų miesto parko per Minijos upę senkeliu iki piliakalnio	Įrengtas susisiekimas	PR-1.1.1.1-2	Vnt.	0	1	2021–2030	ATPS
1.1.1.2.	Universalios sporto salės su baseinu įrengimas Gargždų mieste	Pastatyti universalią sporto salę su baseinu Gargždų mieste	Pastatytas daugiavfunkcis centras	PR-1.1.1.2-1	Vnt.	0	1	2021–2025	SIS, ŠSS
1.1.1.3.	Vėžaičių dvaro sodybos sutvarkymas ir įveiklinimas	Įrengti dviračių taką, jungiantį Gargždų miestą su Vėžaičių dvaro sodyba	Įrengtas dviračių takas	PR-1.1.1.3-1	Vnt.	0	1	2021–2030	SIS
		Sutvarkyti Vėžaičių dvarą pagal projektą „Vėžaičių dvaro parko teritorijos pritaikymas viešiesiems poreikiams“	Sutvarkyta Vėžaičių dvaro teritorija	PR-1.1.1.3-2	Vnt.	0	1	2021–2022	SIS
		Sukurti virtualią ekskursiją po Vėžaičių dvaro sodybą	Sukurta virtuali ekskursija	PR-1.1.1.3-3	Vnt.	0	1	2021–2022	TIC
1.1.1.4.	Gargždų istorinių vietų įamžinimas ir įveiklinimas	Įamžinti Gargždų žydų sinagogos vietą	Įgyvendintas išmanus Gargždų žydų sinagogos vietos pažinimo informacinis sprendimas	PR-1.1.1.4-1	Vnt.	0	1	2022–2027	Gargždų krašto muziejus, ATPS
		Įamžinti senosios muitinės pastatą	Įgyvendintas informacinis sprendimas	PR-1.1.1.4-2	Vnt.	0	1	2021–2027	Gargždų krašto muziejus, ATPS
		Įamžinti senąjį geležinkelį – siauruką	Įgyvendintas informacinis sprendimas	PR-1.1.1.4-3	Vnt.	0	1	2021–2027	Gargždų krašto muziejus, ATPS
		Įamžinti senąjį Žemaičių plentą	Įgyvendintas informacinis sprendimas	PR-1.1.1.4-4	Vnt.	0	1	2021–2027	Gargždų krašto muziejus, ATPS

Eil. Nr.	Tikslas / uždavinio / priemonės pavadinimas	Veiksmas	Rodiklis	Rodiklio kodas	Mato vienetas	Rodiklio reikšmė		Įgyvendini- mo termi- nas	Atsakin- gas vyk- dytojas				
						2020	2030						
1.1.1.5.	Sukurti skaitmeninę priemonę, pritaikytą turistams ir skirtą Gargždų istorinių vietų įamžinimui	Sukurti skaitmeninę priemonę, pritaikytą turistams ir skirtą Gargždų istorinių vietų įamžinimui	Sukurta skaitmeninė priemonė	PR-1.1.1.4-5	Vnt.	0	1	2021–2025	TIC				
						Įrengti apžvalgos aikštelę Gargždų Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios varpinės bokšte	Įrengta apžvalgos aikštelė	PR-1.1.1.4-6	Vnt.	0	1	2021–2030	ATPS
										Įrengti trasas, jungiančias Gargždus su gretimomis gyvenvietėmis: SR 120 (Gargždai–Dovilai–Jakai), SR 116 ir SV 278 (Gargždai–Dauparai–Jakai), SV286 (Gargždai–Kvietiniai)	Įrengta dviračių trasa	PR-1.1.1.5-1	Vnt.
Įrengti trasą R2, vedančią palei Minijos upę senslenio kraštovaizdžio draustinyje	Įrengta dviračių trasa	PR-1.1.1.5-2	Vnt.	0	1	2021–2030	SIS						
				Susisiekimo jungčių su Gargždų miestu plėtra	Rekonstruoti dviračių taką nuo Dovilų iki Gargždų (palei kelią 227)	Rekonstruotas dviračių takas	PR-1.1.1.5-3	Vnt.	0	1	2021–2025	SIS	
Įrengti atokvėpio aikšteles	Įrengtos atokvėpio aikštelės	PR-1.1.1.6-1	Vnt.						2	3	2021–2025	Gargždų seniūnija	
									Įvertinti užtvankos prie Gargždų miesto rekreacinės veiklos galimybes	Atlikta galimybių studija	PR-1.1.1.6-2	Vnt.	0
Minijos upės ties Gargždų miestu įveiklinimas bei pritaikymas rekreacijai	Įrengti prieplauką Minijos slėnyje (Gargždų mieste) su būtina infrastruktūra	Įrengta prieplauka	PR-1.1.1.6-3	Vnt.	0	1	2021–2030	SIS					
					Minijos upės ties Gargždų miestu įveiklinimas bei pritaikymas rekreacijai	Įrengti pėsčiųjų taką palei Minijos upę nuo Gargždų parko iki užtvankos	Įrengtas pėsčiųjų takas	PR-1.1.1.6-4	Vnt.	0	1	2021–2023	Gargždų seniūnija, ATPS

1.1.1.7.	Gargždų miesto parko sutvarkymas	Įgyvendinti Gargždų miesto parko tvarkymo projektą	Įgyvendintas Gargždų miesto parko tvarkymo projektas	PR-1.1.1.7-1	Vnt.	0	1	2021–2023	ATPS, SIS
1.1.1.8.	Gargždų karjerų teritorijos pritaikymas turizmui	Didinti karjerų teritorijos pasiekiamumą (dviračių takas nuo Kuršlaukio ir Skaidriosios g. sutvarkymas)	Įrengti pėsčiųjų ir dviračių takai, jungiantys karjerus	PR-1.1.1.8-1	Vnt.	0	2	2021–2027	SIS
		Įveikinti sklypą Nr. 50 viešosios ir privačios partnerystės principu	Pasirašyta bendradarbiavimo sutartis	PR-1.1.1.8-2	Vnt.	0	1	2021–2025	SPPVS, VRBS
		Įrengti apžvalgos vietas	Įrengtos apžvalgos vietos	PR-1.1.1.8-3	Vnt.	0	3	2021–2030	VRBS
		Sukurti pažintinius sausumos takus su atokvėpio aikštelėmis	Sukurti pažintiniai takai	PR-1.1.1.8-4	Vnt.	0	3	2021–2025	VRBS
		Sukurti vidaus vandens maršrutus	Sukurti maršrutai	PR-1.1.1.8-5	Vnt.	0	2	2021–2025	VRBS
		Įrengti futbolo stovyklavietę	Įgyvendintas I etapas	PR-1.1.1.8-6	Vnt.	0	1	2021–2022	SIS
			Įgyvendintas II etapas	PR-1.1.1.8-7	Vnt.	0	1	2023–2025	SIS
			Įgyvendintas III–V etapas	PR-1.1.1.8-8	Vnt.	0	3	2025–2030	SIS
1.1.1.9.	Lapių teritorijos pritaikymas rekreacinėms reikmėms	Maudyklų prie „Skaidriojo“ Gargždų ir Dovių karjerų pietra vystant reikalingą infrastruktūrą	Pritaikyta maudykloms ir rekreacijai teritorija	PR-1.1.1.8-9	Vnt.	0	1	2021–2027	Gargždų seniūnija, Dovių seniūnija
		Sukurti ir paženklinėti pėsčiųjų maršrutus	Sukurti ir paženklinėti maršrutai	PR-1.1.1.9-1	Vnt.	0	3	2021–2025	TIC
		Pritaikyti Lapių teritorijoje esantį bunkerį turistų lankymui	Sukurtas turizmo produktas	PR-1.1.1.9-2	Vnt.	0	1	2021–2025	TIC

Eil. Nr.	Tikslo / uždavinio / priemonės pavadinimas	Veiksmas	Rodiklis	Rodiklio kodas	Mato vienetas	Rodiklio reikšmė		Įgyvendinimo terminas	Atsakingas vykdytojas
						2020	2030		
PRIEKULĖ–DREVERNA–SVENCELĖ									
1.1.1.10.	Priekulės–Drevernos–Svencelės arealo pasiekiamumo gerinimas	Inicijuoti dviračių trasas R3, vedančios palei Kuršių marias, sujungiant Klaipėdos miestą su Šilutės r. sav., įrengimą	Įrengta dviračių trasa	PR-1.1.1.10-1	Vnt.	0	4	2021–2030	SIS
		Inicijuoti dviračių tako, jungiančio Priekulės miestą su Kuršių mariomis (trasa SR125), įrengimą							
		Inicijuoti dviračių tako, jungiančio Priekulės m. ir Klaipėdos m. (trasa SR103), įrengimą							
1.1.1.11.	Priekulės miesto istorinių pastatų tvarkymas ir įveiklinimas	Inicijuoti pėsčiųjų ir dviračių trasas nuo Priekulės iki Lankupių (kelias veda į Kintus, Ventę) įrengimą	Sutvarkytų pastatų fasadų skaičius	PR-1.1.1.11-1	Vnt.	0	10	2021–2030	ATP, SSPVS
		Skatinti ES fondų ir kitos tarptautinės paramos panaudojimą istorinių pastatų įveiklinimui ir fasadų atnaujinimui							
			Įveiklėtų pastatų skaičius	PR-1.1.1.11-2	Vnt.	0	3	2021–2030	SSPVS, ATPS, Priekulės seniūnija

		Sutvarkyti Vingio parką pagal parengtą techninį projektą	Jgyvendinti TP sprendiniai	PR-1.1.1.12.-1	Proc.	0	30	2021–2030	Priekulės seniūnija, SIS
		Parengti Dvaro parko įveiklinimo dokumentaciją	Parengtas dokumentas	PR-1.1.1.12.-2	Vnt.	0	1	2021–2030	ATPS
		Pritraukti investicijas į Geležinkelio parko teritoriją	Įveiktas Geležinkelio parkas	PR-1.1.1.12.-3	Vnt.	0	1	2021–2027	Priekulės seniūnija
1.1.1.12.	Priekulės miesto parkų teritorijų sutvarkymas	Parengti Kliošių parko nekilnojamojo kultūros paveldo objektų ar vietovių vertingųjų savybių dokumentaciją	Parengtas dokumentas	PR-1.1.1.12.-4	Vnt.	0	1	2021–2030	ATPS
		Įrengti prieplaukas Minijos slėnyje (Priekulės mieste) su būtina infrastruktūra	Įrengta prieplauka	PR-1.1.1.12.-5	Vnt.	0	2	2021–2027	SIS
		Įrengti patekimą pėstiesiems į koplyčią per Minijos upę iš Vingio parko	Įrengtas susisiekimas	PR-1.1.1.12.-6	Vnt.	0	1	2021–2025	Priekulės seniūnija, Gargždų krašto muziejus
1.1.1.13.	Maudyklų Priekulės seniūnijoje prie Minijos upės įrengimas	Įrengti maudyklas pagal atliktą Paplūdimių ir jų maudyklų įrengimo Klaipėdos rajone galimybių studiją (2019 m.)	Įrengtos maudyklos	PR-1.1.1.13-1	Vnt.	0	8	2021–2027	Priekulės seniūnija
		Įrengti elektromobilių įkrovimo stoteles	Įrengta stotelė	PR-1.1.1.14-1	Vnt.	0	3	2021–2027	SIS
1.1.1.14.	Priekulės-Drevernos–Svencelės arealo pasiekiamumo netaršiomis susisiekimo priemonėmis gerinimas	Sukurti programą, skatinančią dviračių, paspartukų ir kitų bėmatorių susisiekimo priemonių nuomos paslaugų veiklos plėtrą	Parengta programa, vnt.	PR-1.1.1.14-2	Vnt.	0	1	2021–2025	VRBS
		Parengti ir įgyvendinti Drevernos–Svencelės vietovės tvaros plėtos koncepciją	Parengta ir įgyvendinta koncepcija	PR-1.1.1.15-1	Vnt.	0	1	2021–2027	SPPVS, ATPS
1.1.1.15.	Drevernos ir Svencelės teritorijų darnios plėtos darnios plėtos vystymas	Parengti turizmui pritaikytų parkavimo vietų ir eismo organizavimo identifikavimo studiją	Parengta studija	PR-1.1.1.15-2	Vnt.	0	1	2021–2025	ATPS, SIS

Eil. Nr.	Tikslas / uždavinio / priemonės pavadinimas	Veiksmas	Rodiklis	Rodiklio kodas	Mato vienetą	Rodiklio reikšmė		Įgyvendinimo terminas	Atsakingas vykdytojas
						2020	2030		
KUKULIŠKIAI – KARKLĖ – KALOTĖ									
1.1.116.	Olandų kepurės infrastruktūros gerinimas	Įrengti automobilių stovėjimo aikštelę ir su Olandų kepurės skardžiu jungiantį pėsčiųjų taką	Įrengta automobilių stovėjimo aikštelė ir jungiantysis takas	PR-1.1.116-1	Vnt.	0	2	2021–2025	SPPVS, Pajūrio RPD
1.1.117.	Antrojo pasaulinio karo baterijos Kukuliškiuose lankomumo sąlygų gerinimas	Įgyvendinti informacinius sprendinius	Įgyvendintas informacinis sprendinys	PR-1.1.117-1	Vnt.	0	1	2021–2023	TIC
1.1.118.	Kukuliškių piliakalnio kaip lankytinos vietos vystymas	Įgyvendinti informacinius sprendinius	Įgyvendintas informacinis sprendinys	PR-1.1.118-1	Vnt.	0	3	2023–2024	TIC
1.1.119.	Karklės kaimo rekreacinio ir turistinio patrauklumo vystymas	Kurti parkavimo vietas Karklės kaimo teritorijoje	Sukurta parkavimo vietų teritorija	PR-1.1.119-1	Vnt.	0	1	2021–2025	SPPVS, Pajūrio RPD
		Įrengti ir prižiūrėti poilsio ir sanitarinę infrastruktūrą (pagal Lietuvos higienos norma HN 92:2018 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“)	Įrengta poilsio ir sanitarinė infrastruktūra	PR-1.1.119-2	Vnt.	0	1	2022–2023	Kretingalės sen., Pajūrio RPD
		Įrengti Karklės daugiavilkinį mažąjį uostelį	Įrengtas uostelis	PR-1.1.119-3	Vnt.	0	1	2021–2030	SPPVS, Pajūrio RPD
		Prisidėti prie pirmo ir valčių nuleidimo į jūrą inžinerinio statinio (slipo) Karklės kaime įrengimo darbų	Įgyvendinti informaciniai ir kiti sprendiniai	PR-1.1.119-4	Vnt.	0	3	2021–2030	VRBS, Pajūrio RPD

1.1.1.20.	Kalotės ežero lankymo sąlygų gerinimas	Įrengti maudyklas Kretingalės seniūnijoje, Kalotės kaime, šalia Kalotės ežero pagal Paplūdimių ir jų maudyklų įrengimo Klaipėdos rajone galimybių studiją (2019 m.)	Įrengta maudykla	PR-1.1.1.20-1	Vnt.	0	1	2021–2025	Kretingalės seniūnija
		Parengti automobilių stovėjimo aikštelių Kalotėje techninį projektą ir jį įgyvendinti	Įrengta automobilių stovėjimo aikštė (iki 30 automobilių) prie Kalotės ežero	PR-1.1.1.20-2	Vnt.	0	1	2021–2022	Kretingalės seniūnija, SIS, Pajūrio RPD
		Gerinti esamos stovyklavietės infrastruktūrą, įrengiant pontoninį lieptą	Stovyklavietė su pagerinta infrastruktūra ir įrengtu pontoniniu lieptu	PR-1.1.1.20-3	Vnt.	0	1	2022–2024	VRBS, Valstybinių miškų urėdija, Pajūrio RPD
		Parengti pėsčiųjų ir dviračių tako tarp Karklės ir Olandų kepurės skardžio pajūryje techninį projektą ir jį įgyvendinti	Įrengtas naujas pėsčiųjų / dviračių takas	PR-1.1.1.21-1	Vnt.	0	1	2023–2028	VRBS, Pajūrio RPD, Valstybinių miškų urėdija
		Parengti vietinės reikšmės kelio Nr. 1111 (dviračių tako) tarp Karklės ir Šaiپیų pasienio atraminio punkto rekonstrukcijos techninį projektą ir jį įgyvendinti	Rekonstruotas vietinės reikšmės kelio Nr. 1111 (dviračių tako) ruožas tarp Karklės ir Šaiپیų pasienio atraminio punkto	PR-1.1.1.21-2	Vnt.	0	1	2023–2030	SIS, Pajūrio RPD, Valstybinių miškų urėdija
1.1.1.21.	Susisiekimo sąlygų gerinimas areale Kukuliškiai–Karklė–Kalotė	Parengti vietinės reikšmės kelio Nr. KL6999 (dviračių tako) Kukuliškių kaimo ruože rekonstrukcijos techninį projektą ir jį įgyvendinti	Rekonstruotas vietinės reikšmės kelio Nr. KL6999 (dviračių tako) Kukuliškių kaime ruožas	PR-1.1.1.21-3	Vnt.	0	1	2023–2030	SIS, Pajūrio RPD, Valstybinių miškų urėdija
		Įrengti Karklės pėsčiųjų–dviračių taką inicijuojant telekomunikacinio bokšto su apžvalgos aikštele šiaurines Karklės dalyje įrengimą	Įrengtas naujas pėsčiųjų–dviračių takas	PR-1.1.1.21-4	Vnt.	0	1	2024–2030	SIS, privatus investuotojai, Pajūrio RPD, Valstybinių miškų urėdija
			Įrengtas telekomunikacinis bokštas su apžvalgos aikštele	PR-1.1.1.21-5	Vnt.	0	1	2021–2030	VRBS, privatus investuotojai

Eil. Nr.	Tikslo / uždavinio / priemonės pavadinimas	Veiksmas	Rodiklis	Rodiklio kodas	Mato vienetas	Rodiklio reikšmė		Įgyvendinimo terminas	Atsakingas vykdytojas
						2020	2030		
1.1.2.	Uždavinys. Vystyti perspektyvinių turistinių vietovių (Veiviržėnai–Judrėnai ir Agluonėnai) infrastruktūrą ir paslaugas		Naujai įkurti ir atnaujinti lankytini turistiniai objektai Veiviržėnų–Judrėnų ir Agluonėnų vietovėje	RE-1.1.2-1	Vnt.	0	9	2021–2030	TIC
				RE-1.1.2-2	Vnt.	0	6	2021–2030	TIC
				RE-1.1.2-3	Vnt.	8 (2018–2020 m. vidurkis)	11	2021–2030	TIC
				RE-1.1.2-4	Asm.	5918 (2018–2020 m. vidurkis)	7693	2021–2030	TIC
				RE-1.1.2-5	Asm.	1030 (2018–2020 m. vidurkis)	1339	2021–2030	TIC
1.1.2.1.	Veiviržėnų vietovės turistinio potencialo infrastruktūros vystymas	Pritaikyti lankymui ir aktyviam Veiviržėnų poilsiui (inovatyvūs sprendiniai, fontanas, rampos, skulptūrų sala, tiltas ir kt.)	Pritaikytas lankymui ir aktyviam poilsiui Veiviržėnų slėnis (įrengti laiptai ir kita reikalinga infrastruktūra)	PR-1.1.2.1-1	Vnt.	0	1	2021–2027	Veiviržėnų sen., ATPS
				PR-1.1.2.1-2	Vnt.	0	1	2021–2030	Veiviržėnų sen.

	Sukurti turistinius maršrutus	Sukurti nauji maršrutai	PR-1.1.2.2-1	Vnt.	0	2	2021–2030	TIC, Gargždų krašto muziejus, LAM
1.1.2.2.	Įrengti atokvėpio aikštelės su privažiavimo infrastruktūra	Įrengtos naujos aikštelės	PR-1.1.2.2-2	Vnt.	0	3	2021–2026	Judrėnų sen., SIS
			PR-1.1.2.2-3	Asm.	3835	4 9 8 6 (+30%)	2021–2030	TIC
1.1.2.3.	Įgyvendinti parengtą S. Dariaus memorialinio parko pritaikymo turizmo ir aviacinio sporto reikmėms projektą (infrastruktūros pritaikymas, paslaugų plėtra, rinkodaros strategijos parengimas, verslo subjektų švietimas)	Įgyvendintas projektas	PR-1.1.2.2-4	Vnt.	0	1	2021–2030	SIS, SPPVS, KSSP
			PR-1.1.2.3-1	Vnt.	0	1	2021–2030	Gargždų krašto muziejus
			PR-1.1.2.3-2	Vnt.	0	3	2021–2025	Gargždų krašto muziejus
			PR-1.1.2.3-3	Vnt.	0	1	2021–2027	Agluonėnų sen.
1.2.	Tikslas. Didinti Klaipėdos rajono konkurencingumą, panaudojant ekologinio / gamtos, kultūrinio turizmo potencialą	Turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose ¹⁷	PO-1.2-1	Asm.	27635 (2020 m.)	33162 (+20 proc.)	2021–2030	TIC
			PR-1.1.2.3-4	Vnt.	0	1	2021–2025	ŽŪAS, Agluonėnų sen.

¹⁷ Apgyvendinimo įstaigos: viešbučiai ir panašios laikinos buveinės; poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas; poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės

Eil. Nr.	Tikslo / uždavinio / priemonės pavadinimas	Veiksmas	Rodiklis	Rodiklio kodas	Mato vienetą	Rodiklio reikšmė		Įgyvendinimo terminas	Atsakingas vykdytojas
						2020	2030		
1.2.1.	Uždavinys: Vystyti ekologinio / gamtos (vandens, aktyvaus, pasyvaus, lėtojo, mėgėjiškos žvejybos) turizmo infrastruktūrą ir paslaugas	Sukurta / pritaikyta lankymui turizmo infrastruktūra	RE-1.2.1-1	Vnt.	0	20	2021–2030	TIC	
			RE-1.2.1-2	Vnt.	0	10	2021–2030	TIC	
1.2.1.1.	Vidaus vandens infrastruktūros gerinimas	Pritaikyti Karaliaus Vilhelmo kanalą turizmui įrengiant atokvėpio / išsilaiplinimo vietas, laivelių nusileidimo vietas	PR-1.2.1.1-1	Vnt.	0	3	2021–2030	Priekulės sen., ATPS	
			PR-1.2.1.1-2	Vnt.	0	2	2021–2030	Priekulės sen., ATPS	
		Pritaikyti vidaus vandens kelių turistiniams maršrutui iš Drevernos uosto į Nemuno delta didesniais laivais nei 20 vietų	PR-1.2.1.1-3	Vnt.	0	2	2021–2030	TIC, SIS	
			PR-1.2.1.1-4	Vnt.	0	1	2021–2023	TIC	
		Suženklinti Minijos upės vandens turizmo trasą	PR-1.2.1.1-5	Vnt.	0	1	2021–2024	TIC	
			PR-1.2.1.1-6	Vnt.	0	1	2021–2030	SPPVS, LR Susisiekimo ministerija	

1.2.1.2.	Pramoginio vandens turizmo paslaugų plėtra	Skatinti vandens transporto priemonių (baidarėmis, burlaiviais, valtims, pramoginiams laivais kt.) paslaugų naudojimą	Sukurty skatinimo iniciatyvų skaičius	PR-1.2.1.2-1	Vnt.	0	3	2021–2030	VRBS
		Parengti lėtojo turizmo paslaugų plėtos galimybių studiją vystant lėtojo turizmo produktus	Parengta galimybių studija	PR-1.2.1.3-1	Vnt.	0	1	2021–2023	VRBS
1.2.1.3.	Lėtojo turizmo paslaugų vystymas	Populiarinti pramoginę, rekreacinę ir mėgėjišką žūklę	Informaciniai sprendiniai	PR-1.2.1.3-2	Vnt.	0	5	2021–2030	VRBS, TIC
		Parengti Klaipėdos rajono gastronomicinį gidą su turistų rekomendacijomis	Parengtas gidas	PR-1.2.1.3-3	Vnt.	0	1	2021–2022	TIC
		Įrengti apžvalgos bokštus ir (ar) aikšteles	Įrengty apžvalgos bokštų ir (ar) aikštelių skaičius	PR-1.2.1.3-4	Vnt.	1	4	2021–2030	TIC
		Gerinti Kliošių kraštovaizdžio draustinyje esančio pažintinio tako kokybę	Sukurta lankymo infrastruktūra	PR-1.2.1.4-1	Vnt.	0	1	2021–2030	VRBS, Priekulės sen., Valstybinių miškų urėdija
		Sukurti pažintinį maršrutą Svencelės pievų botaniniame – zoologiniame draustinyje	Sukurta lankymo infrastruktūra	PR-1.2.1.4-2	Vnt.	0	1	2021–2030	VRBS, Priekulės sen., Valstybinių miškų urėdija
1.2.1.4.	Pažintinių takų įrengimas draustinių teritorijose, Natura 2000 saugomose teritorijose, pažintinių maršrutų sukūrimas	Sukurti pažintinį maršrutą Svencelės telmologiniame draustinyje	Sukurta lankymo infrastruktūra	PR-1.2.1.4-3	Vnt.	0	1	2021–2030	VRBS, Priekulės sen., Valstybinių miškų urėdija
		Gerinti Tyrų pelkių botaniniame draustinyje esančių pažintinių takų kokybę	Sukurta lankymo infrastruktūra	PR-1.2.1.4-4	Vnt.	0	1	2021–2030	VRBS, Priekulės sen., Valstybinių miškų urėdija

Eil. Nr.	Tikslo / uždavinio / priemonės pavadinimas	Veiksmas	Rodiklis	Rodiklio kodas	Mato vienetą	Rodiklio reikšmė		Įgyvendinimo terminas	Atsakingas vykdytojas
						2020	2030		
1.2.1.5.	Sveikatos turizmo skatinimas	Skatinti viešą ir privačią partnerystę siekiant panaudoti Kalotės ir Kapštato ežerų sapropelį	Sukurta informacinė kampanija	PR-1.2.1.5-1	Vnt.	0	1	2021–2030	VRBS
		Plėtoti sveikatinimo takus	Įrengti sveikatinimo takai	PR-1.2.1.5-2	Vnt.	3	9	2021–2030	TIC
1.2.2.	Uždavinys. Stiprinti vietos, regioninio, nacionalinio ir tarptautinio bendradarbiavimo potencialą	Turizmo bendradarbiavimo sutartys regione, nacionaliniu ir tarptautiniu mastu	RE-1.2.2.-1	Vnt. / metus	2	2	2021–2030	TIC, VRBS	
1.2.2.1.	Bendradarbiavimo turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtros klausimais plėtojimas tarp Klaipėdos regiono savivaldybių, nacionaliniu bei tarptautiniu lygiu	Vystyti dviračių maršrutus tarp skirtingų savivaldybių ir bendras viešinimas	Suderinti ir viešinami dviračių maršrutai	PR-1.2.2.1-1	Vnt.	0	4	2021–2030	TIC
		Įgyvendinti tarptautinius turizmo projektus	Įgyvendintų tarptautinių turizmo projektų skaičius	PR-1.2.2.1-2	Vnt. / metus	1	1	2021–2030	TIC, VRBS
		Inicijuoti beatliekio turizmo koncepcijos Klaipėdos regione parengimą suderinimas	Parengta koncepcija	PR-1.2.2.1-3	Vnt.	0	1	2021–2030	SPPVS
		Turizmo ir verslo centro informacijos kūrimas (TVIC)	Įsteigtas centras	PR-1.2.2.2-1	Vnt.	0	1	2021–2025	VRBS
1.2.2.2.	Klaipėdos rajono TIC vykdomos veiklos efektyvumo gerinimas ir plėtra	Steigti turizmo informacijos centro filialus ir punktus	Įsteigtų filialų ir punktų skaičius	PR-1.2.2.2-2	Vnt.	0	3	2021–2030	TIC
		Ugdyti turizmo sektoriaus įtvirtinimui ir plėtrai reikalingas kompetencijas	Kompetencijų ugdymo renginių dalyviai	PR-1.2.2.2-3	Asm.	5	50	2021–2030	TIC

1.2.3.	Uždavinys. Turizmui pritaikyti kultūros paveldo objektus, vystyti kultūrinio turizmo produktus	Sukurti ir atnaujinti turizmo maršrutai įtraukiant kultūros paveldo objektus	RE-1.2.3-1	Vnt.	0	6	2021–2030	TIC
1.2.3.1.	Sukurti ir atnaujinti žydy, lietuvininkų, žemaičių kultūrinius, istorinius, religinius maršrutus su gido lietuvių ir užsienio kalbomis paslaugomis Plėtoti edukacines programas, užsiėmimus įtraukiant bendruomenes	Sukurti maršrutai	PR-1.2.3.1-1	Vnt.	0	3	2021–2030	Gargždų krašto muziejus, TIC
1.2.3.2.	Aviacinio turizmo potencialo vystymas	Parengti aviacinio turizmo potencialo galimybių studiją	PR-1.2.3.2-1	Vnt.	0	1	2021–2030	SPPVS
1.2.3.3.	Kultūros paveldo objektų tvarkymas ir pritaikymas turistų lankymui	Sukurti ir paženklininti Šv. Jokūbo kelio jungtį Sukurti ir paženklininti tarptautinį kultūros kelio „Baltų kelias“ maršrutą Sukurti ir paženklininti Europos žydy kultūros kelio jungtį Sutvarkyti Ablingos Lurdą su prieigomis lankytojams	PR-1.2.3.3-1 PR-1.2.3.3-2 PR-1.2.3.3-3 PR-1.2.3.3-4 PR-1.2.3.3-5	Vnt.	0	1	2021–2023 2021–2022 2021–2027 2021–2030 2021–2025	TIC TIC Gargždų krašto muziejus Endriejavo seniūnija Gargždų krašto muziejus, ATPS

Eil. Nr.	Tikslo / uždavinio / priemonės pavadinimas	Veiksmas	Rodiklis	Rodiklio kodas	Mato vienetąs	Rodiklio reikšmė		Įgyvendinimo terminas	Atsakingas vykdytojas
						2020	2030		
2. Prioritetas. Klaipėdos rajono žinomumo didinimas ir turistinio įvaizdžio stiprinimas									
2.1.	Tikslas. Didinti Klaipėdos rajono žinomumą vietos ir užsienio rinkose, įgyvendinant efektyvias rinkodaros priemones	Lietuvos turistų apgyvendinimo įstaigose pokytis per metus	PO-2.1-1	Proc. / metus	18495 (2017-2019 vidurkis)	19050 (+3%)	2021–2030	TIC	
2.1.1.	Uždavinys. Vykdyti identifikuotų Klaipėdos regiono turizmo rinkų komunikaciją	Užsienio turistų apgyvendinimo įstaigose pokytis per metus	PO-2.1-2	Proc. / metus	3797 (2017-2019 vidurkis)	3911 (+3%)	2021–2030	TIC	
2.1.1.1.	Sukurti lankytojų srautų skaičiavimo metodologiją	Unikalų Klaipėdos rajono TIC tinklalapyje fiksuojamų užsienio lankytojų pokytis per metus	RE-2.1.1-1	Proc. / metus	6860 (2018-2020 vidurkis)	7066 (+3 proc.)	2021–2030	TIC	
2.1.1.1.	Vykdyti turistų apklausas siekiant identifikuoti lankytojų bei turistų poreikius, pasitenkinimą ir pan.	Sukurta ir taikoma metodologija	PR-2.1.1-1	Vnt.	0	1	2021–2025	TIC	
2.1.1.1.	Diegti pažangias technologijas, skirtas lankytojų skaičiui identifikuoti	Atliktos apklausos	PR-2.1.1-2	Vnt.	1	3	2021–2030	TIC	
2.1.1.2.	Komunikacijos diferencijavimas pagal prioritetines turizmo rinkas	Diegti pažangias technologijas, skirtas lankytojų skaičiui identifikuoti	PR-2.1.1-3	Vnt.	0	10	2026–2030	TIC	
2.1.1.2.	Sukurti atskiras turizmo paslaugų viešinimo programas pagal skirtingas turizmo rinkas	Identifikuoti pagrindinius komunikacijos kanalus pagal prioritetines rinkas ir juos naudoti	PR-2.1.1.2-1	Vnt.	4	6	2021–2030	TIC	
2.1.1.2.	Sukurti atskiras turizmo paslaugų viešinimo programas pagal skirtingas turizmo rinkas	Sukurta atskira programa	PR-2.1.1.2-2	Vnt.	0	1	2021–2030	TIC	

2.1.2.	Uždavinys. Įgyvendinti tradicines ir e. rinkodaros priemones prioritetingose turizmo rinkose	„Keturių vandenų krašto“ reklamos kampanijos efektyvumas	RE-2.1.2-1	Proc. ¹⁸	0	30	2021–2030	TIC	
2.1.2.1.	Įgyvendinti bendras Klaipėdos regiono turizmo rinkodaros priemones	Turizmo išteklių pristatymas tarptautinėse turizmo parodose	PR-2.1.2.1-1	Vnt. / metus	7	7	2021–2030	TIC	
		Bendras regiono pristatymas miestų šventėse	PR-2.1.2.1-2	Vnt. / metus	3	3	2021–2030	TIC	
		Bendras regiono pristatymas kituose renginiuose	PR-2.1.2.1-3	Vnt. / metus	3	3	2021–2030	TIC	
		Įdiegti inovatyvūs sprendimai (pvz., virtualūs turai pagal temas, virtualios paslaugos, išmanios edukacijos, 3D–2D filmai ir pan.)	PR-2.1.2.1-4	Vnt.	1	20	2021–2030	TIC	
	Efektyvių ir inovatyvių turizmo rinkodaros priemonių įgyvendinimas	Diegti inovatyvius IT sprendimus turizmo rinkodaroje	Publikuotų pranešimų lietuvių kalba naujienų agentūroms, kurios lankomumas ne mažiau nei 20 000 vartotojų per mėnesį, skaičius	PR-2.1.2.1-5	Vnt. / metus	4	5	2021–2030	TIC
			Informacinių tekstų, publikuotų e-žiniasklaidos priemonėse, socialiniuose tinkluose, kurių vidutinis lankomumas ne mažiau nei 300 000 vartotojų per mėnesį, skaičius	PR-2.1.2.1-6	Vnt. / metus	2	3	2021–2030	TIC
		Teikti informaciją apie rajono turizmo produktus populiariausiose Lietuvos ir prioritetingų rinkų žiniasklaidos priemonėse, socialiniuose tinkluose	Publikuotų pranešimų Lietuvos, Lietuvos regionų centrų laikraščių, žurnaly, turinčių internetinius naujienų portalus, ir / ar Lietuvos regionų centrų naujienų internetiniuose portaluose, kurių vidutinis lankomumas ne mažiau nei 20 000 vartotojų per mėnesį, skaičius	PR-2.1.2.1-7	Vnt.	4	4	2021–2030	TIC
			Suorganizuoti turai	PR-2.1.2.1-8	Vnt. / metus	2	3	2021–2030	TIC

¹⁸ Numerių užimtumas atspindi apgyvendinimo paslaugų pasiūlos ir paklausos santykį. LSD neskelbia duomenų apie užimtumą neklasifikuojamose apgyvendinimo įstaigose

Eil. Nr.	Tikslo / uždavinio / priemonės pavadinimas	Veiksmas	Rodiklis	Rodiklio kodas	Mato vienetą	Rodiklio reikšmė		Įgyvendinimo terminas	Atsakingas vykdytojas
						2020	2030		
2.1.2.2.	Rinkodaros priemonių, skirtų sezoniškumo mažinimui, įgyvendinimas	Sukurti interaktyvų Klaipėdos rajone vykstančių renginių kalendorių	Sukurta vieninga kultūros ir turizmo srities komunikacijos platforma	PR-2.1.2.2-1	Vnt.	0	1	2021–2025	TIC, KSSPS, VRBS
			Nakvynių skaičiaus santykis tarp intensyviausio ir „lėčiausio“ ketvirčio	PR-2.1.2.2-2	Kartai / metus	0,06 ¹⁹ (2019 m.)	0,1	2021–2030	TIC
2.1.2.3.	„Keturių vandenų krašto“ įvaizdžio stiprinimas ir populiarinimas	Sukurti „Keturių vandenų krašto“ reklamos kampaniją apie vandenį ir teikiamas paslaugas	Sukurta kampanija	PR-2.1.2.3-1	Vnt.	0	1	2021–2023	TIC, VRBS
2.1.2.4.	Vieningo dizaino informacinės turizmo infrastruktūros plėtra Klaipėdos rajone	Įrengti informacinius sprendinius pagal universalaus dizaino reikalavimus (keliomis kalbomis)	Įrengti inovatyvūs nauji informaciniai sprendiniai	PR-2.1.2.4-1	Vnt.	0	20	2021–2030	TIC, VRBS

¹⁹ LSD skelbiami 2019 m. duomenys: 1 ketv. – 3194, 2 ketv. – 17581, 3 ketv. – 54397, 4 ketv. – 7000. Santykis vertinamas tarp 1 ir 3 ketvirčių

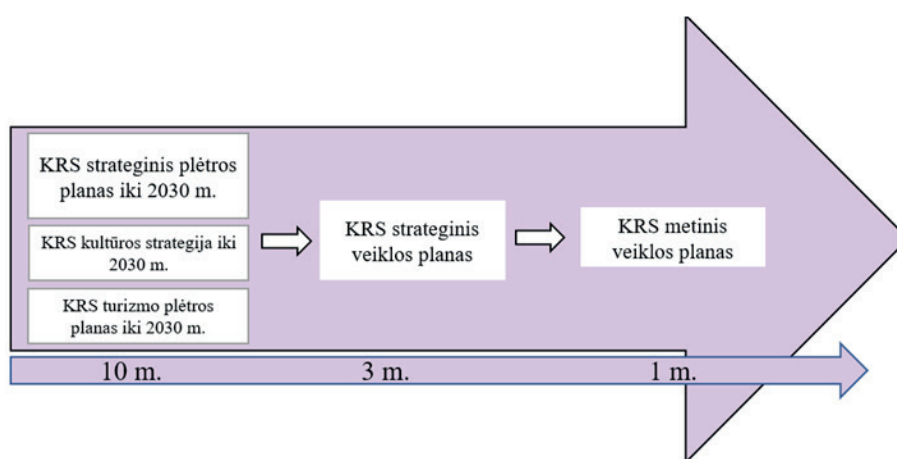
PRIEDAI. KLAIPĖDOS RAJONO TURIZMO PLĖTROS PLANO IKI 2030 METŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS TVARKOS APRAŠAS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Klaipėdos rajono turizmo plėtros plano iki 2030 m. (toliau – TPP) įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašas (toliau – TPP aprašas) reglamentuoja TPP įgyvendinimo priežiūrą, kuri sudaro sąlygas kontroliuoti TPP vykdymą, vertinti įgyvendinimo poveikį rajono turizmo plėtrai ir, atsiradus poreikiui, inicijuoti dokumento keitimą.

1.2. TPP aprašas skirtas Klaipėdos rajono savivaldybės (toliau – KRS) administracijos darbuotojams ir institucijoms, atsakingoms už Turizmo plėtros plano rengimą ir įgyvendinimą.

1.3. TPP numatytos priemonės siūlomos ir svarstomos rengiant trejų metų Klaipėdos rajono savivaldybės strateginį veiklos planą bei atitinkamų metų metinį veiklos planą.

1.4. TPP priemonės gali būti integruojamos į Klaipėdos rajono strateginį plėtros planą iki 2030 metų, kuriuo siekiama išgryninti Savivaldybės turizmo plėtros kryptis iki 2030 m.

1.5. Šioje TPP apraše vartojamos sąvokos:

1.5.1. *Klaipėdos rajono turizmo plėtros planas iki 2030 metų (TPP)* – dokumentas, kuriame nustatyta turizmo plėtros vizija, kryptys ir tikslai siekiant racionaliai naudoti išteklius ir teikti turizmo paslaugas, atitinkančias turistų poreikius.

1.5.2. *Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo taryba* – nuolatinė patariamojo pobūdžio institucija, padedanti Klaipėdos rajono savivaldybei ir jos įstaigoms spręsti ir koordinuoti Klaipėdos rajono turizmo plėtros klausimus;

1.5.3. *Klaipėdos rajono turizmo informacijos centras* – juridinis asmuo, turintis ūkinį ir teisinį savarankiškumą, kurio tikslas yra teikti turizmo informacijos ir kitas turizmo paslaugas, tenkinti viešuosius interesus vykdant visuomenei naudingą veiklą, skatinti vietinį ir atvykstantąjį turizmą Klaipėdos rajone;

1.5.4. *Tikslas (strateginis tikslas)* – ilgos, vidutinės ar trumpos trukmės planavimo dokumentuose užsibrėžtas siekis, rodantis planuojamą pasiekti rezultatą per planavimo dokumento įgyvendinimo laikotarpį;

1.5.5. *Uždavinys* – per nustatytą laikotarpį planuojama veikla, užtikrinanti planavimo dokumente nustatyto tikslo įgyvendinimą;

1.5.6. *Priemonė* – užsibrėžto uždavinio įgyvendinimo būdas, kuriam naudojami žmogiškieji, finansiniai ir materialiniai ištekliai.

1.5.7. *Informacijos šaltinis* – pirminė duomenų bazė, iš kurios surenkamos faktinės rodiklių reikšmės.

1.5.8. *Rodiklis* – matavimo vienetas, suteikiantis informaciją apie tikslo, uždavinio ar priemonės įgyvendinimą.

1.5.9. *Rodiklio kodas* – rodiklį (poveikio, rezultato ar produkto) nustatanti raidžių ir skaičių seka. SPP stebėsenai naudojamas toks kodavimas:

Poveikio rodikliams – PO-P.T.-AA

Rezultato rodikliams – RE-P.T.U.-AA

Produkto rodikliams – PR-P.T.U.RR.-AA

Žymėjimo reikšmė: P – prioriteto eilės numeris (1 skaitmuo), T – prioriteto įgyvendinimo tikslo numeris (1 skaitmuo), U – tikslo įgyvendinimo uždavinio numeris (1 skaitmuo), RR – uždavinio įgyvendinimo priemonės numeris (2 skaitmenys), AA – rodiklio eilės numeris (2 skaitmenys).

2. TPP ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

2.1. TPP įgyvendinimo priežiūros struktūrą sudaro: Klaipėdos rajono savivaldybės taryba, Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo taryba, Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos Viešųjų ryšių ir bendradarbiavimo skyrius, Klaipėdos rajono turizmo informacijos centras.

2.1. lentelė. TPP įgyvendinimo priežiūros institucijų / skyrių vaidmenys

Nr.	Institucija / skyrius	Pagrindiniai uždaviniai įgyvendinant TPP
1.	Klaipėdos rajono savivaldybės taryba	• Priima sprendimus dėl sąlygų sudarymo verslo ir turizmo plėtrai ir šios veiklos skatinimo Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje
2.	Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo taryba	• Teikia pasiūlymus Klaipėdos rajono savivaldybės institucijoms ir įstaigoms dėl rajono turizmo plėtros strategijos ir priemonių plano rengimo ir įgyvendinimo; • svarsto Klaipėdos rajono savivaldybės dokumentų, susijusių su turizmo plėtra rajone, projektus ir teikia su jais susijusius pasiūlymus.
3.	Viešųjų ryšių ir bendradarbiavimo skyrius	• Koordinuoja Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo plėtros planavimą ir įgyvendinimą; • kuria ir įgyvendina Savivaldybės politiką tarptautinių ryšių ir turizmo srityse; • dalyvauja vykdant finansinių išteklių, reikalingų turizmo priemonėms finansuoti, poreikio planavimą; • dalyvauja plėtojant turizmo objektus ir plečiant rajono turizmo infrastruktūrą.

4.	Klaipėdos rajono turizmo informacijos centras	<ul style="list-style-type: none"> • Teikia pasiūlymus dėl turizmo plėtojimo Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo tarybai; • rengia ir dalyvauja rengiant turizmo plėtros programas ir projektus; • renka duomenis apie poveikio, rezultato, produkto rodiklius ir atsiskaito Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo tarybai.
----	---	--

3. TPP STEBĖSENA IR KEITIMAS

3.1 TPP stebėsenos nuostatos

3.1.1. TPP stebėseną ir vykdymą, kalendorinis grafikas pateikiamas priede Nr. 1.1.

3.1.2. TPP įgyvendinimo priežiūros sistemą sudaro trijų lygių kiekybinių ir kokybinių vertinimo rodiklių sistema:

3.1.2.1. *poveikio arba tikslų vertinimo rodikliai parodo TPP įgyvendinimo poveikį savivaldybės turizmo sektoriaus raidai bei naudą, kurią gauna visuomenė;*

3.1.2.2. *rezultato arba uždavinių vertinimo rodikliai rodo ilgalaikius TPP įgyvendinimo rezultatus bei naudą, kurią gauna uždavinio įgyvendinimo naudos gavėjai;*

3.1.2.3. *produkto arba priemonių vertinimo rodikliai rodo, kokie materialiniai ar intelektualiniai produktai ir (ar) paslaugos bus sukurtos/ atsiradusios, įgyvendinus priemonę.*

3.1.3. *Poveikio, rezultato ir produkto rodikliai įvertinami kasmet pagal formą, pateikiamą priede Nr. 1.3.*

3.1.4. *Priemonių įgyvendinimas (produkto rodiklių pasiekimo įgyvendinimo eiga) įvertinamas kasmet pagal formą, pateikiamą priede Nr. 1.2.*

3.1.5. *TPP įgyvendinimo rodiklių vertinimo suvestinė paveikiama priede Nr. 1.4.*

3.2 TPP keitimo nuostatos

3.2.1. TPP keitimas – procedūra, kurios metu TPP prioritetai, tikslai, uždaviniai arba priemonės yra keičiami arba papildomi naujais.

3.2.2. TPP uždaviniai ir priemonės gali būti keičiami ir peržiūrimi pagal poreikį, tikslai – pagal poreikį ne dažniau negu kas treji metai. Vizija ir prioritetai gali keistis tik rengiant naują TPP arba iš esmės keičiant esamą.

3.2.3. TPP keitimo procedūra vyksta trimis etapais:

3.2.3.1. Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo tarybos narių, suinteresuotųjų įmonių, įstaigų ar juridinių asmenų kreipimasis raštu į Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo tarybą dėl TPP keitimo;

3.2.3.2. Prašymo svarstymas Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo taryboje, sprendimo priėmimas;

3.2.3.3. Atsižvelgiant į Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo tarybos sprendimą teikiamas KRS Tarybos sprendimo projektas dėl TPP keitimo.

KLAIPĖDOS RAJONO TURIZMO PLĖTROS PLANO IKI 2030 METŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS TVARKOS APRAŠO PRIEDAI

PRIEDAS NR. 1.1

Klaipėdos rajono tpp priemonių vykdymo kalendorinis grafikas ir ją įgyvendinančios institucijos

NR.	ATSAKINGA INSTITUCIJA	VEIKSMAS	TERMINAS IKI	PRIIMANTI INSTITUCIJA
1.	Klaipėdos rajono turizmo informacijos centras ir kiti atsakingi vykdytojai	Klaipėdos rajono turizmo informacijos centras ir kiti atsakingi vykdytojai pateikia informaciją Viešųjų ryšių ir bendradarbiavimo skyriui apie priemonių vykdymą per ataskaitinį laikotarpį	Sausio 31 d.	Viešųjų ryšių ir bendradarbiavimo skyrius
2.	Viešųjų ryšių ir bendradarbiavimo skyrius	Viešųjų ryšių ir bendradarbiavimo skyrius pateikia Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo tarybai užpildytą metinę priemonių vykdymo ataskaitą (žr. priedą Nr. 1.2)	Vasario 28 d.	Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo taryba
3.	Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo taryba	Klaipėdos rajono turizmo taryba, susipažįsta su pateikta TPP priemonių vykdymo ataskaita	Vasario 28 d.	-

Klaipėdos rajono tpp rodiklių pasiekimo stebėsenos kalendorinis grafikas ir ją įgyvendinančios institucijos

NR.	ATSAKINGA INSTITUCIJA	VEIKSMAS	TERMINAS IKI	PRIIMANTI INSTITUCIJA
1.	Klaipėdos rajono turizmo informacijos centras ir kiti atsakingi vykdytojai	Klaipėdos rajono turizmo informacijos centras ir kiti atsakingi vykdytojai pateikia informaciją Viešųjų ryšių ir bendradarbiavimo skyriui apie TPP įgyvendinimo rodiklius per ataskaitinį laikotarpį	Liepos 30 d.	Viešųjų ryšių ir bendradarbiavimo skyrius
2.	Viešųjų ryšių ir bendradarbiavimo skyrius	Viešųjų ryšių ir bendradarbiavimo skyrius pateikia Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo tarybai užpildytą metinę rodiklių pasiekimo ataskaitą (žr. priedą Nr. 1.3)	Rugpjūčio 31 d.	Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo taryba
3.	Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo taryba	Klaipėdos rajono savivaldybės turizmo taryba susipažįsta su pateikta TPP rodiklių pasiekimo ataskaita	Rugpjūčio 31 d.	-

Priedas nr. 1.2

Klaipėdos rajono turizmo plėtros plano iki 2030 metų priemonių vykdymo ataskaitos forma

20__ metai

(ataskaitinis laikotarpis)

Priemonės numeris	Priemonės pavadinimas	Įgyvendinimo laikotarpis	Atsakingas vykdytojas	Kiti vykdytojai	Įvykdytų darbų aprašymas, komentarai
1	2	3	4	5	6
TIKSLAS:					
UŽDAVINYS:					

.....
(pareigos, vardas, pavardė)

.....
(data)

.....
(parašas)

Priedas nr. 1.3

Klaipėdos rajono turizmo plėtros plano iki 2030 metų rodiklių pasiekimo ataskaitos forma

20__ metai

(ataskaitinis laikotarpis)

Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Atsakingas vykdytojas	Rodiklio pradinė reikšmė (2020 m.)	Faktinė reikšmė				Siekiamo reikšmė
					2021	2022	...	2030	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

----- (pareigos, vardas, pavardė) ----- (data) ----- (parašas)

Priedas nr. 1.4 RODIKLIŲ SUVESTINĖ

Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Atsakingas vykdytojas	Rodiklio reikšmė	
				2020 m.	2030 m.
PO-11-1	Viešbučių ir motelių numerų užimtumas	Proc.	TIC	30,2 (2019 m.)	40,2
PO-11-2	Viešbučių ir motelių vietų užimtumas	Proc.	TIC	20,2 (2019 m.)	20,2
RE-11.1-1	Apyvadinimo vietos didžiausio turistinio potencialo vietovėje (Gargždai–Vėžaičiai–Lapiai, Priekulė–Dreverna–Svencelė; Kukuliškiai–Karklė–Kalotė)	Vnt. / metus	TIC	64 (2018-2020 m. vidurkis)	70 (+10%)
RE-11.1-2	Lankytojai vietovėje Gargždai–Vėžaičiai–Lapiai	Asm. / metus	TIC	6427 (2018–2020 m. vidurkis)	7712 (+20%)
RE-11.1-4	Lankytojai vietovėje Priekulė–Dreverna–Svencelė	Asm. / metus	TIC	90192 (2018–2020 m. vidurkis)	108230 (+20%)
RE-11.1-5	Lankytojai vietovėje Pajūrio regioninio parko dalis Kukuliškiai–Karklė–Kalotė	Asm. / metus	TIC	235384 (2018–2020 m. vidurkis)	282461 (+20%)
PR-11.1.1-1	Įrengtas pėsčiųjų ir dviračių takas Tiltu gatve (kelio Nr. 228) nuo Gargždų miesto iki Kalniškės piliakalnio	Vnt.	SIS	0	1
PR-11.1.1-2	Įrengtas susisiekimas pėsčiams nuo Gargždų miesto parko per Minijos upę senkeliu iki piliakalnio	Vnt.	ATPS	0	1
PR-11.1.2-1	Pastatytas daugiavfunkcis centras (universali sporto salė su baseinu) Gargždų mieste	Vnt.	SIS, ŠSS	0	1
PR-11.1.3-1	Įrengtas dviračių takas, jungiantis Gargždų miestą su Vėžaičių dvaro sodyba	Vnt.	SIS	0	1
PR-11.1.3-2	Sutvarkyta Vėžaičių dvaro teritorija pagal projektą „Vėžaičių dvaro parko teritorijos pritaikymas viešiesiems poreikiams“	Vnt.	SIS	0	1
PR-11.1.3-3	Sukurta virtuali ekskursija po Vėžaičių dvaro sodybą	Vnt.	TIC	0	1
PR-11.1.4-1	Įgyvendintas išmanus Gargždų žydų sinagogos vietos pažinimo informacinis sprendimas	Vnt.	Gargždų krašto muziejus, ATPS	0	1

PR-11.1.4-2	Jgyvendintas informacinis sprendimas, jam žinantis senosios muitinės pastatą	Vnt.	Gargždų krašto muziejus, ATPS	0	1
PR-11.1.4-3	Jgyvendintas informacinis sprendimas, jam žinantis senąjį geležinkelį – siauruką	Vnt.	Gargždų krašto muziejus, ATPS	0	1
PR-11.1.4-4	Jgyvendintas informacinis sprendimas, jam žinantis senąjį Žemaičių plentą	Vnt.	Gargždų krašto muziejus, ATPS	0	1
PR-11.1.4-5	Sukurti skaitmeninė priemonė, pritaikyta turistams ir skirta Gargždų istorinių vietų jam žinimui	Vnt.	TIC	0	1
PR-11.1.4-6	Jrengta apžvalgos aikštelė Gargždų Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios varpinės bokšte	Vnt.	ATPS	0	1
PR-11.1.5-1	Jrengtos dviračių trasos, jungiančios Gargždus su gretimomis gyvenvietėmis: SR 120 (Gargždai–Dovilai–Jakai), SR 116 ir SV 278 (Gargždai–Dauparai–Jakai), SV 286 (Gargždai–Kvietiniai)	Vnt.	SIS	0	3
PR-11.1.5-2	Jrengta dviračių trasa R2, vedanti palei Minijos upę senslenio kraštovaizdžio draustinyje	Vnt.	SIS	0	1
PR-11.1.5-3	Rekonstruotas dviračių takas nuo Dovilų iki Gargždų (palei kelią 227)	Vnt.	SIS	0	1
PR-11.1.6-1	Jrengtos atokvėpio aikštelės prie Minijos upės ties Gargždų miestu	Vnt.	Gargždų seniūnija	2	3
PR-11.1.6-2	Atlikta galimybių studija, įvertinanti užtvankos prie Gargždų miesto rekreacinės veiklos galimybes	Vnt.	ŽŪAS, SIS	0	1
PR-11.1.6-3	Jrengta prieplauka Minijos slėnyje (Gargždų mieste) su būtina infrastruktūra	Vnt.	SIS	0	1
PR-11.1.6-4	Jrengtas pėsčiųjų takas palei Minijos upę nuo Gargždų parko iki užtvankos	Vnt.	Gargždų seniūnija, ATPS	0	1
PR-11.1.7-1	Jgyvendintas Gargždų miesto parko tvarkymo projektas	Vnt.	ATPS, SIS	0	1
PR-11.1.8-1	Jrengti pėsčiųjų ir dviračių takai, didinantys Gargždų karjerų teritorijos pasiekiamumą	Vnt.	SIS	0	2
PR-11.1.8-2	Pasirašyta bendradarbiavimo sutartis, įveiklinanti Gargždų karjerų teritorijos sklypą Nr. 50 viešosios ir privačios partnerystės principu	Vnt.	SPPVS, VRBS	0	1
PR-11.1.8-3	Jrengtos apžvalgos vietos Gargždų karjerų teritorijoje	Vnt.	VRBS	0	3
PR-11.1.8-4	Sukurti pažintiniai sausumos takai su atokvėpio aikštelėmis Gargždų karjerų teritorijoje	Vnt.	VRBS	0	3
PR-11.1.8-5	Sukurti vidaus vandens maršrutai Gargždų karjerų teritorijoje	Vnt.	VRBS	0	2

Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Atsakingas vykdytojas	Rodiklio reikšmė	
				2020 m.	2030 m.
PR-1.1.1.8-7	Įrengta futbolo stovyklavietė Gargždų karjerų teritorijoje (II etapas)	Vnt.	SIS	0	1
PR-1.1.1.8-8	Įrengta futbolo stovyklavietė Gargždų karjerų teritorijoje (III–V etapas)	Vnt.	SIS	0	3
PR-1.1.1.8-9	Pritaikyta maudykloms ir rekreacijai teritorija prie „Skaidrijo“ Gargždų ir Dovylių karjerų	Vnt.	Gargždų seniūnija, Dovylių seniūnija	0	1
PR-1.1.1.9-1	Sukurti ir paženklinti pėsčiųjų maršrutai Lapių teritorijoje	Vnt.	TIC	0	3
PR-1.1.1.9-2	Sukurtas turizmo produktas, skirtas turistams lankyti Lapių teritorijoje esantį bunkerį	Vnt.	TIC	0	1
PR-1.1.1.10-1	Įrengtos dviračių trasos: 1) Sutvarkytų Priekulės miesto istorinių pastatų fasadų skaičius 2) Įveiktų Priekulės miesto istorinių pastatų skaičius 3) Įgyvendinti Vingio parko sutvarkymo techninio projekto sprendiniai 4) Parengta Dvaro parko įveiklinimo dokumentacija	Vnt.	SIS	0	4
PR-1.1.1.11-1	Sutvarkytų Priekulės miesto istorinių pastatų fasadų skaičius	Vnt.	ATP, SSPVS	0	10
PR-1.1.1.11-2	Įveiktų Priekulės miesto istorinių pastatų skaičius	Vnt.	SSPVS, ATPS, Priekulės seniūnija	0	3
PR-1.1.1.12.-1	Įgyvendinti Vingio parko sutvarkymo techninio projekto sprendiniai	Proc.	Priekulės seniūnija, SIS	0	30
PR-1.1.1.12.-2	Parengta Dvaro parko įveiklinimo dokumentacija	Vnt.	ATPS	0	1
PR-1.1.1.12.-3	Įveiktas Priekulės miesto Geležinkelio parkas	Vnt.	Priekulės seniūnija	0	1
PR-1.1.1.12.-4	Parengtas Klišių parko nekilnojamojo kultūros paveldo objektų ar vietovių vertingųjų savybių dokumentas		ATPS	0	1
PR-1.1.1.12.-5	Įrengtos prieplaukos Mimijs slėnyje (Priekulės mieste) su būtina infrastruktūra	Vnt.	SIS	0	2
PR-1.1.1.12.-6	Įrengtas susisiekimas pėstiesiems į koplyčią per Mimijs upę iš Priekulės Vingio parko	Vnt.	Priekulės seniūnija, Gargždų krašto muziejus	0	1
PR-1.1.1.13-1	Priekulės seniūnijoje įrengtos maudyklos pagal atliktą Paplūdimių ir jų maudyklų įrengimo Klaipėdos rajone galimybių studiją (2019 m.)	Vnt.	Priekulės seniūnija	0	8
PR-1.1.1.14-1	Įrengtos elektromobilių įkrovimo stotelės Priekulės–Drevernos–Svencelės areale	Vnt.	SIS	0	3

PR-1.1.1.14-2	Parengta programa, skatinanti dviračių, paspirtukų ir kity bėmatorių susisiekimo priemonių nuomos paslaugų veiklos plėtrą Priekulės–Drevėnos–Svencelės areale	Vnt.	VRBS	0	1
PR-1.1.1.15-1	Parengta ir įgyvendinta Drevėnos–Svencelės vietovės tvarios plėtros koncepcija	Vnt.	SPPVS, ATPS	0	1
PR-1.1.1.15-2	Parengta Drevėnos ir Svencelės teritorijoje turizmui pritaikytų parkavimo vietų ir eismo organizavimo identifikavimo studija	Vnt.	ATPS, SIS	0	1
PR-1.1.1.16-1	Įrengta automobilių stovėjimo aikštelė ir su Olandų kepurės skardžiu jungiantis pėsčiųjų takas	Vnt.	SPPVS, Pajūrio RPD	0	2
PR-1.1.1.17-1	Įgyvendintas informacinis sprendinys, gerinantis Antrojo pasaulinio karo baterijos Kukuliškiuose lankomumo sąlygas	Vnt.	TIC	0	1
PR-1.1.1.18-1	Įgyvendintas informacinis sprendinys, skirtas Kukuliškių piliakalnio kaip lankytinos vietos vystymui	Vnt.	TIC	0	3
PR-1.1.1.19-1	Sukurta parkavimo vietų teritorija Karklės kaimo teritorijoje	Vnt.	SPPVS, Pajūrio RPD	0	1
PR-1.1.1.19-2	Įrengta poilsio ir sanitarinė infrastruktūra Karklės kaime (pagal Lietuvos higienos norma HN 92:2018 „Papildiniai ir jų maudyklų vandens kokybė“)	Vnt.	Kretingalės sen., Pajūrio RPD	0	1
PR-1.1.1.19-3	Įrengtas Karklės daugiafunkcinis mažasis uostelis	Vnt.	SPPVS, Pajūrio RPD	0	1
PR-1.1.1.19-4	Įgyvendinti informaciniai ir kiti sprendiniai, prisidedantys prie pirsų ir valčių nuleidimo į jūrą inžinerinio statinio (slipo) Karklės kaime įrengimo darbų	Vnt.	VRBS, Pajūrio RPD	0	3
PR-1.1.1.20-1	Įrengta maudykla Kretingalės seniūnijoje, Kalotės kaime, šalia Kalotės ežero pagal Paplūdimių ir jų maudyklų įrengimo Klaipėdos rajone galimybių studiją (2019 m.)	Vnt.	Kretingalės seniūnija	0	1
PR-1.1.1.20-2	Įrengta automobilių stovėjimo aikštelė (iki 30 automobilių) prie Kalotės ežero	Vnt.	Kretingalės seniūnija, SIS, Pajūrio RPD	0	1
PR-1.1.1.20-3	Pagerinta esamos stovyklavietės prie Kalotės ežero infrastruktūra ir įrengtas pontoninis lieptas	Vnt.	VRBS, Valstybinių miškų urėdija, Pajūrio RPD	0	1
PR-1.1.1.21-1	Įrengtas naujas pėsčiųjų/dviračių takas pajūryje tarp Karklės ir Olandų kepurės skardžio	Vnt.	VRBS, Pajūrio RPD, Valstybinių miškų urėdija	0	1

Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Atsakingas vykdytojas	Rodiklio reikšmė	
				2020 m.	2030 m.
PR-11.1.21-2	Rekonstruotas vietinės reikšmės kelias Nr. 1111 (dviračių tako ruožas) tarp Karklės ir Šaipių pasienio atraminio punkto	Vnt.	SIS, Pajūrio RPD, Valstybinių miškų urėdija	0	1
PR-11.1.21-3	Rekonstruotas vietinės reikšmės kelio Nr. KL6999 (dviračių tako) Kukuliškių kaime ruožas	Vnt.	SIS, Pajūrio RPD, Valstybinių miškų urėdija	0	1
PR-11.1.21-4	Jrengtas Karklės pėsčiųjų–dviračių takas	Vnt.	SIS, privatūs investuotojai, Pajūrio RPD, Valstybinių miškų urėdija	0	1
PR-11.1.21-5	Jrengtas telekomunikacinis bokštas su apžvalgos aikštele šiaurinės Karklės dalyje	Vnt.	VRBS, privatūs investuotojai	0	1
RE-11.2-1	Naujai įkurti ir atnaujinti lankytini turistiniai objektai Veiviržėnų–Judrėnų ir Agluonėnų vietovėje	Vnt.	TIC	0	9
RE-11.2-2	Paslaugos, susijusios su naujai įkurtais ir atnaujintais lankytiniais turistiniais objektais Veiviržėnų–Judrėnų ir Agluonėnų vietovėje	Vnt.	TIC	0	6
RE-11.2-3	Apgyvandinimo vietų sk. Veiviržėnų–Judrėnų ir Agluonėnų vietovėje	Vnt.	TIC	8 (2018-2020 m. vidurkis)	11
RE-11.2-4	Lankytojų sk. Veiviržėnų–Judrėnų vietovėje	Asm.	TIC	5918 (2018–2020 m. vidurkis)	7693
RE-11.2-5	Lankytojų sk. Agluonėnų vietovėje	Asm.	TIC	1030 (2018–2020 m. vidurkis)	1339
PR-11.2.1-1	Pritaikytas lankymui Veiviržėnų piliakalnis (įrengti laiptai ir kita reikalinga infrastruktūra)	Vnt.	Veiviržėnų sen., ATPS	0	1
PR-11.2.1-2	Pritaikytas lankymui ir aktyviam poilsiui Veiviržėnų slėnis (inovatyvūs sprendiniai, fontanas, rampos, skulptūrų sala, tiltas ir kt.)	Vnt.	Veiviržėnų sen.	0	1
PR-11.2.2-1	Sukurti nauji maršrutai Judrėnų vietovėje	Vnt.	TIC, Gargždų krašto muziejus, LAM	0	2
PR-11.2.2-2	Jrengtos naujos atokvėpio aikštelės su privažiavimo infrastruktūra Judrėnų vietovėje	Vnt.	Judrėnų sen., SIS	0	3

RE-1.1.2-3	Apgyvandinimo vietų sk. Veiviržėnų–Judrėnų ir Agluonėnų vietovėje	Vnt.	TIC	8 (2018-2020 m. vidurkis)	11
RE-1.1.2-4	Lankytojų sk. Veiviržėnų–Judrėnų vietovėje	Asm.	TIC	5918 (2018–2020 m. vidurkis)	7693
RE-1.1.2-5	Lankytojų sk. Agluonėnų vietovėje	Asm.	TIC	1030 (2018–2020 m. vidurkis)	1339
PR-1.1.2.1-1	Pritaikytas lankymui Veiviržėnų piliakalnis (įrengti laiptai ir kita reikalinga infrastruktūra)	Vnt.	Veiviržėnų sen., ATPS	0	1
PR-1.1.2.1-2	Pritaikytas lankymui ir aktyviam poilsiui Veiviržėnų slėnis (inovatyvūs sprendiniai, fontanas, rampos, skulptūrų sala, tiltas ir kt.)	Vnt.	Veiviržėnų sen.	0	1
PR-1.1.2.2-1	Sukurti nauji maršrutai Judrėnų vietovėje	Vnt.	TIC, Gargždų krašto muziejus, LAM	0	2
PR-1.1.2.2-2	Įrengtos naujos atokvėpio aikštelės su privažiavimo infrastruktūra Judrėnų vietovėje	Vnt.	Judrėnų sen., SIS	0	3
PR-1.1.2.2-3	Lankytojų skaičius per metus įgyvendinus parengtą S. Dariaus memorialinio parko pritaikymo turizmo ir aviacinio sporto reikmėms projektą (infrastruktūros pritaikymas, paslaugų plėtra, rinkodaros strategijos parengimas, verslo subjektų švietimas)	Asm.	TIC	3835	4986 (+30%)
PR-1.1.2.2-4	Įgyvendintas S. Dariaus memorialinio parko pritaikymo turizmo ir aviacinio sporto reikmėms projektas	Vnt.	SIS, SPPVS, KSSP	0	1
PR-1.1.2.3-1	Įrengta J. Genio vėjo malūno ekspozicija su prieigomis lankytojams	Vnt.	Gargždų krašto muziejus	0	1
PR-1.1.2.3-2	Įgyvendintos J. Genio vėjo malūno veiklos	Vnt.	Gargždų krašto muziejus	0	3
PR-1.1.2.3-3	Sutvarkytas Agluonėnų parkas	Vnt.	Agluonėnų sen.	0	1
PR-1.1.2.3-4	Įrengta maudykla prie Agluonėnų tvenkinio	Vnt.	ŽŪAS, Agluonėnų sen.	0	1
PO-1.2-1	Turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose ²⁰	Asm.	TIC	27635 (2020 m.)	33162 (+20 proc.)
RE-1.2.1-1	Sukurta / pritaikyta lankymui turizmo infrastruktūra	Vnt.	TIC	0	20

²⁰ Apgyvandinimo įstaigos: viešbučiai ir panašios laikinos buveinės; poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas; poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės

Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Atsakingas vykdytojas	Rodiklio reikšmė	
				2020 m.	2030 m.
RE-1.2.1-2	Paslaugos, susijusios su sukurta / pritaikyta lankymui turizmo infrastruktūra	Vnt.	TIC	0	10
PR-1.2.1.1-1	Įrengtos atokvėpio / išsilaipinimo vietos, skirtos pritaikyti Karaliaus Vilhelmo kanalą turizmui	Vnt.	Priekulės sen., ATPS	0	3
PR-1.2.1.1-2	Įrengtos laivelių nusileidimo vietos, skirtos pritaikyti Karaliaus Vilhelmo kanalą turizmui	Vnt.	Priekulės sen., ATPS	0	2
PR-1.2.1.1-3	Pritaikyti laivybai šliuzai, skirti pritaikyti vidaus vandens kelių turistiniams maršrutui iš Drevernos uosto į Nemuno deltą didesniais laivais nei 20 vietų	Vnt.	TIC, SIS	0	2
PR-1.2.1.1-4	Sukurta vandens turizmo maršrutas nuo Drevernos link AB „Klaipėdos vanduo“ III vandenvietės	Vnt.	TIC	0	1
PR-1.2.1.1-5	Suženklinta Minijos upės vandens turizmo trasa	Vnt.	TIC	0	1
PR-1.2.1.1-6	Priimti sprendimai, įtakoiantys tarpinstitucinį ir tarpasivaldybinį bendradarbiavimą dėl kanalo jungties įrengimo su Kuršių mariomis į šiaurę nuo Drevernos	Vnt.	SPPVS, LR Susisiekimo ministerija	0	1
PR-1.2.1.2-1	Sukurti skatinimo iniciatyvų skaičius, skirti skatinti vandens transporto priemonių (baidarėmis, burlaiviais, valtims, pramoginiais laivais kt.) paslaugų naudojimą	Vnt.	VRBS	0	3
PR-1.2.1.3-1	Parengta lėtojo turizmo paslaugų plėtros galimybių studija siekiant vystyti lėtojo turizmo produktus	Vnt.	VRBS	0	1
PR-1.2.1.3-2	Informaciniai sprendiniai, populiarinantys pramoginę, rekreacinę ir mėgėjišką žūklę	Vnt.	VRBS, TIC	0	5
PR-1.2.1.3-3	Parengtas Klaipėdos rajono gastronomicinis gidas su turistų rekomendacijomis	Vnt.	TIC	0	1
PR-1.2.1.3-4	Įrengtų apžvalgos bokštų ir (ar) aikštelių skaičius	Vnt.	TIC	1	4
PR-1.2.1.4-1	Pagerinta Kliošių kraštovaizdžio draustinėje esančio pažintinio tako kokybė sukuriant lankymo infrastruktūrą	Vnt.	VRBS, Priekulės sen., Valstybinių miškų urėdija	0	1
PR-1.2.1.4-2	Sukurta lankymo infrastruktūra, skirta pažinti Svencelės pievų botaninį-zoologinį draustinį	Vnt.	VRBS, Priekulės sen., Valstybinių miškų urėdija	0	1

PR-1.2.1.4-3	Sukurta lankymo infrastruktūra, skirta pažinti Svencelės telmonologinį draustinį	Vnt.	VRBS, Priekulės sen., Valstybinių miškų urėdija	0	1
PR-1.2.1.4-4	Sukurta lankymo infrastruktūra, gerinanti Tyrų pelkių botaniniame draustinyje esančių pažintinių takų kokybę	Vnt.	VRBS, Priekulės sen., Valstybinių miškų urėdija	0	1
PR-1.2.1.5-1	Sukurta informacinė kampanija, skatinanti viešą ir privačią partnerystę siekiant panaudoti Kalotės ir Kapstato ežerų sapropelį	Vnt.	VRBS	0	1
PR-1.2.1.5-2	Jrengti sveikatinimo takai	Vnt.	TIC	3	9
RE-1.2.2.-1	Turizmo bendradarbiavimo sutartys regiono, nacionaliniu ir tarptautiniu mastu	Vnt. / metus	TIC, VRBS	2	2
PR-1.2.2.1-1	Suderinti ir viešinami tarp skirtingų Klaipėdos regiono ir kaimyninių savivaldybių dviračių maršrutai	Vnt.	TIC	0	4
PR-1.2.2.1-2	Jgyvendintų tarptautinių turizmo projektų skaičius	Vnt. / metus	TIC, VRBS	1	1
PR-1.2.2.1-3	Parengta Klaipėdos regiono beatliekio turizmo koncepcija	Vnt.	SPPVS	0	1
PR-1.2.2.2-1	Jsteigtas Turizmo ir verslo informacijos centras (TVIC)	Vnt.	VRBS	0	1
PR-1.2.2.2-2	Jsteigti turizmo informacijos centro filialai ir punktai	Vnt.	TIC	0	3
PR-1.2.2.2-3	Turizmo sektoriaus įtvirtinimui ir plėtrai reikalingų kompetencijų ugdymo renginių dalyviai	Asm.	TIC	5	50
RE-1.2.3-1	Sukurti ir atnaujinti turizmo maršrutai įtraukiant kultūros paveldo objektus	Vnt.	TIC	0	6
PR-2.3.1-1	Sukurti ir atnaujinti žydu, lietuvininkų, žemaičių kultūriniai, istoriniai, religiniai maršrutai su gido lietuvių ir užsienio kalbomis paslaugomis	Vnt.	Gargždų krašto muziejus, TIC	0	3
PR-1.2.3.1-2	Kultūrinio turizmo edukacinių programų lankytojų pokytis per metus	Proc.	TIC	1500 (2020 m.)	1545 (+3%)
PR-1.2.3.2-1	Parengta aviacinio turizmo potencialo galimybių studija	Vnt.	SPPVS	0	1
PR-1.2.3.3-1	Sukurta ir paženklinta Šv. Jokūbo kelio jungtis	Vnt.	TIC	0	1
PR-1.2.3.3-2	Sukurtas ir paženklintas tarptautinio kultūros kelio „Baltų kelias“ maršrutas	Vnt.	TIC	0	1
PR-1.2.3.3-3	Sukurta ir paženklinta Europos žydu kultūros kelio jungtis	Vnt.	Gargždų krašto muziejus	0	1
PR-1.2.3.3-4	Jrengtas Ablingos Lurdas su prieigomis lankytojams	Vnt.	Endriejavo seniūnija	0	1

Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Atsakingas vykdytojas	Rodiklio reikšmė	
				2020 m.	2030 m.
PR-1.2.3.3-5	Igyvendintas informacinis sprendimas, žymintis Didžiosios ir Mažosios Lietuvos sieną	Vnt.	Gargždų krašto muziejus, ATPS	0	1
PO-2.1-1	Lietuvos turistų apgyvendinimo įstaigose pokytis per metus	Proc. / metus	TIC	18495	
(2017–2019 vidurkis)	19050 (+3%)				
PO-2.1-2	Užsienio turistų apgyvendinimo įstaigose pokytis per metus	Proc. / metus	TIC	3797	
(2017–2019 vidurkis)	3911 (+3%)				
RE-2.1.1-1	Unikalių Klaipėdos rajono TIC tinklalapyje fiksuojamų užsienio lankytojų pokytis per metus	Proc. / metus	TIC	6860 (2018–2020 vidurkis)	7066 (+3 proc.)
PR-2.1.1.1-1	Sukurta ir taikoma lankytojų srautų skaičiavimo metodologija	Vnt.	TIC	0	1
PR-2.1.1.1-2	Atliktos turistų apklausos siekiant identifikuoti lankytojų bei turistų poreikius, pasitenkinimą ir pan.	Vnt.	TIC	1	3
PR-2.1.1.1-3	Įdiegtų pažangių technologijų / priemonių, skirtų lankytojų skaičiui identifikuoti, skaičius	Vnt.	TIC	0	10
PR-2.1.1.2-1	Identifikuoti ir naudojami pagrindiniai komunikacijos kanalai pagal prioritetines rinkas	Vnt.	TIC	4	6
PR-2.1.1.2-2	Sukurta atskira turizmo paslaugų viešinimo programa pagal skirtingas turizmo rinkas	Vnt.	TIC	0	1
RE-2.1.2-1	„Keturių vandenų krašto“ reklamos kampanijos efektyvumas	Proc. ²¹	TIC	0	30

²¹ Vykdoma nacionalinė apklausa, vertinama kiek respondentų atpažįsta Keturių vandenų krašto įvaizdį

PR-2.1.2.1-1	Turizmo išteklių pristatymai tarptautinėse turizmo parodose siekiant įgyvendinti bendras Klaipėdos regiono turizmo rinkodaros priemones	Vnt. / metus	TIC	7	7
PR-2.1.2.1-2	Bendri Klaipėdos regiono pristatymai miestų šventėse	Vnt. / metus	TIC	3	3
PR-2.1.2.1-3	Bendri Klaipėdos regiono pristatymai kituose renginiuose	Vnt. / metus	TIC	3	3
PR-2.1.2.1-4	Įdiegti inovatyvūs sprendimai turizmo rinkodaroje (pvz., virtualūs turai pagal temas, virtualios paslaugos, išmanios edukacijos, 3D–2D filmai ir pan.)	Vnt.	TIC	1	20
PR-2.1.2.1-5	Publikuoti pranešimų apie rajono turizmo produktus lietuvių kalba naujienų agentūroms, kurios lankomumas ne mažiau nei 20 000 vartotojų per mėnesį, skaičius	Vnt. / metus	TIC	4	5
PR-2.1.2.1-6	Informacinių tekstų apie rajono turizmo produktus, publikuotų e-žiniasklaidos priemonėse, socialiniuose tinkluose, kurių vidutinis lankomumas ne mažiau nei 300 000 vartotojų per mėnesį, skaičius	Vnt. / metus	TIC	2	3
PR-2.1.2.1-7	Publikuoti pranešimų apie rajono turizmo produktus Lietuvos, Lietuvos regionų centrų laikraščiu, žurnalu, turinčių internetinius naujienų portalus, ir / ar Lietuvos regionų centrų naujienų internetiniuose portaluose, kurių vidutinis lankomumas ne mažiau nei 20 000 vartotojų per mėnesį, skaičius	Vnt.	TIC	4	4
PR-2.1.2.1-8	Suorganizuoti informaciniai pažintiniai turai žiniasklaidos atstovams, nuomonės formuotojams, kelionių agentūroms, gidams iš prioritetinių turizmo rinkų	Vnt. / metus	TIC	2	3
PR-2.1.2.2-1	Sukurta vieninga kultūros ir turizmo srities komunikacijos platforma	Vnt.	TIC, KSSPS, VRBS	0	1
PR-2.1.2.2-2	Nakvynių skaičiaus santykis tarp intensyviausio ir „lėčiausio“ ketvirčio	Kartai / metus	TIC	0,06 (2019 m.)	0,1
PR-2.1.2.3-1	Sukurta „Keturių vandenų krašto“ reklamos kampanija apie vandenį ir teikiamas paslaugas	Vnt.	TIC, VRBS	0	1
PR-2.1.2.4-1	Įrengti inovatyvūs nauji informaciniai sprendiniai pagal universalaus dizaino reikalavimus (keliomis kalbomis)	Vnt.	TIC, VRBS	0	20

²² LSD skelbiami 2019 m. duomenys: 1 ketv. – 3 194, 2 ketv. – 17 581, 3 ketv. – 54 397, 4 ketv. – 7 000. Santykis vertinamas tarp 1 ir 3 ketvirčių

